

Nr 265.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m.; given Stockholms slott den 8 maj 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 maj 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, anför departementschefen, statsrådet Möller:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkt 21, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Statliga och kommunala beredskapsarbeten för budgetåret 1936/1937 beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Jag anhåller nu att till närmare behandling få upptaga denna fråga. Därvid skall jag till en början något beröra hjälpprogrammet i dess helhet och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

Hjälpprogrammet i dess helhet.

Såsom bakgrund till de allmänna riktlinjerna för och omfattningen av statens åtgärder under nästa budgetår i anledning av arbetslösheten anser jag mig inledningsvis böra lämna en översiktlig redogörelse för det aktuella

arbetslöshetsläget. Därefter skall jag i korthet redogöra för verkställigheten av redan beslutade hjälpåtgärder.

Arbetslöshetsläget.

Arbetsmarknadens och arbetslöshetens allmänna utveckling under år 1935 har utförligt behandlats av arbetslöshetskommissionen i dess skrivelse den 4 december 1935 angående preliminär beräkning av medelsbehovet för kommissionens verksamhet under nästa budgetår, vilken skrivelse såsom bilaga finnes fogad vid propositionen den 9 januari 1936, nr 19, angående förstärkning av vissa anslag under femte huvudtiteln. Vissa sidor av utvecklingen hava därjämte berörts av kommissionen i dess skrivelse den 27 mars 1936 med definitiva anslagsberäkningar, vilken skrivelse finnes fogad vid propositionen denna dag, nr 266, angående anslag till statens arbetslöshetskommission, reservarbeten och kontantunderstödsverksamhet m. m. Jag tillåter mig att i huvudsak hänvisa till dessa skrivelser. Här vill jag begränsa mig till att lämna vissa kompletterande uppgifter, varjämte jag i anslutning till verkställd undersökning av arbetslöshetsklientelet ävensom specialundersökningar i övrigt kommer att särskilt uppehålla mig vid sådana drag i arbetslöshetsläget, som äro ägnade att giva ledning för slutsatser rörande den närmaste utvecklingen och de åtgärder, som i anledning därav påkallas.

Arbetslöshetsförhållandena under åren 1930—1935, sådana dessa återspglas i den offentliga arbetsförmedlingens, fackföreningarnas och arbetslöshetskommissionens statistik, framgå av efterföljande två tabeller, av vilka den ena utvisar såväl antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen som fackföreningarnas arbetslöshet i procent av medlemsantalet samt den andra upptager antalet hjälpsökande arbetslösa enligt kommissionens månadsrapporter.

Antal arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen samt fackföreningarnas arbetslöshet i procent av medlemsantalet. Åren 1930—1935.

M å n a d	Antal arbetsansökningar på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen						Fackföreningarnas arbetslöshet i procent av medlemsantalet					
	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1930	1931	1932	1933	1934	1935
januari	265	243	453	735	735	485	13.9	20.2	24.2	28.8	24.4	22.3
februari	226	254	508	737	694	477	13.2	18.7	23.8	27.7	24.4	20.1
mars	177	200	397	729	514	414	12.3	19.4	24.1	28.7	23.8	18.5
april.....	143	202	382	620	477	321	10.8	17.1	20.8	24.3	19.6	16.0
maj	131	170	380	559	383	303	8.0	13.2	19.0	21.1	15.4	12.0
juni	128	196	405	566	379	284	8.0	12.4	19.3	20.3	14.0	11.3
juli	141	206	420	626	362	277	8.0	11.8	19.4	19.4	12.9	9.9
augusti	144	207	409	579	332	255	8.1	12.8	20.0	19.6	13.3	10.2
september	147	204	407	577	331	244	9.5	13.4	20.6	19.2	13.0	10.9
oktober	178	271	463	663	379	284	12.3	16.4	22.1	20.2	14.8	12.7
november	274	483	853	865	549	434	15.3	19.3	24.1	22.3	17.1	14.9
december	251	388	881	810	531	442	22.9	26.5	31.0	27.2	23.7	21.3
Medeltal	183	251	487	685	463	365	11.9	16.8	22.4	23.3	18.0	16.0

**Antal hjälpsökande arbetslösa enligt arbetslöshetskommissionens månadsrapporter.
Åren 1930—1935.**

M å n a d	1930	1931	1932	1933	1934	1935
januari	16,647	40,245	103,742	180,602	171,540	93,419
februari	15,394	41,595	108,032	181,944	166,348	89,838
mars	13,572	41,885	109,674	186,561	160,345	83,588
april	11,368	39,396	111,333	176,825	145,588	75,122
maj	9,013	34,550	104,094	156,211	116,257	61,177
juni	6,634	31,057	97,370	145,458	99,628	51,157
juli.....	5,824	30,520	94,687	138,855	86,253	42,582
augusti	6,314	35,701	99,826	144,185	83,042	41,723
september	8,589	40,377	106,404	151,498	78,918	41,190
oktober.....	14,611	57,143	123,584	164,747	84,811	47,045
november....	24,824	77,254	146,981	170,702	92,016	54,167
december	31,901	88,761	161,155	171,065	92,881	57,965
Medeltal	13,723	46,540	113,907	164,054	114,802	61,581

För mars 1936 äro motsvarande siffror 261, respektive 16.1 och 53,162.

I samband med att arbetsmarknadsläget i slutet av år 1930 försämrades, ökades antalet i rapportförbindelse med kommissionen stående kommuner. Åren 1931—1933 uppvisade en fortgående stegring, och maximum uppnåddes i februari 1934 med 1,529 rapporterande kommuner. Sedan dess har antalet gått tillbaka, dock icke i samma proportion som totalantalet hjälpsökande arbetslösa. Förändringarna belysas av efterföljande tabell.

Antal kommuner med rapporterad arbetslöshet. Åren 1930—1935.

M å n a d	1930	1931	1932	1933	1934	1935
januari	168	339	673	1,148	1,478	1,251
februari	168	362	751	1,212	1,529	1,219
mars	167	376	757	1,222	1,525	1,180
april	166	368	758	1,181	1,437	1,051
maj	156	353	743	1,113	1,337	901
juni	136	345	708	1,091	1,270	840
juli.....	123	335	727	1,108	1,220	722
augusti	128	353	746	1,122	1,160	709
september.....	135	365	774	1,166	1,138	691
oktober.....	167	419	835	1,238	1,178	734
november.....	216	508	943	1,340	1,232	796
december	261	569	1,000	1,403	1,252	833
Medeltal	166	391	785	1,195	1,313	911

Vid utgången av mars 1936 utgjorde antalet rapporterande kommuner 727.

Till belysning av *arbetslöshetens lokala fördelning* har jag låtit upprätta en förteckning över samtliga de kommuner, som avgivit rapport till arbets-

löshetskommissionen den 31 mars 1935 och 1936 eller endera av dessa tidpunkter. I förteckningen, vilken finnes fogad vid detta protokoll (*Bilaga A*), är för varje kommun angivet invånarantalet, arbetslöshetens omfattning, antalet hjälpta och hjälpsform.

Då i propositionen nr 231 till 1935 års riksdag särskilt sammanförts de kommuner, inom vilka arbetslösheten överstigit 8 procent, har jag låtit utarbeta en motsvarande översikt för den 31 mars 1936. I översikten ingå liksom tidigare uppgifter rörande hjälpverksamhetens omfattning i dessa kommuner.

Kommuner med arbetslöshet motsvarande minst 8 % av invånarantalet.

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rappor- terat antal hjälp- sökande arbetslösa 31/3 1936	Kol. 3 i pro- cent av kol. 2	De hjälp- tas an- tal	Antal hjälpta genom		
					arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Blekinge län:</i>							
Sturkö	1,990	199	10.0	134	134	—	—
<i>Göteborgs och Bohus län:</i>							
Brastad	3,772	447	11.9	394	273	110	11
Bro	2,847	238	8.4	189	153	30	6
Lommeland	901	102	11.3	102	77	24	1
Näsinge	1,263	161	12.7	128	112	10	6
Skee	5,694	460	8.1	413	410	—	3
<i>Västernorrlands län:</i>							
Alnö	6,731	646	9.6	586	151	425	10
Bjärträ	5,092	411	8.1	338	50	250	38
Högsjö	4,357	370	8.5	277	80	170	27

Den 31 december 1934 utgjorde antalet kommuner med arbetslöshet motsvarande minst 8 procent av invånarantalet 21, därav 3 i Blekinge län, 11 i Göteborgs och Bohus län, 1 i Skaraborgs län, 1 i Gävleborgs län och 5 i Västernorrlands län.

I följande tabell rörande länsfördelningen av de arbetslösa har utmärkts utvecklingen under tiden 31 januari 1933—31 januari 1936, därvid dock bortsetts från sådana kommuner, som först efter nämnda datum 1933 börjat rapportera arbetslöshet. I tabellen har därjämte angivits förhållandet i procent mellan antalet anmälda arbetslösa och invånarantalet den 31 januari åren 1933—1936.

Länsfördelning av de arbetslösa den 31/1 åren 1933—1936.

L ä n	Anmälda arbetslösa				Minskning under tiden			Arbetslösa i procent av invånarantalet			
	31/1 1933	31/1 1934	31/1 1935	31/1 1936	31/1 33- 31/1 36	31/1 34- 31/1 36	31/1 35- 31/1 36	31/1 1933	31/1 1934	31/1 1935	31/1 1936
Stockholms stad....	13,767	15,617	8,165	5,086	8,681	10,531	3,079	2.6	3.0	1.6	1.0
Stockholms	4,792	7,368	3,822	2,165	2,627	5,203	1,657	1.8	2.7	1.4	0.8
Uppsala	2,637	3,145	1,469	1,171	1,466	1,974	298	1.9	2.3	1.1	0.8
Södermanlands	2,945	3,611	1,379	539	2,406	3,072	840	1.6	1.9	0.7	0.3
Östergötlands	5,558	6,627	2,574	1,668	3,890	4,959	906	1.8	2.1	0.8	0.5
Jönköpings	2,668	3,138	1,720	1,075	1,593	2,063	645	1.1	1.3	0.7	0.5
Kronobergs	3,105	2,947	1,695	905	2,200	2,042	790	2.0	1.9	1.1	0.6
Kalmar	6,498	5,857	3,326	1,851	4,647	4,006	1,475	2.8	2.5	1.4	0.8
Gotlands	1,188	1,109	374	261	927	848	113	2.1	1.9	0.6	0.4
Blekinge	5,618	6,861	4,745	2,990	2,628	3,871	1,755	3.9	4.7	3.2	2.0
Kristianstads	3,818	4,179	2,192	935	2,863	3,244	1,257	1.5	1.7	0.9	0.4
Malmöhus	13,934	15,602	7,591	4,839	9,095	10,763	2,752	2.7	3.0	1.5	0.9
Hallands	1,998	2,480	1,339	914	1,084	1,566	425	1.3	1.6	0.9	0.6
Göteborgs stad	9,498	10,199	6,166	3,886	5,612	6,313	2,280	3.8	4.0	2.4	1.5
Göteborgs o. Bohus län i övrigt	7,086	9,650	6,281	4,950	2,136	4,700	1,331	3.3	4.5	2.9	2.3
Älvsborgs	4,107	4,433	2,634	1,386	2,721	3,047	1,248	1.3	1.4	0.8	0.4
Skaraborgs	2,793	3,092	1,680	872	1,921	2,220	808	1.2	1.3	0.7	0.4
Värmlands	10,834	7,752	4,895	2,848	7,986	4,904	2,047	4.0	2.9	1.8	1.0
Örebro	6,586	6,155	3,165	1,589	4,997	4,566	1,576	3.0	2.8	1.4	0.7
Västmanlands	5,326	4,035	1,464	511	4,815	3,524	953	3.3	2.5	0.9	0.3
Kopparbergs	9,302	7,953	4,165	2,547	6,755	5,406	1,618	3.7	3.2	1.7	1.0
Gävleborgs	11,399	8,163	5,337	3,673	7,726	4,490	1,664	4.1	2.9	1.9	1.3
Västernorrlands	17,887	15,716	8,909	7,920	9,967	7,796	989	6.4	5.6	3.2	2.8
Jämtlands	5,294	2,027	1,101	663	4,631	1,364	438	3.9	1.5	0.8	0.5
Västerbottens	6,927	5,157	2,692	1,698	5,229	3,459	994	3.3	2.5	1.3	0.8
Norrbottens	15,037	8,667	4,539	4,458	10,579	4,209	81	7.4	4.3	2.2	2.2
Summa	180,602	171,540	93,419	61,400	119,202	110,140	32,019	2.9	2.8	1.5	1.0

Tabellen åskådliggör den betydande nedgången av arbetslösheten över praktiskt taget hela linjen. Endast ett län, Norrbottens, visar i förhållande till folkmängden samma procenttal den 31 januari i år som den 31 januari i fjol. De högsta procenttalen förefinnas i övrigt alltså i Blekinge, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län.

För att närmare belysa utvecklingen inom stendistriktet i Blekinge samt Göteborgs och Bohus län ävensom sågverksdistriktet i Västernorrlands län meddelas följande uppgifter.

Totalantalet hjälpsökande arbetslösa inom stendistriktet i Blekinge och

A. Blekinge

T i d	1930		1931	
	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri
Januari	167	31	1,096	434
Februari	149	19	1,166	402
Mars	123	22	1,186	486
April	120	19	1,201	572
Maj	143	22	1,097	549
Juni	120	10	1,134	650
Juli	141	15	1,402	940
Augusti	140	26	1,887	1,365
September	156	31	1,789	1,253
Oktober	218	62	1,757	1,135
November	417	138	2,114	1,191
December	548	207	2,202	1,241
Medeltal	204	50	1,503	852

B. Göteborgs och

T i d	1930		1931	
	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri
Januari	—	—	1,466	1,372
Februari	—	—	1,516	1,408
Mars	—	—	1,722	1,596
April	—	—	2,328	2,233
Maj	—	—	2,857	2,771
Juni	—	—	2,746	2,673
Juli	—	—	2,977	2,873
Augusti	—	—	3,898	3,805
September	—	—	4,187	4,122
Oktober	—	—	2,908	2,772
November	211	204	3,248	2,937
December	1,170	1,156	3,556	3,300
Medeltal	.	.	2,784	2,655

Göteborgs och Bohus län samt sågverksdistrikten i Västernorrlands län.

län.

1932		1933		1934		1935	
Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri
2,500	1,389	3,123	1,541	4,027	1,864	2,851	1,510
2,573	1,317	3,200	1,450	3,994	1,852	2,793	1,498
2,413	1,241	3,605	1,918	3,741	1,805	2,531	1,345
2,925	1,673	2,861	1,218	3,455	1,670	2,121	1,198
2,541	1,417	2,707	1,183	2,985	1,566	1,911	1,209
2,417	1,345	3,343	1,792	2,744	1,503	1,698	1,122
2,630	1,543	3,264	1,752	2,552	1,423	1,622	1,058
2,875	1,754	3,371	1,836	2,484	1,358	1,546	978
2,682	1,577	3,388	1,837	2,386	1,346	1,484	1,013
2,529	1,334	3,455	1,769	2,322	1,271	1,592	1,080
2,818	1,421	3,724	1,856	2,823	1,637	1,535	975
3,009	1,548	3,902	1,900	2,816	1,486	1,619	1,018
2,659	1,463	3,329	1,671	3,027	1,565	1,942	1,167

Bohus län.

1932		1933		1934		1935	
Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgruppen jord- och stenindustri
3,650	3,300	4,244	3,545	6,662	5,838	4,244	3,509
3,708	3,263	4,310	3,492	6,723	5,891	4,141	3,391
3,312	2,584	6,188	5,348	6,536	5,726	3,859	3,250
4,159	3,717	4,231	3,592	6,021	5,369	3,501	3,023
3,516	3,057	3,614	3,043	5,731	5,157	3,660	3,252
3,640	3,229	5,913	5,326	4,890	4,457	3,587	3,242
4,120	3,772	5,308	4,737	4,461	4,167	3,692	3,391
4,499	4,148	5,274	4,685	4,159	3,841	3,546	3,238
4,781	4,367	5,475	4,877	3,852	3,521	3,422	3,121
3,146	2,740	5,935	5,248	4,171	3,783	3,722	3,353
3,013	2,512	6,137	5,298	4,578	4,156	3,370	2,890
3,581	2,977	6,773	5,963	4,213	3,667	3,531	3,035
3,760	3,306	5,284	4,596	5,166	4,631	3,690	3,225

T i d	1930		1931	
	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp	Hela antalet hjälpsökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp
Januari	558	493	2,486	2,101
Februari.....	523	374	2,747	2,168
Mars	439	330	3,226	2,617
April	421	295	3,597	3,006
Maj	257	218	2,757	2,356
Juni.....	96	80	2,457	2,166
Juli	35	35	2,485	2,132
Augusti	55	24	2,888	2,471
September	136	101	3,129	2,706
Oktober	898	837	4,090	3,336
November	1,650	1,507	4,752	3,819
December	1,767	1,591	5,499	4,473
Medeltal	570	490	3,343	2,779

Vad beträffar den *speciella ungdomsarbetslösheten*, d. v. s. arbetslösheten i åldersgrupperna 16—21 år, meddelas i tabellen å sid. 10 vissa uppgifter. Av tabellen framgår, att arbetslösheten bland ungdomen gått förhållandevis starkt tillbaka. Medan det enligt åldersundersökningen den 30 november 1933 fanns omkring 29,300 hjälpsökande arbetslösa i dessa åldersklasser, hade antalet ett halvår senare (juni 1934) sjunkit till 13,000 och i september 1935 till 3,800, d. v. s. till något mer än $\frac{1}{8}$ av vad det var två år tidigare. Sommaren 1934 karakteriserades, såsom framgår av tabellen, av en fortgående förbättring, men i oktober inträdde ett omslag, i det att arbetslösheten bland de unga åter steg. Denna gång var stegringen anmärkningsvärt hög

norrlands län.

1932		1933		1934		1935	
Hela antalet hjälp-sökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp	Hela antalet hjälp-sökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp	Hela antalet hjälp-sökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp	Hela antalet hjälp-sökande arbetslösa	Därav tillhörande yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp
6,969	5,487	9,594	7,083	10,358	7,690	6,057	4,806
7,504	5,856	10,069	6,883	10,306	7,801	5,977	4,682
7,616	5,907	10,737	7,211	10,069	7,528	5,547	4,308
7,922	5,891	10,586	7,103	9,217	6,767	5,357	4,169
6,579	4,949	8,574	5,849	6,135	4,631	3,878	3,217
5,931	4,595	7,415	5,218	4,763	3,589	3,148	2,672
6,140	4,669	6,616	4,675	4,333	2,980	2,982	2,573
6,350	4,752	7,196	4,931	4,381	3,157	3,019	2,531
6,400	4,708	7,638	5,192	4,218	3,253	3,146	2,533
7,048	5,144	8,275	5,778	4,463	3,394	3,949	3,176
7,871	5,560	8,971	6,275	5,001	3,825	4,499	3,566
8,801	6,311	9,480	6,779	5,370	4,136	4,597	3,574
7,094	5,319	8,763	6,081	6,551	4,896	4,346	3,484

och uppgick till 29.2 %. En jämförelse med utvecklingen under 1935 visar emellertid, att efter en period av starkt vikande ungdomsarbetslöshet siffrorna för oktober detta år förete samma relativa stegring som för oktober 1934. Till någon del torde förklaringen härtill vara att finna däri, att arbetslösa ungdomar under höstmånaderna anmäla sig arbetslösa i större utsträckning än på sommaren, då de ökade arbetstillfällena giva föräldrarna bättre möjligheter att utan det allmännas hjälp draga försorg om ungdomen.

De meddelade uppgifterna rörande ungdomsarbetslösheten giva vidare vid handen, att densamma i likhet med tidigare är väsentligen större på landsbygden än i städerna.

Ungdomsarbetslöshetens omfattning i relation till hela antalet hjälpsökande arbetslösa.
Juni 1934—februari 1936.

Månad	Städer			Landsbygd			Hela riket		
	Hela antalet hjälpsökande	Därav i åldern 16—21 år	I % av hela antalet	Hela antalet hjälpsökande	Därav i åldern 16—21 år	I % av hela antalet	Hela antalet hjälpsökande	Därav i åldern 16—21 år	I % av hela antalet
1934									
Juni.....	35,068	2,915	8.3	64,560	10,123	15.7	99,628	13,038	13.1
Juli.....	29,534	2,233	7.6	56,719	8,219	14.5	86,253	10,452	12.1
Augusti.....	27,513	2,086	7.6	55,529	7,794	14.0	83,042	9,880	11.9
September.....	25,189	1,729	6.9	53,729	7,287	13.6	78,918	9,016	11.4
Oktober.....	28,062	2,506	8.9	56,749	9,144	16.1	84,811	11,650	13.7
November.....	31,960	2,595	8.1	60,056	8,493	14.1	92,016	11,088	12.1
December.....	33,062	2,398	7.3	59,819	8,015	13.4	92,881	10,413	11.2
1935									
Januari.....	36,515	2,972	8.1	56,904	8,097	14.2	93,419	11,069	11.8
Februari.....	36,267	2,961	8.2	53,571	7,642	14.3	89,838	10,603	11.8
Mars.....	32,748	2,661	8.1	50,840	7,432	14.6	83,588	10,093	12.1
April.....	27,049	2,006	7.4	48,073	6,721	14.0	75,122	8,727	11.6
Maj.....	20,483	1,386	6.8	40,694	5,565	13.7	61,177	6,951	11.4
Juni.....	16,651	998	6.0	34,506	4,491	13.0	51,157	5,489	10.7
Juli.....	14,610	816	5.6	27,972	3,390	12.1	42,582	4,206	9.9
Augusti.....	14,514	786	5.4	27,209	3,291	12.1	41,723	4,077	9.8
September.....	14,702	778	5.3	26,488	3,034	11.5	41,190	3,812	9.3
Oktober.....	16,670	1,051	6.3	30,375	3,939	13.0	47,045	4,990	10.6
November.....	19,687	1,266	6.4	34,480	4,787	13.9	54,167	6,053	11.2
December.....	21,421	1,379	6.4	36,544	4,756	13.0	57,965	6,135	10.6
1936									
Januari.....	24,671	1,549	6.3	36,729	4,822	13.1	61,400	6,371	10.4
Februari.....	25,139	1,736	6.9	32,988	4,308	13.1	58,127	6,044	10.4

Efter denna orientering rörande arbetslöshetsläget's allmänna utveckling övergår jag till att närmare dryfta vissa synpunkter och särproblem, som äro av grundläggande betydelse vid bedömandet av de olika hjälpåtgärder, som böra vidtagas.

Synpunkter å det statistiska materialet.

Såsom av det redan anförda framgår, har det sedan hösten 1933 pågående konjunkturuppsvinget medfört en kraftig minskning av antalet arbetslösa. Den av socialstyrelsen publicerade statistiken över arbetslösheten inom arbetarorganisationerna uppvisar nu så låga siffror, att man får gå tillbaka ända till 1930 för att finna en motsvarighet. Om säsongarbetslösheten elimineras var fackföreningarnas arbetslöshetsprocent i december 1935 10.8 %, medan motsvarande siffra i december 1930 var 12.4. Emellertid var arbetslösheten under 1935 års tio första månader mera omfattande än under motsvarande månader 1930, varför årsmedeltalet för 1935 blir högre än för 1930.

Vid beräkning av de nu nämnda procentsatserna har socialstyrelsen icke tagit hänsyn till att rapporteringen i vissa fackförbund varit ofullständig, utan procentsatserna hava beräknats på grundvalen av det redovisade medlemsantalet och arbetslösheten i de rapporterade avdelningarna av nämnda fackförbund. I sin senaste årsöversikt över arbetslösheten har socialstyrelsen sökt korrigera denna felkälla, och den sålunda erhållna arbetslöshetsprocenten torde vara ett säkrare uttryck för den faktiska arbetslösheten. I följande siffersammanställning angives den så korrigerade arbetslöshetsprocenten jämte det antal fackföreningsmedlemmar, som beräknades vara arbetslösa i genomsnitt under respektive år. I sammanställningen ingår även säsongarbetslösheten.

Fackförbundens arbetslöshet 1930—1935.

	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Genomsnittl. antal medl., 1,000-tal.....	489.7	518.5	531.0	529.9	533.4	551.1
Beräknat genomsnittl. antal arbetslösa, 1,000-tal	63.7	90.7	123.7	139.9	105.1	88.7
Beräknad arbetslöshetsprocent	13.0	17.5	23.3	26.4	19.7	16.1

Arbetslöshetskommissionens arbetslöshetsstatistik visar en ännu starkare reduktion av arbetslösheten än den, som fackförbundens statistik antyder. Årsmedeltalen för antalet hjälpsökande arbetslösa under åren 1930—1935 te sig på följande sätt:

1930	1931	1932	1933	1934	1935
13,723	46,540	113,907	164,054	114,802	61,581

Minskningen i antalet arbetslösa, anmälda såsom hjälpsökande hos statens arbetslöshetskommission, har alltså skett betydligt snabbare än minskningen av antalet arbetslösa hos fackförbunden. De nyss återgivna sifferserierna över arbetslöshetens utveckling beröra endast delvis samma personer. Vid den klientelundersökning, för vilken i det följande närmare redogöres, visade det sig, att vid undersökningstillfället endast cirka 26 % av de hos arbetslöshetskommissionen anmälda hjälpsökande voro organiserade i sådana fackliga organisationer, vilka rapportera sin arbetslöshet till socialstyrelsen. Detta innebar, att den ³¹/₇ 1935 cirka 31,000 arbetslösa funnos anmälda hos arbetslöshetskommissionen, vilka icke återfunnos i fackförbundens arbetslöshetsstatistik. Å andra sidan rapporterade fackförbunden cirka 46,000 arbetslösa utöver dem, vilka återfunnos i arbetslöshetskommissionens sifferserier. Att en så stor arbetslöshet inom fackförbunden icke rapporteras till arbetslöshetskommissionen sammanhänger med att kommissionens statistik allenast omfattar *hjälpökande* arbetslösa. Under relativt goda tider visar det sig, att i ett stort antal arbetslöshetsfall den arbetslöse av olika anledningar icke påkallar samhällsliga hjälpåtgärder. Särskilt gäller detta den s. k. *omsättningsarbetslösheten*, d. v. s. den arbetslöshet, som uppstår därigenom, att arbetstagaren icke omedelbart erhåller en ny anställning, när han slutfört ett arbete hos en arbetsgivare, utan under en längre eller kortare tid uppträder som arbetssökande. Man torde kunna

utgå ifrån att under normala tider denna omsättningsarbetslöshet icke återfinnes i arbetslöshetskommissionens statistik över hjälpsökande. Däremot ingår omsättningsarbetslösheten, såvida den omfattar minst 4 dagar under samma vecka, i fackföreningarnas statistik.

Anmälningssintensiteten.

Det är vidare uppenbart, att även andra mera kortvariga arbetslöshetsfall icke anmälas för respektive arbetslöshetskommittéer och att i varje fall tendensen till anmälning av arbetslösheten växer med arbetslöshetsperiodens längd. Anmälningssintensiteten växlar dessutom i hög grad med konjunkturerna.

Inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för vissa utredningar rörande Sveriges ekonomiska läge hava verkställt undersökningar rörande anmälningssfrekvensen hos fackligt organiserade arbetare. Av dessa undersökningars resultat torde följande vara ägnat att belysa, hur anmälningssfrekvensen växlar med konjunkturerna och med arbetslöshetsperiodens längd. En undersökning omfattade i metallindustriarbetarförbundet organiserade personer, vilka vid något tillfälle 1931—1933 anmält sig såsom hjälpsökande hos Malmö arbetslöshetskommitté och vilka icke under denna tid åtnjutit hjälp i form av reservarbete. Antalet undersökta personer uppgick till 359, därav 212 gifta och 147 ogifta. De ogifta äro alltså något svagare representerade än vad normalt brukar vara fallet i ett arbetslöshetsklintel. De 147 ogifta hade enligt fackföreningarna 1931 en arbetslöshet på 1,204 veckor, alltså i medeltal per person 8.2. Av dessa anmäldes endast 292 för Malmö arbetslöshetskommitté, d. v. s. 24.8 %. 1932 steg antalet arbetslöshetsveckor enligt fackföreningarna till 4,752, d. v. s. per person 32.3, varav anmäldes 65.2 % och slutligen 1933 uppgav fackföreningen för ifrågavarande personer 5,383 arbetslöshetsveckor, d. v. s. per person 36.6, av vilka anmäldes hos arbetslöshetskommittén 70.4 %. Detta torde med full tydlighet utvisa, huru benägenheten att anmäla iråkad arbetslöshet växer, då arbetslöshetsperioden förlänges. Emellertid bör observeras, att så stor differens som den nu nämnda emellan anmälningssfrekvensen under ett år med så relativt god arbetstillgång som 1931 och ett krisår som 1933 endast förefinnes i fråga om ogifta arbetslösa. Den familjeförsörjande arbetslöse tvingas långt tidigare att anmäla sin arbetslöshet än den ogifte, och hans möjligheter att erhålla hjälp från samhällets sida äro avsevärt större än den ogiftes. Bland annat torde kunna framhållas, hurusom dagunderstödet utgår med betydligt högre belopp för familjeförsörjare än för övriga arbetslösa. För de gifta voro siffrorna följande: 1931 anmäldes 67.8 % av arbetslöshetsveckorna enligt fackföreningen, 1932 78.8 och 1933 94.5 %.

Av nu antydda undersökningar framgår, att även under mycket svårartade krisförhållanden en förhållandevis stor del av arbetslösheten icke anmäles, men också att under goda år den icke anmälda arbetslösheten växer. Den dolda arbetslösheten torde oftast beröra fall av relativt kortvarig arbetslös-

hetsperiod, och en betydande del av den dolda arbetslösheten torde kunna betraktas såsom omsättningsarbetslöshet. Man synes därför kunna våga det antagandet, att arbetslöshetsläget har förbättrats snabbare än fackföreningarnas arbetslöshetsciffror utvisa men långsammare än vad arbetslöshetskommissionens statistik skulle ge anledning att förmoda.

Säsongarbetslösheten.

Vad som nu sagts rörande den minskade anmälningsfrekvensen hos de mera kortvariga arbetslöshetsfallen under tider av goda konjunkturer gäller även för säsongarbetslösheten. Att i ett land som Sverige säsongarbetslösheten spelar en högst betydande roll framgår bland annat därav, att inom skogsbruket under februari månad beräknas cirka 388,000 man erhålla sysselsättning, under det att motsvarande siffra i september uppskattas till endast 84,000 man.¹ Inom byggnadsindustrien har visserligen en tendens gjort sig märkbar under senare år att minska yrkets säsongmässiga karaktär, men fortfarande är uppenbarligen sysselsättningen mycket livligare under sommarhalvåret än under vinterhalvåret. Inom jordbruket torde under senare år säsongrörelsen i sysselsättningen snarast hava ökats.

Inom de yrken, där den oregelbundna sysselsättningen kompenseras genom höga löner under den tid, då arbetet utföres, i förhållande till lönerna för stadigvarande arbete av i övrigt samma karaktär, kan visserligen skäl finnas för samhällsingripanden för skapandet av en jämnare sysselsättning, men något hjälpbehov hos den enskilde arbetslöse torde icke möta, om han under säsongen varit sysselsatt i normal utsträckning. Annorlunda bli förhållandena inom yrken med utpräglad säsongkaraktär men där arbetsinkomsterna trots detta äro synnerligen låga, såsom inom skogsbruket och inom de tillfälliga anställningarna vid jordbruket. På vilka vägar i dessa fall en rimlig och i många fall nödvändig komplettering av arbetsinkomsten skall vinnas, skall här icke bli föremål för diskussion. Jag hänvisar i detta sammanhang till den inom socialstyrelsen pågående undersökningen rörande skogsbygdens arbets- och försörjningsförhållanden. Emellertid synes det i varje fall rimligt, att för arbetare, vars huvudsakliga sysselsättning är skogsarbete, en kortvarig skogsarbetssäsong på kanske endast $1\frac{1}{2}$ —3 månader knappast utan vidare bör utgöra en diskvalifikation för den under resten av året arbetslöse att bli föremål för hjälpåtgärder.

Vid bedömandet av säsongarbetslösheten torde för övrigt böra observeras, att på arbetslöshetskommissionens siffror över antalet hjälpsökande inverkar en säsongrörelse, som icke direkt har samband med sysselsättning inom näringslivet, nämligen en s. k. »behovssäsong» under vintermånaderna. Ett par exempel torde visa, hur denna behovssäsong ter sig. En bearbetning, utförd av sakkunniga för vissa utredningar rörande Sveriges ekonomiska läge, av det primärmaterial, som ligger till grund för socialstyrelsens sysselsättningsindex inom industrien, ger vid handen, att en ökning i sysselsättningen från

¹ Arbetslöshetsutredningens belänkande I (Statens offentliga utredningar 1931: 20) sid. 258.

mars till juni alltid åtföljes av en kraftigare nedgång i arbetslöshetskommissionens siffror över antalet hjälpsökande inom motsvarande yrkesgrupper än vad som motiveras av sysselsättningens ökning. Sålunda ökade sysselsättningen från mars till juni 1932 med 652 man. Inom de yrkesgrupper, vilka äro representerade i sysselsättningssiffrorna, minskades samtidigt de anmälda arbetslösa med 9,590. För 1933 förelåg vid en ökad sysselsättning mars till juni på 9,680 personer en minskning av antalet anmälda arbetslösa med 24,204. Under samma tid 1934 ökades antalet sysselsatta med 17,984, medan antalet anmälda arbetslösa enligt arbetslöshetskommissionens siffror minskades med 37,660.

Omvänt åstadkommer en minskning av sysselsättningen från september till december en kraftigare ökning av arbetslöshetskommissionens siffror än vad minskningen i sysselsättning i och för sig skulle medföra. Sålunda skedde samtidigt som sysselsättningen under 1932 från september till december minskades med 4,462 personer en ökning av kommissionens siffror med 33,052. Under 1933 motsvarades en minskad sysselsättning på 1,898 av en ökning hos arbetslöshetskommissionen med 14,844 och under 1934 motsvarades en minskning av sysselsättningen med 3,661 av en samtidig ökning hos kommissionen å 9,622.

Förutom vad som sagts om den förstoring i förhållande till säsongrörelserna, som kommissionens sifferserier undergå, kan ur de anförda siffrorna dessutom utläsas, att den av hjälpbehovet vållade säsongrörelsen i arbetslöshetskommissionens siffror uppenbarligen var betydligt svagare under 1934 års vintermånader än under tidigare års. Detta sammanhänger med vad förut framhållits rörande anmälningsintensiteten under stigande konjunkurer jämfört med anmälningsintensiteten under depressionstider. Under en lågkonjunktur kommer säsongarbetslösheten att registreras på ett vida noggrannare sätt i kommissionens statistik än under goda tider. En viss belysning av detta erhålles genom beräkningar över säsongarbetslöshetens omfattning, som av förutnämnda sakkunniga för vissa utredningar angående Sveriges ekonomiska läge verkstälts på grundval av 1932 års arbetslöshetssiffror, och vilka beräkningar torde hava gett en ganska god uppfattning om den anmälda säsongarbetslöshetens omfattning under åren 1932—1934 men blivit missvisande för året 1935. Detta kan emellertid sammanhänga ej blott med nyss antydda förhållande utan även med en faktiskt minskad säsongvariation i sysselsättningen. Enligt nämnda beräkningar skulle säsongarbetslösheten under en period, då den totala arbetslösheten, sådan den återspeglas i arbetslöshetskommissionens statistik, har ungefär samma omfattning som under 1932—1933, utgöra:

Säsongarbetslöshet i tusental.

Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
52	48	44	40	26	13	2	—	3	15	32	41

Till ytterligare belysning av anmälningsfrekvensens avtagande under goda tider må följande observeras.

Under 1935 uppnåddes en minimisiffra för arbetslösheten i september månad med 41,190 personer. Under förutsättning att ingen konjunkturförbättring gjorde sig gällande och anmälningarna varit fullständiga skulle med ledning av förenämnda siffror för säsongarbetslösheten den hos arbetslöshetskommissionen registrerade arbetslösheten i december månad ha varit c:a 79,000. Den var emellertid endast 57,965. För januari månad 1936 skulle siffrorna ha varit, utan någon konjunkturförbättring, c:a 90,000 mot i verkligheten 61,400. Visserligen torde man kunna förutsätta, att en fortsatt konjunkturförbättring ägt rum, men att denna skulle hava varit av så betydande mått, att den ensam skulle förmå att utjämna skillnaden mellan de beräknade talen och de verkliga, förefaller icke sannolikt.

Arbetslöshetskommissionens klientelundersökning.

Trots att arbetslöshetsläget sedan 1933 undergått en betydande förbättring, kvarstår dock en arbetslöshet, som särskilt för vissa landsdelar innebär ett allvarligt problem. Då samhällets åtgärder i första hand torde böra inriktas på att i görligaste mån få ut även denna »restarbetslöshet» till sysselsättning i den öppna arbetsmarknaden synes det nödvändigt att så ingående som möjligt klarlägga hithörande förhållanden. »Restarbetslösheten» har emellertid i åtskilliga hänseenden en annan struktur än krisårens arbetslöshet och måste därför angripas efter delvis andra metoder än denna. I syfte att vinna ökad kännedom härutinnan uppdrog Kungl. Maj:t åt statens arbetslöshetskommission att verkställa undersökning rörande arbetslöshetsklientelet sammansättning den ³¹/₇ 1935. Resultatet föreligger i tryck (Statens offentliga utredningar 1936: 21). Tidpunkten för denna klientelundersökning valdes så, att säsongarbetslösheten skulle kunna betraktas såsom oväsentlig. Visserligen förekommer inom en yrkesgrupp, nämligen skogshushållning, just vid den valda tidpunkten, 31 juli, säsongarbetslöshet. För att få denna bortrensad skulle man därför kunna tänka sig, att uppgifterna för de personer, som tillhörde yrkesgruppen skogshushållning, lämnades å sido. Att inom denna grupp säsongarbetslöshet i viss utsträckning förekommer, framgår bland annat därav, att de 2,060 skogsarbetare, som under 1935 uppnått minst 26 års ålder, i medeltal under tiden ¹/₁ 1933 — ³¹/₇ 1935 hade 86.9 arbetslöshetsveckor, medan motsvarande medeltal för samtliga yrkesgrupper uppgår till 108.6. Ifrågavarande personer ha alltså varit i arbete i öppna marknaden i medeltal cirka 47 veckor under undersökningsperioden. Av de anförda siffrorna framgår visserligen, att säsongarbetslöshet torde förekomma inom denna yrkesgrupp i större utsträckning än inom övriga yrkesgrupper. Å andra sidan äro tydligen arbetsårens för nu ifrågavarande klientel av mycket kortvarig natur. Då alltså skillnaden emellan yrkesgruppen skogshushållning och övriga yrkesgrupper i det undersökta klientelet icke är större än vad nu nämnda siffror utvisa, torde man vara berättigad att låta övervägandena på grundval av klientelundersökningen omfatta även denna yrkesgrupp, trots att på så sätt i siffror, där i övrigt säsongarbetslösheten torde vara eliminerad, en viss arbetslöshet av denna natur kommer att ingå. Det

bör även vid nu förevarande överväganden uppmärksammas, att inom de nordliga länen jämte Värmlands och Kopparbergs län ha icke mindre än 48.2 % av de personer, vilka tillhöra yrkesgruppen skogshushållning, ett biyrke, i allmänhet jordbruk eller väg- och anläggningsarbete, och för biyrket infaller högsäsong under den period, då säsongarbetslöshet råder inom huvudyrket.

Vid diskussionen om den nuvarande arbetslösheten torde man först observera vissa grundläggande statistiska data. Hit höra främst vissa befolkningsstatistiska uppgifter.

Den nyttillkommande arbetskraften.

Ökningen av antalet män i åldern 15—65 år under åren 1925—1950 framgår av följande sammanställning.

1925—1930	125,000	1935—1940	83,000	1945—1950	26,000
1930—1935	116,000	1940—1945	31,000		

För kvinnor i samma åldrar kommer utvecklingen att pågå fram till 1950 enligt följande sammanställning.

1925—1930	96,000	1935—1940	65,000	1945—1950	10,000
1930—1935	92,000	1940—1945	15,000		

Av särskilt intresse för de närmast följande åren är den ökning i antalet ungdomar, som kommer att uppstå som en följd av de stora barnkullarna 1920—1921. Storleken av de beräknade årskullarna framgår av följande tabell.

År	Antal män, som uppnå en ålder av				
	15 år	16 år	17 år	18 år	Summa
1935	64,372	53,288	54,411	55,646	227,717
1936	58,978	64,232	53,143	54,036	230,389
1937	54,051	58,846	64,059	52,778	229,734

Vad som i dessa sammanställningar framförallt påkallar uppmärksamhet är, att befolkningen i de produktiva åldrarna har ökat under åren 1930—1934 med omkring 208,000, därav 116,000 män. Om inom näringslivet samma antal män voro sysselsatta 1935 som 1930 och arbetskraften förutsattes vara av samma kvalitet båda åren, skulle antalet manliga arbetslösa ha ökats sedan 1930 med cirka 116,000. En sådan ökning av arbetslösheten har icke ägt rum, varför alltså huvudparten av befolkningsstillskottet uppsugits av näringslivet.

Den egentliga fabriksindustrien¹ sysselsatte 1932 i genomsnitt cirka 400,000

¹ Här ingå företag med minst 10 arbetare eller med ett årligt tillverkningsvärde av 25,000 kr.

arbetare. I jämförelse med 1930 innebar detta en minskning med över 50,000 personer. Efter 1932 har uppenbarligen en ökning av antalet sysselsatta inom fabriksindustrien ägt rum. Tyvärr har man inga exakta uppgifter på vare sig hur stor denna ökning är eller inom vilka näringsgrenar den faller. Emellertid torde de undersökningar, som socialstyrelsen sedan 1932 företager rörande sysselsättning och arbetstid inom näringslivet, ge vissa hållpunkter för bedömandet av utvecklingen. Dessa sifferserier åter spegla icke fullständigt förändringarna i sysselsättningen, enär de ej omfatta nytillkomna företag och endast i vissa fall sådana företag, där driften helt nedlagts eller återupptagits. Med nämnda reservationer är emellertid representativiteten för de i undersökningen ingående industrigrupperna god, särskilt under 1934 och 1935, då cirka $\frac{2}{3}$ av antalet i kommerskollegii industristatistik redovisade arbetare ingå i undersökningarna. Enligt vad undersökningarna utvisa skulle arbetarantalet för perioden 1932—1935 stegrats med cirka 15 % inom den egentliga fabriksindustrien. Denna stegring av antalet sysselsatta inom fabriksindustrien är emellertid mycket ojämnt fördelad på olika industrigrenar. Mest markant är ökningen inom malmbrytning och metallindustrien, där arbetarantalet ökat med 34 %, och här har framförallt den mekaniska verkstadsindustrien visat förmåga av stark absorption av arbetskraften. Arbetarantalet har här ökat med icke mindre än 54 %. Inom kemisk-teknisk industri redovisas ingen ökning av arbetarantalet beroende därpå, att den förefintliga ökningen inom sprängämnesfabrikerna samt färg-, olje- och parfymfabrikerna motsvarats av en lika stor minskning av antalet sysselsatta inom tändsticksindustrien. Byggnadsämnesindustrien utvisar en kraftig stegring av arbetarantalet, 37 %, och likaså porslins-, kakel- och lergodsfabrikerna med 17 %. Textilgruppen, som visserligen har mindre intresse ur arbetslöshetssynpunkt, då den i stor utsträckning sysselsätter kvinnlig arbetskraft, vilken mera sällan uppträder såsom hjälpsökande, uppvisar en ökning med 11 %. Livsmedelsindustrien har hållit sig tämligen konstant med en obetydlig ökning. Praktiskt taget ingen ökning uppvisar träindustrien, och vad beträffar sågverken och hyvlerierna har faktiskt under åren en minskning av arbetarantalet ägt rum, dock av mindre betydelse.

Vad dessa procentuella förskjutningar innebära i absoluta tal torde kunna utläsas av följande tabell, där antalet inom fabriksindustrierna sysselsatta enligt kommerskollegii industristatistik angives för åren 1930, 1932 och 1934. Siffrorna ge även en föreställning om huruvida de olika industrigrenarna ökat eller minskat sitt arbetarantal sedan 1930 eller om de senare årens ökning i huvudsak endast innebär ett återställande till 1930 års nivå.

Arbetarantalet inom olika industrigrupper åren 1930, 1932 och 1934.

I n d u s t r i g r u p p	1930	1932	1934
Malmbrytning	10,959	7,218	7,644
Metall- och maskinindustri	133,186	111,770	131,902
Jord- och stenindustri	44,650	33,871	31,924
Träindustri	61,640	51,204	56,709
Pappersmasse- och papperstillverkning.....	36,952	34,605	34,393
Grafisk och diverse pappersindustri	19,650	18,760	19,601
Livsmedelsindustri	43,713	42,425	43,724
Textil- och beklädnadsindustri	61,178	61,089	70,663
Läder-, hår- och gummivaruindustri.....	20,624	20,347	22,190
Kemisk-teknisk industri.....	15,110	12,477	12,470
Kraft-, belysnings- och vattenverk.....	7,054	7,177	7,147
Summa	454,716	400,943	438,367

Sannolikt skulle år 1935 visa en betydligt ljusare sysselsättningsbild såväl i förhållande till år 1930 som till år 1932. Siffror härpå ha emellertid ännu ej blivit tillgängliga.

Att i absoluta tal ange ökningen eller minskningen i antalet arbetare inom olika industrigrupper låter sig knappast göra. För att erhålla en föreställning om storleksordningen av de förskjutningar som här inträffat torde likväl de procentsatser, som nyss angivits, kunna användas. Som utgångspunkt har i följande beräkningar tagits arbetarantalet 1932, sådant detta angives i kommerskollegii industristatistik. Det framgår därvid, att av de i undersökningen ingående grupperna det framförallt är metallindustrien, som bidragit till att minska arbetslöshets-siffrorna sedan november 1932. Inom malm-brytning och metallindustrien kan man approximativt uppskatta det ökade antalet sysselsatta från 1932 till 1935 till något över 40,000 man. Andra industrigrupper, som utvisa en relativt betydande expansion, är byggnadsämnesindustrien med en stegring på cirka 3,000 man samt snickeri- och möbelfabrikerna med en stegring av cirka 2,000 man. Emellertid torde man utan att göra sig skyldig till någon överdrift kunna fastslå, att ännu mera betydande än stegringen i arbetarantalet inom den egentliga fabriksindustrien är absorptionen av arbetskraft inom byggnadsverksamheten. Vissa företag, som varit föremål för undersökning, utvisa en ökad sysselsättning av cirka 200 %. Dessutom har uppenbarligen den fram till 1930 pågående starka ökningen av antalet sysselsatta inom handel och samfärdsel med all sannolikhet försiggått i lika snabbt tempo som tidigare. Sannolika skäl tala för att antalet anställda inom hantverket och småindustrien ökats.

Den kraftiga stegring av antalet sysselsatta, som ägt rum sedan 1932, har dock icke varit av sådan omfattning, att den kunnat uppsuga både den arbetslöshet, som fanns 1932, och det befolkningsöverskott, som sedan 1932

tillförts de produktiva åldrarna. Expansionen har dessutom skett i hög grad olikartat inom olika näringsgrenar.

Försvunna »arbetslöshetsöar».

Ett belägg för sambandet mellan arbetslöshetens försvinnande och expansionen av vissa industrier utgör arbetslöshetsutvecklingen inom en del kommuner, som under krisen voro drabbade av en särskilt bekymmersam arbetslöshet men vilka under konjunkturuppsvinget ha fått sin arbetsmarknad så förbättrad, att ingen eller ringa arbetslöshet för närvarande är rådande därstädes. Omstående tabell utgör ingen fullständig sammanställning av samtliga f. d. arbetslöshetsstyngda kommuner. Sålunda ha i regel icke rena skogskommuner medtagits. De anförda exemplen ådagalägga emellertid, att framförallt inom de kommuner, där arbetslösheten tidigare var vållad av arbetslöshet inom järnhanteringen, har förbättringen i arbetslöshetsituationen varit speciellt markant. Bland dessa kommuner märkas Sköldinge (Södermanlands län) med en arbetslöshet den 31 mars 1933 på 147, ingen rapporterad arbetslöshet 1936, Ransäter (Värmlands län) 485 arbetslösa 31 mars 1933, 53 1936, Hjulsjö (Örebro län) 120 1933 och 16 1936, Nora (Örebro län) 469 och 19, Viker (Örebro län) 179 31 mars 1934, ingen arbetslöshet 31 mars 1936.

Då problemet, hur hjälpverksamhetens utformning har påverkat arbetslöshetens utveckling, ofta varit föremål för diskussion, redogöres i tabellen även för vissa data rörande hjälpverksamheten vid de angivna undersökningstillfällena. Det torde därvid vara av intresse att konstatera, att det statliga reservarbetet i de flesta av dessa kommuner, där arbetslösheten kraftigt nedgått, icke spelat någon mera betydande roll. Kontantunderstödsverksamheten har haft en helt annan omfattning än vad som för närvarande är fallet. Utan att ingå på ett övervägande rörande hjälpverksamhetens organisation, kan jag icke underlåta att här påpeka, att den väsentliga orsaken till arbetslöshetens minskning uppenbarligen icke kan vara annat än en faktisk ökning av arbetstillfällena i den öppna arbetsmarknaden.

Den olika styrka, varmed olika näringsgrenar absorberat arbetskraft under konjunkturuppsvinget, har självfallet medfört, att minskningen i antalet arbetslösa ter sig väsentligt olika i olika landsdelar. I följande tabell redovisas minskningen under tiden 31 mars 1933—31 mars 1936 länsvis. Av tabellen framgår, hur de län, inom vilka skogsbruket eller järnhanteringen dominera, utvisa en väsentligt starkare minskning av arbetslösheten än övriga län. Det torde vid studiet av tabellen observeras, att i vissa län, såsom Kristianstads, Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län, aldrig förelegat någon mera svårartad arbetslöshetsituation, varför minskningen därstädes kan te sig mindre betydande, trots att arbetslöshetsläget i ifrågavarande län för närvarande är relativt tillfredsställande.

Kommuner med starkt förbättrad arbets-

K o m m u n	Antal arbetslösa den 31/3				I % av invå- naraantalet		A n t a		
							1 9 3 3		
	1933	1934	1935	1936	1933	1936	Totalt	Därav med	
								Statligt reserv- arbete	Kontant- under- stöd
<i>Södermanlands län:</i>									
Sköldinge	147	96	30	—	4.5	—	80	14	47
Ytterselö	104	95	18	—	8.7	—	52	7	43
<i>Östergötlands län:</i>									
Risinge	250	203	46	35	2.6	0.3	173	51	110
<i>Kalmar län:</i>									
Södra Möckleby	148	98	45	12	9.4	0.8	114	22	80
<i>Gotlands län:</i>									
Othem (Slite kpg.)	130	116	19	2	6.9	0.1	106	21	40
<i>Malmöhus län:</i>									
Landskrona stad	944	671	263	190	5.0	1.0	922	51	790
<i>Värmlands län:</i>									
Ransäter	485	365	154	53	8.2	0.9	333	72	250
Sunne lk.	418	369	198	64	4.6	0.7	174	63	61
<i>Örebro län:</i>									
Hjulsjö	120	126	38	16	5.6	0.8	88	39	27
Nora	469	286	95	19	10.0	0.4	378	114	201
Viker	90	179	20	—	6.1	—	45	15	30
<i>Västmanlands län:</i>									
Köpings stad	278	181	78	37	4.5	0.6	178	29	100
Västerås	926	848	210	58	3.0	0.2	675	51	554
Norberg	356	258	113	59	6.6	1.1	340	75	265
Skinnskatteberg	335	245	42	18	8.2	0.4	220	70	150
<i>Kopparbergs län:</i>									
Gagnef	467	264	159	47	7.2	0.7	111	15	3
Grytnäs	134	103	40	11	4.4	0.4	88	5	83
Husby	221	112	40	18	3.6	0.3	140	2	28
Kopparberg	149	200	97	42	2.1	0.6	109	9	75
Rättvik	355	188	66	33	4.1	0.4	82	—	44
Siljansnäs	191	190	116	9	7.9	0.4	7	—	3
Stora Tuna	463	469	181	48	5.1	0.5	162	44	103
<i>Gävleborgs län:</i>									
Bergsjö	243	150	81	2	5.8	0.0	141	2	103
Gnarp	193	115	57	20	5.5	0.6	120	2	—
<i>Västerbottens län:</i>									
Norsjö	215	125	91	24	3.2	0.3	79	79	—
Skellefteå lk	662	605	247	99	2.7	0.4	407	142	265
<i>Norrbotlens län:</i>									
Norrjärden	432	236	35	32	8.9	0.6	241	9	225
Överkalix	275	64	47	21	3.6	0.3	195	144	47
Överluleå	358	220	147	84	3.8	0.9	81	81	—
	9,558	6,841	2,743	1,051	—	—	5,841	1,228	3,727

Försämrssittuation sedan den 31/3 1933.

h j ä l p t a d e n 31/3								
1 9 3 4			1 9 3 5			1 9 3 6		
Totalt	Därav med		Totalt	Därav med		Totalt	Därav med	
	Statligt reservarbete	Kontantunderstöd		Statligt reservarbete	Kontantunderstöd		Statligt reservarbete	Kontantunderstöd
58	10	30	17	9	—	—	—	—
50	15	20	9	4	—	—	—	—
142	28	88	27	6	21	14	—	14
78	28	50	31	10	—	2	—	2
68	10	6	3	—	—	—	—	—
652	122	341	237	107	76	153	29	—
262	20	200	118	24	50	32	24	—
195	48	125	112	89	—	48	39	—
83	56	23	29	25	—	9	9	—
239	31	146	90	58	1	10	10	—
107	17	50	17	12	—	—	—	—
127	15	50	45	8	—	20	3	—
637	41	449	172	74	—	26	2	—
244	65	149	92	52	—	43	38	5
178	41	98	27	17	—	5	5	—
97	45	—	113	63	—	33	16	—
65	32	—	13	10	—	1	—	—
104	4	29	23	—	2	—	—	—
135	7	40	62	5	—	16	3	6
98	31	46	34	24	10	21	9	12
42	41	1	51	42	—	3	—	—
271	46	200	130	84	40	38	28	2
113	5	82	25	14	—	2	—	—
91	1	—	39	4	—	13	—	—
46	42	4	5	5	—	—	—	—
420	121	81	126	12	—	42	—	—
39	20	—	—	—	—	4	—	—
40	38	2	11	4	7	5	5	—
84	61	—	81	51	—	42	2	20
4,590	993	2,205	1,739	818	207	582	222	61

Anmälda arbetslösa.

		³¹ / ₃ 1933	³¹ / ₃ 1936	Minskning	
					%
Jämtlands län	län	6,219	411	5,808	93.4
Västmanlands	»	5,073	348	4,725	93.1
Södermanlands	»	3,092	459	2,633	85.2
Kopparbergs	»	9,809	1,630	8,179	83.4
Kristianstads	»	3,362	616	2,746	81.7
Gotlands	»	1,069	205	864	80.8
Västerbottens	»	6,873	1,380	5,493	79.9
Uppsala	»	3,029	630	2,399	79.2
Gävleborgs	»	12,689	2,588	10,101	79.6
Värmlands	»	11,305	2,467	8,838	78.2
Örebro	»	6,407	1,455	4,952	77.3
Kalmar	»	6,322	1,572	4,750	75.1
Östergötlands	»	5,469	1,394	4,075	74.5
Kronobergs	»	3,007	809	2,198	73.1
Älvsborgs	»	4,140	1,147	2,993	72.3
Norrbottnens	»	13,169	3,798	9,371	71.2
Skaraborgs	»	2,650	767	1,883	71.1
Malmöhus	»	13,035	4,043	8,992	69.0
Stockholms stad		15,673	5,356	10,317	65.8
Jönköpings	»	2,647	913	1,734	65.5
Hallands	»	2,112	786	1,326	62.8
Västernorrlands	»	19,620	7,571	12,049	61.4
Blekinge	»	6,124	2,374	3,750	61.2
Göteborgs stad		9,534	3,801	5,733	60.1
Stockholms	»	5,129	2,055	3,074	59.9
Bohuslän		9,003	4,587	4,416	49.1
Summa		186,561	53,162	133,399	71.5

Redan av vad nu sagts rörande arbetslöshetens minskning torde framgå, att den kvardröjande arbetslösheten koncentrerats till de trakter, där näringslivet expanderat mindre snabbt än inom övriga delar av landet. En viss föreställning om med vilken olika tyngd arbetslösheten drabbat olika landsdelar ger följande tabell över antalet kommuner, som den 31 juli 1935 rapporterade arbetslöshet. Tabellen utvisar, att i områden av landet, vari mer än $\frac{1}{3}$ av landets invånare voro bosatta, rapporteras överhuvud ingen arbetslöshet. De olika länens arbetslöshetsförhållanden växla mellan å ena sidan Blekinge län, där praktiskt taget alla kommuner rapportera arbetslöshet, och Kristianstads län, där endast cirka $\frac{1}{4}$ av länets folkmängd är bosatt i till arbetslöshetskommissionen rapporterade kommuner.

Länsvis fördelning av antalet kommuner och dessas folkmängd, vilka den ^{31/7} 1935
rapporterade arbetslöshet.

L ä n / K o m m u n	Antal kommuner		Folkmängd enligt	
	med	utan	kol. 2	kol. 3
	rapp. arbetslöshet			
1	2	3	4	5
Stockholms stad	1	—	526,027	—
Stockholms län.....	45	76	189,473	81,873
Uppsala län	18	70	83,862	54,820
Södermanlands län	18	78	90,471	97,915
Östergötlands län.....	28	125	181,947	129,744
Jönköpings län.....	30	106	120,067	115,383
Kronobergs län.....	39	49	102,120	53,054
Kalmar län	37	75	139,894	92,365
Gotlands län.....	1	92	11,009	47,078
Blekinge län.....	37	3	143,396	2,800
Kristianstads län.....	25	125	78,737	170,182
Malmöhus län (städerna)	7	1	272,593	1,125
Malmöhus län (landsbygden)	12	224	37,536	206,085
Hallands län.....	13	78	61,652	90,519
Göteborgs stad	1	—	255,386	—
Göteborgs och Bohus län i övrigt.....	42	51	138,253	74,206
Älvsborgs län	30	195	144,007	175,572
Skaraborgs län	23	244	74,103	167,457
Värmlands län	59	33	229,594	43,662
Örebro län.....	30	35	160,602	58,093
Västmanlands län	13	57	78,153	83,381
Kopparbergs län	42	15	205,271	44,692
Gävleborgs län	45	11	255,394	25,615
Västernorrlands län.....	56	11	248,399	33,925
Jämtlands län	31	30	91,007	45,390
Västerbottens län.....	18	14	156,771	56,040
Norrbottnens län	20	9	165,635	40,755
	721	1,807	4,241,859	1,991,731

Särskilt koncentrerad arbetslöshet.

En ännu klarare bild av den utsträckning, i vilken arbetslösheten för närvarande är koncentrerad till vissa landsdelar, ger följande sammanställning.

Den 31 mars 1936 voro 53,162 personer anmälda såsom hjälpsökande arbetslösa. Av dessa funnos inom storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö 10,674. Inom Blekinge samt Göteborgs och Bohus län utom Göteborgs stad funnos tillsammans 6,961. I Västernorrlands län uppgick antalet arbetslösa till 7,571. Tillsammans utgjorde antalet arbetslösa i nu nämnda områden 25,206 personer. Inom det övriga landet funnos vid samma

tidpunkt vissa kommuner, vilka voro synnerligen svårt drabbade av arbetslösheten. Här märkas 4 kommuner, där arbetslösheten i allt väsentligt vållats genom att tändsticksfabriker nedlagts eller genom rationalisering av tillverkningen så, att arbetarantalet väsentligt minskats. Dessa äro: Norra Solberga (Jönk.), Tidaholm-Agnetorp (Skar.) och Vänersborg (Älvsb.). De arbetslösa i dessa kommuner utgjorde 576. I 2 kommuner, nämligen Ekeberga (Kron.) och Eda (Värml.), var arbetslösheten i allt väsentligt vållad av glasindustriens svårigheter. Antalet arbetslösa i dessa kommuner uppgick till 219. I en annan grupp kommuner, nämligen Kvistbro, Ljusnarsberg och Ramsberg (Ör.) samt Grangärde och Norrbärke (Kopp.), torde arbetslösheten ha vållats av att järnbruk eller gruvor nedlagts eller väsentligt minskat sin drift. Antalet arbetslösa i nu nämnda kommuner uppgick till 1,158 personer. Lägges härtil arbetslösheten i Södra Vrams kommun i Malmöhus län (181 personer), vållad av kolindustriens rationalisering, samt arbetslösheten i vissa kommuner, vållad framförallt genom rationalisering av sågverksindustrien, såsom i — förutom de i Västernorrlands län belägna — Söderhamns stad (Gävl.), Norrala kommun (Gävl.), Byske (Vb.) och Nederkalix (Nb.), tillhopa 1,731 personer, samt arbetslösheten i de båda gruvkommunerna Gällivare och Jukkasjärvi samt Nederkalix i Norrbottens län, tillhopa 1,289 personer, uppgår det nu redovisade antalet arbetslösa till cirka 30,360 personer. Vad som i nu förevarande sammanhang främst intresserar är, att arbetslösheten till så betydande del som 57.1 % är koncentrerad till områden av den begränsade omfattning som de här ovan redovisade. Angående arbetslöshetens lokala fördelning hänvisar jag till en karta, vilken som bilaga ingår i arbetslöshetskommissionens omnämnda klientelundersökning. Denna karta är baserad på antalet hjälpsökande arbetslösa den 31 juli 1935.

Övervägandena kring den kvardröjande arbetslösheten måste grundas på en kännedom om arbetslöshetens geografiska fördelning. Härvid torde först de kommuner, där arbetslösheten alltjämt är av mera allvarlig natur, böra bli föremål för undersökning. Såsom sådana har jag i följande tabeller räknat kommuner, där arbetslösheten uppgår till minst 2 % av befolkningen. För att i görligaste mån eliminera säsongarbetslösheten har urvalet skett med ledning av arbetslöshetssiffrorna per den 31 juli 1935. Dock ha kommuner, vilkas arbetslöshetssituation den 1 mars 1936 så förbättrats, att de arbetslösas antal icke längre uppgick till 2 % av befolkningssiffrorna, i regel icke medtagits. Undantag härifrån utgöra dels de kommuner, som sammanförts under beteckningen »värmländska skogskommuner» och dels stenkommunerna, vilka medtagits, även om deras arbetslöshetsläge förbättrats. I tabellerna ingå uppgifter rörande de arbetslösas ålder och antalet långvarigt arbetslösa, vilka uppgifter hämtats från arbetslöshetskommissionens klientelundersökning. Då antalet i denna undersökning ingående arbetslösa för vissa kommuner skilde sig från antalet arbetslösa, giver icke alltid en summering av åldersuppgifterna antalet arbetslösa inom kommunen. Tabellerna omfatta endast de kommuner, vilka ingå i klientelundersökningen. Det är

Stenkommuner.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning				
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935				
	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av antalet arbets- lösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år	
<i>Kalmar län.</i>													
Fliseryd	166	5.8	59	2.2	58	2.1	33	57.9	18	8	26	5	
<i>Blekinge län.</i>													
Asarum	660	7.5	163	1.8	227	2.5	147	66.5	50	40	86	45	
Aspö	88	8.9	33	3.3	46	4.6	27	57.4	15	7	19	6	
Backaryd	142	6.3	64	2.9	97	4.4	67	67.0	20	20	51	9	
Elleholm	48	11.7	1	0.3	14	3.5	5	35.7	1	2	6	5	
Gammalstorp ..	148	6.7	33	1.5	44	2.0	28	63.6	6	8	20	10	
Hasslö	135	9.0	92	6.1	39	2.6	28	68.3	19	10	12	—	
Hällaryd	189	6.4	86	3.0	104	3.6	59	55.7	19	14	46	27	
Listerby	263	12.7	110	5.4	192	9.4	95	54.3	35	22	87	31	
Mörnum	399	9.2	169	3.9	220	5.1	143	65.0	37	37	106	40	
Sturkö	371	18.4	199	10.0	218	11.0	118	54.4	67	46	91	13	
Tjurkö	88	16.0	19	3.5	37	6.9	17	47.2	8	3	22	3	
Åryd	159	7.3	66	3.0	67	3.1	27	42.9	8	11	29	15	
Summa	2,690		1,035		1,305		761	59.3	285	220	575	204	
									% 22.2	17.1	44.8	15.9	
<i>Hallands län.</i>													
Söndrum	103	5.8	60	3.4	38	2.1	7	18.4	5	3	19	11	
<i>Göteborgs och Bo- hus län.</i>													
Lysekils stad ..	411	6.9	255	4.3	156	2.6	108	69.7	39	26	53	37	
Askum	515	18.4	220	7.9	267	9.6	112	40.6	45	33	155	43	
Bottna	32	5.3	37	6.3	19	3.2	7	41.2	4	5	7	1	
Brastad	963	25.5	447	11.9	555	14.7	242	44.7	117	100	286	38	
Bro	541	18.9	238	8.4	381	13.4	125	34.3	85	49	187	43	
Bärfendal	17	3.2	16	3.0	16	3.0	3	17.6	2	2	13	—	
Hogdal	117	8.9	103	7.6	98	7.3	57	59.4	22	22	49	3	
Kville	292	5.9	228	4.6	193	3.9	101	52.1	38	38	85	33	
Lommeland	210	22.2	102	11.3	74	8.2	49	66.2	32	17	22	3	
Lur	46	2.7	31	1.8	35	2.1	23	63.9	10	7	14	5	
Lyse	447	16.6	208	7.9	280	10.6	96	34.3	53	49	148	30	
Malmö	420	30.4	105	7.7	242	17.7	51	21.4	46	27	132	33	
Näsinge	292	22.0	161	12.7	166	13.1	73	44.8	40	29	73	21	
Skee	472	8.2	460	8.1	551	9.7	237	43.0	138	93	264	56	
Svenneby	139	10.5	40	3.0	71	5.3	24	35.8	13	11	34	9	
Tanum	269	4.9	129	2.4	150	2.8	49	36.0	17	24	73	22	
Tossene	742	13.8	271	5.1	298	5.6	128	44.4	44	45	163	36	
Summa	5,925		3,051		3,552		1,485	42.5	745	577	1,758	413	
									% 21.3	16.5	50.4	11.8	

emellertid endast tre kommuner, som av denna anledning uteslutits, nämligen Torup (Hall.), Grebbestad köping (Göteb.) samt Fuxerna (Älvsb.) med ett sammanlagt antal arbetslösa den 31 juli 1935 av 157 personer.

Tillhoppa utgjorde antalet arbetslösa i de kommuner, som hade minst 2 % arbetslöshet den 31 juli 1935 17,507, d. v. s. 41.1 % av hela den anmälda arbetslösheten. Folkmängden i dessa 2-procentiga kommuner uppgick den 1 januari 1935 till 495,194, d. v. s. 7.9 % av rikets folkmängd. Ifrågavarande kommuners andel av arbetslösheten var i mars månad 1936 34.4 %. Jämföras dessa höga procentsatser med förhållandena under den månad, då den högsta registrerade arbetslösheten förekommit, den 31 mars 1933, så utgör motsvarande procentsiffra 23.1 %. De nuvarande 2-procentkommunernas relativa andel av hela arbetslöshetsklientelet har alltså kraftigt stegrats.

Ett försök har gjorts att sammanföra de s. k. »2 %-kommunerna» i grupper, inom vilka arbetslösheten vållats av likartade ekonomiska förändringar. Den verkställda uppdelningen gör icke anspråk på exakthet. Det torde böra understrykas, att sammanställningarna icke äro avsedda att ge en samlad bild av hela den arbetslöshet, som betingats av viss näringsgrens svårigheter. Har t. ex. ett företag måst nedläggas, vållar detta i regel långvariga störningar på ortens arbetsmarknad, men om arbetslösheten genom andra företags startande, de arbetslösas utflyttning e. d., övervunnits, så att arbetslösheten den 31 juli 1935 icke uppgick till minst 2 %, har kommunen i fråga icke medtagits.

En näringsgren, som mer än någon annan alltjämt kämpar med betydande svårigheter, är stenindustrin. Jag kommer senare att ingå på de förhållanden som vållat dessa svårigheter och hänvisar i detta sammanhang endast till förestående tabell.

Bland de på detta sätt sammanförda mera arbetslöshetstyngda kommunerna märkas de, som betecknats såsom sågverkskommuner. Deras antal är 16. Deras samlade arbetslöshet uppgick den 31 juli 1935 till 3,701 och den 31 mars 1936 till 6,796. Angående de förhållanden, som i dessa kommuner medfört arbetslöshet av så allvarlig natur, torde följande böra anföras.

Inom sågverksindustrin har sedan 1928 en kraftig minskning av arbetarantalet ägt rum. Enligt 1933 års skogsindustrisakkunniga har antalet arbetare vid sågverk och hyvlerier nedgått på följande sätt:

1928	46,665
1929	44,145
1930	41,332
1931	37,667
1932	32,574
1933	30,354

Arbetarantalet 1935 skulle, under förutsättning att socialstyrelsens arbets-tidsundersökningar ge en riktig bild av läget, ha varit cirka 95 % av antalet arbetare 1932 eller omkring 31,000 personer. Minskningen av antalet samselsatta sammanhänger dels med en minskning av produktionen fram till 1933 och dels med en långt gående rationaliseringsprocess. Rationaliseringsprocessen har tagit sig uttryck i att ett mycket stort antal sågverk helt nedlagts och driften koncentrerats vid vissa kvarstående, men även däri att antalet arbe-

Sågverkskommuner.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935			
	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av antalet arbets- lösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
A. Västernorrlands län.												
Alnö	1,178	17.8	646	9.6	252	3.7	193	71.5	81	39	118	32
Bjärträ	651	12.8	411	8.1	146	2.9	80	54.1	51	27	58	12
Gudmundrå	1,498	9.8	565	3.7	490	3.2	308	63.9	152	100	210	20
Hässjö	451	10.0	276	6.2	188	4.3	118	64.1	87	35	56	6
Högsjö	628	14.6	370	8.5	180	4.1	112	70.4	63	30	57	9
Njurunda	1,315	11.2	838	7.1	298	2.5	190	66.9	76	54	126	28
Nora	418	11.7	236	6.9	166	4.8	104	66.2	63	39	47	8
Skön	2,024	13.8	1,021	7.0	555	3.8	423	78.9	111	92	250	83
Styrnäs	235	17.3	96	7.0	53	3.9	37	74.0	21	5	18	6
Säbrå	391	8.5	214	4.6	172	3.7	87	52.7	53	41	68	3
Timrå	831	9.2	491	5.2	238	2.6	144	62.1	81	39	96	16
Torsåker	185	14.8	74	5.9	32	2.5	18	58.1	22	2	6	1
Ytterlännäs	713	10.1	443	6.1	171	2.4	70	41.2	76	23	57	14
Summa	10,518		5,681		2,941		1,884	65.7	937	526	1,167	238
									% 32.7	18.3	40.7	8.3
B. Övriga län.												
Gävleborgs län.												
Söderhamns stad	862	7.5	566	5.0	395	3.5	247	63.7	80	62	200	46
Norråla	249	7.6	101	3.1	65	2.0	49	76.6	17	16	26	5
Västerbottens län.												
Byske	856	8.3	448	4.4	300	2.9	190	63.5	129	43	107	20
Summa	1,967		1,115		760		486	64.7	226	121	333	71
									% 30.1	16.1	44.3	9.5

tare vid de kvarstående väsentligt minskats. Sedan 1928 ha 26 större och medelstora sågverk i Norrland nedlagts. Vid dessa sysselsattes i normala fall cirka 3,500 arbetare. Huvudparten av minskningen från cirka 47,000 till cirka 31,000 torde alltså få tillskrivas en rationalisering vid ännu i gång varande sågverk.

Nedläggandet av sågverk har drabbat vissa kommuner särskilt hårt. Sålunda ha under åren 1930—1933 i Söderhamn 4 sågverk, sysselsättande 800 personer, försvunnit. Antalet arbetslösa uppgick den 31 mars 1936 till 566. I Alnö i Västernorrlands län ha sedan 1924 7 sågverk nedlagts, sysselsättande vid normal drift 625 arbetare. Antalet arbetslösa den 31 mars 1936 var 646. I Gumundrå i Västernorrlands län ha under åren 1922—1932 7 sågverk nedlagts, representerande 625 arbetare. Arbetslöhetssiffran var nys-

nämnda dag 565. Inom Byske kommun i Västerbottens län ha sedan 1926 3 sågverk med tillhopa 530 arbetare nedlagt sin verksamhet. Även denna kommun hade en betydande arbetslöshet, 448 personer den 31 mars 1936. Ett studium av den gjorda sammanställningen av sågverkskommuner i landet med speciellt svårartad arbetslöshet bör lämpligen kompletteras med följande tabell, utvisande antalet nedlagda sågverk och vid dessa normalt sysselsatta arbetare.

Sedan år 1921 t. o. m. år 1933 nedlagda, ej återupptagna medelstora och större sågverk i Norrland.

Län, kommun	Antal nedlagda sågverk	Antal arbetare vid normal drift
<i>Gävleborgs län.</i>		
Söderhamns stad	4	800
<i>Västernorrlands län.</i>		
Alnö	7	625
Gudmundrå	6	625
Hässjö	1	100
Högsjö	1	110
Njurunda	1	90
Nora	1	185
Skön	1	250
Säbrå	2	105
<i>Västerbottens län.</i>		
Skellefteå landskommun.....	1	150
Byske	3	530
<i>Norrbottnens län.</i>		
Hortlax	2	180
Nederkalix	2	320
	Summa 32	4,070

Till en grupp ha sammanförts kommuner, vilkas arbetslöshet i första hand vållats av tändsticksindustriens minskade behov av arbetskraft. Dessa 4 kommuner hade en arbetslöshet den 31 juli 1935 av 491 personer. Den 31 mars 1936 var antalet arbetslösa 576.

Inom tändsticksindustrien har i samband med en stark produktionsminskning antalet sysselsatta nedgått synnerligen kraftigt under senare år. Antalet inom nämnda industri sysselsatta framgår av följande siffersammanställning.

1928	5,621
1929	5,822
1930	5,752

1931	4,952
1932	4,123
1933	3,367
1934	2,879.

Enligt inhämtade uppgifter var antalet sysselsatta 1935 2,510. En betydande del av de avskedade inom detta arbetsområde har utgjorts av kvinnor, vilka i regel icke ingå i arbetslöshetskommissionens arbetslöshetssiffror, men mer än hälften av de avskedade torde ha varit män. Förutom det arbetslöshetsproblem, som nu anförda siffror antyda, möter på åtskilliga håll arbetslöshet, som vållats långt tidigare genom den rationaliseringsprocess, som förde till Svenska tändsticksaktiebolagets bildande. Denna process tog sig framför allt uttryck i en del fabrikers fullständiga nedläggande och driftens koncentrerung. Efter 1930 ha emellertid ytterligare 5 tändsticksfabriker nedlagts, därav en i Vänersborg, sysselsättande c:a 350 personer och en i Norra Solberga, Jönköpings län, som vid normal drift sysselsatt c:a 200 man. Då tändsticksfabrikerna i regel ha varit belägna i relativt små kommuner, har den av tändsticksindustriens minskade sysselsättning framkallade arbetslösheten lokalt inneburit allvarliga problem, även om för landet i dess helhet tändsticksindustrien aldrig haft den betydelse, att dess minskade sysselsättning kan sägas hava medfört mera katastrofala verkningar.

Tändstickskommuner.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den ³¹ / ₃ 1933		den ³¹ / ₃ 1936		den ³¹ / ₇ 1935		den ³¹ / ₇ 1935		den ³¹ / ₇ 1935			
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
Jönköpings län.												
Norra Solberga	82	3.0	95	3.7	89	3.5	22	3.4	22	17	50	5
Älvsborgs län.												
Vänersborgs stad	459	5.0	218	2.4	185	2.0	145	79.7	33	28	98	23
Skaraborgs län.												
Tidaholms stad	296	6.1	185	4.2	150	3.4	101	67.3	38	48	62	2
Agnetorp	141	6.5	78	3.8	67	3.2	39	58.2	23	20	19	5
Summa	978		576		491		307	62.3	116	113	229	35
									% 23.5	22.9	46.5	7.1

Upphörandet av kolbrytningen i Södra Vrams kommun har framkallat en synnerligen svårartad arbetslöshetssituation för kommunen. Kommunens

arbetslöshet uppgick den 31 juli 1935 till 128 personer och den 31 mars 1936 till 181. Södra Vram torde vara den mest typiska »arbetslöshetsö», som för närvarande finnes i landet, omgiven, som den är, av kommuner med jämförelsevis ringa arbetslöshet. Detta torde också vara anledningen till den mycket egenartade åldersfördelningen inom klientelet. Inom intet annat område med motsvarande arbetslöshetsförhållanden är antalet arbetslösa under 26 år så ringa som här.

Södra Vram (Malmöhus län).

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935			
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
Södra Vram	329	11.8	181	6.6	128	4.7	116	90.6	5	16	87	20
									% 3.9	12.5	68.0	15.6

Två städer, vilkas klientel ur ålderssynpunkt något påminner om klientelet i Södra Vram, äro Oskarshamn och Ystad. Dock framgår av tabellen, att, även om vissa likheter finnas, skillnaden likväl är markant. Dessa båda städer befinna sig tydligen i den situationen, att industrien där icke kan ge tillräcklig, varaktig sysselsättning åt betydande grupper. Periodvis synas dock de arbetslösa ha varit knutna till näringslivet, vilket framgår därav, att antalet långvarigt arbetslösa är mindre än vad som i regel är fallet i arbetslöshetstyngda kommuner.

Oskarshamn och Ystad.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935			
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
Oskarshamn (Kalm.)	685	8.0	369	4.3	316	3.7	176	57.0	56	52	132	69
Ystad (Malm.)	612	5.4	287	2.6	266	2.4	89	40.6	44	45	84	46
Summa	1,297		656		582		265	50.2	100	97	216	115
									% 18.9	18.4	40.9	21.8

Beträffande övriga kommuner med mera svårartad arbetslöshet torde tabellerna utan närmare kommentarer ge erforderliga upplysningar. I de kommuner, vilka sammanförts under beteckningen järnbruks- och gruvkommuner i Mellansverige, har arbetslösheten betingats av praktiskt taget fullständig nedläggelse av gruvdriften. Så är icke fallet med gruvkommunerna i Norrbottens län även om sedan 1930 en mycket kraftig reduktion av arbetarantalet ägt rum, utan måste där arbetslösheten sammanhånga med ett faktiskt befolkningsöverskott. Framförallt i Norrbottens gruvkommuner är det abnormt starka inslaget av arbetslösa under 26 år markant. Icke mindre än 48.9 % av de arbetslösa tillhöra ifrågakvarande ålderskategori, medan motsvarande andel för Mellansveriges gruvkommuner är 30.9 %. Tillhoppa omfattade arbetslösheten i ifrågakvarande kommuner den 31 juli 1935 2,258 personer och den 31 mars 1936 2,447 personer.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den ³¹ / ₃ 1933		den ³¹ / ₃ 1936		den ³¹ / ₇ 1935		den ³¹ / ₇ 1935		den ³¹ / ₇ 1935			
	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av befolk- ningen	An- tal	i % av antalet arbets- lösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
A. Järnbruks- och gruvkommuner.												
<i>Örebro län.</i>												
Kvistbro.....	211	5.8	64	1.8	113	3.1	55	52.9	30	11	46	17
Ljusnarsberg..	962	11.5	341	4.2	313	3.9	238	79.1	63	55	126	57
Ramsberg	298	8.3	98	2.8	131	3.7	96	75.0	46	32	30	20
<i>Kopparbergs län.</i>												
Grangärde	1,033	8.7	462	4.0	515	4.5	346	69.3	184	105	175	35
Norrbärke	502	8.8	193	3.4	185	3.3	107	61.5	50	24	70	30
Summa	3,006		1,158		1,257		842	69.8	373	227	447	159
								% 30.9	18.8	37.1	13.2	
B. Gruvkommuner i Norrbottens län.												
Gällivare	1,559	7.6	664	3.3	472	2.3	338	74.9	210	110	115	16
Jukkasjärvi ..	1,372	7.7	625	3.6	529	3.0	366	73.9	253	110	127	5
Summa	2,931		1,289		1,001		704	74.4	463	220	242	21
								% 48.9	23.3	25.6	2.2	

Glasbrukskommuner.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning				
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935				
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år	
Kronobergs län.													
Ekeberga	77	4.0	40	2.2	38	2.0	28	75.7	5	12	13	7	
Värmlands län.													
Eda	302	4.6	179	2.8	207	3.2	98	49.7	52	37	86	22	
Summa	379		219		245		196	53.8	57	49	99	29	
									% 24.4	20.9	42.3	12.4	

Värmländska skogskommuner.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning			
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935			
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år
Dalby	394	10.5	19	0.5	139	3.7	39	28.5	52	20	57	8
Ekshärad	735	11.3	166	2.6	160	2.5	103	61.7	55	25	78	9
Lysvik	245	7.8	59	1.9	93	2.9	51	54.8	47	8	30	8
Norra Finnskoga	239	13.8	—	—	71	4.1	9	12.9	26	10	29	5
Norra Ny	323	10.3	—	—	119	3.8	18	14.4	45	18	54	8
Södra Finnskoga	340	19.1	29	1.6	101	5.7	27	27.3	44	16	36	3
Östervallskog....	64	5.8	—	—	23	2.1	—	—	10	7	6	—
Summa	2,340		273		706		247	34.6	279	104	290	41
									% 39.1	14.6	40.6	5.7

Vissa kvarstående arbetslöshetsöar.

K o m m u n	A r b e t s l ö s h e t						Långvarigt arbetslösa		Åldersfördelning				
	den 31/3 1933		den 31/3 1936		den 31/7 1935		den 31/7 1935		den 31/7 1935				
	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av befolkningen	An-tal	i % av antalet arbetslösa	16-25	26-30	31-55	över 55 år	
<i>Stockholms län.</i>													
Edebo	81	4.2	58	3.0	42	2.2	31	75.6	10	11	15	5	
Forsmark	128	15.4	57	7.0	45	5.5	22	46.8	4	4	31	8	
Harg	72	3.0	137	5.7	85	3.5	16	18.0	26	28	34	1	
Häverö	260	4.7	139	2.6	112	2.1	69	60.5	38	18	50	8	
Ununge	79	5.9	32	2.5	29	2.2	26	83.9	6	1	13	11	
<i>Uppsala län.</i>													
Söderfors	278	12.5	83	4.0	69	3.3	13	19.4	12	4	44	7	
<i>Blekinge län.</i>													
Eringsboda ..	140	6.4	79	3.7	58	2.7	34	56.7	11	11	35	3	
Kyrkhult	255	5.7	114	2.5	109	2.4	68	63.0	29	17	48	14	
Öljehult	69	5.1	36	2.7	46	3.4	12	24.5	12	8	24	5	
<i>Göteborgs och Bohus län.</i>													
Bokenäs	92	8.8	29	2.9	27	2.7	11	40.7	6	4	15	2	
Dragsmark	—	—	22	4.5	16	3.3	8	50.0	4	3	9	—	
<i>Älvsborgs län.</i>													
Valbo Ryr	39	7.4	11	2.1	16	3.1	2	20.0	8	2	—	—	
<i>Skaraborgs län.</i>													
Varv	50	8.9	14	2.7	13	2.5	5	38.5	5	2	3	3	
<i>Värmlands län.</i>													
Östra Emtervik	43	2.4	38	2.1	64	3.6	17	28.8	13	10	32	4	
<i>Gävleborgs län.</i>													
Trönö	198	11.5	49	2.9	50	2.9	25	44.6	22	17	16	1	
<i>Västernorrlands län.</i>													
Attmar	70	2.2	107	3.4	92	2.9	33	36.3	27	15	44	5	
Dal	137	10.7	70	5.4	30	2.3	8	26.7	14	5	9	2	
Långsele	367	10.9	128	3.8	171	5.1	108	64.7	62	29	64	12	
Nordingrå	237	6.7	115	3.2	88	2.5	47	54.7	24	21	31	10	
Skog	34	3.5	26	2.6	24	2.4	10	43.5	9	7	6	1	
Tuna	531	10.4	302	6.0	241	4.8	198	81.1	69	55	100	20	
Tynderö	91	7.2	55	4.4	39	3.1	25	62.5	12	6	20	2	
Ljustorp	397	15.2	83	3.2	134	5.2	64	48.9	54	30	43	4	
Summa	3,648		1,784		1,600		852	53.3	477	308	686	128	
									% 29.8	19.3	42.9	8.0	

Storstädernas arbetslöshet.

De speciellt arbetslöshetstyngda kommunerna, för vilka nyss redogörelse givits, bära en väsentlig del av den totala arbetslösheten. En i absoluta tal betydande arbetslöshet möter även i de treorstäderna, Stockholm, Göteborg och Malmö, vilka den 31 mars 1936 hade tillhoppa 10,674 arbetslösa, d. v. s.

20.1 % av hela antalet arbetslösa. Storstädernas andel av den samlade arbetslösheten framgår av följande siffersammanställning av antalet arbetslösa den 31 juli under åren 1930—1935.

Antal arbetslösa den 31 juli i storstäderna.						
	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Stockholm	306	1,189	6,464	11,537	8,064	3,334
Göteborg	608	2,383	5,241	7,418	5,450	2,185
Malmö	595	1,169	2,908	3,642	2,066	930
Storstäderna	1,509	4,741	14,613	22,597	15,580	6,449
Hela riket	5,824	30,520	94,687	138,855	86,253	42,582
Storstädernas procentuella andel av rikets arbetslöshet	25.9	15.5	15.4	16.3	18.1	15.1

Sannolikt är storstadsklientelet av en något annan struktur än arbetslöshetsklientelet i övriga delar av landet. Av arbetslöshetskommissionens klientelundersökning har framgått, att detta har en från det övriga arbetslöshetsklientelet rätt avvikande ålderssammansättning. Framför allt gäller detta Stockholm och Malmö, där antalet arbetslösa över 50 år är väsentligt högre än i övriga delar av landet. I Stockholm utgjorde dessa åldersgrupper 22.7 % av antalet arbetslösa, i Malmö icke mindre än 32.8 %, medan siffran för Göteborg var 22.1 %. För landet i sin helhet var ifrågavarande procenttal 18.5.

Då det torde vara av betydelse att närmare belysa storstadsklientelet's beskaffenhet, anför jag här vissa resultat från en av sakkunniga för vissa utredningar rörande Sveriges ekonomiska läge företagen undersökning beträffande förhållandena i Stockholm. Undersökningen företogs vid årsskiftet 1934—1935, varvid var tionde såsom hjälpsökande anmäld arbetslös fick avge svar å vissa frågor enligt av sakkunniga fastställda formulär. Av denna undersökning's resultat torde följande böra anföras.

Huvudparten av de undersökta fallen, 60.5 %, utgjordes av personer, födda å annan ort än Stockholm. Av de inflyttade hade närmare hälften inflyttat efter år 1924. Särskilt högkonjunkturåren 1929—1931 uppvisa anmärkningsvärt höga inflyttningsciffror.

Stor uppmärksamhet ägnades vid undersökningen åt frågan om de arbetslösas tidigare sysselsättning. Det visade sig, att praktiskt taget samtliga hade haft arbete i någon form. 94 % av de undersökta hade vid något tillfälle haft en sammanhängande arbetsperiod av minst 3 månader. Endast 8 personer hade uteslutande haft ett typiskt ungdomsyrke men därefter intet fast arbete. Av intresse är att konstatera, att 45 % haft sammanhängande arbete i mer än 3 månader inom mer än ett yrke. Denna höga procentsiffra anger i viss mån, hur rotlöst i yrkeshänseende det arbetslösa storstadsklientelet torde ha varit.

Icke mindre än 25 % av de undersökta fallen hade förlorat sin anställning tidigare än 3 år före undersökningstillfället. 24 % hade förlorat sin senaste mer stadigvarande anställning mellan 2 och 3 år före undersökningstillfället. Denna för nära hälften av klientelet mycket långvariga arbetslöshetsperiod

hade emellertid brutits av kortare sysselsättningsperioder. Sålunda hade under år 1934 cirka 33 % av de undersökta fallen vid något tillfälle haft några vec-kors arbete i öppna marknaden. Då vidare cirka 30 % under året haft stadig-varande arbete, skulle ungefär 40 % av de arbetslösa under år 1934 icke in-nehaft anställning av något slag.

De arbetslösa hade tillfrågats, huruvida de voro villiga att taga anställning på annan ort och frågan hade uppdelats att dels gälla varaktig anställning och dels tillfällig anställning. 14.5 % av de tillfrågade hade förklarar sig icke vara villiga att taga anställning av varaktig natur på annan ort, medan 34.8 % ansett sig böra vägra att taga anställning av mera tillfällig natur. Hu-vudparten av dem, som vägrat att taga varaktig anställning på annan ort, ut-gjordes av personer, som antingen voro födda i Stockholm eller också inflyt-tat till Stockholm före år 1925.

Sekunda arbetskraft.

Vid mina föregående överbäganden rörande den kvarstående arbetslösheten har problemställningen varit dels den faktiska ökningen av befolkningen i de produktiva åldrarna efter 1930 och dels den inom vissa näringsgrenar ökade efterfrågan på arbetskraft. Då efterfrågan icke hållit jämna steg med utbudet på arbetskraft, har resultatet blivit arbetslöshet. Denna arbetslöshet fördelar sig ojämnt i landet, då olika näringsgrenar expanderat olika snabbt.

Det spörsmålet inställer sig nu, om det nuvarande arbetslöshetsklientelet skulle vara av sådan beskaffenhet, att det även med ökade sysselsättnings-möjligheter möter svårigheter att placera detsamma. Detta vore synbarligen fallet, om bland de arbetslösa en väsentlig del utgjordes av personer, som av olika skäl måste betecknas som sekunda arbetskraft.

Vid bedömandet av arbetslöshetsklienteletets kvalitet torde först observeras, att ett mycket stort antal av de arbetslösa har en långvarig arbetslöshet bakom sig. Antalet personer, ingående i arbetslöshetskommissionens klientelunder-sökning, som under tiden $\frac{1}{1}$ 1933— $\frac{31}{7}$ 1935 varit arbetslösa minst 40 veckor vartdera av åren 1933 och 1934 samt minst 24 veckor 1935, uppgår till 21,014, d. v. s. 52.1 % av samtliga undersökta fall. Det bör emellertid uppmärksam-mas, att cirka 9,000 av dessa äro bosatta inom de förut angivna särskilt ar-betslöshetstyngda kommunerna. Vidare hade praktiskt taget samtliga lång-varigt arbetslösa under undersökningsperioden varit sysselsatta längre eller kortare tid i statligt eller statskommunalt reservarbete. Ser man på siff-rorna för de långvarigt arbetslösa över 25 år, visar det sig, att 94.1 % av dessa haft sysselsättning vid dylikt reservarbete. Flertalet av de lång-varigt arbetslösa har otvivelaktigt därigenom uppvisat, att de förmått fullgöra även en relativt krävande arbetsprestation. Det är likväl uppenbart, att en arbetslöshet av mer än årslång varaktighet kan utöva förödande verk-ningar på den arbetslöses möjligheter att utföra en fullgod arbetsprestation. Företagna undersökningar ha emellertid visat, att även personer med lång-variga arbetslöshetsperioder bakom sig snabbt ha kunnat anpassa sig efter ordnade arbetsförhållanden, när dylika erbjudit sig. Jag vill i detta sam-manhang erinra om hur arbetslösheten försvunnit praktiskt taget fullständigt

Hjälpsökande arbetslösa den ³¹/₇ 1935 i % av antalet män länsvis.

L ä n	An- talet arbets- lösa	Därav över 55 år		Arbetslösa i % av antalet män i åldern 16—70 år	Arbetslösa över 55 år i % av antalet män i åldern 55—70 år
		Antal	I % av hela antalet arbets- lösa		
1	2	3	4	5	6
Stockholms stad.....	2,932	358	12.2	1.6	1.3
Stockholms län	1,292	214	16.6	1.4	1.3
Uppsala län.....	670	70	10.5	1.4	0.9
Södermanlands län	252	61	24.2	0.4	0.5
Östergötlands län	681	101	14.9	0.6	0.5
Jönköpings län	844	106	12.5	1.0	0.8
Kronobergs län	610	65	10.7	1.1	0.7
Kalmar län	1,420	231	16.2	1.7	1.7
Gotlands län	28	12	42.8	0.1	0.3
Blekinge län	2,587	354	13.7	5.0	4.2
Kristianstads län	363	45	12.4	0.4	0.3
Malmöhus län.....	2,226	432	19.4	1.2	1.4
Hallands län	594	97	16.3	1.1	1.1
Göteborgs och Bohus län	6,626	822	12.4	4.0	3.3
Älvsborgs län	753	119	15.6	0.7	0.7
Skaraborgs län	555	42	7.5	0.7	0.3
Värmlands län	2,832	253	9.0	3.0	1.5
Örebro län	1,241	211	17.0	1.6	1.5
Västmanlands län	290	49	16.9	0.5	0.5
Kopparbergs län	2,130	223	10.5	2.4	1.5
Gävleborgs län	2,681	232	8.6	2.7	1.5
Västernorrlands län	4,957	372	7.5	5.0	2.6
Jämtlands län.....	876	62	7.1	1.8	0.8
Västerbottens län	927	54	5.8	1.3	0.5
Norrbottnens län.....	1,960	108	5.5	2.7	1.1
Hela riket	40,332	4,693	11.6	1.9	1.3

inom vissa kommuner med tidigare svårartad arbetslöshet. Att i dessa »försvunna arbetslöshetsöar» även den s. k. sekunda arbetskraften sökt och erhållit anställning i den öppna arbetsmarknaden torde vara uppenbart. Undersökningar verkställda av sakkunniga för vissa utredningar rörande Sveriges ekonomiska läge ådagalägga, att i Malmö funnos i mars 1934 938 verkstadsarbetare, som voro arbetslösa och som bakom sig hade en långvarig arbetslöshetsperiod. I augusti månad hade av dessa 45.1 % på nytt erhållit anställning och för samtliga åldrar upp till 55 år hade cirka 50 % av de i mars månad arbetslösa återknutits till järnindustrien, medan bland personer över 55 år icke fullt 30 % vunnit återanställning inom sitt yrke.

Den långvariga arbetslösheten behöver sålunda icke i och för sig innebära, att den arbetslöse saknar möjligheter till försörjning genom arbete på den öppna marknaden.

Problemet ställer sig emellertid allvarigare för de arbetslösa som uppnått över 55 års ålder. Deras antal utgjorde den 31 juli 1935 4,693. Dessa äldre arbetslösa äro ingalunda jämnt fördelade inom olika delar av landet. Hur arbetslöshetsrisken ter sig inom olika landsdelar dels för personer över 55 år och dels för personer mellan 16 och 70 år, framgår av förestående tabell, där på grundval av framräknade befolkningssiffror antalet arbetslösa angivits i procent av antalet män. Av tabellen framgår, att i vissa län arbetslöshetsrisken för personer över 55 år är betydligt större än för befolkningen i sin helhet inom länet. Dessa län äro Gotlands län, Södermanlands län och Malmöhus län. Det kan icke vara en tillfällighet, att samtliga dessa län uppvisa en numera helt ringa arbetslöshet och att man här kan ha viss anledning att betrakta den kvardröjande arbetslösheten som en typisk restarbetslöshet. På andra håll åter är arbetslöshetsrisken i de yngre åldrarna avgjort större än i åldersgrupperna över 55 år. Så är förhållandet framför allt med Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Väster-norrlands och Gävleborgs län — samtliga de mest typiska trävarulänen.

I fråga om arbetslöshetsförhållandena inom den grupp, vars ålder överstiger 55 år, torde uppmärksammas, att arbetslöshetsituationen är något sämre än övriga arbetslösas. Sålunda uppgick antalet långvarigt arbetslösa till cirka 58 % bland de äldre, medan för klientelet i sin helhet motsvarande procent-siffra var 52.5. Även de siffror, som ange medelantalet arbetslöshetsveckor per arbetslös, uppvisa en något svårare situation för de äldre åldersgrupperna än för övriga. Skillnaden i arbetslöshetsförhållanden är emellertid mindre än man haft anledning förmoda, vilket sammanhänger med att så gott som hela klientelet utgöres av personer, vilkas arbetslöshetsläge varit synnerligen olyckligt. Beträffande den samhällseliga hjälpverksamhetens utformning under tiden $\frac{1}{1}$ 1933— $\frac{31}{7}$ 1935 kan konstateras, att nu ifrågavarande personer erhållit hjälp i något större utsträckning än klientelet i övrigt. Hjälpen har emellertid utformats annorlunda än för övriga arbetslösa. Det statliga reservarbetet har för dessa icke intagit en dominerande ställning, varemot det statskommunala reservarbetet varit i särskilt hög grad anlitat som hjälpform. Likaså har dagunderstöd med statsbidrag utgått till dessa personer i större utsträckning än vad som gällt för klientelet i sin helhet. Jag hänvisar i detta hänseende till klientelundersökningens tabeller 41, 42, 43, sid. 120—122.

Kommissionen har sökt verkställa en uppdelning av arbetslöshetsklientelet efter graden av arbetsförhet. Jag delar kommissionens uppfattning om att det erbjuder nästan oöverstigliga svårigheter att statistiskt klarlägga graden av arbetsförhet. Undersökningen har här fotats på subjektiva omdömen, antingen från den arbetslöse själv eller från vederbörande arbetslöshetskommitté. Det torde ligga i öppen dag, att dylika omdömen kunna vara missvisande. Det är emellertid av intresse att konstatera, att av det undersökta

klientelet kommissionen betecknat endast 2.2 % såsom icke arbetsföra, trots att bedömningen varit så rigorös, att icke mindre än 134 personer, som varit sysselsatta vid statligt reservarbete, hänförs till denna grupp. Vidare ha 2.9 % betecknats såsom arbetsföra endast i yrke eller endast i grovarbete och härav skulle framgå, att 5.1 % av arbetslöshetsklientelet skulle besitta fysiska egenskaper, som gjorde dem mindre eftersträfvade såsom arbetskraft i den öppna marknaden. Emellertid är denna siffra något för låg, vilket bland annat framgår däraf, att hänsyn ofta icke tagits till den med hög ålder normalt förbundna minskningen av arbetsförheten; vidare ha 1,069 personer, som såväl av arbetslöshetskommittéerna som av dem själva betecknats som fullt arbetsföra, likväl angivit, att de varit behäftade med ett lyte, som måste ha avsevärt nedsatt deras arbetsförmåga. Även om dessa personer betraktas såsom icke arbetsföra, skulle man komma till det resultatet, att omkring 90 % av arbetslöshetsklientelet utgöras av personer utan fysiska brister av natur att nedsätta deras konkurrensduglighet i den öppna marknaden.

Värdet av denna siffra kan diskuteras, så mycket mer som det genom arbetslöshetskommissionens specialundersökning av vissa orters förhållanden uttrönts, att för en icke oväsentlig del av klientelet föreligger, trots fysiskt fullgod arbetsförhet, en av psykiska och moraliska faktorer betingad nedsättning av arbetsdugligheten och sålunda även av möjligheterna att göra sig gällande på arbetsmarknaden. Även med all hänsyn tagen till dessa omständigheter kvarstår emellertid, att huvudparten av det nuvarande arbetslöshetsklientelet, i all synnerhet inom de förut såsom arbetslöshetscentra betecknade orterna, utgöres av arbetskraft med i stort sett samma arbetsduglighet som den arbetskraft, vilken i regel sysselsättes inom näringslivet. Härför synes tala framför allt klientelet's ålderssammansättning.

Angående ålderssammansättningen vill jag förutom vad som framgått rörande fördelningen på åldersgrupper inom de särskilt av arbetslösheten härjade områdena endast erinra om, att 24.9 % av klientelet utgöras av personer mellan 16 och 25 år, 16.7 % av personer mellan 26 och 30 år, 46.8 % av personer mellan 31 och 55 år och 11.6 % av personer över 55 år. En beräkning av arbetslöshetsrisken inom olika åldersgrupper av den manliga befolkningen ger vid handen, att denna risk är störst för åldersgruppen 26—30 år (2.5 %) och därefter åldersgruppen 21—25 år (2.4 %), samt att den är mycket hög även för gruppen mellan 31—35 år (2.3 %). Så länge dessa förhållanden råda, torde icke någon mera väsentlig del av arbetslöshetsklientelet utgöras av personer, vilkas arbetsduglighet av fysiska skäl vore nedsatt.

Däremot finnas säkerligen andra subjektiva orsaker till att vissa arbetslösa ha svårigheter att hävda sig på den fria arbetsmarknaden. Framför allt gör sig här bristen på yrkesutbildning gällande.

De arbetslösas yrkesförhållanden.

Rörande arbetslöshetsklientelet's yrkesförhållanden synes först böra fastslås, att huvudparten av de arbetslösa enligt kommissionens klientelundersökning varit fast knuten till olika näringsgrenar. Det visar sig nämligen, att kommissionen har kunnat hänföra 30,375 personer av de undersökta

40,332 till olika yrkesgrupper. Bland de 8,659, som betecknats såsom tillfällighets- och diversearbetare, ingå dessutom 922 personer, vilka tidigare innehåft ett yrke, men som för längre tid sedan förlorat detta. 31,297 personer ha alltså innehåft en mera varaktig anställning inom viss yrkesgren. Detta innebär ingalunda, att ifrågavarande personer kunna betraktas såsom yrkesarbetare; tvärtom torde man kunna fastslå, att det övervägande antalet arbetslösa utgöres av personer, vilka antingen sakna varje yrkesutbildning och därför äro att betrakta såsom grovarbetare, eller också av personer, vilka visserligen äga en yrkesutbildning, men detta inom yrken, där för närvarande så stora svårigheter möta att erhålla anställning, att de arbetslösa ur arbetsmarknadssynpunkt måste betraktas såsom rena grovarbetare.

En föreställning om grovarbetarnas antal torde erhållas av nedanstående sammanställning, där antalet arbetslösa den 31 juli 1935 inom vissa yrkesgrupper angives.

Hjälparbetare inom metallindustrien	597
Grovarbetare inom ej specificerad metallindustri	276
Väg- och anläggningsarbetare	3,251
Murarbetsmän och tegelbärare	212
Banarbetare	125
Lagerarbetare	633
Kuskar, åkare och expressarbetare	586
Chaufförer	813
Tillfällighets- och diversearbetare	8,659
Ungdom utan särskild utbildning	1,298
	<hr/>
	Summa 16,450.

Härtill bör, som nyss framhållits, ur arbetsmarknadens synpunkt läggas de arbetslösa, vilkas yrkesutbildning gäller yrken, där speciella anställningssvårigheter råda. Dessas antal framgår av nedanstående siffersammanställning.

Stenindustriarbetare	4,656
Glasbruksarbetare	323
Kolgruvearbetare	166
Sågverks- och brädgårdsarbetare	3,456
Pappersindustriarbetare	912
Tändsticksarbetare	418
	<hr/>
	Summa 9,931.

Tillsammans utgöra nu nämnda grupper 26,381 personer, d. v. s. 65.4 %.

Det torde vidare böra uppmärksammas, att 3,590 av de arbetslösa i Norrlandslänen samt Värmlands och Kopparbergs län utgöras av personer, tillhörande yrkesgrupperna jordbruk och skogshushållning. Dessas andel av hela klientelet är 8.9 %. Det torde av här anförda siffror framgå, att huvudparten av arbetslöshetsklientelet måste betraktas såsom bestående av grovarbetare eller därmed jämställda.

Arbetskraftens rörlighet.

Ehuru ett arbetslöshetsklientel, i huvudsak bestående av grovarbetare och till stor del lokaliserat på orter, där arbetsmöjligheterna äro ringa, har svårare att finna sysselsättning än yrkesutbildade arbetare, finnas exempel på hurusom en efterfrågan på mindre kvalificerad arbetskraft förorsakar viss sugning av de arbetslösa till ort, där sådan efterfrågan uppstår. Det har i detta sammanhang sitt intresse att studera befolkningssiffrorna för vissa kommuner i Västernorrlands län. Det visar sig, att antalet utflyttade överstiger antalet inflyttade åren 1929—1934 i praktisk taget alla kommuner. Timrå kommun uppvisar däremot ett inflyttningsöverskott. Anledningen härtill är med säkerhet, att Östrands sulfittfabrik anlagts under perioden. Under byggnadstiden var åtminstone tillfälligtvis ett stort antal sysselsatt med schaktningsarbete, ett typiskt arbete för grovarbetare.

Socialstyrelsen har publicerat en undersökning rörande folkomflyttningen i Blekinge län åren 1926—1934, som även synes antyda en relativt stor rörlighet hos arbetslöshetsklientelet. Följande tablå¹ giver nettoresultatet av den manliga befolkningens omflyttning för olika kommungrupper å Blekinge landsbygd.

	Överskott av inflyttade (+) eller utflyttade (-) män per 1,000 av manliga medelfolkmängden, år									
	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	
Stenindustrikommuner	-5.0	-4.7	-5.5	-7.0	- 4.3	- 4.7	-5.3	-4.0	- 8.5	
däraf: de 4 ö-kommunerna..	-6.6	-7.7	-9.6	-9.7	-22.7	- 8.6	-1.1	+1.1	-10.3	
Jordbrukskommuner	-4.3	-6.2	-8.5	-7.1	-13.2	-11.2	-6.1	-0.9	- 3.1	
Industri- och blandade kommuner	+0.2	+1.9	-0.6	-4.8	- 4.4	- 4.6	+7.6	+2.8	- 1.1	
Hela Blekinge landsbygd	-2.4	-1.7	-3.4	-5.9	- 5.3	- 5.3	+0.9	-0.3	- 4.3	

Tidigare har man för landet i dess helhet kunnat iakttaga, att det är jordbrukskommunerna, som lida de största nettoförlusterna av män. Samma förhållande synes nu råda även å Blekinge landsbygd, dock endast åren fram t. o. m. 1932. För åren 1933—1934 uppvisa i stället stenindustrikommunerna den högsta nettoutflyttningen. De förete höga tal även för tidigare år. Anmärkningsvärt är, att utflyttningsöverskottet för dessa ingalunda minskade under åren 1932—1933, såsom fallet var för övriga kommuner. År 1934 steg utflyttningsnettot betydligt för stenindustrikommunerna, troligen under trycket av den fortgående driftinskränkningen inom stenindustrien och genom det minskade mottrycket i landsdelar med ett expanderande näringsliv. De 4 ökommunerna utgöra ett undantag såtillvida, att deras utflyttningsöverskott varit högre än övriga stenindustrikommuners utom åren 1932—1933, då det tillfälligtvis rådde ej långt ifrån jämvikt mellan in- och utflyttning. Även industri- och blandade kommuner ha vissa år lämnat ett överskott av utflyttade, dock i mindre omfattning än övriga kommuntyper. Under åren 1932—1933, då utströmningen från länets landsbygd i dess helhet upphört, mottogo industri- och blandade kommuner ett rätt betydande inflyttningsöverskott. Under dessa år förekom sålunda, direkt eller indirekt, inom länet en viss

¹ Soc. medd. 1936 sid. 199.

överflyttning av män från stenindustrikommuner till industri- och blandade kommuner.

Dessa exempel torde utvisa, att talet om arbetslöshetsklienteletts bristande rörlighet är i viss mån överdrivet. Jag vill dessutom framhålla, att en så hög grad av rörlighet, att arbetskraften friktionsfritt skulle följa varje förändring eller förskjutning inom det ekonomiska livet ingalunda vore att betrakta som ett socialt önskemål. Riskens med en sådan rörlighet vore, att en stor del av landets arbetskraft skulle komma att förvandlas till ett rotlöst grovarbetarproletariat.

Översiktlig redogörelse för verkställigheten av beslutade hjälpåtgärder.

För att möjliggöra en överblick över de olika hjälpåtgärder, som av statsmakterna vidtagits för motverkande av arbetslösheten, föres inom socialdepartementet ett register över samtliga av Kungl. Maj:t fattade beslut angående anslag till skilda företag och ändamål. Detta register omfattar emellertid icke den av statens arbetslöshetskommission bedrivna hjälpverksamheten.

Inom departementet föres vidare ett särskilt register för varje kommun, som direkt erhållit anslag eller inom vilken företag, som erhållit anslag, är beläget. I detta register intagas uppgifter om beviljade anslag, arbetets karaktär samt totalantalet dagsverken enligt verkställda beräkningar och enligt avgiven slutredovisning. I registret införas även motsvarande uppgifter beträffande statliga och statskommunala reservarbeten.

En närmare redogörelse för registreringsförfarandet ävensom för den rapportskyldighet, som åligger varje mottagare av statsbidrag, återfinnes i propositionen nr 234/1934 (sid. 22 och 23). Jag tillåter mig att hänvisa till vad där anförts.

Utöver de uppgifter, som sålunda finnas samlade inom socialdepartementet, har jag låtit från myndigheter och andra införskaffa det ytterligare material, som erfordras för en allsidig belysning av de vidtagna hjälpåtgärderna.

Då jag nu går att framlägga en redogörelse för dessa hjälpåtgärder och de resultat, som hittills uppnåtts, kommer jag att i detta sammanhang endast uppehålla mig vid allmänna arbeten i öppna marknaden. Till den av statens arbetslöshetskommission bedrivna hjälpverksamheten återkommer jag senare i särskild proposition.

För budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 hänför jag till anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden de anslag, som — med bortseende från bland annat anslagen till statliga och statskommunala reservarbeten — uppförts å riksstaten under rubriken »Utgifter för kapitalökning. IV. Fonden för förslag till statsverket». Denna placering av anslagen motiverades av sättet för deras finansiering, nämligen genom lån med kort amorteringstid. För budgetåret 1935/1936 står denna möjlighet för bestämmande av ansla-

gen till allmänna arbeten i öppna marknaden icke till buds, då någon särskild finansieringsplan icke ansetts erforderlig för detta budgetår. Jag räknar fördenskull till dylika anslag under budgetåret 1935/1936 de anslag, som medtagits i kalkylerna rörande effekten av arbetslöshetshjälpen under nämnda budgetår (jfr propositionen nr 231/1935, sid. 43). Det har syntts mig lämpligt att i ett sammanhang lämna en översikt över de anslag, som jag sålunda hänför till anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden. De åsyftade anslagen återfinnas i följande sammanställning.

Anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden under budgetåren 1933/1934—1935/1936.

A n s l a g	1933/1934	1934/1935	1935/1936	Summa
Statsbeställningar	10,700,000	10,000,000	—	20,700,000
Statliga beredskapsarbeten	3,000,000	3,000,000	} 3,000,000	24,500,000
Kommunala beredskapsarbeten	8,500,000	7,000,000		
Främjande av bostadsbyggande				
a) i städer och stadsliknande samhällen	5,000,000	—	3,000,000	8,000,000
b) på landsbygden	18,000,000	8,000,000	7,000,000	33,000,000
Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer..	—	—	10,000,000	10,000,000
Lån till främjande av enskild företagsamhet	10,000,000	3,000,000	—	13,000,000
Subventioner till främjande av enskild företagsamhet	3,500,000	—	—	3,500,000
Skenfria korsningar.....	7,000,000	2,500,000	—	9,500,000
Broar och hamnar	6,000,000	6,500,000	—	12,500,000
Vissa vägbyggnadsarbeten	—	3,200,000	—	3,200,000
Stensättning av vägar.....	—	4,000,000	—	4,000,000
Elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskilstuna med bilinjer och Uppsala—Gävle	—	4,000,000	—	4,000,000
Statsbana Malung—Vansbro.....	800,000	700,000	—	1,500,000
Förlag för understöd åt enskilda järnvägar	1,500,000	—	—	1,500,000
Tillverkning av vagnar m. m. för statens järnvägar	—	1,250,000	—	1,250,000
Vissa banarbeten m. m. för statens järnvägar	—	950,000	—	950,000
Bidrag till gödselvårdsanläggningar.....	700,000	700,000	—	1,400,000
Lån till gödselvårdsanläggningar.....	500,000	—	—	500,000
Torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten	4,000,000	4,000,000	—	8,000,000
Bidrag för uppförande av spannmåls-lagerhus	—	300,000	—	300,000
Bidrag till täckdikningar	1,000,000	1,500,000	—	2,500,000
Isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov	650,000	—	—	650,000
Byggande av nybyggesvägar.....	—	150,000	—	150,000

Anslag	1933/1934	1934/1935	1935/1936	Summa
Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.....	500,000	500,000	—	1,000,000
Vissa åtgärder å skogshushållningens område m. m.....	475,000	900,000	—	1,375,000
Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar	5,000,000	3,500,000	—	8,500,000
Arbetarsmåbrukslånefonden	7,500,000	8,000,000	10,000,000	25,500,000
Byggnad av nytt fyrskepp	367,000	75,000	—	442,000
Anskaffande av viss materiell för lotsverkets behov	75,000	—	—	75,000
Undersöknings- och förberedande grubarbeten m. m. inom Västerbottens län	364,000	485,000	—	849,000
Väganläggningar från Adak-Kuorbeväre malmfält till Slagnäs samt från Bjurträsk till Örträsk och Högkulla inom Västerbottens län.....	650,000	—	—	650,000
Byggnad av nytt tjänstefartyg för västra lotsdistriktet.....	—	300,000	—	300,000
Lån till sammanslutningar av fiskare för främjandet av beredning och avsättning av fisk m. m.....	—	700,000	—	700,000
Vedeldningslånefonden	—	2,000,000	—	2,000,000
Statliga byggnader	12,321,400	9,734,250	9,080,350	31,136,000
Summa	108,102,400	86,944,250	42,080,350	237,127,000

Av sammanställningen framgår, att till allmänna arbeten i öppna marknaden för budgetåret 1933/1934 anvisats sammanlagt 108,102,400 kronor. Häri ingår jämväl det belopp å 13,000,000 kronor, som till främjande av bostadsbyggande (8,000,000 kronor) och såsom kapitalökning för arbetarsmåbrukslånefonden (5,000,000 kronor) anvisats å tilläggsstat för nämnda budgetår.

För budgetåret 1934/1935 ha till allmänna arbeten i öppna marknaden anvisats 86,944,250 kronor. I detta belopp ingå bland annat 3,000,000 kronor utöver det belopp av 5,000,000 kronor, som anvisats såsom kapitalökning för arbetarsmåbrukslånefonden. Riksdagen har nämligen medgivit, att lån till arbetarsmåbruk må utlämnas intill 8,000,000 kronor.

Liknande är förhållandet för budgetåret 1935/1936. I det i sammanställningen angivna beloppet av 42,080,350 kronor ingå nämligen för arbetarsmåbrukslånefonden 10,000,000 kronor. Riksdagen har emellertid anvisat 5,000,000 kronor för ändamålet men medgivit, att lån må utlämnas intill 10,000,000 kronor.

Sammanlagt hava alltså under budgetåren 1933/1934—1935/1936 anvisats 237,127,000 kronor till allmänna arbeten i öppna marknaden. Av detta belopp har Kungl. Maj:t till och med utgången av mars 1936 disponerat 222,558,494 kronor. Vid nämnda tidpunkt återstodo alltså odisponerade 14,568,506 kronor. De odisponerade medlens fördelning å skilda anslag framgår av följande sammanställning.

Fördelning å anslag av den 31 mars 1936 av Kungl. Maj:ts odisponerade medel.

A n s l a g	Odisponerat belopp
Statliga och kommunala beredskapsarbeten.....	149,933
Främjande av bostadsbyggande:	
a) i städer och stadsliknande samhällen	321,576
b) på landsbygden	578,371
Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer	6,487,290
Lån och subventioner till främjande av enskild företagsamhet.....	2,059,800
Skenfria korsningar.....	381,685
Broar och hamnar	193,020
Torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten	68,750
Bidrag till uppförande av spannmålslagerhus.....	9,065
Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.....	68,719
Vissa åtgärder å skogshushållningens område m. m.....	500,963
Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar	218,074
Arbetarsmåbrukslånefonden	1,628,000
Vedeldningslånefonden	1,903,260
Summa kronor	14,568,506

I sammanställningen ingår ett anslag, vilket hittills endast i begränsad omfattning kunnat disponeras, nämligen anslaget till främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer. Detta anslag avser ett nytt ändamål. På grund av det ansökningsförfarande, som måst äga rum, har verksamheten praktiskt taget icke kunnat komma igång förrän efter nyåret.

Av övriga i sammanställningen ingående anslag utvisar endast anslaget till vedeldningslånefonden, som anvisats för budgetåret 1934/1935, ett i förhållande till anslagssumman (2,000,000 kronor) odisponerat belopp av mera iögonenfallande storlek. Detta anslag är avsett för lån till landsting, kommuner och enskilda bränsleförbrukare dels för täckande av uppstående kostnader för utbyte av förefintliga kokspannor mot vedpannor eller inmontering av förugnar vid gamla anläggningar, dels ock för täckande av uppstående merkostnader vid installation av vedpannor i stället för kokspannor vid nyanläggningar. Anledningen till att anslaget anlåtats i så ringa utsträckning som hittills skett, torde närmast vara att söka i den omständigheten, att möjligheterna till billiga lån å allmänna lånemarknaden varit synnerligen goda under den tid anslaget hittills varit tillgängligt.

I propositionen nr 231 till 1935 års riksdag (sid. 18 och 19) lämnades definitiva uppgifter rörande fördelningen å län och vissa städer av de medel, som Kungl. Maj:ts under budgetåret 1933/1934 disponerat av anslagen till allmänna arbeten i öppna marknaden. Därjämte lämnades motsvarande uppgifter för tiden $\frac{1}{7}$ 1934— $\frac{28}{2}$ 1935 (sid. 20 och 21).

Av tabellerna å sid. 46—49 framgår huru Kungl. Maj:ts medelsdisposition gestaltat sig dels under budgetåret 1934/1935 i dess helhet, dels ock under tiden $\frac{1}{7}$ 1935— $\frac{31}{3}$ 1936.

Beträffande de medel, som av Kungl. Maj:ts anvisats till statliga och kom-

munala beredskapsarbeten, till skenfria korsningar samt till broar och hamnar, har jag låtit upprätta förteckningar, upptagande de olika företagen, dagen för Kungl. Maj:ts beslut, företagens totalkostnader samt storleken av de medel, som beviljats varje företag. Förteckningarna finnas såsom bilagor fogade vid detta protokoll (*Bilaga D—K*).

Flertalet av de anslag, som beviljats till allmänna arbeten i öppna marknaden, avser jämväl att stimulera kommunal och enskild företagsamhet. Vid ett studium av hjälpåtgärdernas resultat är det därför av vikt att undersöka, i vilken utsträckning andra medel än statsmedel engagerats i de igångsatta företagen. Jag har fördenskull låtit verkställa utredning härom. Samtidigt därmed har jag infortrat uppgifter rörande det läge, vari de skilda företagen befinna sig, huruvida de äro slutförda, under utförande eller beslutade men ej påbörjade.

Av intresse är vidare att undersöka, huru företagens totalkostnader fördela sig å arbetslöner å ena sidan och övriga kostnader, material m. m., å andra sidan. Jämväl i dessa avseenden har jag infortrat uppgifter.

Innan jag framlägger resultaten av dessa undersökningar, anser jag mig emellertid böra framhålla en sida av de allmänna arbetena i öppna marknaden, som det tyvärr icke är möjligt att siffermässigt belysa. Jag syftar härvid på vad jag tidigare kallat hjälpåtgärdernas indirekta effekt. Denna effekt består däri, att en mångfald industrier beretts sysselsättning med de beställningar av skilda slag, som de allmänna arbetena givit anledning till. Att denna effekt varit av mycket stor betydelse, torde knappast behöva påpekas, och vid bedömandet av hjälpåtgärdernas resultat bör densamma givetvis beaktas.

I sammanställningen å sid. 50—53 återfinnas de uppgifter i nyss angivna hänseenden, som infortrats beträffande de i tabellen ingående anslagen. Samtliga uppgifter avse den 31 december 1935.

De i sammanställningen ingående anslagsmedlen (kol. 11) understiga de av Kungl. Maj:t från samma anslag den 31 december 1935 anvisade beloppen med 5,688,009 kronor. Härav belöpa 2,018,855 kronor å administrationskostnader, varjämte 3,669,154 kronor antingen återlevererats eller ställts till förfogande för myndigheter och andra utan att nämnda dag ännu hava fördelats å företag.

En blick på sammanställningen visar, att de arbeten, som ingå däri, representera en total kostnadssumma av 301,470,061 kronor (kol. 10), varav kommuner, vägstyrelser och enskilda bidragit med 130,215,167 kronor (kol. 13).

Å materialkostnader faller ett belopp av 154,924,991 kronor (kol. 14). Häri ingå visserligen kostnader för arbetsledning men beloppet giver dock en föreställning om den betydande utsträckning, i vilken framförallt olika industrier beretts beställningar till de företag, varom här är fråga. Beloppet ger dock ingalunda någon uttömmande bild av de allmänna arbetenas indirekta effekt, då anslag till dylika arbeten ingå i sammanställningen med allenast 153,757,680 kronor (kol. 11), medan av samtliga anslag disponerats 207,631,666 kronor den 31 december 1935.

marknaden, beviljade under tiden 1/7 1934—30/6 1935.

huvudet angiva anslagens belopp.)

Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täck-dikning	Väg- o. flottl.-byggn.	Skogs-vårds-åtg.	Skogs-hus-hålln.	Ved-eldn.-låne-fonden	Lån till fiskare	Arbetar-små-bruks-lånefond	Summa	An-mälda arbets-lösa (med-tal)	Summa pr arb.-lös	Lån till enskild företag-samhet	
(300,000)	(4,000,000)	(1,500,000)	(500,000)	(3,500,000)	(900,000)	(2,000,000)	(700,000)	⁶ (8,000,000)				(3,000,000)	
—	—	—	—	2,264	127,000	—	—	—	2,515,822	6,919	363.61	870,000	1
—	120,630	47,520	340	5,782	—	—	25,000	—	3,307,203	3,025	1,093.29	25,000	2
27,100	119,090	23,760	13,126	34,989	26,985	—	10,000	45,000	1,701,855	1,267	1,343.21	—	3
49,635	28,270	63,450	36,629	9,220	5,760	6,625	10,000	—	1,491,743	1,038	1,437.13	80,000	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	755	—	12,000	5
—	195,800	141,140	53,428	21,933	3,400	4,090	19,000	21,000	1,267,227	1,241	1,021.13	30,000	6
—	51,240	14,590	4,620	32,099	—	—	—	30,000	687,305	1,535	447.75	44,000	7
—	74,960	43,710	24,805	115,781	1,610	—	—	—	1,215,180	1,400	867.99	40,000	8
69,350	150,060	42,720	95,416	69,252	6,190	2,380	—	—	1,873,994	2,828	662.66	95,000	9
—	58,500	19,800	—	16,470	—	—	12,000	9,000	813,850	188	4,323.98	—	10
31,700	19,180	18,140	23,234	5,655	1,570	1,520	—	77,000	2,365,917	3,950	598.97	50,000	11
6,900	293,120	59,400	24,156	3,204	—	1,800	—	57,400	1,155,654	1,331	868.26	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	283,600	1,713	165.56	176,000	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	730,000	266	2,744.36	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	368,000	315	1,168.25	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	641,510	866	740.77	292,000	16
—	170,870	99,530	10,477	637	—	—	30,000	—	1,505,619	1,933	778.90	20,000	17
—	78,460	79,750	23,176	3,227	—	—	28,000	—	2,647,033	1,065	2,485.48	—	18
—	—	—	—	—	—	—	255,000	—	1,486,000	4,976	298.63	62,000	19
—	35,970	25,350	—	4,113	—	—	192,000	60,000	2,970,596	5,625	523.10	2,074,000	20
—	70,270	89,610	—	10,187	5,435	—	—	51,200	956,060	1,979	483.10	146,000	21
—	173,380	398,160	7,182	13,023	—	2,295	5,000	12,000	1,352,619	1,318	1,026.27	130,000	22
—	98,230	61,410	9,690	46,455	1,900	—	—	633,700	2,631,325	5,053	520.75	55,000	23
58,800	59,280	65,310	50,642	68,799	660	1,300	—	—	469,191	2,675	175.40	76,500	24
—	62,350	47,520	10,753	22,044	—	5,000	—	—	588,856	1,184	497.34	17,000	25
—	188,970	22,110	18,597	243,693	506	—	—	387,000	1,803,016	4,164	433.00	341,000	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁶ (2,503,016)	—	(601.11)	—	—
—	28,060	23,760	14,154	201,996	—	4,740	90,000	1,016,390	2,273,712	5,105	445.39	155,000	27
—	381,160	17,430	—	429,382	—	—	24,000	1,817,410	5,412,563	8,470	639.03	116,000	28
—	491,650	19,800	—	298,135	1,144	7,000	—	1,699,400	3,977,720	1,690	2,353.68	50,000	29
—	487,820	5,940	—	725,036	6,490	5,500	—	1,073,000	5,664,418	2,628	2,155.41	96,300	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁷ (6,149,418)	—	(2,339.96)	—	—
—	509,280	19,090	5,938	176,342	60,570	12,020	—	1,010,500	5,269,821	4,517	1,166.66	40,000	31
—	—	—	13,084	—	—	—	—	—	70,700	—	—	—	32
243,485	3,951,600	1,449,000	444,447	2,559,718	249,220	54,270	700,000	8,000,000	59,498,109	81,019	734.37	5,092,800	33
									(60,683,109)				
									^{6, 7}				

Ej fördelat på län:

Statsbeställningar	10,000,000
Elektrifiering av vissa banor	4,000,000
Tillverkning av vagnar för S. J.	4,000,000
Fyrskipp och tjänstefartyg	375,000

77,873,109
(79,058,109)^{6, 7}

Fördelning av belopp till allmänna arbeten i öppna

	Statliga byggnader	Statliga beredskapsarbeten	Kommunala beredskapsarbeten	Bostadsbyggande		Bostadsförsörjning	Skenfria korsningar	Broar och hamnar	Stensättning av vägar
				på landet	i städer				
1 Stockholms stad	2,057,100	146,200	—	—	1,574,650	—	—	—	—
2 Stockholms län	2,106,000	77,700	—	217,250	1,100	—	—	—	—
3 Uppsala »	897,000	39,000	—	172,800	137,500	—	—	—	—
4 Södermanlands »	—	—	1,230	577,000	31,800	433,260	47,230	—	—
5 Norrköpings stad	—	—	4,000	—	123,700	81,000	—	—	—
6 Östergötlands län	—	—	—	275,415	1,800	110,700	—	—	244,122
7 Jönköpings »	—	—	5,800	209,070	1,800	159,525	—	—	—
8 Kronobergs »	604,750	20,600	8,350	116,500	—	—	—	—	—
9 Kalmar »	—	—	34,900	320,690	—	109,125	—	123,300	—
10 Gotlands »	950,000	50,000	—	90,600	—	—	—	—	—
11 Blekinge »	—	180,500	390,000	317,500	38,575	173,700	—	166,500	78,950
12 Kristianstads »	212,000	36,900	—	435,790	27,600	—	—	—	—
13 Malmö	—	90,220	—	—	133,500	—	—	132,000	—
14 Lund	1,658,500	—	—	—	133,000	115,200	—	—	—
15 Landskrona	—	16,300	—	—	54,400	72,000	—	97,300	—
16 Hälsingborg	—	—	—	—	—	100,000	—	—	—
17 Malmöhus län	—	12,800	—	467,120	20,900	75,150	—	99,950	—
18 Hallands »	20,000	—	—	347,100	—	49,500	41,250	3,800	262,975
19 Göteborgs stad	—	—	—	—	216,500	1,467,450	—	—	—
20 Göteborgs och Bohus län i övrigt	—	508,720	295,390	313,865	13,250	—	—	—	702,324
21 Älvsborgs län	—	58,500	12,590	256,600	114,150	355,500	31,750	—	—
22 Skaraborgs »	—	—	—	373,550	7,800	210,600	—	—	—
23 Värmlands »	—	—	74,120	418,600	10,000	—	—	—	—
24 Örebro »	—	—	20,000	104,700	—	—	—	—	—
25 Västmanlands »	125,000	1,480	53,000	156,000	—	—	—	—	—
26 Kopparbergs »	300,000	—	27,050	164,000	96,700	—	—	—	—
27 Gävleborgs »	50,000	—	35,210	221,000	122,200	—	30,900	—	—
28 Västernorrlands »	—	94,450	550,570	451,870	8,225	—	269,400	—	—
29 Jämtlands »	—	15,000	80,500	347,300	—	—	—	—	—
30 Västerbottens »	—	—	—	401,000	33,700	—	—	—	—
31 Norrbottens »	—	50,520	233,450	653,245	23,825	—	—	—	—
32 Ej fördelat på län	—	—	—	—	—	—	14,640	42,640	24,629
Hela riket	8,980,350	1,398,890	1,826,160	7,408,565	2,926,675	3,512,710	435,170	665,490	1,313,000

marknaden, beviljade under tiden 1/7 1935—31/6 1936.

Spannmåls-lagerhus	Täck-dik-ning	Väg-och flottleds-byggnader	Skogsvårds-åtgärder	Skogshus-hållning	Ved-eldnings-låne-fonden	Arbetar-små-bruks-låne-fonden	Summa	An-mälda arbets-lösa (medel-tal)	Summa per arbetslös	Lån till enskild företag-samhet	
—	—	—	2,598	30,000	—	—	3,810,548	3,661	1,040.85	142,000	1
—	3,420	—	2,851	—	1,600	54,000	2,463,921	1,528	1,612.51	—	2
—	1,830	—	15,448	119,347	—	—	1,382,925	792	1,746.12	—	3
23,900	3,100	5,370	3,871	7,760	7,460	—	1,141,981	388	2,943.25	—	4
—	—	—	—	—	—	—	208,700	463	450.76	30,000	5
—	7,920	50,840	6,026	14,745	650	17,000	729,218	443	1,646.10	21,500	6
—	1,220	4,980	450	55,129	—	6,000	443,974	871	509.73	100,000	7
—	3,720	36,562	39,200	5,410	—	70,000	905,092	674	1,342.87	19,500	8
—	1,200	68,579	6,217	3,075	—	72,000	739,086	1,696	435.78	20,000	9
—	1,210	—	—	1,080	—	13,500	1,106,390	72	15,366.52	—	10
3,900	2,100	33,773	9,550	—	—	99,000	1,494,048	2,600	574.63	—	11
—	4,100	5,328	1,227	13,165	15,470	118,000	869,580	445	1,954.11	—	12
—	—	—	—	—	—	—	355,720	1,099	323.68	12,000	13
—	—	—	—	—	—	—	1,906,700	122	15,628.69	—	14
—	—	—	—	—	—	—	240,000	191	1,256.54	—	15
—	—	—	—	—	—	—	100,000	422	236.97	—	16
—	1,800	3,736	675	—	1,550	57,000	740,681	984	752.72	—	17
—	5,260	31,316	—	—	700	37,500	799,401	693	1,153.54	—	18
—	—	—	—	—	—	—	1,683,950	2,562	657.28	15,000	19
—	1,200	—	6,566	—	—	93,000	1,934,315	4,628	417.96	44,000	20
19,650	5,690	—	11,345	44,675	—	46,400	956,850	1,008	949.25	54,000	21
—	17,800	12,669	—	21,045	860	44,500	688,824	671	1,026.56	—	22
—	2,000	4,140	30,065	1,800	—	772,000	1,312,725	3,259	402.80	75,000	23
—	4,900	58,868	20,808	—	—	101,000	310,276	1,394	222.58	—	24
—	—	1,336	4,538	780	—	61,000	403,134	371	1,086.61	20,000	25
—	1,000	19,013	163,855	9,220	—	257,000	1,037,838	2,293	452.61	1,500	26
—	2,860	38,654	115,854	19,850	1,695	1,034,300	1,672,523	3,099	539.70	—	27
—	—	7,773	498,156	48,971	4,000	1,919,800	3,853,215	5,963	646.19	25,000	28
—	—	1,504	238,308	56,915	6,365	1,519,000	2,264,892	877	2,582.55	—	29
—	—	—	557,066	49,800	2,120	1,141,000	2,184,686	1,386	1,576.25	—	30
—	2,670	—	79,525	4,515	—	1,140,000	2,187,750	2,790	784.14	—	31
—	—	932	—	32,535	—	—	115,376	—	—	—	32
47,450	75,000	385,373	1,814,199	539,817	42,470	8,673,000	40,044,319	47,445	844.02	579,500	

Sammanställning per den 31 december 1935 av allmänna arbeten

	Ä n d a m å l	Anslags- belopp	Antal företag	H ä r		
				slut- förda	total- kostnader	under ut- förande
				1	2	3
<i>Stalliga beredskapsarbeten.</i>						
1	Allmänna vägar (inkl. gator).....		7	4	97,257	3
2	Stensättning		1	—	—	—
3	Järnvägsanläggningar		2	1	43,000	1
4	Utdikningar		1	—	—	1
5	Koloniseringsåtgärder		2	—	—	2
6	Kanaler och farleder m. m.		10	3	27,400	7
7	Skogsförbättrande åtgärder		1	1	4,000	—
8	Dricksvatten- och avloppsledningsarbeten ...		7	4	298,653	3
9	Havs- och flodhamnar, fiskehamnar		36	20	1,045,343	12
10	Flyghamnar		2	2	245,000	—
11	Flygfält		4	4	78,778	—
12	Byggnader för offentliga myndigheter.....		3	2	18,287	1
13	Byggnader för militära förläggningar		9	5	404,550	3
14	Andra byggnadsföretag		17	10	607,021	7
15	Skjutbanor		4	3	81,005	1
16	Försvarsanläggningar		6	3	150,300	3
17	Fornminnesrestaureringar		9	2	47,512	5
18	Andra arbeten		12	8	457,267	3
	Summa	24,500,000	133	72	3,605,373	52
<i>Kommunala beredskapsarbeten.</i>						
19	Allmänna vägar (inkl. gator).....		3	1	60,622	2
20	Stensättning.....		2	1	86,519	1
21	Broar.....		3	1	10,157	1
22	Dricksvatten- och avloppsledningsarbeten ...		18	12	1,428,848	2
23	Handelshamnar.....		5	2	261,904	3
24	Kommunalhus och rådhus		27	13	1,325,542	10
25	Allmänna läroverk		11	7	1,757,418	4
26	Folkskolor och kommunala mellanskolor....		156	82	3,514,761	54
27	Gymnastikhus, tennishallar och idrottsplatser		16	8	1,014,607	6
28	Lasarett och sjukhus		11	3	739,365	7
29	Badhus		8	2	160,730	3
30	Gasklocka.....		1	—	—	1
31	Andra byggnadsföretag.....		70	41	1,544,445	22
32	Kyrkorestaureringar		29	20	1,140,555	8
33	Värmeledningsarbeten.....		5	3	42,386	2
	Summa	—	365	196	13,087,859	126

I öppna marknaden, till vilka medel beviljats under tiden 1/7 1933—31/12 1935.

a v			Summa total-kostnader	H ä r a v			Av summa total-kostnader belöpa å	
total-kostnader	besluta-de men- ej på-började	total-kostnader		från de i kol. 2 angivna anslags-medlen	från andra stats-medel	från andra	material m. m.	arbets-löner
7	8	9	10	11	12	13	14	15
137,301	—	—	234,558	229,608	4,950	—	93,113	141,445 1
—	1	40,000	40,000	40,000	—	—	22,000	18,000 2
175,000	—	—	218,000	218,000	—	—	77,500	140,500 3
4,940	—	—	4,940	4,940	—	—	1,550	3,390 4
7,030	—	—	7,030	7,030	—	—	1,990	5,040 5
231,000	—	—	258,400	246,400	—	12,000	122,769	135,631 6
—	—	—	4,000	4,000	—	—	—	4,000 7
117,291	—	—	415,944	387,619	6,500	21,825	202,010	213,934 8
1,243,300	4	581,500	2,870,143	2,719,193	—	150,950	1,262,231	1,607,912 9
—	—	—	245,000	245,000	—	—	163,000	82,000 10
—	—	—	78,778	78,778	—	—	47,422	31,356 11
28,600	—	—	46,887	46,887	—	—	21,449	25,438 12
248,000	1	40,300	692,850	692,740	110	—	389,841	303,009 13
436,727	—	—	1,043,748	898,319	14,617	130,812	612,902	430,846 14
15,000	—	—	96,005	96,005	—	—	41,748	54,257 15
136,500	—	—	286,800	286,800	—	—	143,523	143,277 16
278,950	2	35,600	362,062	359,350	512	2,200	145,535	216,527 17
194,048	1	39,000	690,315	662,788	—	27,527	289,375	400,940 18
3,253,687	9	736,400	7,595,460	7,223,457	26,689	345,314	3,637,958	3,957,502
280,400	—	—	341,022	272,400	—	68,622	228,114	112,908 19
128,200	—	—	214,719	173,850	—	40,869	101,878	112,841 20
77,800	1	153,000	240,957	168,410	—	72,547	154,395	86,562 21
106,800	4	356,470	1,892,118	1,228,860	—	663,258	1,352,634	539,484 22
6,486,300	—	—	6,748,204	1,548,000	—	5,200,204	4,120,166	2,628,038 23
2,844,699	4	179,925	4,350,166	1,567,281	—	2,782,885	2,746,953	1,603,213 24
1,700,013	—	—	3,457,431	1,300,355	—	2,157,076	2,070,110	1,387,321 25
3,254,704	20	303,479	7,072,944	4,634,823	—	2,438,121	4,298,090	2,774,854 26
280,857	2	144,300	1,439,764	546,110	—	893,654	945,156	494,608 27
6,121,232	1	170,900	7,031,497	1,531,360	—	5,500,137	4,327,655	2,703,842 28
580,200	3	428,150	1,169,080	403,248	—	765,832	791,792	377,288 29
165,000	—	—	165,000	33,000	—	132,000	91,786	73,214 30
1,897,105	7	203,733	3,645,283	1,874,515	—	1,770,768	2,172,195	1,473,088 31
613,601	1	7,940	1,762,096	918,236	—	843,860	921,911	840,185 32
44,950	—	—	87,336	38,690	—	48,646	61,125	26,211 33
24,581, 861	43	1,947,897	39,617,617	16,239,138	—	23,378,479	24,383,960	15,233,657

Ä n d a m å l	Anslags- belopp	Antal företag	H ä r-			
			slut- förda	total- kostnader	under ut- förande	
			1	2	3	4
<i>Främjande av bostadsbyggande.</i>						
1	Bostadsbyggnadsföretag på landsbygden.....	33,000,000	39,342	25,439	39,623,266	6,721
2	Bostadsbyggnadsföretag i städer och stadsliknande samhällen	8,000,000	261	142	32,166,700	83
3	Bostadsanskaffning åt mindre bemedlade, barnrika familjer (avser städer, stadsliknande samhällen och andra tätare bebyggda orter)	10,000,000	6	—	—	6
	Summa	51,000,000	39,809	25,581	71,789,966	6,810
<i>Skenfria korsningar.</i>						
4	Skenfria korsningar	9,500,000	91	31	2,765,646	52
<i>Broar och hamnar.</i>						
5	Broar	12,500,000	42	15	2,940,730	27
6	Havs- och flodhamnar, fiskehamnar		43	21	3,829,104	20
	Summa	12,500,000	85	36	6,769,834	47
<i>Vissa vägbyggnadsarbeten.</i>						
7	Allmänna vägar	3,200,000	56	30	5,854,018	25
<i>Stensättning av vägar.</i>						
8	Stensättning	4,000,000	23	17	1,994,510	6
<i>Vissa banarbeten m. m. för statens järnvägar.</i>						
9	Banarbeten m. m.	950,000	15	9	215,762	6
<i>Bidrag till gödselvårdsanläggningar.</i>						
10	Gödselvårdsanläggningar	1,400,000	8,652	6,730	4,940,431	1,030
<i>Torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten.</i>						
11	Utdikningar	8,000,000	1,846	651	5,116,030	1,089
<i>Bidrag till täckdikningar.</i>						
12	Utdikningar	2,500,000	9,434	7,318	7,983,460	1,188
<i>Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.</i>						
13	Skogsförbättrande åtgärder	1,000,000	392	121	553,468	245
<i>Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar.</i>						
14	Skogsförbättrande åtgärder	8,500,000	17,838	13,099	10,325,296	3,956
<i>Arbetarsmåbrukslånefonden.</i>						
15	Koloniseringsåtgärder	25,500,000	2,780	380	1,900,000	1,950
<i>Bidrag till uppförande av spannmålslagerhus.</i>						
16	Spannmålslagerhus	300,000	6	6	1,808,926	—
<i>Byggnad av nybyggesvägar.</i>						
17	Enskilda vägar	150,000	115	28	127,083	87
<i>Statliga byggnader.</i>						
18	Byggnader för offentliga myndigheter	31,136,000	14	7	1,413,500	6
19	Andra byggnadsföretag		44	12	4,876,850	30
	Summa	31,136,000	58	19	6,290,350	36
	Summa summarum	184,136,000	81,498	54,324	145,128,012	16,705

a v			Summa total-kostnader	H ä r a v			Av summa total-kostnader belöpa å		
total-kostnader	besluta-de men- ej på-började	total-kostnader		från de i kol. 2 angivna anslags-medlen	från andra stats-medel	från andra	material m. m.	arbets-löner	
7	8	9	10	11	12	13	14	15	
13,869,569	7,182	13,137,425	66,630,260	29,922,764	—	36,707,496	38,892,467	27,737,793	1
10,961,026	36	3,324,092	46,451,818	7,729,600	—	38,722,218	27,871,090	18,580,728	2
460,800	—	—	460,800	207,360	—	253,440	276,480	184,320	3
25,291,395	7,218	16,461,517	113,542,878	37,859,724	—	75,683,154	67,040,037	46,502,841	
7,342,600	8	427,600	10,535,846	8,500,696	1,101,575	933,575	5,425,821	5,110,025	4
5,612,200	—	—	8,552,930	5,733,284	1,138,360	1,681,286	4,219,677	4,333,253	5
4,221,800	2	263,000	8,313,904	5,816,106	—	2,497,798	4,554,105	3,759,799	6
9,834,000	2	263,000	18,866,834	11,549,390	1,138,360	4,179,084	8,773,782	8,093,052	
3,663,000	1	39,000	9,556,018	3,200,000	5,504,452	851,566	2,117,990	7,438,028	7
2,005,490	—	—	4,000,000	4,000,000	—	—	800,800	3,199,200	8
747,000	—	—	962,762	950,000	12,762	—	365,310	597,452	9
694,218	892	636,906	6,271,555	1,339,558	945,976	3,986,021	3,095,132	3,176,423	10
11,228,870	106	605,110	16,950,010	7,909,560	4,506,770	4,533,680	4,250,000	12,700,010	11
1,460,270	928	765,700	10,209,430	2,366,650	3,240,000	4,602,780	4,588,610	5,620,820	12
1,937,447	26	166,066	2,656,981	663,947	—	1,993,034	399,750	2,257,231	13
3,955,628	783	818,619	15,099,543	6,724,123	—	8,375,420	259,749	14,839,794	14
9,750,000	450	2,250,000	13,900,000	13,685,139	—	214,861	9,730,000	4,170,000	15
—	—	—	1,808,926	260,485	912,630	635,811	1,250,885	558,041	16
583,118	—	—	710,201	149,813	108,000	452,388	84,050	626,151	17
1,694,100	1	50,000	3,157,600	3,157,600	—	—	1,900,600	1,257,000	18
22,941,550	2	210,000	28,028,400	27,978,400	—	50,000	16,820,557	11,207,843	19
24,635,650	3	260,000	31,186,000	31,136,000	—	50,000	18,721,157	12,464,843	
130,964,234	10,460	25,877,815	301,470,061	153,757,680	17,497,214	130,215,167	154,924,991	146,545,070	

Dagsverken, utförda under tiden $\frac{1}{7}$ 1934— $\frac{80}{6}$ 1935

Län och vissa städer	Statsbeställningar	Statliga byggnader	Beredningsarbeten		Främjande av bostadsbyggande		Skenfria korsningar	Broar och hamnar	Vissa vägn.-bygn.-arb.	Stensättning av vägar
			statliga	kommunala	landet	städer				
1 Stockholms stad....	11,837	45,298	14,298	15,413	—	191,058	—	—	—	—
2 Stockholms län	1,591	50,118	10,615	2,452	52,224	7,201	3,561	1,084	—	—
3 Uppsala län.....	525	30,018	2,023	—	38,421	12,953	947	273	—	—
4 Södermanlands län	6,472	4,911	4,041	9,003	41,850	3,430	15,479	1,237	—	—
5 Norrköpings stad ..	—	—	829	—	—	11,955	—	—	—	—
6 Östergötl. län i övr.	9,104	—	—	5,011	60,740	5,448	3,837	930	—	10,217
7 Jönköpings län	82	1,735	1,649	2,845	58,575	728	20,049	4,984	—	—
8 Kronobergs län	257	21,164	—	3,377	42,800	—	955	—	—	—
9 Kalmar län.....	1,240	1,932	644	56,839	55,276	3,624	2,538	8,294	—	—
10 Gotlands län.....	—	19,079	4,312	2,170	29,722	1,084	—	—	—	—
11 Blekinge län.....	6,486	3,513	23,184	13,719	45,798	8,878	—	—	—	27,772
12 Kristianstads län ..	—	486	8,842	2,340	73,608	7,690	3,895	1,024	—	—
13 Malmö stad.....	36,013	882	662	4,553	—	64,644	7,823	—	—	—
14 Lunds stad.....	610	26,481	—	—	—	15,152	—	—	—	—
15 Landskrona stad ..	2,463	3,730	—	—	—	9,743	—	5,717	—	—
16 Hälsingborgs stad ..	50	—	1,792	9,361	—	7,824	—	—	—	—
17 Malmöhus län i övr.	851	1,112	3,213	2,140	34,970	—	10,786	19,956	—	—
18 Hallands län.....	—	—	7,252	20,323	67,536	—	5,542	14,175	—	15,488
19 Göteborgs stad	23,913	—	492	18,417	—	73,130	—	—	—	—
20 Göteborgs och Bohus län i övrigt.....	—	702	12,145	35,474	61,338	1,909	14,410	50,071	—	12,086
21 Älvsborgs län.....	13,987	7,553	—	23,166	78,176	11,783	24,335	137	—	—
22 Skaraborgs län	—	542	—	8,339	87,968	10,189	13,340	4,244	—	—
23 Värmlands län	3,517	5,870	—	15,168	74,429	2,820	5,582	23,094	—	—
24 Örebro län.....	48,850	—	—	11,189	49,339	4,932	13,070	—	—	—
25 Västmanlands län ..	590	475	1,428	9,616	36,058	2,246	5,805	3,830	—	—
26 Kopparbergs län ..	139	796	500	25,112	49,988	4,779	3,473	3,807	487	—
27 Gävleborgs län	14,176	—	20	19,904	78,700	5,606	4,993	12,669	—	—
28 Västernorrlands län	—	9,862	20,332	51,706	113,194	—	4,714	11,092	12,091	—
29 Jämtlands län.....	—	—	167	15,574	111,461	270	6,759	6,265	22,694	—
30 Västerbottens län ..	—	5,131	1,938	14,991	120,244	—	9,787	13,425	73,211	—
31 Norrbottens län....	—	—	4,907	54,742	159,380	—	1,715	23,237	19,528	—
32 Ej fördelat å län..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33 Summa	182,753	241,390	125,285	452,944	1,621,795	469,076	183,395	209,545	128,011	65,563

för anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Vissa banarbeten	Gödselvärd	Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täckdikning	Väg- och flottl.-byggn.	Skogsvårds-åtgärder	Arbetar-småbruks-lånefonden	Diverse	Bekämpande av arbetslösheten	Summa	Lån till enskild företagsamhet	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	277,904	319,009	1
—	7,461	—	32,695	6,569	—	4,696	—	231	—	180,498	28,764	2
—	8,142	3,821	8,612	9,536	1,996	4,334	—	—	—	121,601	24,374	3
—	11,945	7,293	12,300	15,163	—	3,494	—	—	—	136,618	57,254	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,784	24,542	5
—	14,920	—	28,733	60,086	3,123	4,768	—	—	789	207,706	36,156	6
—	7,238	—	17,937	1,594	—	9,955	—	—	—	127,371	145,820	7
—	11,524	—	37,305	7,673	—	29,352	—	—	—	154,407	52,818	8
—	25,684	9,132	37,120	20,476	1,140	23,471	—	—	—	247,410	66,055	9
—	5,165	—	15,040	7,613	—	1,712	—	—	—	85,897	—	10
—	14,958	6,592	7,623	5,591	1,366	3,239	71	—	—	168,790	52,423	11
—	11,999	88	75,365	16,765	—	3,222	164	—	—	205,488	53,512	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	13,263	127,840	39,023	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42,243	38,839	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	36,147	57,800	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,027	44	16
—	9,387	—	26,351	66,835	278	467	—	—	—	176,346	10,099	17
12,239	6,990	—	10,430	20,301	3,347	3,591	—	—	—	187,214	3,210	18
—	—	—	—	—	—	—	342	28,483	8,334	153,111	80,721	19
—	12,238	—	8,930	15,796	—	815	—	—	—	225,914	214,984	20
994	21,413	—	13,168	20,325	—	5,554	—	—	—	220,591	94,524	21
—	20,879	—	43,311	70,817	—	8,473	—	—	—	268,102	127,479	22
—	12,857	—	17,834	11,663	2,622	25,959	12,803	—	—	214,218	131,861	23
—	13,199	8,781	15,640	26,780	6,345	28,268	—	—	—	226,393	73,751	24
—	9,462	—	17,645	25,405	—	8,951	—	367	—	121,878	13,551	25
2,537	12,551	—	17,476	2,900	—	86,482	6,017	—	—	217,044	99,548	26
1,460	4,789	—	22,524	4,105	1,177	76,647	34,031	—	—	280,801	46,651	27
4,389	7,309	—	33,509	3,365	—	118,504	60,781	—	—	450,848	86,646	28
1,824	7,246	—	39,421	4,380	—	76,495	69,887	—	—	362,443	51,510	29
—	2,905	—	40,106	1,999	—	229,380	28,026	68,283	3,430	612,856	—	30
2,924	4,506	—	32,969	2,385	—	57,929	22,338	—	1,540	388,100	187,906	31
—	—	—	—	—	—	2,356	—	—	—	2,356	—	32
26,367	264,767	35,707	612,044	428,122	21,394	818,114	234,460	97,364	63,503	6,281,599	2,161,074	33

Dagsverken, utförda under tiden $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{12}$ 1935 för

Län och vissa städer	Statsbeställningar	Statliga byggnader	Beredningsarbeten		Främjande av bostadsbyggande		Skenfria korsningar	Broar och hamnar	Vissa vägbyggnadsarb.	Stensättning av vägar
			statliga	kommunala	landet	städer				
1 Stockholms stad....	5,522	29,952	7,050	—	—	30,484	—	—	—	—
2 Stockholms län	5,052	39,374	11,907	876	36,513	23	4,472	—	—	—
3 Uppsala län.....	1,874	10,694	2,601	—	26,547	14	4,267	—	—	—
4 Södermanlands län	—	75	419	7,902	39,371	20	3,387	8,424	—	—
5 Norrköpings stad ..	480	—	198	1,050	—	421	—	—	—	—
6 Östergötl. län i övr.	12,198	—	—	1,714	49,348	224	—	1,134	—	5,848
7 Jönköpings län	—	789	1,393	1,107	44,906	246	6,239	88	—	—
8 Kronobergs län	—	6,616	—	690	33,384	—	—	631	—	—
9 Kalmar län.....	416	—	3,089	28,543	48,004	—	1,480	7,443	—	—
10 Gotlands län	—	12,494	2,560	—	25,550	—	—	—	—	—
11 Blekinge län	5,437	—	9,752	7,374	36,241	1,520	—	—	—	604
12 Kristianstads län ..	—	2,845	3,011	7,134	61,639	—	2,074	707	—	—
13 Malmö stad.....	22,026	717	1,124	11,928	—	877	4,006	—	—	—
14 Lunds stad	21	14,746	—	—	—	1,521	—	—	—	—
15 Landskrona stad....	—	674	—	—	—	1,332	—	1,305	—	—
16 Hälsingborgs stad ..	—	—	—	16,388	—	—	—	—	—	—
17 Malmöhus län i övr.	—	2,971	—	—	63,363	—	1,875	6,824	—	—
18 Hallands län	—	—	2,298	10,719	41,941	—	1,338	—	—	6,332
19 Göteborgs stad	22,853	—	—	17,828	—	1,030	—	—	—	—
20 Göteborgs och Bohus län i övrigt.....	—	—	5,104	21,120	41,504	655	2,506	26,131	—	18,002
21 Älvsborgs län	11,406	797	513	11,319	53,212	950	4,739	712	—	—
22 Skaraborgs län	—	114	—	2,566	76,863	174	4,265	8,648	—	—
23 Värmlands län	—	2,292	—	8,473	55,505	486	1,695	12,346	—	—
24 Örebro län	18,979	—	—	6,391	33,910	—	1,558	—	—	—
25 Västmanlands län..	1,351	2,160	113	4,311	31,393	—	599	29	—	—
26 Kopparbergs län....	14	5,570	—	8,329	34,899	1,611	3,875	534	—	—
27 Gävleborgs län	—	—	—	10,321	56,733	792	8,868	11,056	—	—
28 Västernorrlands län	—	556	10,505	20,179	80,891	410	531	1,240	2,188	—
29 Jämtlands län.....	354	—	143	10,439	88,071	—	1,625	6,216	19,222	—
30 Västerbottens län ..	—	—	—	8,451	101,984	81	3,035	8,270	44,459	—
31 Norrbottens län....	—	—	2,037	26,271	135,873	444	—	12,147	40,034	—
32 Summa	107,963	133,436	63,817	251,423	1,297,145	43,315	62,434	113,885	105,903	30,786

anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Vissa banarbeten	Gödselvärd	Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täckdikning	Väg- och flottl-byggn.	Skogsvårds-ätgärder	Arbetar-småbruks-lånefonden	Diverse	Bekämpande av arbets-lösheten	Summa	Lån till enskild företag-samhet	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73,008	199,095	1
—	7,571	—	19,941	7,192	—	794	—	—	—	133,715	17,024	2
—	8,827	—	15,165	7,091	—	6,005	—	—	—	83,085	15,611	3
—	3,060	812	7,324	29,380	—	1,026	—	—	—	101,200	38,078	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,149	16,013	5
—	7,213	—	19,509	66,576	14,497	8,047	137	—	324	186,769	18,538	6
—	11,297	—	8,123	1,728	—	8,117	560	—	—	84,593	82,903	7
—	7,417	—	17,693	7,132	3,089	24,642	—	—	—	101,294	35,736	8
—	15,531	—	13,797	16,809	9,396	14,767	—	—	—	159,275	54,510	9
—	1,797	—	7,031	5,697	—	876	—	—	—	56,005	—	10
—	—	—	2,018	6,130	1,592	1,828	865	—	—	73,361	23,100	11
—	7,626	—	23,456	17,185	2,245	752	299	—	—	128,973	33,979	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,678	54,719	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,288	19,812	14
—	—	—	—	—	—	—	—	7,763	468	11,542	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16,388	12	16
—	5,308	—	13,805	9,744	2,325	55	—	—	—	106,270	4,175	17
13,005	7,625	—	976	31,663	5,283	719	—	—	—	121,899	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	710	6,079	48,500	51,148	19
—	10,747	—	4,870	14,299	—	1,127	1,372	—	—	147,437	42,863	20
—	19,914	—	12,035	22,137	—	5,436	—	—	—	143,170	83,239	21
—	9,752	—	25,600	84,534	3,110	4,880	—	—	—	220,506	74,834	22
—	7,169	—	15,323	14,252	3,386	15,276	15,841	—	—	152,044	85,715	23
—	5,810	—	8,378	28,315	6,448	9,173	—	—	—	118,962	31,773	24
—	10,992	—	7,870	30,191	—	4,762	—	—	—	93,771	10,691	25
131	2,507	—	23,510	2,844	1,320	86,762	11,617	—	—	183,523	55,707	26
673	5,627	—	7,895	6,115	5,412	44,937	37,316	—	—	195,745	30,778	27
2,574	10,751	—	39,318	4,709	—	113,271	56,084	—	—	342,707	50,668	28
—	11,678	—	44,278	7,192	—	98,646	66,055	—	—	353,919	22,875	29
—	8,977	—	55,520	4,102	—	204,198	33,975	19,947	97	493,096	—	30
412	11,703	—	44,515	7,500	—	48,281	32,106	—	—	361,323	121,699	31
16,795	198,899	812	437,950	432,517	58,103	704,377	256,227	28,420	6,968	4,351,195	1,275,295	32

Dagsverken, utförda under tiden 1/7 1933—31/12 1935

	Stats- be- ställ- ningar	Stat- liga bygg- nader	Beredskaps- arbeten		Bostads- byggande		Sken- fria kors- ningar	Broar och ham- nar	Vissa väg- byggn- arben- ten	Sten- sätt- ning av vägar
			stat- liga	kom- munala	landet	städer				
1933										
1 Juli	—	5,649	435	—	—	—	—	—	—	—
2 Augusti	—	5,681	—	—	70	—	—	—	—	—
3 September	1,319	5,513	1,625	322	328	—	—	—	—	—
4 Oktober	2,347	5,644	6,103	376	241	—	—	—	—	—
5 November	3,048	4,295	7,675	2,408	1,500	—	165	1,128	—	—
6 December	5,879	2,992	6,779	2,314	17,686	—	582	1,522	—	—
1934										
7 Januari	7,760	1,898	9,002	3,792	17,931	—	3,207	7,579	—	—
8 Februari	9,330	3,365	9,971	4,883	29,569	1,584	6,580	14,711	—	—
9 Mars	12,126	6,136	10,757	7,681	57,115	10,525	9,389	21,474	—	—
10 April	12,844	7,590	12,896	12,476	97,878	19,460	13,558	18,270	—	—
11 Maj	11,633	11,279	13,866	18,998	139,662	36,389	17,219	14,269	—	—
12 Juni	11,203	15,178	14,696	24,161	214,184	50,733	21,365	15,465	—	—
13 Summa juli 1933 —juni 1934	77,489	75,220	93,805	77,411	576,164	118,691	72,065	94,418	—	—
14 Juli	10,435	19,056	13,975	35,638	221,692	63,475	23,372	16,456	—	—
15 Augusti	13,338	22,107	13,203	38,428	227,360	71,817	24,880	19,301	—	1,104
16 September	12,412	22,246	11,497	41,687	240,626	70,244	24,908	20,476	—	5,566
17 Oktober	10,655	23,326	12,217	48,611	207,319	42,702	21,418	18,000	25,486	10,776
18 November	16,489	20,146	12,193	44,594	159,317	35,674	17,846	15,955	19,473	9,690
19 December	22,845	15,874	7,788	33,776	68,034	36,166	9,677	10,455	9,796	6,964
1935										
20 Januari	16,976	18,810	7,201	29,850	30,200	39,174	9,103	13,426	9,126	2,165
21 Februari	14,621	17,355	5,840	28,423	21,234	40,196	7,425	17,494	11,104	1,334
22 Mars	16,776	19,088	8,843	29,970	30,882	33,860	8,881	17,735	12,148	2,134
23 April	13,457	20,114	9,630	33,920	60,290	14,722	9,378	20,841	10,736	7,628
24 Maj	20,017	23,464	11,562	42,795	141,787	12,519	13,525	21,447	11,013	10,627
25 Juni	14,732	19,804	11,336	45,252	213,054	8,527	12,982	17,959	19,129	7,575
26 Summa juli 1934 —juni 1935	182,753	241,390	125,285	452,944	1,621,795	469,076	183,395	209,545	128,011	65,563
27 Juli	16,797	24,226	14,155	53,861	269,348	9,728	13,077	22,958	38,730	8,857
28 Augusti	17,287	22,946	12,438	54,490	285,974	11,439	14,873	24,148	14,779	7,453
29 September	12,703	20,448	10,788	43,681	262,294	—	13,261	21,192	22,000	6,968
30 Oktober	14,437	23,915	10,249	42,942	231,976	1,495	11,036	19,388	22,169	5,241
31 November	30,702	22,981	10,166	34,049	158,612	8,954	6,885	16,670	5,353	1,789
32 December	16,057	18,920	6,021	22,400	88,941	11,699	3,302	9,529	2,872	478
33 Summa juli— dec. 1935	107,983	133,486	63,817	251,423	1,297,145	43,315	62,434	113,885	105,903	30,786
34 Summa juli 1933 —dec. 1935	368,225	450,046	282,907	781,778	3,495,104	631,082	317,894	417,848	233,914	96,349

för anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Vissa banarbeten	Gödselvärd	Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täck-dikning	Väg-och flottl.-byggnader	Skogs-värds-åtgärder	Arbe-tar-små-bruks-låne-fonden	Diver-se	Be-kämp-av ar-bets-lös-heten	Summa	Lån till enskild företag-samhet	
—	—	—	—	—	—	—	—	2,083	—	8,167	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	6,178	—	11,929	2,148	2
—	—	—	—	—	—	43,026	—	7,180	318	59,631	4,853	3
—	—	—	—	—	—	117,350	—	6,010	5,084	143,155	12,433	4
—	—	—	17,467	30,402	—	137,655	—	3,566	4,543	213,852	29,816	5
—	9,213	—	13,793	15,587	—	73,765	3,578	942	1,509	156,141	32,038	6
—	11,734	—	17,442	11,210	—	34,052	2,967	1,910	2,179	132,663	45,069	7
—	3,916	—	9,879	13,220	—	15,517	1,373	1,241	2,477	127,616	50,893	8
—	1,993	—	13,661	6,997	—	5,530	4,390	2,796	3,333	173,903	66,179	9
—	2,497	—	16,451	21,401	—	6,536	4,632	3,735	4,179	254,403	78,376	10
—	4,460	—	35,775	21,148	—	9,694	10,586	3,293	4,946	353,217	92,168	11
—	6,755	—	56,606	37,902	—	18,418	18,675	4,023	7,884	517,248	104,052	12
—	40,568	—	181,074	157,867	—	461,543	46,201	42,957	36,452	2,151,925	518,025	13
—	15,337	3,538	69,494	26,648	494	45,785	24,623	5,441	7,083	602,542	127,325	14
—	26,952	4,494	98,053	23,083	1,692	78,901	30,842	8,155	6,001	709,711	136,806	15
484	26,785	3,279	85,238	15,023	297	57,388	35,287	9,826	6,293	689,562	150,341	16
582	32,235	5,297	64,561	68,502	3,443	208,177	33,587	17,305	4,151	858,350	160,846	17
2,510	39,117	7,135	43,818	79,644	320	225,528	20,894	13,803	4,564	788,710	163,959	18
2,449	53,416	4,856	38,228	56,005	5,051	127,666	12,265	4,635	5,397	531,393	141,997	19
2,770	31,179	2,374	22,420	30,000	1,807	18,265	3,839	5,931	7,933	302,549	192,063	20
4,575	10,276	1,446	21,408	5,990	2,449	18,381	2,112	5,091	7,787	244,541	208,047	21
3,561	6,788	1,076	26,015	19,624	—	12,071	3,512	6,374	4,576	263,914	233,994	22
3,632	11,592	878	34,245	20,699	593	5,395	8,062	6,346	3,090	295,248	224,778	23
3,228	3,533	763	49,556	37,898	1,125	5,519	21,573	8,236	3,616	443,803	223,190	24
2,576	7,557	571	59,008	45,006	4,123	15,038	37,864	6,171	3,012	551,276	197,728	25
26,367	264,767	35,707	612,044	428,122	21,394	818,114	234,460	97,364	63,503	6,281,599	2,161,074	26
2,785	9,556	216	91,705	44,649	6,320	37,740	46,225	6,504	1,956	719,393	204,855	27
2,787	25,420	48	85,466	46,754	6,863	69,535	51,621	5,784	1,241	761,346	220,427	28
2,651	29,585	48	86,306	62,030	6,668	87,199	64,974	5,888	1,128	759,807	213,626	29
3,312	34,319	260	73,597	97,085	8,697	182,230	50,292	4,654	1,108	838,402	223,642	30
3,308	51,832	240	77,828	105,183	15,499	235,533	28,295	3,277	884	818,040	227,180	31
1,952	48,187	—	23,048	76,816	14,061	92,140	14,820	2,313	651	454,207	185,565	32
16,795	198,899	812	437,950	432,517	58,103	704,377	256,227	28,420	6,968	4,351,195	1,275,295	33
43,162	504,234	36,519	1,231,068	1,018,506	79,497	1,984,034	536,888	168,741	106,923	12,784,719	3,954,394	34

Jag har förut antytt, att varje företag, som erhållit statsbidrag, skall månadsvis till socialdepartementet inkomma med rapport, utvisande bland annat antalet under månaden utförda dagsverken. I propositionen nr 231 till 1935 års riksdag återfinnes en fördelning å län och vissa städer av de dagsverken, som rapporterats under budgetåret 1933/1934 (sid. 28 och 29). Motsvarande uppgifter för budgetåret 1934/1935 och för sista halvåret 1935 framgå av tabellerna å sid. 54—57.

Vissa av de i tabellerna använda anslagsrubrikerna torde tarva närmare förklaring. Under anslagsrubriken »Diverse» ingå sålunda anslagen till isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov (650,000 kronor), byggande av nytt fyrskepp (442,000 kronor), undersöknings- och förberedande gruvarbeten m. m. inom Västerbottens län (849,000 kronor) samt vissa väganläggningar inom Västerbottens län (650,000 kronor). Under rubriken »Bekämpande av arbetslösheten» åter hava sammanförts vissa företag, till vilka bidrag beviljats av de medel, som av de under femte huvudtiteln för budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 uppförda anslagen till bekämpande av arbetslösheten ställts till Kungl. Maj:ts förfogande för främjande av företagsverksamhet. Sistnämnda anslagsmedel hava visserligen icke inräknats bland de anslag, som jag i det föregående hänfört till anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden, men då företagen (sammanlagt 6) ålagts rapportskyldighet och till sin karaktär måste betraktas såsom allmänna arbeten i öppna marknaden, har det synts mig rimligt, att de utförda dagsverkena redovisas tillsammans med övriga rapporterade dagsverken.

De nu angivna siffrorna måste delvis betecknas såsom approximativa, beroende på rapportmaterialets bristfällighet. I den mån så kunnat ske hava rättelser vidtagits vid materialets bearbetning inom departementet, men självfallet är, att det på denna väg icke varit möjligt att åstadkomma i alla avseenden exakta uppgifter.

Såsom framgår av tabellerna, har en uppdelning av de rapporterade dagsverkena skett å län och vissa städer. En del dagsverken, vilka för budgetåret 1934/1935 icke utan tidsödande undersökningar kunnat fördelas å län, hava däremot upptagits särskilt för sig.

Av de ifrågavarande tabellerna framgår emellertid icke, huru de rapporterade dagsverkena fördela sig å skilda månader under den tid redovisningen avser. Jag har fördenskull låtit upprätta den sammanställning, som återfinnes å sid. 58 och 59. I denna har för varje anslag angivits det antal dagsverken, som utförts per månad från och med juli 1933 till och med december 1935. Av sammanställningen kan därjämte utläsas, vid vilken tidpunkt medel från de olika anslagen kommit till användning. Vid bedömandet av den grad av snabbhet, varmed de skilda, av medel från ifrågavarande anslag helt eller delvis finansierade företagen kommit i gång, måste man emellertid erinra sig den långvariga byggnadskonflikt, som verkat fördröjande beträffande byggnadsanslagens disposition. Vidare medförde den sena tidpunkten för 1933 års riksdags beslut, att den på ansökningsförfä-

rande grundade medelsanvisningen kunnat påbörjas först långt in på budgetåret 1933/1934.

Av sammanställningen framgår endast antalet utförda dagsverken men icke antalet i arbetena sysselsatta personer. En något så när riktig uppfattning erhålles emellertid, om man utgår ifrån att ett månatligt antal av 25 dagsverken representerar en arbetare. Beträffande december månad synes dock riktigast att räkna med, att 20 dagsverken motsvara en arbetare.

Med dessa utgångspunkter skulle de i sammanställningen ingående dagsverken representera följande antal arbetare.

	Anslag till lån till en- skild före- tagsamhet	Övriga anslag	Summa
1 9 3 3			
Juli	—	327	327
Augusti	86	477	563
September	194	2,385	2,579
Oktober	497	5,726	6,223
November	1,193	8,554	9,747
December	1,602	7,807	9,409
1 9 3 4			
Januari	1,803	5,307	7,110
Februari	2,036	5,105	7,141
Mars	2,647	6,956	9,603
April	3,135	10,176	13,311
Maj	3,687	14,127	17,814
Juni	4,162	20,690	24,852
Juli	5,093	24,102	29,195
Augusti	5,472	28,388	33,860
September	6,014	27,582	33,596
Oktober	6,434	34,334	40,768
November	6,558	31,548	38,106
December	7,100	26,570	33,670
1 9 3 5			
Januari	7,683	12,102	19,785
Februari	8,322	9,782	18,104
Mars	9,360	10,557	19,917
April	8,991	11,810	20,801
Maj	8,928	17,752	26,680
Juni	7,909	22,051	29,960
Juli	8,194	28,776	36,970
Augusti	8,817	30,454	39,271
September	8,545	30,392	38,937
Oktober	8,946	33,536	42,482
November	9,087	32,722	41,809
December	9,278	22,710	31,988

De anförda siffrorna utvisa bland annat, att sysselsättningen i de allmänna arbetena först i september 1933 nått en mera påtaglig omfattning. Därefter kan från och med april 1934 konstateras en kraftig stegring, som praktiskt

taget fortgått till och med oktober 1934, då det dittills högsta antalet sysselsatta uppnåts. Därefter har en nedgång ägt rum, men från och med mars 1935 stiger åter antalet för att i oktober 1935 uppnå maximisiffran hittills.

Vid en undersökning av lönenivån vid de allmänna arbetena i öppna marknaden samt den kostnad, de utförda dagsverken åsamkat statsverket (dagsverkskostnaden), är man hänvisad till de uppgifter, som föreligga, beträffande slutförda företag. Av sammanställningen å sid. 50—53 framgår, i vilken utsträckning företag, som däri redovisats slutförts. Det inom socialdepartementet föreliggande materialet är emellertid icke av den beskaffenhet, att uppgifter i förevarande hänseende kunna åstadkommas beträffande samtliga slutförda företag. Sålunda saknas uppgifter i fråga om t. ex. anslagen till främjande av bostadsbyggande, bidrag till gödselvårdsanläggningar, bidrag till täckdikningar, vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar m. fl. Beträffande anslagen till statliga och kommunala beredskapsarbeten, skenfria korsningar samt broar och hamnar är det däremot möjligt att med tämligen stor grad av sannolikhet angiva såväl medeldagsförtjäns- ten som dagsverkskostnaden. De uppgifter, som i dessa avseenden föreligga, har jag låtit sammanföra i tre tabeller, vilka såsom bilagor torde få fogas vid detta protokoll (*Bilaga L—O*). I tabellerna hava därjämte angivits företagens totalkostnader, summan av beviljade statsbidrag och antalet utförda dagsverken. Dessutom har till ungefärlig belysning av den tid, företagens utförande tagit, angivits antalet rapportmånader.

En sammanfattning av de sålunda lämnade uppgifterna lämnas i följande översikt.

A n s l a g	Total- kostnader kronor	Härv av stats- medel kronor	Utförda dags- verken	Medel- förtjänst per 8 t. arbetsdag kronor	Dags- verkskostnad (inkl. material) kronor
1	2	3	4	5	6
Statliga beredskapsarbeten	3,605,373	3,387,867	171,812	8: 76	19: 72
Kommunala beredskapsar- beten	13,087,859	7,543,750	436,257	9: 12	17: 29
Skenfria korsningar	2,765,646	2,100,891	125,434	8: 60	16: 75
Broar och hamnar	6,769,834	4,860,805	209,382	9: 22	23: 22

Slutligen anser jag mig i likhet med föregående år böra lämna en redogörelse rörande användningen av de anvisade anslagen till lån och subventioner till främjande av enskild företagsamhet.

Intill mars månads utgång 1936 förelågo 1,305 framställningar om lån eller subventioner. I så måtto hava 284 ansökningar berörande 10,026 arbetare och avseende lån å 18,817,400 kronor samt subventioner med 1,380,300 kronor bifallits, att 278 lån beviljats till ett belopp av 14,058,400 kronor och 14 subventioner till ett belopp av 381,800 kronor. Avslagits hava 564 ansökningar berörande enligt uppgifter i ansökningarna 9,928 arbetare och avseende

lån å 16,749,565 kronor och subventioner med 2,457,488 kronor. I ett flertal fall hava emellertid i dessa ansökningar uppgifter om arbetarantal icke lämnats.

Beträffande de 278 bifallna låneansökningarna må anmärkas, att 35 lån till ett belopp av sammanlagt 1,050,500 kronor ännu icke lyfts. Rätten till lånens lyftande är i flera av dessa fall förverkad. 5 lån med ett sammanlagt belopp av 212,000 kronor hava till fullo återbetalats. 4 lån hava anvisats för verksamhet som numera slutförts, nämligen ett lån å 350,000 kronor till trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund för arbeten med järnvägsomläggning i Grängesberg, två lån å tillhopa 2,250,000 kronor till Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag för gråbergsbrytning i Kiruna och ett lån å 2,000,000 kronor till Sveriges granitindustris exportförening för stentillverkning i Bohuslän och Blekinge. Vid dessa arbeten hava sysselsatts tidvis sammanlagt omkring 3,500 arbetare. Ytterligare 10 låntagare med ett sammanlagt lånebelopp av 275,000 kronor hava nedlagt den verksamhet vartill lån beviljats. De 220 företag, varför återstående 224 lån å sammanlagt 7,920,900 kronor lämnats, hade vid undersökningar, som gjorts i anledning av låneansökningarna, anställda sammanlagt 6,080 arbetare och sysselsatte enligt föreliggande senaste rapporter 8,763 arbetare.

Avgjorda ansökningar till ett antal av 100 hava avsett ändrade villkor för beviljade lån. 128 ansökningar hava för slutlig handläggning överlämnats till kommerskollegium eller annan myndighet. 168 ansökningar hava av sökanden återtagits, icke fullföljts eller av andra anledningar icke föranlett åtgärd. 61 ansökningar äro föremål för handläggning.

Beträffande de av Kungl. Maj:t meddelade villkoren för lån må följande meddelas.

I den mån räntefrihet icke medgivits, har ränta utgått med 5 procent för år räknat. Lånet å 2,000,000 kronor för stentillverkning i Bohuslän och Blekinge löper dock med 3.5 procent årlig ränta. Endast tre helt räntefria lån hava beviljats, nämligen lånen å 2,250,000 för gråbergsbrytning och ett lån å 400,000 kronor till Kubikenborgsverken. Femårig räntefrihet har medgivits trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund för ovannämnda lån å 350,000 kronor samt Steneby hemslöjdsförening för lån å 5,000 kronor.

I övrigt hava beviljats

126 lån å	inalles	5,516,900 kronor	utan	räntefrihet,
41 » » »		1,099,000 »	med 1 års	räntefrihet,
103 » » »		4,212,500 »	» 2 »	»
3 » » »		225,000 »	» 3 »	»

Amorteringstiden för lånen har i regel bestämts till tio år; detta gäller sålunda för 222 lån till ett belopp av tillsammans 7,409,400 kronor. Ofta börjar amorteringen av lånen redan efter första året men i vissa fall har medgivits uppskov med amorteringen under ett å två år från det lånet lyfts, då ekonomiska saneringsåtgärder funnits så påkalla. Kortare amorteringstid än 10 år har bestämts

för	2 lån å	57,000 kronor	till 1 år,
»	3 » »	2,296,000 »	» 2 » ,
»	4 » »	604,000 »	» 3 » ,
»	2 » »	105,000 »	» 4 » ,
»	23 » »	526,000 »	» 5 » ,
»	2 » »	36,000 »	» 6 » ,
»	2 » »	46,000 »	» 7 » ,
»	11 » »	326,000 »	» 8 » samt
»	4 » »	53,000 »	» 9 » ,

varjämte amorteringstiden för förenämnda båda malmbolags lån å inalles 2,600,000 kronor gjorts beroende på framtida beslut av Kungl. Maj:t.

Lättnaderna med hänsyn till ränta och amortering hava medgivits, i den mån företagets ekonomi har befunnits vara i större eller mindre mån beroende av rådande industriella kris.

Såsom säkerhet för lånen hava föreskrivits

1) fastighetsinteckningar upp till 70—80 % av taxeringsvärdet för 27 lån å tillsammans 1,481,400 kronor;

2) fastighetsinteckningar och borgen för 12 lån å tillsammans 452,000 kronor;

3) förlagsinteckningar eller pantsäkerhet inom 60 % av ett normalt minsta förlagsvärde med eller utan borgen för 137 lån å tillsammans 5,117,500 kronor;

4) fastighets- och förlagsinteckningar med eller utan borgen för 77 lån å tillsammans 3,449,500 kronor;

5) endast borgenssäkerhet för 18 lån å tillsammans 361,000 kronor; samt

6) preferensaktier i respektive företag eventuellt, för tryggnad av aktiemajoritet, därjämte av stamaktier för 9 lån å tillsammans 597,000 kronor.

Slutligen hava lånen till de båda malmbolagen utlämnats emot revers utan säkerhet.

Mera aktivt hava 19 kommuner understött lånsökande företag, därav 2 med aktieteckning till belopp av sammanlagt 60,000 kronor, 3 med direkta lån å inalles 45,000 kronor, 13 med borgensförbindelser å ett sammanlagt lånebelopp av 437,500 kronor, 1 genom medverkan till fördelaktigt köp av tomt och 1 med subvention genom prisrabatt på elektrisk ström m. m. samt 3 med andra åtgärder.

Utredningen av låneärendena har i ett flertal fall föranlett, att som villkor för lånen uppställts en mer eller mindre genomgripande rekonstruktion av respektive företag eller andra åtgärder till dessas sanering.

Sålunda hava i 7 fall personalförändringar i företagets ledning genomförts. I 22 fall har som villkor för statlig hjälp föreskrivits, att företagets eget kapital skulle ökas genom nyteckning av aktier. I 25 fall har fordrats att företagets vanliga bankförbindelse eller annan huvudborgenär medgivit avskrivning av fordringar. I 9 fall har ackordsförfarande berörande flertalet ford-

ringsägare genomförts. Slutligen har i 15 fall sanering av balansräkningar skett genom nedskrivning av aktiekapitalet.

Vid dessa saneringsåtgärder ha i regel företagens kreditgivande banker lämnat ett intresserat stöd.

Bakom flertalet låneansökningar ligger närmast en kreditvägran från företagets vanliga bankförbindelse, som funnit företagets genom den industriella krisen eller eljest stegrade kreditanspråk icke motsvaras av erbjudna säkerheter. I många fall torde en kreditvägran hava varit motiverad även under normal konjunktur, i andra fall synes en sådan vägran påtagligen grundad i en av kreditgivarens uppfattning om dåvarande konjunkturläge föranledd skärpning av den ekonomiska politiken, en skärpning, som i enstaka fall t. o. m. förefallit anmärkningsvärt hård.

Stödaktionens fördelning på olika industrigrenar framgår av följande sammanställning.

I n d u s t r i g r e n :	Beviljade lån:		Beviljade subventioner:	
	Antal	Belopp kronor	Antal	Belopp kronor
Malmbrytning	3	2,600,000	1	17,500
Metall- och maskinindustri	71	2,339,000	2	115,000
Jord- och stenindustri	32	2,467,900	5	48,000
Glasbruk	4	120,000	—	—
Sågverk	34	2,131,000	1	75,000
Snickerifabriker	32	697,000	—	—
Möbelfabriker	21	693,000	1	8,000
Pappersmasse- och pappersindustri, grafisk industri ..	8	300,000	—	—
Livsmedelsindustri	9	270,000	2	12,000
Textil- och beklädnadsindustri	24	1,174,500	1	10,000
Sköfabriker	4	255,000	—	—
Kemisk-teknisk industri	5	65,000	—	—
Övriga	31	946,000	1	96,300
	278	14,058,400	14	381,800
				14,440,200

I anslutning till tabellen må erinras, att såväl en större möbelfabrik som flera snickerifabriker äro kombinerade med sågverk.

I fråga om stödaktionens geografiska fördelning hänvisas till de å sid. 46—49 intagna tabellerna.

Vad beträffar den arbetseffekt, som erhållits genom anslagen till lån och subventioner till främjande av enskild företagsamhet, får jag hänvisa till den i det föregående lämnade redogörelsen.

Departementschefen.*Allmänna synpunkter.*

Till en början önskar jag söka klargöra, hur krisens avveckling med hänsyn till arbetslösheten fortskridit. I mars månad 1933 rapporterades i runt tal 186,500 arbetslösa; i mars månad 1936 cirka 53,000. Arbetslösheten har alltså minskats med 133,500 anmälda arbetslösa eller 71.5 procent. Jämfört med arbetslösheten i mars år 1934, då antalet hjälpsökande arbetslösa utgjorde 83,500, har en nedgång skett med 30,500 eller 36.3 procent.

Den sålunda konstaterade förbättringen i situationen framträder måhända ännu starkare, om man jämför antalet mera arbetslöshetsbetungade kommuner under olika år. Den 31 december 1933 utgjorde antalet kommuner med minst 8 procent arbetslösa av befolkningen, vilket innebär minst 20 procent av den manliga befolkningen över 15 år, icke mindre än 75 stycken. Denna siffra sjönk till 21 kommuner den 31 december 1934 och till 8 kommuner den 31 mars 1936; de senare samtliga belägna i Bohuslän och Blekinge.

Om man tar en annan jämförelsesiffra, finner man, att antalet kommuner med minst 5 procents arbetslöshet — en även den synnerligen betungande arbetslöshet, icke understigande 12 procent av den manliga befolkningen över 15 år — vid årsskiftet 1933/1934 utgjorde 179 för att vid nästa årsskifte ha nedgått till 79 och den 31 mars innevarande år till 32. (I juli månad år 1935 var motsvarande antal kommuner endast 20; ökningen till 32 beror på säsongarbetslösheten.)

Samma utveckling belyses av antalet kommuner med minst 2 procent arbetslöshet vid förut angivna tidpunkter. De utgjorde den 31 december 1933 icke mindre än 760 stycken för att ett år senare reduceras till 361 och den 31 mars innevarande år till 124. Man kan av de anförda siffrorna klart se, hur arbetslösheten krympt samman från 1933 till 1936. Bilden härav blir om möjligt ännu skarpare, då man kan konstatera, att 27 av de kommuner, som hade en arbetslöshet om minst 5 procent, voro belägna i Västernorrlands, Göteborgs och Bohus samt Blekinge län — att alltså utanför dessa 3 län endast 5 kommuner med en så hög arbetslöshetsprocent förekommo.

Av kommuner med minst 2 procent arbetslöshet tillhörde 56 stycken eller 45 procent likaledes nyssnämnda län.

Om sålunda arbetslöshetsläget i allmänhet icke numera är ägnat att väcka någon större oro, framgår emellertid av de redan anförda siffrorna att Blekinge, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län lida under en alltjämt mycket allvarlig arbetslöshet. Vad Blekinge och Bohuslän beträffar är det välbekant, att den extra ordinära kvardröjande arbetslösheten där väsentligen hänför sig till stenindustriens svårigheter, vilka återigen bero på den katastrofala nedgången i gatstensexporten och därav föranledd produktionsbegränsning. Inom andra näringsgrenar i nu nämnda län torde arbetslösheten i stort sett icke vara svårare än i de övriga delarna av landet. Under det arbetslösheten såsom redan nämnts genomsnittligt sjunkit med 71.5 pro-

cent från mars 1933 till mars 1936, har nedgången i Blekinge stannat vid 61 procent och i Bohuslän vid 49 procent.

Då emellertid i arbetslöshetens mars-siffror ingår en viss säsongarbetslöshet, skall jag här redovisa arbetslöshetens nedgång i de egentliga stenkommunerna även från juli 1933 till juli 1935. Därvid visar det sig, att minskningen, som för landet i dess helhet utgjorde 69 procent, för stenarbetarna i Blekinge understeg 40 procent och i Bohuslän 29 procent, medan arbetslöshetens tillbakagång bland andra grupper i samma stenkommuner utgjorde 63 procent i Blekinge och 47 procent i Bohuslän. Att den senare siffran är anmärkningsvärt låg sammanhänger därmed, att i de bohuslänska stenkommunerna antalet arbetslösa utanför stenindustrin överhuvud varit mycket ringa.

I Västernorrlands län beror icke det nuvarande läget för sågverksarbetarna på någon mera nämnvärd minskning av produktionen utan därpå, att ett stort antal sågverk, som blivit mer eller mindre omodärna, nedlagts och att produktionen koncentrerats till övriga oftast strängt rationaliserade verk, som icke behövt öka arbetarantalet i någon högre grad för att tillgodose behovet av sågade trävaror. Sålunda ha icke mindre än 20 sågverk i Västernorrlands län helt nedlagts, varav 9 i Sundsvallstrakten och 11 i Ådalen. De betydande grupperna sålunda utrationaliserade arbetarna ha endast i mindre utsträckning kunnat erhålla arbete i andra näringsgrenar.

Den mera svårartade arbetslösheten utanför nu nämnda län är koncentrerad till ett mindre antal orter, sammanlagt 16 à 17 stycken: I Stockholms län till *Forsmark* och *Harg*, där bruksindustriens svårigheter skapat ett allvarligt arbetslöshetsproblem; i Uppsala län till *Söderfors* (sannolikt på grund av rationalisering); i Jönköpings län till *Norra Solberga*, där tändsticksindustrin nedlagts; i Kalmar län till *Oskarshamn*, där arbetslösheten främst tillskrives nedgång i varvsindustrin; i Malmöhus län till *Södra Vram*, där sviterna av Billesholms gruvans nedläggning alltjämt göra sig svårt kännbara; i Skaraborgs län till *Tidaholm* och *Agetorp* på grund av tändsticksindustriens reduktion; i Värmlands län till *Eda*, där arbetslösheten dock numera sjunkit något under 3 procent; i Örebro län till *Ljusnarsberg*, där nedlagda gruvor skapat stor och permanent arbetslöshet; i Kopparbergs län till *Grangärde*, där Nyhammars bruk nedlagts, och till *Norrbärke*, där en gruva nedlagts; i Gävleborgs län till *Söderhamn*, där nedlagda sågverk skapat en svårartad, tills vidare permanent arbetslöshet; i Norrbottens län till de lappländska malmfälten, *Kiruna* och *Malmberget*, där ett verkligt befolkningsöverskott i förhållande till gruvornas sysselsättningsmöjligheter torde förekomma; i Västerbottens län till *Byske* på grund av nedlagda sågverk.

Utanför nu nämnda län och orter finns det på vissa håll alltjämt en icke procentuellt men i absoluta tal rätt betydande anmäld arbetslöshet t. ex. i *Nederkalix*.

Ett annat och säkerligen artskillt arbetslöshetsproblem karakteriserar storstäderna.

Utan att vara betungade av stor arbetslöshet i förhållande till folkmäng-

den ha dock storstäderna alltjämt små arméer av arbetslösa. Sålunda hade Stockholm mitt under högsommaren förra året 3,334 anmälda arbetslösa, Göteborg 2,185, Malmö 930 eller sammanlagt i dessa städer 6,449 anmälda arbetslösa. I mars 1936 hade samma städer en sammanlagd arbetslöshetssiffra på 10,674 d. v. s. en tillväxt, otvivelaktigt i huvudsak beroende på säsongarbetslösheten, med 63.5 procent. Denna betydande ökning ter sig mycket märklig, om man jämför den med ökningen från juli förra året till mars månad innevarande år i den övriga delen av landet, där den är begränsad till 17.6 procent.

Över huvud ser det ut, som om arbetslöshetssiffrornas storlek i mars 1936 jämförd med förra sommaren är väsentlig grad skulle bero på säsongtillväxten i städerna, vilken först under april månad går mera märkbart tillbaka, medan tillbakagången på landsbygden börjar redan i februari. Skillnaden mellan arbetslöshetssiffrorna i juli 1935 och mars 1936 är sammanlagt 10,680, av vilka 9,097 falla på städerna och endast 1,583 på landsbygden.

Om man i stället för parallellen juli 1935 och mars 1936 låter jämförelsen ske mellan juli 1935 och december 1935, modifieras visserligen intrycket, men olikheten mellan säsongarbetslöshetens inverkan på antalet anmälda arbetslösa i städerna och på landsbygden framträder dock tydligt nog. Ökningen utgjorde nämligen i städerna 46.4 procent men på landsbygden endast 30.6 procent.

Säsongrörelsen ger alltså i hög grad olika utslag för städer och för landsbygd i arbetslöshetssiffrorna, en omständighet av en viss vikt, då man skall bedöma, huruvida och i vilken mån den säsongmässiga vinterarbetslösheten bör föranleda arbetslöshetsåtgärder.

Om man vågar det antagandet, att städernas säsongarbetslösa till väsentlig del tillhöra arbetsområden, där avlöningen under sommarhalvåret utmätts med hänsyn till arbetets natur av säsongarbete, och alltså under mera normala tider och i normala fall skulle räcka för årsuppehållet, så skulle åtminstone storstädernas egentliga arbetslöshetsproblem begränsas till den kvardröjande sommararbetslösheten. Vid bedömandet av spørsmålet, i vilken mån hjälpåtgärderna skola komma även säsongarbetarna till del, måste emellertid särskild hänsyn tagas till huruvida arbets säsongen varit av normal varaktighet. Omedelbart efter en svår kris äro nämligen även säsongarbetarna oftast ekonomiskt utmattade.

I det föregående har jag särskilt berört dels arbetslöshetsläget i de delar av landet, där viss industri antingen praktiskt taget försvunnit eller kraftigt och till synes för framtiden permanent reducerat sin arbetarstam, dels det speciella läget i storstäderna.

De sålunda avhandlade grupperna av arbetslösa omfattade under sommaren 1935 omkring 20,000 personer. De övriga samtidigt arbetslösa, cirka 22,000, voro spridda över landet utan en motsvarande koncentration till särskilda län eller orter. Ingenstädes torde här under förra sommaren arbetslösheten ha nått en så hög siffra som 1 procent av befolkningen i de olika länen. Man har sålunda här att röra sig med en skara *restarbetslösa*, som

normalt skulle vinna sysselsättning i den takt, konjunkturen ytterligare kan förbättras. Detta gäller för övrigt även om en väsentlig del av storstadsklientelet. Huruvida så också kommer att ske, kan självfallet ingen med bestämdhet veta. Till ledning för omdömet härom måste två olika omständigheter beaktas.

Den ena är den, att större delen av de åsyftade arbetslösa torde vara grovarbetare och alltså knappast kunna erhålla sådan sysselsättning, där yrkesskicklighet är en förutsättning. Den andra hänför sig till frågan, huruvida arbetskraften är av fullgod beskaffenhet eller, om icke fullgod, så åtminstone så användbar, att enskilda arbetsgivare vilja anställa den.

Frågan huruvida den öppna arbetsmarknaden kan uppsuga det jämförelsevis stora antalet arbetslösa grovarbetare — för hela landet beräknat till cirka 17,000 personer — kan icke utan vidare besvaras. Vid en allmän mera avgörande konjunkturförbättring uppstå en mängd arbetstillfällen av svårdefinierbar beskaffenhet, vid vilka, såsom erfarenheten från vissa orter visat, arbetskraften ej behöver vara kvalificerad men som ge arbete i tillräcklig utsträckning för att avlägsna den arbetslöse ur de anmäldas antal.

På frågan, huruvida den nu berörda restarbetslösheten omfattar *s. k. sekunda arbetskraft* i någon högre grad, torde man kunna söka sig fram till ett mera bestämt svar. Det torde vara rätt vanligt att anse de allttjämt arbetslösa såsom personer, vilka ha särskilda svårigheter att erhålla arbete i den öppna arbetsmarknaden. Svårigheterna för dem kunna hänföra sig antingen till moraliska eller till fysiska svagheter; de arbetslösa äro, om ock icke i och för sig arbetsovilliga, dock oföretagsamma och anstränga sig icke att vinna arbete i den öppna arbetsmarknaden; eller arbetsgivarna vilja icke anställa dem, emedan de äro mer eller mindre odugliga.

Vissa omständigheter tala för att det antal som av ena eller andra skälet har särskilt svårt att erhålla arbete i den öppna arbetsmarknaden på grund av bristande personliga kvalifikationer, icke på långt när är så stort, som siffran på de under sommaren 1935 aktuellt arbetslösa. Det vore orimligt antaga att arbetslösa, kommande från företag som nedlagts, såsom stenarbetare, sågverksarbetare, tändsticksarbetare, väg- och anläggningsarbetare m. fl. i och för sig skulle fysiskt eller moraliskt vara sämre kvalificerade än det stora flertalet av de tidigare arbetslösa, som numera på grund av den allmänna konjunkturförbättringen erhållit arbete. Minst 14,000 av de arbetslösa tillhörde dylika grupper.

Vid klientundersökningen uppgåvos sammanlagt endast 875 personer vara icke arbetsföra. Av dessa 875 personer voro 409 sysselsatta i olika slags reservarbeten och alltså faktiskt i arbete. Vidare uppgåvos 1,181 personer vara arbetsföra endast i sitt yrke eller endast i grovarbete. Av dessa 1,181 voro 548 sysselsatta i reservarbeten. Även om dessa siffror icke kunna anses såsom bevis på att resten av de arbetslösa skulle bestå av fullgod arbetskraft, ge de dock vid handen att antalet fysiskt undermåliga bland de restarbetslösa är obetydligt, mycket mindre än man i allmänhet torde ha varit benägen att antaga.

Vid en av arbetslöshetskommissionen utförd specialundersökning, i vilken städerna Malmö, Göteborg, Gävle, Södertälje, Oskarshamn, Ystad, Lysekil och Luleå samt industrikommunerna Agnetorp, Norrbärke, Långsele, Skön och Holmsund, de blandade kommunerna Kvistbro och Hanebo samt jordbrukskommunerna Tingsås, Dalby och Hedesunda ingått med ett sammanlagt antal undersökta arbetslöshetsfall om 5,641 personer, har frågan om arbetsförheten särskilt undersökts. Därvid har man ansett sig kunna utröna, att omkring 20 procent av de arbetslösa icke skulle vara fullt arbetsföra. Även om denna siffra skulle godtagas som riktig för de arbetslösa i allmänhet, skulle hela antalet icke arbetsföra begränsas till omkring 8,000 och alltså cirka 32,000 kunna betecknas såsom fullt arbetsföra.

Om jag tar hänsyn ensamt till de fysiska kvalifikationerna hos de arbetslösa, har vid klientelundersökningen konstaterats, att blott ett jämförelsevis ringa antal, nämligen 4,693 eller 11.6 procent av samtliga arbetslösa, nått en ålder överstigande 55 år. 32,390 eller 80 procent av de arbetslösa voro mellan 21 och 55 år. De övriga, 3,249, voro under 21 år.

Det stora flertalet av de arbetslösa befann sig alltså i sin bästa ålder.

Till ytterligare belysning av denna viktiga fråga vill jag anföra följande. Den ³¹/₇ 1935 rapporterade i Malmöhus län av 236 landskommuner endast 12 arbetslöshet. Sammanlagda antalet rapporterade arbetslösa var 296, av vilka 128 föllo på Södra Vram, under det att alltså på övriga landskommuner föllo endast 168 arbetslösa. Det måste under sådana omständigheter vara ett ganska godtyckligt antagande, att de anmälda arbetslösa skulle utgöra sekunda arbetskraft. De arbetslösa i Södra Vram måste först och främst till stor del undantagas, eftersom deras arbetslöshet är ett resultat av driftsnedläggelsen vid Billesholms gruva. Det är också svårt att förstå, varför icke övriga 224 landskommuner skulle rapportera arbetslöshet, om numera i huvudsak endast sekunda arbetskraft anmäldes. Någon större skillnad på arbetarnas kvalitet från socken till socken torde icke vara sannolik. Att den sekunda arbetskraften på Malmöhus läns landsbygd skulle ha koncentrerats till 11 kommuner är i varje fall uteslutet.

Emot antagandet att de restarbetslösa till övervägande delen skulle bestå av sekunda arbetskraft talar överhuvud taget det faktum, att antalet arbetslösa i procent av befolkningssiffrorna varierar i hög grad från ort till ort. Det vore säkerligen förhastat att antaga, att praktiskt taget ingen sekunda arbetskraft skulle finnas t. ex. på Kristianstads läns landsbygd, under det att cirka 5 procent av befolkningen i Kiruna skulle bestå av sådan arbetskraft.

Vare sig man söker komma fram till en uppfattning om arbetslöshetsklientelens arbetsförhet på indirekt väg eller på den direkta undersökningens väg, kan man alltså konstatera, att inom den restarbetslöshet, som fanns på sommaren 1935, siffran för den ur fysisk synpunkt sekunda arbetskraften i varje fall blir så låg, att påfordrade åtgärder till bekämpande av arbetslösheten icke rimligen kunna utgå ifrån att man numera har med ett övervägande undermåligt arbetslöshetsklientel att skaffa.

Dock skulle det vara av intresse att särskilt undersöka beskaffenheten av

restarbetslösheten i de större städerna, då det ju icke är otänkbart att där en viss anhopning av sekunda arbetskraft kvarstår hos arbetslöshetskommittéerna. Full klarhet om det faktiska tillståndet kan man visserligen icke erhålla, men om ålderssiffrorna på de arbetslösa tillmätas något värde, så kan det konstateras, att i åldern 21—55 år befunno sig närmare 84 procent av samtliga arbetslösa i de egentliga storstäderna, d. v. s. städer med minst 100,000 invånare; i städer med ett invånarantal mellan 30 och 100,000 befunno sig 82 procent av de arbetslösa i samma ålder.

Till frågan om utredningar i syfte att skapa ökad klarhet rörande hithörande förhållanden skall jag komma senare.

Såsom av det sagda torde framgå anser jag icke, att åtgärderna till ett fortsatt bekämpande av arbetslösheten under nästa budgetår böra bestämmas med särskild hänsyn tagen till förekomsten av sekunda arbetskraft. De arbetslöshetsproblem, vilka arbetslöshetspolitiken för stundande budgetår skulle bidra att lösa, torde schematiskt kunna uppdelas på följande sätt:

1. Arbetslösheten, särskilt bland stenarbetarna, i Blekinge och Bohuslän.
2. Arbetslösheten, särskilt bland sågverksarbetarna, i Västernorrlands län.
3. Arbetslösheten i de isolerade arbetslöshetsöarna.
4. Arbetslösheten i storstäderna.
5. Övrig arbetslöshet.

Blekinge och Bohuslän.

Beträffande Blekinge och Bohuslän torde omdömet om de åtgärder, som böra vidtagas, främst bestämmas av vilken mening man hyser om gatstensindustriens framtid. Enligt uppgifter från industrihåll exporterades av gatstensindustriens produkter under denna industris högkonjunktur omkring 90 procent, medan alltså endast 10 procent av den producerade gatstenen vann avsättning på den inhemska marknaden.

Huruvida exportmöjligheterna för gatstensindustrien nämnvärt kunna förbättras kan icke med säkerhet avgöras. Det finns emellertid ingen särskild anledning att antaga, att gatstensexporten inom nu överskådlig tid åter skulle uppnå sin tidigare blomstring. Den svenska gatstensindustriens framtid skulle alltså vara att söka på hemmamarknaden. Att hemmamarknaden skulle kunna kvantitativt ersätta den förlorade exporten synes uteslutet.

Hittills ha vägstyrelserna i regel visat ringa intresse för användandet av smågatsten vid permanentbeläggning av vägarna, uppenbarligen emedan denna beläggning blir 20 à 25 procent dyrbarare, åtminstone vad engångskostnaderna beträffar, än beläggning med asfalt eller betong. Huruvida ett extra statsbidrag för täckande av en del av skillnaden i engångskostnaden skulle göra vägstyrelserna mera benägna för att använda smågatsten borde måhända prövas. Gällande bestämmelser rörande den trafikintensitet på väg, som förutsattes för statsbidrag till permanentbeläggning, skulle möjligen också kunna något uppmjukas, så att permanentbeläggning, under förutsättning att smågatsten därvid användes, förskottsvis kunde äga rum å vägar, där man

inom en nära framtid ansåg sig kunna räkna med tillräckligt ökad trafik. Åtgärder av denna art skulle möjligen kunna leda till att ökat utrymme i viss utsträckning bereddes gatstenen vid den fortsatta permanentbeläggningen av de svenska vägarna. Även om på detta sätt under de närmaste åren arbete inom gatstensindustrin kunde beredas en viss del av de arbetslösa stenarbetarna, måste dock åtgärderna i detta syfte ha en sådan karaktär, att de icke lägga hinder i vägen för en avveckling på längre sikt av huvudparten av gatstensindustrin.

Enligt mig tillhandakomna upplysningar sysselsattes i början av maj månad innevarande år 1,605 stenarbetare i huvudsak på grund av exportbeställningar. För under innevarande riksdag beviljade medel sysselsattes vidare 1,563 stenarbetare vid statsbeställningar. Sammanlagt hade alltså 3,168 stenarbetare sysselsättning. Statsbeställningarna ha så fördelats, att i Bohuslän sysselsätts 931, i Blekinge 390 och i övriga distrikt 242; samtliga äro försörjningspliktiga.

Den 30 april var antalet anmälda arbetslösa stenarbetare i Blekinge län 603 och i Bohuslän 2,110. Sammanlagt voro alltså trots statsbeställningarna i dessa län 2,713 stenarbetare hjälpsökande arbetslösa. Av de arbetslösa stenarbetarna i Blekinge voro 385 försörjningspliktiga och i Bohuslän 1,297 eller sammanlagt 1,682. Om man utgår ifrån att denna industri bör tillmätas en längre avvecklingsperiod, synes uppgiften i främsta rummet vara att tillsvidare söka sysselsätta de försörjningspliktiga. Eftersom i de nämnda länen redan 1,321 erhållit sysselsättning genom statens stenbeställningar, skulle de hjälpbehövande försörjningspliktiga stenarbetarnas antal i nämnda län utgöra sammanlagt 3,003. Det synes knappast möjligt att genom statsbeställningar av gatsten hålla hela detta antal stenarbetare sysselsatta. Man borde emellertid kunna under nästa budgetår sörja för en sysselsättning av åtminstone $\frac{2}{3}$ eller omkring 2,000 av dessa försörjningspliktiga stenarbetare. Detta skulle låta sig göra, om för ytterligare stenbeställningar ett anslag å 2,000,000 kronor kunde påräknas. Jag vill erinra därom, att det tidigare av innevarande års riksdag anvisade anslaget för ändamålet utgör 3,000,000 kronor, varav 2,000,000 kronor skulle utgå av inflytande automobilskattemedel för budgetåret 1935/1936 och 1,000,000 kronor av motsvarande medel för budgetåret 1936/1937. Riksdagen uttalade i detta sammanhang, att riksdagen förutsatte, att Kungl. Maj:t, om ytterligare statshjälp i nu föreslagen form visade sig oundviklig, framlade förslag härom för riksdagen.

Enligt verkställda beräkningar skulle den sten, som bleve tillverkad för förut beviljade anslag jämte den nyssnämnda summan, räcka till permanentbeläggning av 28 mil 6 meter bred väg.

Då man i varje fall icke ser sig i stånd att sysselsätta samtliga arbetslösa stenhuggare, synes en rationell uppdelning av dem böra ske mellan försörjningspliktiga och icke försörjningspliktiga. De senare torde i regel representera en yngre och rörligare arbetskraft med större utsikter att kunna erhålla arbete i andra näringsgrenar; de torde heller icke på grund av innehav av fastigheter eller dylika skäl vara lika fast bundna vid hemorten som de för-

sörjningspliktiga. Sysselsättning, som beredes genom statsbeställningar, bör sålunda liksom för närvarande förbehållas försörjningspliktiga stenhuggare. För en icke ringa del av de yngre arbetslösas övergång till nya yrken har det sörjts genom inrättandet av verkstadsskolor i Karlskrona, Mölndal, Uddevalla och Lysekil. Verkstadsskolorna ha mottagit omkring 600 arbetslösa ungdomar i åldern 16 till 25 år från stenarbetarfamiljerna. Likaledes har det sörjts för att utbildning i jordbruk beredes dem, som så önska.

I fråga om den del av de icke försörjningspliktiga arbetslösa, som icke genom nu redovisade eller föreslagna åtgärder kunna beredas försörjning under de närmaste åren, torde ansträngningarna böra inriktas på att få dem att övergå till annat arbete och i avvaktan på resultaten härav hjälp beredas dem i hittills tillämpade former.

En annan utväg, som skulle kunna tänkas stå till buds, vore att upprätta nya företag i Blekinge och Bohuslän, som skulle kunna anställa arbetskraft, vilken blivit överflödigt inom stenindustrien. Den särskilda utredningen rörande Bohusläns försörjningsproblem hade i detta syfte åtskilliga uppslag. Vid den närmare prövning, som dessa liksom också uppslag från annat håll underkastats, ha de i allmänhet icke visat sig fruktbara. De uppslag, som kunna tänkas böra understödjas, ge tyvärr en ganska obetydlig sysselsättningseffekt. Till dessa frågor återkommer jag i det följande.

Västernorrlands län.

Om Blekinges och Bohusläns särskilda problem under vissa förutsättningar kunna med hopp om någon framgång angripas, synes läget i Västernorrlands län ur denna synpunkt vara svårare. Det är möjligt att man efter hand kan vänta sig en viss tillväxt av de traditionella industrierna i länet, men moderna rationaliseringsmetoder inom därvarande industriens huvudgrenar sågverk och pappersmassfabriker ge, även om produktionen skulle öka, föga utrymme för mänsklig arbetskraft.

De utvägar, som kunna diskuteras för Västernorrlands del, äro dels utflyttning till orter med bättre arbetsmöjligheter och dels förläggning av nya industriföretag till landsdelen i fråga. De särskilda ungdomsarbetslöshetsproblemen böra där liksom i Blekinge och Bohuslän angripas genom inrättandet av verkstadsskolor.

En viss överflyttning av arbetskraft äger säkerligen rum från arbetslöshetscentra och yrken med stor permanent arbetslöshet till andra orter och till andra verksamhetsområden. Det skulle eljest knappast låta sig förklara, att den rapporterade arbetslösheten i t. ex. de speciella sågverkskommunerna i Västernorrlands län från juli 1934 till juli 1935 faktiskt sjunkit från 4,192 till 2,811 eller med 33 procent, eller i de bohuslänska stenkommunerna från 4,173 till 3,430 eller med närmare 18 procent, ty någon nämnvärd utvidgning av sågverksindustrien och stenindustrien torde under denna period ej ha ägt rum. Socialstyrelsens undersökning beträffande stenkommuner i Blekinge synes också ge belägg på förekomsten av en utflyttning. Men denna flyttningsrörelse torde icke genom statsingripanden eller andra artificiella åtgärder under nästa budgetår kunna påskyndas. Tvångsutflyttning kan icke ske

i vårt land och bör heller icke ske, enär i så fall samhället måste kunna garantera den förflyttade arbete å den ort, dit man visar honom, en garanti, som är utesluten redan därför att ännu ingenstädes förekommer en mera påtaglig brist på sådan arbetskraft, som kan erbjudas från Västernorrlands län. Därest en mera avgörande konjunkturförbättring kommer att inträda inom andra näringsgrenar, så att brist på arbetskraft annorstädes uppstår, är det tänkbart att en flyttningsrörelse kan understödjas genom att arbetslösa från Västernorrlands län erbjudas att utfylla bristen. Frivillig utflyttning torde nämligen icke kunna förutsättas i annan mån än att den arbetslöse faktiskt erhåller något så när varaktig anställning å annan ort. En utflyttning på vinst och förlust är en orimlighet att begära.

Önskvärt vore otvivelaktigt, att arbetsförmedlingen kunde fungera så smidigt, att vid efterfrågan på en ort särskilt av okvalificerad arbetskraft, som orten icke själv kan tillfredsställa, arbetsförmedlingen rekviderade arbetskraft främst ifrån de mera arbetslöshetsbetungade kommunerna, varvid Västernorrlands sågverkskommuner uppenbarligen borde särskilt ihågkommas.

Förläggandet av nya industriföretag till kommuner i länet synes tyvärr också erbjuda stora svårigheter. Det förefaller visserligen, som om nya uppfinningar skulle möjliggöra en ännu mångsidigare användning än hittills av skogen som råvara, men de möjligheter till ökad sysselsättning, som på grund härav skulle kunna erbjudas, låta sig icke bedöma och synas i varje fall icke inom en nära framtid kunna erhålla någon aktualitet. Det är säkerligen ett samhällsintresse, att näringslivet i detta län liksom i ett par andra bleve mera differentierat, men utvecklingen i detta avseende torde komma att bero väsentligen på befolkningens egna initiativ. Vad sådana industriföretag beträffar, vilka ur råvaruförsörjnings- och fraktsynpunkt med lika stor fördel kunna förläggas till andra landsdelar, torde det höga skattetrycket utgöra ett allvarligt hinder för uppkomsten av dylika företag i de arbetslöshetsbetungade Västernorrlandskommunerna. Med undantag av verkstadsskolorna, med vilka i viss och icke ringa utsträckning ungdomsarbetslösheten kan på lång sikt bekämpas, torde därför för närvarande inga nya metoder kunna med hopp om tillfredsställande resultat på allvar ifrågasättas i kampen mot arbetslösheten därstädes.

Arbetslöshetsöarna.

Vad de s. k. arbetslöshetsöarna beträffar, är arbetslösheten här lika litet som i stenkommunerna och sågverkskommunerna stationär. I *Oskarshamn* sjönk arbetslösheten under tiden juli 1934 till juli 1935 från 6 procent till 3.7 procent, i *Södra Vram* likaledes från 7.6 procent till 4.7 procent, i *Tidaholm* från 5.5 procent till 3.4 procent, i *Eda* från 5.5 procent till 3.2 procent, i *Ljusnarsberg* från 5.7 procent till 3.9 procent, i *Grangärde* från 7.3 procent till 4.5 procent, i *Söderhamn* från 5.2 procent till 3.5 procent, i *Kiruna* från 7.8 procent till 5.1 procent och i *Gällivare* från 14.2 procent till 7.3 procent.

Men om sålunda en viss tillbakagång av arbetslösheten å dessa orter kan konstateras, är denna dock alltjämt mycket allvarlig och framtiden måste i re-

gel bedömas på liknande sätt som beträffande Västernorrland. Åtskilliga uppslag, avseende att förlägga industriföretag till Södra Vram, ha varit under prövning utan positivt resultat hittills. I Eda har glasbrukets drift under förra hösten i begränsad omfattning återupptagits. I Norra Solberga kommer en vaxduksfabrik att inrättas. Till Tidaholm har en ny industri förlagts. I övrigt har hittills ingenting särskilt skett för att sanera arbetslösheten i de svårt betungade kommunerna. Vad särskilt Kiruna och Malmberget beträffar, torde för en sanering en utvandring av yngre arbetslösa vara ofrånkomlig, ty att skapa annan industriell verksamhet än sådan som har direkt samband med malmbrytning torde vara uteslutet i dessa av ödemark omgivna bygder. Även vid den bästa konjunktur för malmfälten lär ett faktiskt inom orterna oplacerbart befolkningsöverskott finnas.

Visserligen torde en fortsatt allmän konjunkturförbättring komma att visa gynnsamma verkningar för övriga nu ifrågavarande isolerade arbetslöshetscentra, men att där kommer att föreligga ett långvarigt restarbetslöshetsproblem synes otvivelaktigt.

Det är min avsikt att låta särskilt undersöka, på vilket sätt förhållandena må kunna saneras såväl i Västernorrlands sågverkskommuner som i arbetslöshetsöarna.

Storstäderna.

Såsom förut påpekats, torde arbetslöshetsproblemet i storstäderna vara i viss mån artskilt från övriga arbetslöshetsproblem. Att vidtaga särskilda åtgärder för bekämpandet av denna arbetslöshet torde knappast kunna ifrågasättas eller vara påkallat. I den mån den allmänna konjunkturen förbättras, borde arbetslöshetsläget snarast påverkas gynnsammare än annorstädes, emedan företagsamheten är rörligare och det föreligger större möjligheter att välja verksamheter och arbetsuppgifter än i andra delar av landet. Man måste emellertid även här räkna med en kvardröjande restarbetslöshet, vars karaktär torde böra särskilt undersökas. Det är min avsikt att föranstalta om en dylik undersökning.

Övrig arbetslöshet.

I övriga landsdelar är arbetslösheten numera jämförelsevis lindrig, även om dess storlek självfallet varierar på olika håll i landet. På landsbygden steg arbetslösheten den 31 mars 1936 utanför Blekinge, Göteborgs och Bohus, Västernorrlands och Norrbottens län icke till 1 procent av befolkningen i de rapporterade kommunerna. Mera allvarliga arbetslöshetsproblem föreligga alltså icke här. Icke heller städerna torde kunna sägas i allmänhet erbjuda mera svårartade arbetslöshetsproblem. I 13 av länen uppgick den genomsnittliga arbetslösheten i städerna visserligen till 1 procent och något därutöver, vartill kommo Stockholm och Göteborg med respektive 1 och 1.5 procent. Här torde man böra överlämna åt den allmänna konjunkturen att utan särskilda ingripanden göra sin verkan. Endast i ett avseende torde det vara påkallat att vidtaga någon åtgärd. Jag syftar därvid på ungdomsarbetslösheten, vilken i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Norrbottens län fortfarande är påfallande och fordrar uppmärksamhet.

I anslutning till vad jag i det föregående uttalat rörande vikten av att i de delar av landet, där sysselsättningsmöjligheterna genom rationaliseringen eller eljest genom inskränkningen i behovet av arbetskraft väsentligen begränsats, den kvarstående arbetslösheten bekämpas genom bland annat åtgärder för arbetskraftens överförande till nya områden inom hemorten eller annorstädes, vill jag såsom ett medel att i detta avseende på längre sikt uppnå bestående resultat beteckna den jämförelsevis grundliga yrkesutbildning i verkstadsskolor, som, enligt vad jag redan anfört, anordnats i Göteborgs och Bohus (Mölnadal, Uddevalla och Lysekil) och Blekinge län (Karlskrona) samt beslutats i Västernorrlands län (Sundsvall). Samarbete har härvid kommit till stånd mellan vederbörande landsting och staten. På förslag av chefen för ecklesiastikdepartementet har innevarande års riksdag medgivit, att bidrag till de ifrågavarande skolorna och eleverna i desamma får utgå efter väsentligen gynnsammare grunder än som i övrigt gälla för dylik undervisningsverksamhet. Jag vill erinra, att i de nämnda verkstadsskolorna undervisas omkring 600 elever i åldern 16—25 år och i fortsättningen beräknas i desamma mottagas samtliga därtill villiga och lämpliga ungdomar från dessa län, tillhörande de inom respektive stenindustrien och träförädlingsindustrien tidigare sysselsatta, vilka nu sakna arbete.

Ytterligare må nämnas, att genom arbetslöshetskommissionen åtgärder vidtagits i syfte att bereda arbetslös ungdom tillfälle att genomgå såväl kortare kurser som mera grundlig utbildning i jordbruk. I detta avseende torde särskilt böra framhållas, att Kungl. Maj:t genom beslut den 14 februari 1936 bemyndigat kommissionen att från den 14 mars 1936 tills vidare arrendera egendomen Lång i Grums socken (Värmlands län) för att därstädes bereda arbetslös ungdom tillfälle till yrkesutbildning i jordbruksarbete och ladugårds-skötsel. Sådan utbildning är där anordnad för ett hundratal ungdomar, huvudsakligen från Bohuslän och Värmland.

De undersökningar, för vilka jag förut redogjort, giva vid handen att jämväl inom andra starkt arbetslöshetsstyngda landsdelar motsvarande utbildningsbehov göra sig gällande. I Västernorrlands län är det sålunda till en början önskvärt, att för Ådalsdistriktets ungdom en verkstadsskola kommer till stånd. Efter vad jag förvissat mig om är denna fråga under övervägande och jag förutsätter, att innevarande års landsting skall fatta beslut härom, så att skolan före årets utgång kan börja sin verksamhet.

Därutöver synas mig motsvarande utbildningsmöjligheter böra beredas i Värmlands och Gävleborgs län, där nu verkstadsskolor icke finnas, samt i Kopparbergs och Norrbottens län, där redan befintliga utbildningsmöjligheter måste ökas. Förhållandena i nämnda län torde beträffande ungdomsarbetslösheten, på sätt i det föregående klarlagts, principiellt överensstämja med dem, som föreligga i de förut avhandlade. Jag anser mig därför böra räkna med att i de ifrågavarande landsdelarna åtgärder omedelbart vidtagas för att i enlighet med de angivna grunderna få till stånd verkstadsskolutbildning i erforderlig utsträckning. Jag förutsätter därvid, att från riksdagens sida hinder icke möter att beträffande anslagsvillkor och stipendiebidrag tillämpa de grunder, som medgivits i fråga om de redan upprättade skolorna i Ble-

kinge m. fl. län under den tid, som ynglingar tillhörande av arbetslöshet drabbade hem, där åtnjuta undervisning. Jag har tänkt mig, att, i den mån riksdagen lämnar sin anslutning till denna plan, hänvändelse skulle ske till vederbörande landsting med anmodan att vid årets möte fatta beslut i saken.

Med denna planläggning är det uppenbart, att spørsmålet om de ifrågasvarande skolornas framtida uppehållande, sedan deras uppgift såsom medel i kampen mot en kvarstående arbetslöshet fullgjorts, måste tagas under omprövning. Det synes mig nämligen antagligt, att erfarenheten kommer att ådagalägga, att jämväl i framtiden en yrkesutbildning av samma art blir behövlig inom dessa starkt industrialiserade delar av landet. Det man redan känner rörande svårigheterna för ungdom utanför de största städerna att vinna kvalificerad yrkesutbildning, anvisar såsom en naturlig utväg en koncentration av utbildningsmöjligheterna inom större områden. Därvid framstår det såsom naturligt, att landstingen och icke primärkommunerna inträda såsom huvudmän. Måhända kan det visa sig ändamålsenligt, bland annat för vinnande av ökade differentieringsmöjligheter, att två eller flera landsting förena sig om en och samma skola.

Efter vad jag vid samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet inhämtat, är uppmärksamheten inriktad på detta förvisso betydelsefulla organisationsproblem och det torde vara att förvänta, att nämnda departement kommer att lämna sin medverkan till klarläggande av de ekonomiska betingelser, under vilka utbildningen i fortsättningen, sedan normala förhållanden på arbetsmarknaden inträtt, lämpligen bör bedrivas.

Beräkningar beträffande arbetslöshetens omfattning.

Försöket att uppskatta storleken av den arbetslöshet, med vilken arbetslöshetspolitiken måste räkna under nästa budgetår, är svårare än förut. I 1933 års arbetslöshetsproposition uppskattades antalet hjälpsökande arbetslösa för budgetåret 1933/1934 till ett antal av 150,000 i genomsnitt per månad. Denna uppskattning visade sig i huvudsak riktig. Genomsnittet blev 150,063. För budgetåret 1934/1935 beräknades den genomsnittliga månadsarbetslösheten uppgå till omkring 80,000, en uppskattning, som också visade sig ganska korrekt, då genomsnittet blev 81,018. För löpande budgetår har den genomsnittliga hos arbetslöshetskommissionen anmälda arbetslösheten beräknats till 45,000. Såvitt nu kan bedömas, torde den genomsnittliga arbetslösheten komma att uppgå till cirka 47,000.

Uppskattningen under dessa tre budgetår har alltså visat sig verklighetstrogen inom en marginal, som torde få anses försvarlig. De beräkningsgrunder, som vid uppskattningen av den väntade arbetslösheten under dessa tre år användes, skulle, fortfarande tillämpade, ge en genomsnittlig arbetslöshet för nästa budgetår av cirka 35,000, en siffra till vilken arbetslöshetskommissionen också kommit.

Med hänsyn till den väsentliga förändringen i arbetslöshetsläget under innevarande budgetår jämfört med de närmast föregående synes det emellertid påkallat att välja andra metoder för beräkningarna beträffande det kommande budgetåret. Från januari 1934 till januari 1935 nedgick arbetslös-

A n s l a g	Utförda dagsverken t. o. m. december 1935	Beräknade dagsverken under tiden $\frac{1}{2}$ — $\frac{30}{6}$ 1936	Beräknade dagsverken för tiden efter $\frac{1}{7}$ 1936
1	2	3	4
Statsbeställningar.....	368,225	151,600	62,600
Statliga beredskapsarbeten	282,907	50,000	13,000
Kommunala beredskapsarbeten	781,778	190,000	250,000
Främjande av bostadsbyggande			
a) på landet	3,495,104	500,000	900,000
b) i städer (inkl. bostadsförsörjning).....	631,082	693,700	530,900
Skenfria korsningar.....	317,894	48,000	54,000
Broar och hamnar	417,848	114,000	97,000
Bidrag till gödselvärdansläggningar	504,234	55,900	86,800
Torrlägningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten	1,231,068	90,000	1,075,000
Bidrag till täckdikningar	1,018,506	74,600	76,400
Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo } Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar }	2,063,531	146,800	818,800
Arbetarsmåbrukslånefonden	536,888	212,000	597,000
Statliga byggnader	450,046	167,900	169,600
Diverse	168,741	11,400	30,100
Summa	12,267,852	2,505,900	4,761,200

heten från 171,540 till 93,417, en minskning alltså med 78,121. Från januari 1935 till januari 1936 minskades arbetslösheten från 93,419 till 61,400 eller med 32,019. Men om man i stället gör en jämförelse mellan sommararbetslösheten under de olika åren för att sålunda i det väsentliga eliminera säsongarbetslösheten ur beräkningarna, finner man, att arbetslösheten från juli 1933 till juli 1934 minskades med 52,602 och från juli 1934 till juli 1935 med 43,670. Antalet anmälda arbetslösa i juli 1935 var 42,582. Nedgången från föregående år var alltså större än hela den kvarstående arbetslösheten under sommaren 1935.

Nedgången i den genomsnittliga månadsarbetslösheten under kalenderåren 1934 och 1935 har varit respektive 50,000 och 53,000.

Arbetslöshetens genomsnittliga omfattning under löpande budgetår synes komma att sammanfalla med omfattningen under kalenderåret 1931, då den var 46,540. Skillnaden är att det genomsnittliga antalet rapporterade kommuner synes bliva nära dubbelt så stort 1935/1936 som kalenderåret 1931. Då tillbakagången under de två kalenderåren 1934 och 1935 var omkring 50,000 per år, skulle, om konjunkturförbättringen förlöpte normalt, nästa budgetårs arbetslöshetssiffror kunna närma sig 1930 års siffror. Nämda år var den genomsnittliga arbetslösheten 13,723.

Min beräkning av det arbetslöshetsläge, med vilket man bör räkna under sommaren 1936, utgår ifrån den nämnda förutsättningen, att förbättringen av konjunkturen skall fortskrida i ett liknande tempo som under år 1935. Nu berörda utgångspunkter skulle närmast leda till antagandet, att arbetslös-

A n s l a g	Belopp kronor	Beräknade dagsverken efter den 80/8 1935
1	2	3
Statliga och kommunala beredskapsarbeten	3,000,000	210,000
Främjande av bostadsbyggande		
a) på landet	7,000,000	1,166,000
b) i städer	3,000,000	525,000
Främjande av bostadsförsörjning för mindre bemedlade barnrika familjer	15,000,000	800,000
Arbetarsmåbrukslånefonden	12,000,000	930,000
Statliga byggnader	9,914,700	264,000
Summa	49,914,700	3,895,000

heten under den kommande sommaren skulle praktiskt taget försvinna. En sådan slutsats vore emellertid förhastad. För det första kommer en allmän konjunkturförbättring icke att i högre grad inverka på arbetslöshetssiffrorna för stenarbetare och sågverksarbetare. För det andra kan en förbättring av konjunkturen icke nämnvärt påverka arbetslöshetssituationen vid de lappländska malmfälten, om mitt antagande att där föreligger ett definitivt befolkningsöverskott är riktigt.

I de kommuner, som ännu i juli förra året hade en arbetslöshet om minst 3 procent, kan heller icke en så betydande förbättring väntas inträda, att icke där även under denna sommar en jämförelsevis allvarlig arbetslöshet kommer att bestå. Arbetslösheten i samtliga kommuner, inberäknat de särskilda sten- och sågverkskommunerna, med minst 3 procent arbetslöshet utgjorde i juli 1935 sammanlagt 12,030. Från juli 1934 till juli 1935 nedgick arbetslösheten i dessa kommuner med något över 30 procent. Under förutsättning att riksdagen bifaller förslaget om särskilda åtgärder för lättande av arbetslöshetssituationen i stenkommunerna, vågar jag räkna med en nedgång inom kommuner med minst 3 procent arbetslöshet på 4,000 à 5,000. Kommuner med en arbetslöshet om mellan 2 och 3 procent hyste i juli 1935 5,477 arbetslösa. Här räknar jag med en nedgång på cirka 2,500 eller med en kvarstående arbetslöshet av omkring 3,000. I övriga kommuner var arbetslösheten i juli år 1934 60,631 och i juli 1935 25,075. Den reducerades alltså med cirka 35,500. Icke heller här vågar jag förutsätta en fullt jämförlig nedgång i arbetslösheten. I siffrorna inbegripas storstädernas arbetslöshet och där kommer otvivelaktigt anmäld arbetslöshet att existera under hela nästa budgetår. Det synes mig emellertid icke uteslutet, att arbetslösheten kan minska med cirka 17,000 à 18,000 eller med hälften jämfört med föregående år.

På grundval av dessa antaganden vågar jag beräkna de under nästa år genomsnittligt hos arbetslöshetskommissionen anmälda till 25,000, vilket visserligen innebär en relativt större men i absoluta tal väsentligt mindre beräknad nedgång av arbetslösheten än under de två föregående budgetåren och ger en arbetslöshetssiffra nära dubbelt så stor som kalenderåret 1930.

Till detta antal anmälda arbetslösa måste emellertid läggas de arbetare, som sysselsätts i genom statens medverkan anordnade arbeten å den öppna marknaden. Detta antal kan skattas till cirka 30,000, vadan hela det antal, som under nästkommande budgetår bör beräknas bliva föremål för statliga hjälpåtgärder i olika former, kan uppskattas till 55,000. Såsom framgår av det anförda, har jag bortsett från all den arbetslöshet, som varken är anmäld hos arbetslöshetskommissionen eller täckes genom offentliga arbeten i den öppna marknaden, en arbetslöshet, som tidvis haft en betydande omfattning.

Av inhämtade uppgifter framgår, att det antal dagsverken, som väntas falla på nästa budgetår och som utföres med anlitande av medel, anvisade av föregående riksdagar, kan, på sätt närmare framgår av sammanställningen å sid. 78, uppskattas till cirka 4,800,000. Då antalet dagsverken för utförande av arbeten med medel, som begäras av innevarande års riksdag, uppskattas till 3,895,000 — jag hänvisar härutinnan till sammanställningen å sid. 79 — stå alltså inemot 9 miljoner dagsverken till förfogande under nästa budgetår. Om jag liksom föregående år beräknar, att en årsarbetare motsvaras av 300 dagsverken, skulle alltså fortfarande närmare 30,000 årsarbetare erhålla sysselsättning i ovan åsyftade offentliga arbeten. I fråga om reserverbetena förutsätter jag, att cirka 8,600 skola beredas sysselsättning i statliga och kommunala reserverbeten. Härtill komma rent kommunala reserverbeten med ett arbetarantal, som i årsgenomsnitt torde kunna beräknas till 3,000. Sammanlagt skulle alltså arbetslinjen approximativt kunna beräknas i genomsnitt ge sysselsättning åt $30,000 + 8,600 + 3,000$ eller i avrundat tal 41,500.

Bland antalet hjälpsökande arbetslösa torde i viss utsträckning ingå personer, som av en eller annan anledning icke böra komma i åtnjutande av hjälp med bidrag från staten. Deras antal har i fjolårets proposition beräknats till 10,000. Med hänsyn till den allmänna nedgången i den beräknade arbetslösheten anslår jag för nästa budgetår deras antal till 6,000, vadan det antal som bör vara berättigat till hjälp i ena eller andra formen kan uppskattas till 49,000. Med den nyss angivna omfattningen av arbetslinjen skulle sålunda återstå ett antal av omkring $(49,000 - 41,500)$ 7,500, som borde erhålla bistånd genom kontantunderstöd eller de särskilda åtgärderna i anledning av ungdomsarbetslösheten. Av dessa senare beräknar jag dock, att 2,000 bispringas av kommunerna utan statsunderstöd.

Det är också min avsikt att hemställa, att anslaget för berörda ändamål bestämmes till sådant belopp, att det, med beaktande av den rent kommunala understödsverksamhet, som jämväl under nästa budgetår kan väntas i viss utsträckning fortsätta, lämnar utrymme för beredande av ungdomshjälp och kontantunderstöd åt de hjälpbehövande arbetslösa, som icke i annan ordning bispringas.

Jag har i det föregående understrukt svårigheterna att med någon större säkerhet uppskatta hjälpverksamhetens omfattning under nästa budgetår. Därest av någon anledning, som nu icke kan förutses, ökning av medelsbehovet skulle yppa sig, lärers, såsom under de senaste åren skett, Kungl. Maj:t hava att till 1937 års riksdag framlägga förslag om erforderlig anslagsförstärkning.

Särskilda frågor.

Utredningar och förslag.

Sedan hösten 1935 pågår *utredning rörande Blekinge läns försörjningsmöjligheter*. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har jag nämligen den 9 oktober 1935 tillkallat landshövdingen S. A. E. Hagströmer, ordförande, hemmansägaren O. Jeppsson, disponenten N. F. Swartling och redaktören A. Å. Törnkvist för att inom socialdepartementet biträda med utredning i nämnda hänseende.

De sakkunniga, som antagit benämningen 1935 års Blekingeutredning, hava den 7 februari 1936 avgivit framställning, åsyftande en effektivare försörjningshjälp åt en viss bestämd del av länets gatstenshuggare genom att bereda dem mera stadigvarande arbete i deras eget yrke.

I framställningen lämnas till en början en redogörelse för arbetslöshetens omfattning inom länet och särskilt inom dess gatstensindustri under de senaste åren och för närvarande. Vidare ingå de sakkunniga på ett övervägande av gatstensindustriens framtidsutsikter. Utredningen konstaterar därvid att tillräckliga skäl ej föreligga för att helt uppge hoppet om att exporten av gatsten skall kunna komma i gång i mera betydande omfattning, att frågan härom dock måste betraktas såsom synnerligen oviss samt att försiktigheten därför bjuder, att man vid bedömandet av läget och de åtgärder, som därav föranledas, räknar med att det i allt fall kunde dröja, innan en mera avsevärd ljusning på detta område kan komma att inträda.

Den frågan uppstår då, vilka åtgärder, som med nämnda utgångspunkter lämpligen böra vidtagas för att bringa hjälp åt de blekingska gatstenshuggarna. Utredningen anför i avseende härå följande.

Som ett första led i denna frågas besvarande torde kunna fastslås att, så ovissa som gatstensindustriens framtidsutsikter måste betraktas, det icke kunde anses riktigt och lämpligt att, när det gällde denna industri, även fortsättningsvis stanna vid sådana mera tillfälliga hjälpåtgärder som de, vilka hittills i detta avseende kommit till tillämpning: reservarbeten och beredskapsarbeten samt tillfälliga statliga gatstensbeställningar m. m. Det gällde fastmera att se sanningen i ögat — att det här kunde vara fråga om en industri, beträffande vilken, även om dess framtid icke kunde betraktas som helt hopplös, det dock kunde dröja avsevärd tid, innan den åter kunde komma att kännetecknas av någon större livaktighet — samt att också handla därefter. Man måste gripa sig an problemet med tanke på att det ej vore tillfyllest med vanliga kristidsåtgärder, som kunna bringa mer eller mindre verksam hjälp för stunden, utan att vad som framför allt erfordrades, det vore vidtagande av åtgärder på längre sikt, som kunde bringa mera varaktig och tillräckligt verksam hjälp åt denna under lång tid av krisen så hårt drabbade arbetarkategori.

Den väg, som det låge närmast till hands att i sådant avseende beträda, vore att försöka få så stort antal gatstenshuggare som möjligt stadigvarande sysselsatta i andra yrken. Att en sådan övergång till andra yrken redan måste hava skett i ganska stor omfattning under de senare åren, framginge därav, att mot omkring 2,500 gatstenshuggare ett vart av åren 1928 och 1929 i

november 1935 svarade allenast omkring 1,800. Som en av utredningens huvuduppgifter framstode emellertid att utfinna och föreslå åtgärder, som kunde befrämja en dylik övergång i ännu större utsträckning. Härvidlag mötte dock stora svårigheter. Inom många yrken rådde som bekant fortfarande arbetslöshet och inom andra, där så ej vore fallet, funnes i regel arbete endast för i yrket särskilt utbildat folk. Åtgärder vore visserligen redan igångsatta för att yngre gatstensarbetare skulle bli utbildade i andra yrken, men det låge i sakens natur att den lättnad, som härigenom vunnes, endast kunde nås så småningom. Detta gjorde, att de möjligheter, som förefunnes för anställning av gatstenschuggare i andra yrken, vore ytterst begränsade. Härtill komme att, alldeles frånsett vad nu sagts, ej tillnärmelsevis alla stenhuggare kunde hava utsikt till att få anställning i andra yrken. Detta gällde framför allt dem, som uppnått en viss mera avsevärd ålder. Och även beträffande en del andra, nämligen många av dem, som hade en mera omfattande försörjningsplikt och därjämte vore bundna vid platsen såsom innehavare av eget hem, torde ej rimligen kunna ifrågasättas att de skulle söka sig till andra yrken, där ej detta läte förena sig med det egna hemmets bibehållande eller möjliggjordes genom dess avyttrande.

Enligt utredningen vore det av synnerlig vikt att få uppdragen en gräns mellan de gatstenschuggare, åt vilka man med hänsyn till det sagda — trots de dåliga konjunkturerna i branschen — borde åtminstone tills vidare söka genom statsbeställning eller eljest bereda arbete i deras eget yrke, och de gatstenschuggare, till vilka en dylik hjälp ej ansåges kunna sträckas. En gatstenschuggare borde enligt utredningen få klart för sig till vilkendera av dessa båda kategorier han vore att räkna, så att han kunde inrätta sitt handlande därefter. Det låge nämligen i sakens natur att såsom hjälpverksamheten hittills ordnats, med tillfälliga arbeten av växlande och obestämd omfattning, av vilka än den ene och än den andre arbetaren fått del, gatstenschuggare åtminstone på en del orter mången gång varit frestade att hålla sig kvar i yrket i hopp om att tid efter annan kunna komma i åtnjutande av den fördel dylika arbeten haft att erbjuda. Detta förhållande hade säkerligen mången gång motverkat ett utnyttjande av den möjlighet till övergång till annat yrke, som till äventyrs förefunnits. Detta vore ett missförhållande, som enligt utredningen skulle bliva avhjälpt genom gatstenschuggarnas uppdelning på tvenne skilda kategorier.

Med beaktande av dessa synpunkter har utredningen verkställt en ingående undersökning av gatstensarbetarnas nuvarande fördelning på länets landskommuner samt deras personliga förhållanden i vissa hänseenden. Jag tillåter mig att beträffande denna undersöknings detaljresultat hänvisa till handlingarna i ärendet. Här skall jag endast ange vissa huvudsynpunkter.

Utredningen har till 1,494 uppskattat det antal stenhuggare, bland vilka det skulle gälla att draga gränsen mellan å ena sidan dem, för vilka arbete fortfarande borde åtminstone tillsvidare söka beredas i gatstenschuggeryrket genom statsbeställningar, och å andra sidan dem, beträffande vilka man borde sträva efter överflyttning till andra yrken.

Vid gränsdragningen har särskilt beaktats vederbörandes ålder, hans för-

sörjningsplikt samt frågan huruvida han vore eller icke vore särskilt knuten till orten såsom ägare till fastighet eller hus på annans grund. Vidare har en viss skillnad gjorts mellan de gatstenshuggare, som äro bosatta i de fyra ökommunerna utanför Karlskrona, och de, som hava sitt hemvist i fastlandskommunerna. I de förra, särskilt Sturkö och Tjurkö, måste nämligen dels på grund av den relativt ringa utsträckning, i vilken andra yrken än stenhuggeriyrket äro representerade i dessa kommuner, och dels på grund av dessa ökommuners avskilda läge långt större svårigheter än i fastlandskommunerna antagas i regel föreligga för de arbetslösa stenhuggarna att med bibehållande av sin nuvarande bostadsort erhålla annat arbete.

Med nu angivna utgångspunkter har utredningen uppskattat det antal gatstenshuggare, åt vilka stadigvarande arbete tillsvidare borde beredas inom deras eget yrke, till 822. Uteslutna från den statliga hjälpen i denna form skulle alltså bliva 672.

Utredningen har utgått ifrån att varje gatstenshuggare med försörjningsplikt borde per månad förtjäna omkring 100 kronor och varje gatstenshuggare utan försörjningsplikt omkring 80 kronor. Av de förut omnämnda 822 gatstenshuggarna äro 780 försörjningspliktiga och 42 utan försörjningsplikt. Enligt utredningens beräkningar skulle för ifrågavarande stenhuggares sysselsättning i och för ernående av nyssnämnda månadsinkomst erfordras en tillverkning av 35,416.5 kvm smågatsten och 174,902 st. storgatsten. För ett år skulle alltså kvantiteterna bliva 424,998 kvm smågatsten respektive 2,098,824 st. storgatsten. Vid en beräkning att statsbeställning å gatsten skulle kunna erhållas till ett pris av 3 kronor 60 öre per kvm smågatsten och 20 kronor för 100 st. storgatsten skulle årliga kostnaderna uppgå för smågatsten till 1,530,000 kronor och för storgatsten till 419,765 kronor eller sammanlagt till i avrundat tal 1,950,000 kronor.

Utredningen framhåller såsom självklart, att statsbeställning å gatsten skulle tillgripas endast subsidiärt för att giva arbete åt ifrågavarande till 822 beräknade arbetare, i den mån de ej kunde få sysselsättning genom beställningar i den öppna marknaden. Att beräkna huru stort antal arbetare, som komme att erhålla dylik sysselsättning, vore icke möjligt. Utredningen har emellertid utgått ifrån, att de verkliga kostnaderna med hänsyn till denna sysselsättning ej komma att uppgå till fullt det belopp, som nyss angivits.

Vidare har utredningen behandlat frågan om användningen av den av staten inköpta gatstenen och därvid i huvudsak hänvisat till de principer, som kommit till uttryck vid senaste statsbeställningar. Därjämte har utredningen berört sättet för verkställande av upphandlingen av gatsten och därvid ansett det mest praktiskt och även i övrigt lämpligast, att upphandlingen liksom vid tidigare statsbeställningar skedde genom avtal med vederbörande stenindustrifirmor. Dock borde det stå kommun, som så begärde, fritt att själv i den utsträckning den önskade få fullgöra den å kommunen belöpande delen av statsbeställningen. Då den upphandlade stenen vore avsedd att komma landets väg- och gatuväsende till nytta, har utredningen ansett, att för statsbeställningen erforderliga medel, åtminstone i den mån dessa ej av-

såge storgatsten, lämpligen kunde bestridas av inflytande automobilskattemedel.

Slutligen har utredningen framhållit, att dess förslag givetvis måste betraktas allenast såsom ett försök att, i avvaktan på huru konjunkturerna komme att utveckla sig inom gatstensindustrien under den närmaste tiden, bereda de äldre och en del mera bofasta gatstenschuggare sysselsättning i deras eget yrke. Därjämte har utredningen betonat, att dess mening givetvis icke vore att de gatstenschuggare, som enligt den framlagda planen ej skulle få sysselsättning i sitt eget yrke, skulle helt lämnas åt sitt öde. Utredningen har tvärtom framlagt vissa förslag, till vilka jag delvis återkommer i det följande, åsyftande att bereda ökade försörjningsmöjligheter åt denna grupp. I avvaktan på resultatet av dessa eller andra åtgärder måste emellertid enligt utredningen det allmänna fortfarande liksom hittills träda hjälpande emellan genom beredande åt dessa arbetare av sysselsättning i beredskapsarbeten eller reservarbeten.

Över utredningens framställning hava utlåtanden avgivits av statens arbetslöshetskommission den 21 februari 1936, socialstyrelsen den 6 mars 1936, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 7 mars 1936, statskontoret den 10 mars 1936 och kommerskollegium den 21 mars 1936. Utan att ingå på någon detaljerad redogörelse i fråga om de avgivna utlåtandena — jag hänvisar härutinnan till handlingarna i ärendet — skall jag i det följande ange de huvudsakspunkter, som vid remissbehandlingen framkommit från de hörda myndigheternas sida.

Arbetslöshetskommissionen har bland annat framhållit, att den icke kunde finna annat än Blekingeutredningen slagit in på rätt väg, då den förordade en slags rationell klyvning av den nuvarande arbetarstammen, genom en utgallring av arbetskraften med hänsyn till vissa arbetares lämplighet, att hjälpas mera varaktigt medelst stenbeställningar. Vare sig kommissionen lämnade sin medverkan i form av de arbetslösas anställande vid statliga eller statskommunala reservarbeten, komme statens kostnader otvivelaktigt att understiga storleken av den summa, som vid ett bifall till utredningens förslag bleve erforderlig. Även om kommissionen funne goda skäl tala för att utredningens förslag åtminstone försöksvis och i begränsad omfattning genomfördes, vore därför hänsynen till kostnadssynpunkterna ägnad att framkalla tveksamhet om tillrädligheten av planens genomförande. Kommissionen ville vidare icke fördölja sina betänkligheter mot en anordning, vars genomförande faktiskt skulle innebära, att den statliga arbetslöshetshjälpen i strid mot en hittills i stort sett konsekvent fasthållen linje komme att för en bestämd grupp av industriarbetare erhålla karaktären av yrkeshjälp. Om kommissionen trots dessa betänkligheter likväl ansåge sig böra i princip tillstyrka utredningens förslag, skedde detta med hänsyn dels till stenindustriens och dess arbetares extra ordinära läge, dels till utsiktarna att planens genomförande skulle kunna hållas inom en viss på förhand någorlunda säkert beräknelig kostnadsram, dels ock till att kommissionen förutsatte, att anordningen

skulle helt givas karaktären av försöksanordning. Kommissionen ansåge sig icke kunna förorda, att kommunerna genom avtal om stenbeställningar engagerades i en verksamhet, som kunde innebära, att de nödgades uppträda som konkurrenter på den redan förut dåliga stenmarknaden.

Socialstyrelsen har givit sin anslutning till den tanke, som ligger bakom utredningens förslag om uppdelning av arbetslöshetsklientelet. De betydande svårigheter, som vore förenade med en uppdelning på föreslaget sätt, syntes emellertid icke hava i tillräcklig grad beaktats av utredningen. Då styrelsen ändock ansåge sig böra tillstyrka genomförandet av den ifrågasatta anordningen, förutsatte styrelsen emellertid, att densamma uttryckligen angåves utgöra ett försök. Styrelsen funne vidare synnerligen olämpligt, att avtal om statsbeställning av sten skulle kunna träffas med kommunerna i stället för stenfirmorna.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i princip ansett, att frågan om stenindustriens framtidsutsikter som exportindustri borde göras till föremål för särskild utredning, innan avgörande träffades i fråga om den omfattning i vilken stenindustrien borde anses komma i åtnjutande av statliga stödåtgärder. Skulle utredningen giva till resultat, att intresse för gatstensbeläggningar även för framtiden vore att påräkna inom exportländerna i ungefär samma omfattning som före krisens utbrott eller inom andra länder, dit export kunde tänkas, borde all kraft insättas på att stödja stenindustrien, till dess exporten åter kommit i gång. Skulle exportökning kunna förväntas men ej till tidigare omfattning, borde stenindustrien nedskäras och staten stödja densamma allenast i begränsad omfattning. Visade det sig däremot, att exporten ej kunde uppehållas i större omfattning, än som nu vore fallet, borde tagas i övervägande en avveckling av större delen av gatstensindustrien. Med hänsyn härtill och då styrelsen jämväl i övrigt haft åtskilliga erinringar att framställa gentemot utredningens förslag, torde styrelsen få anses hava avstyrkt detsamma.

Statskontoret förmenar, att utredningens förslag att omedelbart avskilja vissa grupper av stenhuggare från fortsatt statshjälp utgjorde ett steg i rätt riktning. Ämbetsverket förutsatte därvid, att åtgärder från det allmännas sida vidtoges för att för dessa arbetare underlätta åstadkommandet av nya inkomstmöjligheter. Då några anslagsmedel icke äskats för de avsedda statsbeställningarna, utginge statskontoret ifrån att den föreslagna hjälpverksamheten vore avsedd att bedrivas inom ramen av de anslag, som redan ställts eller kunde ställas till förfogande för gatstensbeställningar i allmänhet. I detta avseende erinrar ämbetsverket om att innevarande års riksdag för sådant ändamål anvisat 3,000,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

Jämväl *kommerskollegium* finner, att en överflyttning under närmaste tiden av arbetskraft från stenindustrien till andra näringsgrenar måste eftersträvas. De av utredningen föreslagna principerna för en uppdelning av de nuvarande gatsteshuggarna syntes kollegium rationella. För att innebörden och konsekvenserna av en uppdelning av stenarbetarna skulle kunna överblickas erfordrades emellertid, att en undersökning efter enahanda grunder

av befintliga gatstensarbetares förhållanden komme till stånd även beträffande övriga gatstensdistrikt, där statens ingripande kunde anses vara påkallade. Kollegium förordade för den skull, att resultatet av den undersökning härutinnan, som skulle verkställas av statens steninköpskommitté, avvaktades, innan statsmakterna bunde sig för de riktlinjer, som innefattades i det föreliggande förslaget. Detta hindrade emellertid icke, att innan en sådan undersökning utförts, de föreslagna grunderna för arbetarstammens uppdelning på olika kategorier lämpligen kunde tjäna till ledning vid handhavandet av de hjälptågarer för av arbetslösheten inom stenindustrien berörda distrikt, som under den närmaste framtiden vidtoges. Därest det undantagsvis skulle anses påkallat att till någon del låta statsbeställningarna utföras i kommunal regi, borde avgörandet, i vilka fall och i vilken omfattning detta borde ske, överlämnas åt den myndighet, som komme att handhava statsbeställningarna. Enligt kollegium torde det belopp av 3,000,000 kronor, som av innevarande års riksdag anvisats och av Kungl. Maj:t ställts till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för betalning av den av steninköpskommittén beordrade stenen och gäldande av övriga därmed förbundna omkostnader, icke kunna medgiva en tilldelning av beställningar till Blekinge av den omfattning utredningen föreslagit, utan att andra stendistrikt uppenbarligen bleve vanlottade.

Beträffande de gatstenschuggare, som enligt den förut lämnade redogörelsen icke skulle beredas sysselsättning i sitt eget yrke, har Blekingeutredningen framlagt vissa förslag till beredande av ökade försörjningsmöjligheter åt såväl dessa som andra befolkningsgrupper inom länet, som vore i behov därav. Bland dessa förslag ingår det omfattande torrlägnings- och kolonisationsföretag, som en reglering av vissa delar av Lyckebyån skulle innebära. Förslaget går ut på att statens jordbruksnämnd skulle medverka till företagets förverkligande. Enligt verkställd utredning utgör det beräknade båtnadsvärdet omkring 1,543,400 kronor. De beräknade arbetskostnaderna och ersättningarna uppgå till sammanlagt omkring 933,400 kronor, vadan nettobåtnaden skulle belöpa sig till cirka 610,000 kronor.

Den medverkan av statens jordnämnd, som utredningen föreslagit, skulle innebära inköp från jordnämndens sida av en avsevärd del av de »mader» m. m., som genom företaget skulle torrläggas samt ombesörjande därefter i jordnämndens regi av själva torrlägningsarbetet med bidrag av övriga delägare. Dessa bidrag samt köpeskillningarna till de inköpta »maderna» m. m. borde så avvägas, att den kostnad för företagets genomförande, som komme att slutligen stanna hos statsverket, kunde beräknas komma att hålla sig inom det bidrag utan återbetalningsskyldighet, som staten enligt gällande bestämmelser skulle hava lämnat, därest företaget komme till utförande i eljest vanlig ordning. Därutöver erfordrades dock för själva företagets utförande och för de av jordnämnden inköpta områdenas iordningställande till arrendeegnahem ytterligare statsmedel till jordnämndens disposition. Dessa medel vore emellertid att betrakta allenast såsom rörelsekapital, vilket i sinom tid gjordes räntebärande genom arrendeegnahmets utarrendering och därefter återbekomes genom försäljningen av dessa hem.

För att företagens igångsättande ej skulle oskäligt fördröjas borde enligt utredningen Kungl. Maj:t redan hos innevarande års riksdag utverka det be- myndigande och i nödig utsträckning de medel, som erfordrades för före- tagets genomförande enligt de föreslagna riktlinjerna.

Storleken av de belopp, som komme att bliva för ändamålet erforderliga kunde ej på förhand med absolut visshet beräknas. Under förutsättning att statens bidrag utan återbetalningsskyldighet till täckande av kostnaderna för företagets genomförande skulle utgå med 33 %, komme den del av kost- naden, som slutligen skulle stanna å statsverket, att belöpa sig till 33 % av 933,400 kronor eller omkring 308,000 kronor. Härifrån skulle emellertid dragas det belopp, 30,000 kronor, som beviljats till bestridande av kostnaden för verkställd förberedande undersökning, varför skulle återstå omkring 278,000 kronor. Det för markinköp samt för själva torrläggningen behöv- liga rörelsekapitalet har beräknats till 450,000 kronor. Emellertid er- fordras icke på en gång hela statsbidraget utan återbetalningsskyldighet, 278,000 kronor, eller hela rörelsekapitalet, 450,000 kronor. Med hänsyn till att företagets genomförande komme att taga minst 3 år i anspråk med bör- jan först ett gott stycke in på nästa budgetår, har utredningen uppskattat det för budgetåret 1936/1937 erforderliga sammanlagda beloppet till 250,000 kronor.

Utredningen har slutligen framhållit de synnerligen rika försörjningsmöj- ligheter, som genomförandet av detta företag skulle innebära. Alldeles från- sett de omfattande arbetstillfällena, som företagets utförande — själva torr- läggningen samt allt vad som hörde samman med arrendeegnahemmens iord- ningställande — skulle bereda, till båtnad icke minst för länets många ar- betslösa, kunde såsom bevis på företagets stora betydelse ur försörjningssyn- punkt anföras, att kolonisationsföretaget i sitt slutförda skick beräknades giva försörjning åt ej mindre än omkring 1,500 personer.

Tillstyrkande utlåtanden hava i ärendet avgivits av *länsstyrelsen i Ble- kinge län* den 17 december 1935, *statens egnahemsstyrelse* den 4 januari 1936, *länsstyrelsen i Kalmar län* den 7 februari 1936 och *lantbruksstyrelsen* den 6 mars 1936. *Statens jordnämnd* har den 20 februari 1936 förklarat sig ur stånd att i frågans nuvarande läge bilda sig en bestämd uppfattning om förslaget.

Blekingeutredningen har vidare hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bevilja Blekinge läns hushållningssällskap för budgetåret 1936/1937 ett särskilt an- slag å 100,000 kronor att utöver den andel, som sällskapet kunde erhålla av det allmänna statsbidragsanslaget för ändamålet användas till f ö r b ä t t r i n g a v o f u l l s t ä n d i g a j o r d b r u k. Utredningen framhåller, att ett dröjsmål med denna frågas avgörande vore förenat med fara på grund av det synnerligen prekära läge, vari länets småbrukare i skogsbygden blivit försatta genom flera års depression. Utredningen hyste den förhoppningen, att frågans nära samband med arbetslöshetens avhjälpande skulle bereda Kungl. Maj:t möjlighet att hörsamma framställningen.

Såsom bilaga till utredningens framställning har fogats en av Blekinge läns

hushållningssällskaps jordbruks- och egnahemskonsulent verkställd utredning, beträffande vars innehåll jag tillåter mig hänvisa till handlingarna i ärendet.

Över framställningen har utlåtande avgivits av *lantbruksstyrelsen* den 7 februari 1936, som därvid bland annat framhållit, att efterfrågan på statsbidrag från anslaget till nyodling, betesförbättring m. m. till ofullständiga jordbruk varit så kraftig, att till hushållningssällskapen inkomna ansökningar om dylikt bidrag kunnat till endast relativt obetydlig del tillgodoses. Med hänsyn till de speciella förhållanden, som karakteriserade det blekingska jordbruket, delade *lantbruksstyrelsen* den uppfattning, som i ärendet gjorts gällande i fråga om berörda arbetens lämplighet ur arbetslöshetssynpunkt, samt tillstyrkte för sin del bifall till framställningen.

Blekingeutredningen har därjämte framlagt åtskilliga andra förslag för beredande av försörjningsmöjligheter, mer eller mindre detaljerat utarbetade, avseende upplysningskurser och annan propaganda för kaninavel, uppläggande av lånefond för beviljande av hjälp till kaninodlare vid startandet av deras verksamhet, lån till konserv- och andra industrier samt båtvarv m. m. Därjämte har utredningen ifrågasatt anordnande av jordbrukskurser för utbildning främst av ladugårdsskötare samt stensättarkurser.

Beträffande dessa förslag och den för desamma lämnade motiveringen torde jag få hänvisa till handlingarna.

Med stöd av Kungl. Maj:ts den 15 februari 1935 givna bemyndigande har chefen för handelsdepartementet tillkallat sakkunniga för att inom departementet biträda med *utredning rörande Bohusläns näringsliv*. De sakkunniga, som utgjorts av landshövdingen M. Jacobsson, ordförande, ryttmästaren H. von Bornstedt och landstingsmannen C. Brännberg, hava den 15 augusti 1935 överlämnat betänkande med utredning och förslag i anledning av nämnda uppdrag. Efter en inledande redogörelse över arbetslöshetens verkningar inom Göteborgs och Bohus län, Göteborgs stad undantagen, hava de sakkunniga under särskilda avdelningar behandlat *dels* åtgärder och förslag, som avse att inom industri, jord- och skogsbruk samt sjöfart skapa såväl varaktiga arbetstillfällen som vissa sådana av mera kortvarig natur *dels* ock de förslag, som de sakkunniga ansett sig böra framlägga med avseende å kursverksamhet inom industri, hantverk eller hemslöjd.

Vid de undersökningar, som de sakkunniga verkställt rörande *båtbyggeri*, har det visat sig, att Bohuslän har stora förutsättningar för denna industri, vilken redan nu bedrivs fast i begränsad omfattning. De sakkunniga hava därvid närmast avsett den varvsindustri, som är inriktad på byggande av mindre båtar. Denna industri, som huvudsakligen är förlagd till Orust och Tjörn, utövas till övervägande del rent hantverksmässigt. De flesta varven finnas på Orust. Av dessa äro emellertid endast tre av större omfattning och i viss mån av industriell natur. De övriga äro små, sysselsättande allenast två eller tre arbetare och anlita rent hantverksmäs-

signa arbetsmetoder. Varven hava ingen modern försäljningsorganisation, som kan regelbundet tillföra dem beställningar. De lita på att någon intressent, som händelsevis hört talas om dessa varv, skall komma och beställa en båt av den ena eller andra storleksordningen.

Med ledning av verkställda beräkningar har antalet båtbyggare i länet uppskattats till omkring 200. Enligt de sakkunniga borde med en så stor och kunnig arbetarstam, som faktiskt förefunnes, en avsevärd utvidgning av båtbyggeriet inom länet kunna ske. Då det dessutom föreläge en ständigt växande efterfrågan, kunde ökad produktion inom länet icke befaras medföra arbetslöshet på andra platser, där båtbyggeri i större eller mindre skala bedrevs.

De sakkunniga hava för att stödja ifrågavarande verksamhet bland annat föreslagit skapande av en försäljningsorganisation samt anordnande av ett centralt beläget virkesupplag.

De sakkunniga anföra härutinnan följande.

För realiserande av önskemålet om en försäljningsorganisation vore det erforderligt, att å enskild väg initiativ toges för skapande av en sådan organisation, men att staten lämnade ekonomiskt stöd för densamma i form av räntefritt lån förslagsvis under fem års tid. Denna försäljningsorganisations största uppgift skulle vara att mot låg försäljningsprovision anskaffa order och köpare till båtar av olika typer, som tillverkades vid de bohuslänska varven. Vad som erfordrades vore en förstklassig försäljningsorganisation med god reklam och tidsenliga affärsmetoder. Vidare skulle denna organisation verka stimulerande och giva impulser åt varvsägarna att få en hög och god standard på sina tillverkningar. Som bevis på en förstklassig båt skulle ett särskilt märke eller stämpel åsättas en dylik. Genom företeende av ritningar och tillhandahållande av mallar, genom sammanförande av flera beställningar för att i prisbillighetens syfte få byggena utförda i serier samt genom råd och upplysningar i olika avseenden skulle säkerligen en dylik organisation komma att betyda ganska mycket för dessa hantverks och denna industris utveckling. Det torde jämväl för staten hava sitt värde att vid behov av här avsedda båtar kunna infordra och få anbud även från varv i Bohuslän.

Ett oeftergivligt villkor för en utveckling av båtbyggeriet inom länet vore emellertid, att tillgång funnes till ett tillräckligt stort virkesupplag, så att varvsägarna till billigast möjliga priser kunde erhålla ett förstklassigt virkesmaterial. Det hade därvid synts de sakkunniga nödvändigt, att ett dylikt upplag förlades till någon central plats på Orust eller dess omedelbara närhet. För ett dylikt centralt upplag krävdes emellertid rätt stor kapitalinsats, och man måste räkna med, att staten genom lån eller på annat sätt mot billiga villkor komme att stödja en framställning i ärendet.

De sakkunniga hade tänkt sig statens stöd dels i form av ett lån, dels däruti, att domänverket skulle bliva huvudleverantör av det virke, som kan köpas inom landet (furu och ek). I detta avseende hade de sakkunniga varit i förbindelse med överjägmästaren i västra distriktet, som ställt sig mycket välvillig till detta förslag. Det syntes icke möta några svårigheter att från kronans skogar i sagda distrikt erhålla fullt lämpligt virke.

Enligt de sakkunniga vore det visserligen svårt att fixera det belopp, som från statens sida skulle erfordras för skapandet av en försäljningsorganisation, enär behovet vore beroende av hur stort kapital, som från enskilt håll kunde påräknas, men de sakkunniga anse dock, att ett engångsbelopp av

minst 50,000 kronor borde vara tillfyllest. För anläggande av ett virkesupplag krävdes ett större rörelsekapital. Av detta, beräknat till 150,000 kronor, skulle staten bidra med 100,000 kronor. Statsbidraget skulle i bägge fallen lämnas i form av under 5 år räntefria lån.

De sakkunniga hava vidare berört frågan om anläggandet av ett vitplåtsvalsverk i Lysekil. Det påtänkta valsverket skulle avse att upptaga framställning av förtent järnplåt, som bland annat användes inom konservindustrien. Dylik plåt tillverkas ej i landet utan behovet fylls genom import från England och Norge m. fl. länder. De sakkunniga anföra i förevarande hänseende följande.

Upptagandet av denna tillverkning skulle enligt gjord beräkning sysselsätta c:a 300 man. Även om ett trettiotal fackutbildade personer måste tagas från andra delar av landet, kunde dock den stora huvuddelen av erforderlig arbetskraft tagas från orten. Vad det skulle betyda för staden och kringliggande områden att få en så ökad sysselsättningsgrad, behövde knappast påpekas, och givet vore, att arbetslösheten härigenom skulle avsevärt lättas. Några starkt bärande skäl mot att förlägga detta valsverk till västkusten hade ej under utredningen framkommit. Tvärtom torde detta vara mycket lämpligt, enär man här hade dels billiga frakter för såväl råvara som kol och dels de stora förbrukarna av dylik plåt i omedelbar närhet. Emellertid ställde sig kostnaderna för ett dylikt valsverks uppförande höga. Uppgjorda driftskalkyler gäve anledning till förhoppning, att företaget skulle komma att bära sig.

De sakkunniga hava emellertid icke tagit definitiv ställning till förevarande spörsmål utan endast anfört detsamma såsom en möjlighet att bereda ökade arbetstillfällen. Sedermera har, efter omfattande utredningar inom socialdepartementet med anlitande av särskilda experter, förslag framkommit om anskaffande av erforderligt kapital, 6,000,000 kronor, för projektets utförande genom ett tilltänkt aktiebolag på så sätt att 3,000,000 kronor skulle av statsmedel utlämnas såsom lån, räntefritt under minst två år, varjämte det tilltänkta aktiekapitalet skulle tecknas till 2,000,000 kronor av staten och 1,000,000 kronor av enskilda. Rörelsen, som skulle förläggas å av Lysekils stad fritt tillhandahållen iordningställd tomt vid kaj och med anslutning till järnväg, har av utredningsmännen beräknats sysselsätta omkring 380 man, varav 350 man skulle rekryteras bland icke yrkeskunnig personal. I elektrisk ugn eller martinugn skulle av skrot och tackjärn framställas göt för att utvalsas till tunnplåt, som skulle förtennas. Förslagets detaljer belysas i övrigt av det utlåtande, som *kommerskollegium* efter hörande av jernkontoret avgivit den 7 maj 1936.

Kommerskollegium anför till en början vissa uppgifter rörande förbrukningen inom Sverige av förtent bleckplåt, varav framgår, att förbrukningen torde få anses vara anmärkningsvärt regelbunden. En tillverkning inom landet av 15,000 ton förtent bleckplåt anser kollegium kunna finna avsättning för inhemsk förbrukning. Kollegium anför härefter följande.

En invändning, som ofta måste resas mot framkommande förslag om understöd för upptagande av en ny tillverkning i syfte att bereda ökade arbets-

tillfällen, vore, att det nya företaget komme att medföra menliga verkningar för andra företag inom samma industrigen och att arbetslöshet på andra håll kunde bli en följd av den med statsunderstöd nystartade verksamheten. Om tillverkningen vid det nu föreslagna verket begränsades till förtent plåt, komme icke andra svenska företag att lida något intrång genom verkets tillblivelse, och någon anmärkning av nyssnämnda art kunde i så fall icke riktas mot det föreliggande förslaget. Skulle åter, såsom jämväl ifrågasatts, verket även komma att i större eller mindre utsträckning framställa svartplåt, kunde förhållandena i detta avseende komma att ställa sig väsentligt annorlunda. Om produktionen av svartplåt skulle komma att inriktas på högre kvaliteter av denna vara, komme en direkt konkurrens med andra svenska företag på området att bli en följd.

De fabriker, där plåten skulle komma till användning, vore till stor del belägna inom Bohuslän och i Göteborg, varför verkets förläggning till Lysekil kunde betraktas som gynnsam ur avsättningssynpunkt liksom ur råvaru- (skrot-) anskaffningssynpunkt. Kollegium hade tidigare haft tillfälle att uttala sin anslutning till strävandena att genom överförande av arbetslösa stenhuggare till andra näringar lätta betrycket i gatstensdistrikten. Även med hänsyn härtill hade Lysekil ett lämpligt läge inom ett av de mest koncentrerade stenhuggeriområdena. För den händelse man kunde uppnå de beräknade ekonomiska och sociala resultaten, syntes därför förslaget vara värt stöd från statsmakternas sida utöver det stöd, som Lysekils stad vore beredd att giva genom att gratis upplåta en iordningställd fabriksomt med erforderlig kajbyggnad och väganslutning.

De förbrukare av förtent plåt, som tillfrågats, hava samtliga som förutsättning för sina inköp av plåt från Lysekilsverket angivit, att plåten i såväl kvalitet som prisläge måste kunna fullt ut konkurrera med utländsk plåt. Kollegium anför härutinnan följande.

Vad kvaliteten beträffade hade ifrågasatts elektrisk smältning, då det därvid vore avsevärt lättare att ernå en tillfredsställande kvalitet hos plåten vid användning av det billiga råmaterial, varmed man måste arbeta för att hålla nere tillverkningskostnaden tillräckligt. Att det oaktat i fortsättningen räknats med martinprocessen berodde på skillnaden i kostnad, cirka 16 kronor per ton, mellan de båda framställningssätten till förmån för martinmetoden.

Kollegium ansåge sig böra bestämt avråda från att vid tillverkningen av plåtämnen använda martinmetoden, då utgångsmaterialen skola vara ordnärt köpskrot och kokstackjärn. Emedan hela tillverkningen skulle användas till plåtframställning, måste varje charge vara av därför erforderlig kvalitet, vilket icke torde vara möjligt att på denna väg uppnå med köpskrotets starkt varierande sammansättning. Man saknade därjämte i förevarande fall de möjligheter, som ett järnverk med blandad tillverkning hade, att använda göt från charger med ur plåtframställningssynpunkt olämplig kvalitet till andra ändamål, där fordringarna på materialet icke vore så stränga. Att försälja dylika misslyckade charger i form av göt till andra valsverk måste omedelbart försämra ekonomien i hög grad. Ur kvalitetssynpunkt ansåge kollegium därför elektrisk smältning vara den enda väg, som man i detta sammanhang borde reflektera på.

Nära sammanhängande härmed vore frågan om det antal yrkesutbildade arbetare, som borde anställas för att produktionen inom rimlig tid skulle kunna bringas upp till den kvalitet, som måste hållas. Jernkontoret hade ansett, att minst 165 yrkeskunniga martin- och valsverksarbetare bleve er-

forderliga. Även om graden av den förutsatta yrkesutbildningen kunde vara något olika enligt förslaget och jernkontorets beräkningar, måste skillnaden anses vara mycket anmärkningsvärd. Med det av jernkontoret beräknade antalet yrkeskunniga arbetare borde kvantiteten utskott under första tiden efter starten kunna begränsas i hög grad i jämförelse med vad fallet skulle bli med det föreslagna ringa antalet fackutbildade. Med hänsyn till att de direkta driftsutgifterna vid 15,000 tons tillverkning överstege 4,000,000 kronor årligen och att bristande sakkunskap kunde medföra, att en betydande del av produktionen endast motsvarades av mindervärdig vara, syntes det icke tillrädligt att taga de stora risker, som måste anses förbundna med att så starkt begränsa de yrkeskunnigas antal, utan i stället vid beräkningarna utgå från att antalet fackutbildade måste närma sig den av jernkontoret angivna siffran. Härigenom reducerades uppenbarligen i motsvarande grad den omedelbara avsedda effekten i arbetslöshets hänseende av det nya företaget. Huruvida man för närvarande kunde inom Sverige erhålla ett så stort antal yrkesmän utan att genom högre löner än de i kostnads-kalkylerna upptagna förmå sådana, som redan hade anställning vid andra järnverk, att flytta över till Lysekil, torde vara mycket oviss med hänsyn till den goda sysselsättningsgrad, som nu rådde inom järnhanteringen. Kollegium ville även understryka vikten av att rätta personer utvaldes, särskilt till chefs- och driftsingenjörsbefattningarna.

I fråga om kostnadsberäkningar och finansieringsplanen för rörelsen framhåller kollegium följande.

Jernkontoret hade anmärkt på att bland anläggningskostnaderna icke något belopp beräknats för bostäder. En av ordföranden i Lysekils stads byggnadsnämnd lämnad utredning om nytillkomna lägenheter och utflyttningsöverskott under senare år utvisade emellertid, att bostadsfrågan icke borde bereda ledningen för ett verk i Lysekil några svårigheter, även om antalet inflyttade yrkesarbetare skulle bli rätt stort.

Jernkontoret ansåge vidare, att kostnaderna för såväl råmaterial som arbetslöner borde upptagas något högre än som i förslaget skett, men framhölle även svårigheten att med säkerhet uppgöra dylika kalkyler. Av vad kollegium kunnat inhämta, förefölle det icke uteslutet, att tillverkningskostnaden skulle kunna under gynnsamma omständigheter hålla sig i närheten av de i förslaget angivna beloppen, sedan verket blivit väl inkört och arbetarna inlärd.

Om man räknade med elektriska ugnar, skulle enligt förslaget kalkyl uppstå ett överskott av cirka 100,000 kronor per år till förräntning av aktiekapitalet på 3,000,000 kronor. Det vore uppenbart att en kalkyl, som oaktat gratisprestation av mark från Lysekils stad icke utvisade bättre förräntningsmöjlighet än cirka 3 % under gynnsamma omständigheter, icke kunde verka lockande till kapitalinvestering från enskilt håll och man torde häri se förklaringen till att denna tillverkning icke upptagits av befintliga järnverk. En ganska ringa avvikelse från de beräknade kostnaderna eller försäljningsprisen i ogynnsam riktning skulle förbyta den beräknade vinsten i förlust, och jernkontoret räknade med att den avsedda vinstmarginalen icke kunde förverkligas.

Kollegium ansåg därför, att utsikterna att för verkets anläggande kunna uppbringa ett så stort belopp som 1,000,000 kronor från enskilda personer måste anses synnerligen små, även om staten av sociala hänsyn skulle reflektera på att giva företaget det begärda stödet.

Av jernkontorets yttrande framginge, att utländska vitplåttillverkare sammanslutit sig i en kartell, som torde hava stort inflytande på prisbildningen.

Man måste befara, att kartellen genom prissänkningar på den svenska marknaden komme att försvåra det nya verkets förtjänstmöjligheter.

Med det stora direkta intresse staten enligt förslaget skulle hava i företaget, uppkomme då frågan, huru dessa svårigheter skulle övervinnas. Man torde därvid kunna överväga antingen skyddstull eller subvention. I nu gällande handelsavtal med Storbritannien hade Sverige bundit sig att låta förtent plåt tullfritt införas i landet, varför en skyddstull icke kunde komma ifråga, så länge det nuvarande handelsavtalet gällde. I avseende på alternativet subvention ansåge sig kollegium böra omnämna, hur förhållandet nu vore i Norge, där vitplåtsverk enligt norska tulltariffens § 13 åtnjöte ett understöd vid framställning av dylik plåt för inhemsk förbrukning

för de första	5,000	ton	per	år	20: —	kronor	per	ton,
»	»	nästa	5,000	»	»	»	15: —	»
»	»	»	5,000	»	»	»	10: —	»

För en produktion av 15,000 ton — den kvantitet, på vilken kostnadsberäkningarna för det föreslagna svenska verket vore grundade — uppginge alltså understödsbeloppet till 225,000 kronor om året.

Härvid vore dessutom att märka, att det nu existerande norska verket inköpte platiner för plåtvalsningen från andra järnverk och alltså undginge den kvalitetsrisk, som Lysekilsverket vore underkastat vid framställningen av göt och platiner.

I detta sammanhang torde förtjäna nämnas, att det norska företaget, vilket startades 1916, under statens medverkan år 1925 ombildades och att anläggningsvärdet i samband därmed nedskrevs högst betydligt. Det oaktat hade rörelsen icke varit lönande, och norska staten hade icke fått några räntor på sin in-tecknade fordran.

Enligt förslaget skulle verket tidigast under tredje driftsåret komma att förränta det investerade kapitalet, och uppfattningen att de första åren komme att gå med förlust delades även av jernkontoret. Huru stor förlusten under de båda första åren kunde komma att bliva, torde väl icke på förhand kunna beräknas, men om man gissningsvis antog, att den skulle komma att uppgå till mellan 10 och 20 % av omsättningen, skulle hela det avsedda rörelsekapitalet 1,500,000 kronor under denna tid förbrukas. Därest såsom säkerhet för det lån på 3,000,000 kronor, som staten enligt den framlagda finansieringsplanen skulle lämna, erfordrades botteninteckning i anläggningen, torde företaget, då nämnda belopp uppginge till cirka $\frac{2}{3}$ av anläggningskostnaden, få anses sakna nog antagbar säkerhet för ytterligare förlagsmedel av erforderlig storlek. Planen för kapitalbehovets täckande måste därför be-tecknas som allt för svag.

I samband med finansieringsplanen torde ock böra omnämnas det nu på framtiden ställda projektet att utöka verket med ett bandvalsverk. Då, som även av jernkontoret framhålles, den tekniska utvecklingen av vitplåttillverkningen syntes gå mot anläggande av bandvalsverk, kunde det nu föreslagna valsverket befaras snart nog bliva omodernt och — om icke särskilda stöd-åtgärder vidtoges — utslaget i konkurrensen med verk, som arbetade efter den nyare, mera effektiva metoden. En ytterligare kapitalbelastning av in- emot 2,000,000 kronor för anläggande av bandvalsverk syntes verket ej kunna bära vid den tillverkningskvantitet, på vilken kostnadsberäkningarna byggde.

I förslaget framhålles även betydelsen för landets försvarsberedskap av verkets tillkomst. Vid en avspärrning i handelsförbindelserna skulle emel- lertid fördelarna i detta hänseende bliva av allenast kort varaktighet, såvida icke ett stort lager av tenn upplades inom landet. Då tennförbrukningen vid

normal drift skulle komma att uppgå till ett värde av cirka 1,000,000 kronor årligen, komme uppenbarligen bolagets egna ekonomiska resurser icke att förslå för att säkerställa tillgången på vitplåt inom landet för någon längre tid.

På grund av vad sålunda anförts, anser kommerskollegium sig icke kunna tillråda, att staten i enlighet med det föreliggande förslaget anvisar medel för anläggande av ett plåtvalsverk i Lysekil. Skulle statsmakterna likväl finna, att det föreslagna verket trots de omständigheter, som i det föregående anförts, borde komma till stånd under statens medverkan och med dess stöd, bör enligt kollegii mening från början tillses, att företaget utrustas med tillräckliga ekonomiska resurser, så att icke efter något eller några år nya anspråk måste ställas på bistånd från statens sida. Vid anvisande av medel för ändamålet bör vederbörlig hänsyn också tagas till att man torde hava att räkna med att en betydande del av det vid starten befintliga kapitalet komme att gå förlorat under de första åren och att även under gynnsamma förhållanden endast en del därav komme att i sinom tid lämna förräntning.

Utöver de nu omnämnda uppslagen hava de sakkunniga framlagt å t s k i l l i g a f ö r s l a g avseende bland annat framställning av kalialter m. m. ur Lysekilsgranit, framställning av bakelit och dylikt, tillverkning av maskiner för ullberedning samt tillverkning av konstspinnfiber (stapelfaser) m. m., vilka förslag jämväl gjorts till föremål för överväganden inom departementet. I nuvarande läge anser jag mig icke kunna taga slutlig ställning till förslagen och får jag beträffande innebörden i desamma hänvisa till handlingarna.

Jag anser mig slutligen böra i korta drag omnämna ett spörsmål, som, fastän detsamma väckts närmast med tanke på Västerbottens län, likväl med hänsyn till ärendets remissbehandling kommit att beröra även andra delar av landet. Jag åsyftar härvid frågan om *främjande av landets småindustri*.

I skrivelse den 27 januari 1936 har *länsstyrelsen i Västerbottens län* hemställt, att till länsstyrelsens förfogande måtte ställas ett belopp av 30,000 kronor att utgå av arbetslöshetsmedel för främjande av enskild företagsamhet. Beloppet skulle av länsstyrelsen mot redovisningsskyldighet användas som bidrag till skapande av småindustrier i Västerbottens län.

Länsstyrelsen upplyser, att länets landsting för år 1936 beviljat ett anslag å 8,000 kronor att användas för utrednings- och propagandaverksamhet för småindustriens upparbetande. Goda möjligheter förefunnes enligt länsstyrelsen för småindustriens utbredning inom länet. Råvaror funnes, och intresserade personer vore villiga att gripa sig verket an. Emellertid vore de, som kunde komma i fråga som utövare av småindustri, så gott som undantagslöst medellösa, och möjligheterna för dessa att få låna hela det kapital, som kunde erfordras för inköp av maskiner, redskap och råvaror samt för förhyrande eller inredande av lokal, vore vanligen starkt begränsade. Från flera håll ha fördenskull förfrågningar gjorts hos länsstyrelsen, huruvida möjlighet funnes att erhålla förmånligt lån eller bidrag för

igångsättande av dylika företag. Det vore därför enligt länsstyrelsens förmenande synnerligen ändamålsenligt, om medel kunde ställas till dess förfogande att användas för beredande av smärre understöd för påbörjande av ny småindustri eller utvidgande av redan befintlig sådan.

Över länsstyrelsens i Västerbottens län framställning hava utlåtanden infor drats dels från länsstyrelserna i de län, där småindustri redan finnes eller särskilda förutsättningar för skapande av sådan industri kunna tänkas föreligga, dels ock från kommerskollegium. Utlåtanden hava sålunda avgivits av länsstyrelserna i Jönköpings, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Norrbottens län.

Av länsstyrelsernas utlåtanden framgår, att *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län, Värmlands län, Västernorrlands län och Norrbottens län* uttalat sig till förmån för framställningen samt att nämnda länsstyrelser i anslutning därtill hemställt, att till varderas förfogande måtte ställas medel för enahanda ändamål, som med länsstyrelsens i Västerbottens län framställning avses. I sådant hänseende yrkas av länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län samt Norrbottens län vardera 30,000 kronor, av länsstyrelsen i Värmlands län 25,000 kronor och av länsstyrelsen i Västernorrlands län högsta möjliga belopp. Av de övriga länsstyrelserna har *länsstyrelsen i Gävleborgs län* icke framfört någon direkt erinran mot framställningen men förklarat sig anse stödjande i en eller annan form av organisationsarbete och dylikt vara att föredraga framför direkta åtgärder från det allmännas sida. Av *länsstyrelsen i Kopparbergs län* har framhållits, att något behov av anslag för ändamålet icke föreläge för länets vidkommande. *Länsstyrelsen i Blekinge län* har, under uppgift att frågan vore föremål för övervägande inom 1935 års Blekingeutredning, förklarat, att länsstyrelsen för sin del ej hade något att erinra mot den ifrågasatta understödsverksamheten. *Länsstyrelsen i Jönköpings län* avstyrker bifall till framställningen.

Kommerskollegium har avgivit utlåtande i ärendet den 4 april 1936 samt därvid jämväl överlämnat vissa av kollegium infor drade yttranden. Kollegium framhåller, att de av länsstyrelserna gjorda framställningarna samtliga vilade på den gemensamma tanken att genom skapande av nya småindustrier i länets olika delar skulle kunna göras en verksam insats för underlättande av folkförsörjningen och minskning av arbetslösheten därstädes. Kollegium funne obestridligt, att uppkomsten och utvecklingen av en livskraftig småindustri skulle bliva av stor betydelse för de län, varom fråga vore. Utan att överskatta de ökade möjligheter, som statliga åtgärder för utvecklande av småindustrien inom länen i folkförsörjningshänseende skulle kunna bereda, ansåge kollegium det synnerligen lämpligt, att dylika åtgärder toges under övervägande.

Enligt kollegii åsikt borde eventuella överväganden i första hand gå ut på beredande av utvecklingsmöjligheter för redan befintliga företag och skapande av trivsel för dessa. Åtskilligt hade härutinnan redan åtgjorts. Främst kunde därvid pekats på de anordningar, som från statens sida vidtagits för att bereda dylika företag tillgång till behöflig kredit på förmånliga villkor.

Såsom exempel på ytterligare tänkbara åtgärder för befrämjande av småindustrien kunde framhållas, att en fortsatt utveckling av yrkesundervisningen borde kunna tjäna ett dylikt syfte. Ett mera direkt stöd skulle givas hithörande företag, om möjligheter kunde beredas småindustrien till vissa förmåner vid taxesättningen å elektrisk kraft.

Kollegium är däremot icke berett att tillstyrka, att man utan ytterligare utredning slår in på den vägen att bereda statligt stöd för startande av nya företag på sätt som föreslagits. Detta betydde emellertid icke, att kollegium därmed ville avvisa tanken på att särskilda åtgärder från det allmännas sida behövde vidtagas för att i olika landsändar bidra till skapande av ökade arbetstillfällen. Ämbetsverket förbisåge ingalunda, att dylika åtgärder skulle finnas erforderliga och lämpliga av sociala skäl med hänsyn till det allmänna konjunkturuppsvinget i vissa trakter gjort sig mindre gällande på grund av förändringar inom den internationella handeln, genom omläggningar av olika art inom industrien eller av andra orsaker. Men åtgärder med sådan syftning och särskilt åtgärder av den natur, det här vore fråga om, borde enligt kollegii mening, för att man icke skulle behöva riskera bakslag, föregås av allsidig utredning och noggrann planläggning.

Departementschefen.

De särskilda utredningar, som verkstälts i syfte att utröna möjligheterna att i de speciellt arbetslöshetstyngda områdena skapa nya sysselsättnings- och förvärvsmöjligheter för befolkningen, ha nogsamt ådagalagt de mycket betydande svårigheter, som i detta avseende föreligga. Minst ogynnsamma te sig resultaten för Blekinges vidkommande.

Vad till en början angår utredningens förslag beträffande hjälp åt stenarbetarna enligt den i det föregående närmare utvecklade planen, har densamma principiellt erhållit stöd av arbetslöshetskommissionen. Jämväl socialstyrelsen och kommerskollegium hava intagit en välvillig hållning till förslaget. Däremot har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ställt sig avvisande och påkallat ytterligare utredningar, bland annat rörande stenexportens framtidsutsikter, ett spörsmål, för vars bedömande man för närvarande torde sakna alla hållpunkter. De betänkligheter, som gjorts gällande mot tanken att staten skulle subsidiärt inskrida och möjliggöra för de äldre stenarbetarna att vinna uppehälle inom stenhuggeriet, synas mig knappast vägande. Icke heller kan jag finna välbetänkt att nu avstå från att, så långt görligt, ordna upp förhållandena i Blekinge, endast därför att motsvarande utredningsmaterial icke föreligger för det bohuslänska stenområdets vidkommande. För min del finner jag den allmänna uppläggningsplanen rationell, och efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet vill jag uttala, att jag anser goda skäl anförda för att staten lämnar sitt stöd åt de ifrågavarande arbetargrupperna i principiell anslutning till förslaget. Där est riksdagen delar denna min uppfattning, böra uppenbarligen motsvarande hjälpåtgärder planläggas för Bohusläns stenarbetare.

Beträffande de ekonomiska konsekvenserna vill jag erinra, att utredningen

beräknat, att 822 gatstenshuggare skulle på den föreslagna vägen tillförsäkras arbete och utkomst. Maximikostnaderna angivas till 1,950,000 kronor för år. Uppenbarligen kan man förvänta, att de särskilda kostnaderna för programmet realiserande komma att väsentligen understiga detta belopp. Av föreliggande uppgifter inhämtas sålunda, att innevarande månad 280 arbetare äro sysselsatta med exportbeställningar och 390 med statsbeställningar. De redan anvisade medlen för statsbeställningar beräknas giva sysselsättning åt 750 stenhuggare och 200 s. k. hjälparbetare under hela nästa budgetår, varav under förutsättning av oförändrad proportion omkring 200 kunna beräknas komma på Blekinge. I det föregående har jag föreslagit nya åtgärder för stenbeställningar i sådan omfattning, att, under förutsättning att sysselsättningen med exportbeställningar icke minskas, utredningens plan åtminstone i väsentliga delar skulle kunna tillämpas. Förutsättningen är givetvis, att även de enskilda firmornas urval av arbetskraft sker efter de grunder, som utredningen angivit, något som torde vara uppnåeligt.

Ifråga om organisationen av verksamheten torde anledning saknas att ifrågasätta förändring i den ordning, som hittills gällt.

I det program, som av utredningen framlagts, ingå vidare vissa åtgärder inom jordbrukets område, reglering av Lyckebyån, varigenom avsevärda jordarealer uppgivits skola kunna utvinnas, samt utvidgad stödverksamhet för förbättring av ofullständiga jordbruk.

Vad förstnämnda uppslag angår, har, såsom redan erinrats, utredningen icke hunnit slutföras. Jag anser mig emellertid böra, efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet, framhålla, att därest de fortsatta övervägandena skulle bekräfta, att de förutsättningar, från vilka Blekingeutredningen utgått, äro för handen, skäl föreligga för staten att, i den ordning, förslaget avser, medverka vid företagets genomförande. I detta syfte skulle för budgetåret 1936/1937 medelsbehovet kunna uppskattas till 250,000 kronor. Jag återkommer i fortsättningen till frågan i vilken ordning erforderliga medel skola beredas.

Att, på sätt föreslagits, i arbetslöshetshindrande syfte ställa särskilda medel till hushållningssällskapets förfogande för förbättring av ofullständiga jordbruk att utgå utöver det bidrag, som i vanlig ordning från anslag å nionde huvudtiteln disponeras för ändamålet, kan givetvis vara ägnat att ingiva vissa betänkligheter. Emellertid har jag, efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet, funnit ådagalagt, att förhållandena i Blekinge län ur nu berörda synpunkt måste anses så särpräglade, att åtgärden kan betecknas såsom försvarlig. Då därtill lägges, att med hänsyn till arbetslöshetssituationen i länet starka skäl tala för en hjälpaktion av den nämnda innebörden, vill jag i denna del förorda utredningens förslag. Då sistnämnda synpunkt uppenbarligen träder i förgrunden, lär det icke böra ifrågasättas att oförändrade tillämpa de för de ordinarie bidragen gällande bestämmelserna, utan böra med hänsyn till den speciella uppgiften för nu förevarande stödverksamhet vissa jämkningar i desamma vidtagas. Särskilt anser jag mig böra betona, att nu ifrågavarande bidrag icke böra utgå för förbättring av

ofullständiga jordbruk utöver en storlek av förslagsvis 5 hektar. Jag förordar alltså, i anslutning till lantbruksstyrelsens tillstyrkan, att ett belopp av 100,000 kronor beräknas för ändamålet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter för dispositionen av anslaget.

Vad därefter angår övriga av utredningen ifrågasatta åtgärder, saknar jag anledning att nu taga slutlig ställning till de skilda delarna av det program härutinnan, som framlagts. Därest den fortsatta prövningen skulle ådagalägga, att vissa av de angivna smärre uppslagen äro ägnade att förbättra utkomstmöjligheterna för den arbetslösa befolkningen i länet, föreligger otvivelaktigt anledning att överväga realiserandet av desamma. Vad beträffar uppslaget att genom statligt stöd främja tillkomsten av konservindustri inom länet finner jag detta i och för sig välbetänkt såväl ur sysselsättnings synpunkt som med tanke på de icke obetydliga indirekta fördelar, som därigenom skulle uppnås både för fiskarbefolkningen och för småbrukarna. Ett dylikt stöd skulle givetvis lämnas i form av lån i enlighet med de allmänna grunder, som tillämpats beträffande andra enskilda företag. Då det emellertid i detta fall rör sig om rätt avsevärt belopp för startande av ett företag, har jag ansett mig böra för riksdagen tillkännagiva, att jag, därest den fortsatta utredningen skulle giva vid handen, att förslaget bör komma till stånd, överväger att disponera medel ur anslaget till lån och subventioner åt enskilda företag för detta speciella ändamål.

Jag övergår så till förhållandena i Göteborgs och Bohus län.

Såsom den lämnade redogörelsen givit vid handen, hava vid den särskilda utredningen åtskilliga uppslag framkommit, men tyvärr endast få visat sig vara av beskaffenhet att lämpligen göras till föremål för mera ingående undersökningar. Och av dessa senare uppslag ha blott ett par vid den hittills företagna prövningen visat sig godtagbara. Detta är förhållandet med det föreslagna stödet åt småvarvsindustrien. I fråga om statens medverkan för åstadkommande av en materialcentral och en rationell organisation av försäljningen av denna industris produkter har utredningen ännu icke hunnit slutföras. I den mån förhållandena skulle giva vid handen, att på denna väg fördelar stå att vinna, lära erforderliga medel kunna beredas å anslaget till lån och subventioner åt enskilda företag.

Uppslaget att till Bohuslän, förslagsvis Lysekil, med ekonomiskt stöd av staten förlägga ett vitplåtsvalsverk har synt mig vara av beskaffenhet att icke utan vidare kunna avvisas. De verkställda preliminära undersökningarna syntes peka i riktning av företagets genomförbarhet, låt vara att här för krävd betydande investering av statsmedel. Med hänsyn till de relativt stora sysselsättningsmöjligheter, som genom företaget förmenades kunna beredas arbetslösa inom stenindustrien, har jag ansett planen böra noga övervägas ur olika synpunkter. Så har också skett, till en början inom departementet med anlitan av experter, sedermera genom kommerskollegium under medverkan av järnkontoret. Av den lämnade redogörelsen framgår, att den fortsatta utredningen icke givit stöd för antagandet, att de förutsatta ekonomiska uppoffringarna från statsverkets sida skulle motsvaras av vinster för det allmänna ur de synpunkter, som med åtgärden åsyftats. Kom-

merskollegium har sålunda framhållit, att trots en betydande kapitalinsats, beträffande vilken man från begynnelsen måste räkna med att den till stor del går förlorad, man måste befara, att ett dylikt företag skulle kunna ha utsikter att bestå endast under förutsättning av ett statligt stöd för avsättningen antingen medelst skyddstull å förtent plåt eller ock — såsom i Norge är fallet i fråga om motsvarande industri — i form av en avsevärd årlig subvention. Därtill kommer, att de fortsatta övervägandena gjort antagligt, att sysselsättningsmöjligheterna ur stenhuggarbefolkningens synpunkt tidigare bedömts alltför optimistiskt. Järnkontoret har sålunda ansett att inemot hälften av det beräknade arbetarantalet måste utgöras av yrkeskunniga bruksarbetare. Under sådana förhållanden har jag nödgats avstå från att påkalla riksdagens medverkan för företagets igångsättande.

Beträffande av Bohuslänsutredningen i övrigt föreslagna åtgärder gäller, att det icke nu är möjligt att taga slutlig ställning till desamma. Såvitt nu kan bedömas, torde intet av de mera arbetskrävande projekten vara av beskaffenhet att under den närmaste tiden kunna förverkligas. I fråga om åtskilliga mindre företag av mera lokal räckvidd, är det emellertid icke uteslutet, att man genom statens ekonomiska stöd skall kunna bidra till att förbättra de utomordentligt svåra förhållandena för befolkningen.

I den mån de nu berörda utredningarna påkallat åtgärder för anordnande av kursverksamhet av olika slag, torde planerna, då omständigheterna göra sådant önskvärt, kunna realiseras i hittills tillämpad ordning för sådan verksamhet.

Vad slutligen angår den föreliggande framställningen från länsstyrelsen i Västerbottens län, vilken föranlett motsvarande önskemål från åtskilliga andra landsdelar, vill jag gärna medgiva, att förhållandena i sagda län — och måhända även i Norrbottens län — torde få anses så väsentligt avvika från riket i övrigt, att särskilda åtgärder i nu berörda avseende kunna vara motiverade. Jag har härvid jämväl beaktat, att Västerbottens läns lands-ting redan ekonomiskt främjat en motsvarande stödverksamhet. Å andra sidan vill jag icke bestrida riktigheten av de erinringar, som från kommerskollegii sida framkommit mot att staten utan allsidig utredning och noggrann planläggning medverkar till åtgärder i angivet syfte. Då genom beslut av årets riksdag ökade stödmöjligheter beretts hantverket i allmänhet och inom handelsdepartementet nyligen igångsatts en utredning, där jämväl den föreliggande frågan torde komma under övervägande, anser jag mig icke nu böra tillmötesgå framställningen.

Sammanfattning och anslagsbehov.

De överväganden, för vilka jag i det föregående redogjort och varav bland annat framgår, att under nästkommande budgetår tillkomsten av nya företag, i vilka arbetslösa från de i svårare grad betungade delarna av landet kunna vinna anställning, synes mycket osäker, ha resulterat däri, att för stödjande av sådana landsdelar beredskapsarbeten alljämt måste anordnas i ej alltför ringa omfattning. Jag åsyftar alltså att för Blekinge, Göteborgs

och Bohus samt Västernorrlands län ävensom för de spridda orter i landet, där restarbetslösheten fortfarande är mera svårartad, påkalla anslag för statliga och kommunala beredskapsarbeten. Vidkommande det erforderliga beloppet har jag i statsverkspropositionen, såsom redan erinrats, beräknat behovet till 1,000,000 kronor. Av de beräkningar, för vilka jag förut redogjort, framgår, att detta belopp icke kan anses tillfyllest. Till belysning av det faktiska medelsbehovet, vill jag nämna att från de angivna länen samt Oskarshamn och Grangärde redan föreligga ansökningar om bidrag för arbeten till en totalkostnad överstigande 2,200,000 kronor eller, därest folkskolebyggnader undantagas, 1,400,000 kronor och detta oaktat det sedan åtskillig tid varit känt, att de tillgängliga medlen voro förbrukade. De orter, som ha den svåraste arbetslösheten, äro också i regel synnerligen skattetyngda (*Bilaga B och C*), varför statens bidrag till arbetena måste beräknas utgå med förhållandevis stor del av kostnaderna. För min del vill jag numera, sedan förhoppningarna att genom startande av företag råda bot på arbetslösheten icke visat sig grundade, uppskatta medelsbehovet till 3,000,000 kronor, därest hjälp skall kunna beredas i önskvärd omfattning. Jag anser mig böra tillfoga, att jag räknat med att nu nämnda belopp står till förfogande, då jag funnit mig kunna begränsa anslagsbehovet för reservarbetena m. m. på sätt, som närmare framgår av propositionen nr 266.

Vad vidare angår den i det föregående förordade hjälpaktionen för stenarbetarna genom utökade statsbeställningar, torde för densamma erforderliga medel icke kunna beredas i samma ordning som skett tidigare och senast genom riksdagens bifall till propositionen nr 20. Jag vill därför efter samråd med chefen för kommunikationsdepartementet förordna, att ett särskilt anslag å budgeten anvisas för ändamålet. Medelsbehovet har av mig beräknats till 2,000,000 kronor.

Vidkommande kostnaderna för Lyckebyåns reglering samt för förbättring av ofullständiga jordbruk i Blekinge län ha dessa i enlighet med utredningens förslag angivits till 250,000 kronor respektive 100,000 kronor under nästa budgetår. Med hänsyn till de ifrågavarande företagens natur synes det mig skäligt, att för finansieringen tagas i anspråk de medel ur anslaget till reservarbeten, som jämlikt medgivande av 1935 års riksdag må disponeras till främjande av företagsverksamhet. Beloppet som skulle få disponeras för nämnda ändamål utgör 1,000,000 kronor. Härav återstå omkring 650,000 kronor, vadan jag icke vill ifrågasätta, att ytterligare medel ställas till förfogande i nu nämnt syfte. Jag återkommer till denna fråga i annat sammanhang.

Det torde få bero på en senare prövning, huruvida och i vilken mån de nu ifrågavarande kostnaderna definitivt böra gäldas av arbetslöshetsmedel. Möjligen kan det befinnas riktigast, att medel ur avdikningsanslaget eller avdikningslånefonden vid en slutlig reglering helt eller till någon del tagas i anspråk för ändamålet och motsvarande belopp sålunda framdeles tillföres den nämnda anslagsposten.

Beträffande slutligen frågan om anslagen till lån och subventioner till

främjande av enskild företagsamhet, anser jag mig böra framhålla, att vissa olägenheter yppat sig i de fall, då företag, som erhållit lån, råkat på obestånd. Staten har nämligen i fråga om dessa lån icke möjlighet att biträda ackord, på sätt gäller i fråga om statens under statskontorets förvaltning stående utlåningsfonder, och kan därigenom tillskyndas onödiga förluster. Det synes mig därför önskvärt, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs ävensom att eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis eftergiva långgivarens rätt, med befogenhet för Kungl. Maj:t att generellt eller i vissa fall uppdraga åt underordnad myndighet att besluta i sådan fråga.

Vad i övrigt det ifrågavarande låneanslaget angår, giver den lämnade redogörelsen vid handen, dels att under det senaste året anlitaudet av detsamma alltmera inskränkts, dels att ett belopp av i runt tal 2,000,000 kronor återstår odisponerat. Såvitt nu kan bedömas, lär jämväl i fortsättningen stor återhållsamhet vid låne- och subventionsverksamheten böra iakttagas. Emellertid synes det mig vara av betydelse, att, därest undersökningarna rörande startande av industriell verksamhet inom de av arbetslöshet svårast hem sökta delarna av landet i något fall skulle visa, att verklig hjälp på denna väg kan åvägabringas, lån och eventuellt subventioner må kunna ifrågakomma för att öka sysselsättningsmöjligheterna. Anledning synes nu knappast föreligga till antagande, att anslaget skall behöva i nämnvärd mån tagas i anspråk för stödverksamhet inom andra delar av landet än de nu åsyftade. Skäl saknas därför att äska nya medel för ändamålet i fråga.

De ytterligare erforderliga anslagsbelopp å budgeten, för vilka täckning erfordras, begränsa sig till det belopp av 4,000,000 kronor, varmed mina nu gjorda äskanden överstiga de i statsverkspropositionen beräknade. Chefen för finansdepartementet torde senare få anmäla frågan om sättet för täckande av detta belopp.

Hemställan.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört och under framhållande av att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen läser kunna avlätas, utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Statliga och kommunala beredskapsarbeten under femte huvudtiteln för budgetåret 1936/1937 anvisa ett reservationsanslag av kronor 3,000,000;

dels till Inköp av gatsten för statens räkning för samma budgetår under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av kronor 2,000,000;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att beträffande lån ur anslagen till lån och subventioner till främjande av enskild

Kungl. Maj:ts proposition nr 265.

företagsamhet efter prövning av omständigheterna i varje föreliggande fall biträda ackord i eller utom gäldenärs eller löftesmans konkurs ävensom eljest vid gäldenärs eller löftesmans obestånd helt eller delvis eftergiva långgivarens rätt, med befogenhet för Kungl. Maj:t att uppdraga åt underordnad myndighet att besluta i sådan fråga.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Henry Rooth.

Bilaga A.

U p p g i f t

rörande vissa arbetslöshetsförhållanden enligt kommunernas rapporter till statens arbetslöshetskommission för den 31 mars 1935 och den 31 mars 1936.

A. L ä n s v i s.

L ä n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat ant- al hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- antas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Stockholms stad	526,027	7,807	5,356	1.0	4,981	889	3,850	242
Stockholms län ..	222,307	3,528	2,055	0.9	1,175	604	554	17
Uppsala » ..	107,490	1,623	630	0.6	334	165	88	81
Södermanlands » ..	150,611	1,092	459	0.3	269	207	49	13
Östergötlands » ..	228,236	2,179	1,394	0.6	1,168	332	812	24
Jönköpings » ..	157,102	1,527	913	0.6	533	510	11	12
Kronobergs » ..	123,828	1,385	809	0.7	488	396	89	3
Kalmar » ..	171,917	2,702	1,572	0.9	1,093	858	208	27
Gotlands » ..	20,633	309	205	1.0	122	122	—	—
Blekinge » ..	144,302	4,134	2,374	1.6	1,785	1,773	—	12
Kristianstads » ..	169,147	1,588	616	0.4	429	417	4	8
Malmöhus » ..	422,887	5,856	4,043	1.0	3,417	1,194	2,132	91
Hallands » ..	85,555	1,206	786	0.9	558	519	23	16
Göteborgs stad	255,386	5,690	3,801	1.5	3,561	437	2,906	218
Göteborgs och Bohus län i övrigt	158,576	5,687	4,587	2.9	3,665	2,663	871	131
Älvsborgs län ..	193,037	2,273	1,147	0.6	622	523	98	1
Skaraborgs » ..	119,992	1,482	767	0.6	468	307	128	33
Värmlands » ..	246,876	5,165	2,467	1.0	1,374	961	352	61
Örebro » ..	183,927	2,857	1,455	0.8	968	673	227	68
Västmanlands » ..	130,648	1,127	348	0.3	223	142	80	1
Kopparbergs » ..	223,450	3,538	1,630	0.7	887	620	202	65
Gävleborgs » ..	263,230	4,841	2,588	1.0	1,646	823	754	99
Västernorrlands » ..	250,584	8,277	7,571	3.0	6,161	2,451	3,353	357
Jämtlands » ..	89,444	873	411	0.5	248	222	—	26
Västerbottens » ..	171,858	2,492	1,380	0.8	629	395	104	130
Norrbottnens » ..	176,263	4,350	3,798	2.2	2,448	1,301	861	286
Summa	4,993,313	83,588	53,162	1.1	39,252	19,504	17,726	2,022

B. Kommunvis.

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / _i 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / _s 1936	D ä r a v		
		¹ / _s 1935	¹ / _s 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
<i>Stockholms stad</i>	526,027	7,807	5,356	1.0	4,981	889	3,850	242
<i>Stockholms län:</i>								
Djursholms stad	6,364	35	26	0.4	14	14	—	—
Lidingö »	10,902	95	25	0.2	12	10	2	—
Norrtälje »	4,895	112	100	2.0	65	65	—	—
Sundbybergs »	8,770	158	125	1.4	96	24	72	—
Södertälje »	14,479	219	127	0.9	38	38	—	—
Vaxholms »	2,917	42	25	0.9	19	19	—	—
Almunge	2,368	25	8	0.3	7	7	—	—
Bladåker	722	22	7	1.0	2	2	—	—
Bo	2,272	20	27	1.2	—	—	—	—
Botkyrka	5,156	78	rapp. ej	—	—	—	—	—
Börstil	3,257	34	25	0.8	—	—	—	—
Danderyd	4,341	52	27	0.6	14	—	14	—
Ed	1,417	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Edebo	1,907	73	58	3.0	33	28	—	5
Edsbro	1,424	31	17	1.2	2	2	—	—
Ekerö	1,517	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Faringe	790	13	4	0.5	—	—	—	—
Fasterna	1,351	42	10	0.7	4	4	—	—
Forsmark	813	54	57	7.0	11	11	—	—
Fresta	1,084	9	—	—	—	—	—	—
Frötuna	1,274	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Färentuna	845	14	—	—	—	—	—	—
Gustafsberg	2,231	13	—	—	—	—	—	—
Hammarby	1,940	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Harg	2,399	118	137	5.7	14	14	—	—
Huddinge	11,384	191	72	0.6	43	—	43	—
Husby-Lyhundra	731	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Husby-Årlinghundra	1,050	—	8	0.8	8	8	—	—
Hässelby köping	2,325	45	22	0.9	4	4	—	—
Häverö	5,397	202	139	2.6	84	61	12	11
Hökhuvud	1,316	rapp. ej	13	1.0	—	—	—	—
Järfälla	2,959	48	15	0.5	11	4	7	—
Knutby	1,428	39	8	0.6	—	—	—	—
Kårsta	835	17	3	0.4	—	—	—	—
Länna	2,574	39	16	0.6	—	—	—	—
Möja	683	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Nacka	9,076	152	128	1.4	107	44	63	—
Norrsunda	740	44	26	3.5	3	—	3	—
Nynäshamns köping	4,204	74	67	1.6	53	—	53	—
Riala	1,033	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rimbo	2,088	49	45	2.2	16	16	—	—
Roslagskulla	660	23	8	1.2	—	—	—	—
Rådmansö	1,586	21	rapp. ej	—	—	—	—	—
Salem	2,153	9	1	0.0	—	—	—	—
Saltsjöbadens köping	3,313	39	30	0.9	10	10	—	—
Sollentuna	11,373	180	112	1.0	99	37	61	1
Solna	21,613	422	314	1.5	264	79	185	—
Spånga	10,914	137	60	0.5	49	23	26	—
Stocksunds köping	2,978	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Turinge	2,222	12	—	—	—	—	—	—
Tyresö	1,262	13	13	1.0	12	12	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / ₁ 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / ₃ 1936	D ä r a v		
		¹ / ₃ 1935	¹ / ₃ 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Täby	5,129	65	16	0.3	13	3	10	—
Ununge	1,304	44	32	2.5	16	16	—	—
Vallentuna	1,808	21	15	0.8	2	1	1	—
Valö	1,550	21	14	0.9	—	—	—	—
Vårdinge	1,790	28	rapp. ej	—	—	—	—	—
Väddö	3,352	4	»	—	—	—	—	—
Värmdö	2,856	47	15	0.5	10	8	2	—
Västerhaninge	2,846	25	8	0.3	8	8	—	—
Vätö	1,354	15	—	—	—	—	—	—
Österhaninge	2,925	29	rapp. ej	—	—	—	—	—
Östertälje	1,190	31	—	—	—	—	—	—
Österåker	3,131	68	33	1.1	15	15	—	—
Överjärna	1,740	23	17	1.0	17	17	—	—
Summa	222,307	3,528	2,055	0.9	1,175	604	554	17
<i>Uppsala län:</i>								
Enköpings stad	5,873	57	13	0.2	3	3	—	—
Uppsala »	32,364	301	269	0.8	205	89	68	48
Alunda	2,805	38	2	0.1	2	2	—	—
Björklinge	1,748	2	5	0.3	5	5	—	—
Bondkyrka	5,153	22	27	0.5	15	15	—	—
Bro och Lossa	1,504	14	12	0.8	12	10	2	—
Bälinge	1,932	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Danmark	1,136	10	»	—	—	—	—	—
Dannemora	1,075	12	»	—	—	—	—	—
Enköpings-Näs	479	4	»	—	—	—	—	—
Film	2,689	37	9	0.3	5	5	—	—
Gamla Uppsala	2,349	19	7	0.3	7	5	2	—
Husby-Sjutolft	682	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Håbo-Tibble	577	7	»	—	—	—	—	—
Hällnäs	2,803	42	14	0.5	—	—	—	—
Håtuna	836	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kalmar	599	8	—	—	—	—	—	—
Lena	1,136	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Morkarla	798	5	»	—	—	—	—	—
Skuttunge	1,136	2	»	—	—	—	—	—
Skåfthammar	1,745	92	60	3.4	24	24	—	—
Stockholms-Näs	827	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Svinnegarn	536	12	»	—	—	—	—	—
Söderfors	2,067	93	83	4.0	43	5	16	22
Teda	355	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tegelsmora	2,024	35	1	0.0	—	—	—	—
Tensta	1,385	9	1	0.1	—	—	—	—
Tierps köping	1,469	27	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tierps lk.	5,689	81	—	—	—	—	—	—
Tolfta	1,508	34	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vaksala	1,589	14	»	—	—	—	—	—
Vendel	2,765	15	»	—	—	—	—	—
Viksta	1,060	5	»	—	—	—	—	—
Värfrukyrka	1,216	8	»	—	—	—	—	—
Västland	2,785	140	27	1.0	1	—	—	1
Yttergran	639	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Älvkarleby	8,988	379	65	0.7	10	—	—	10
Österlövsta	3,169	44	35	1.1	2	2	—	—
Summa	107,490	1,623	630	0.6	334	165	88	81

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälpas antal 1/3 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Södermanlands län:</i>								
Eskilstuna stad	34,282	153	94	0.3	66	66	—	—
Katrineholms »	7,922	69	55	0.7	44	31	13	—
Nyköpings »	11,977	112	118	1.0	47	34	—	13
Strängnäs »	4,839	48	15	0.3	4	4	—	—
Torshälla »	1,853	21	7	0.4	5	5	—	—
Trosa »	866	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Barva	777	3	»	—	—	—	—	—
Bettna	1,744	10	»	—	—	—	—	—
Björkvik	3,017	15	—	—	—	—	—	—
Björnlunda	1,934	8	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bogsta	412	rapp. ej	1	0.2	1	1	—	—
Dunker	1,660	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Flen	3,372	8	»	—	—	—	—	—
Fogdö	1,078	3	»	—	—	—	—	—
Frustuna	2,716	14	7	0.3	7	7	—	—
Gryt	1,808	9	—	—	—	—	—	—
Gåsinge	1,320	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Helgarö	485	2	»	—	—	—	—	—
Helgona	867	8	4	0.5	—	—	—	—
Husby-Oppunda	899	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Husby-Rekarne	2,532	14	»	—	—	—	—	—
Hyltinge	1,652	33	16	1.0	16	16	—	—
Härad	898	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Höto	1,687	9	7	0.4	—	—	—	—
Julita	2,756	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Jäder	1,263	1	»	—	—	—	—	—
Kila	2,259	26	—	—	—	—	—	—
Kjula	1,265	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kärnbo	763	1	»	—	—	—	—	—
Lilla Malma	1,137	5	»	—	—	—	—	—
Malmköpings köping	1,082	19	»	—	—	—	—	—
Mörkö	1,163	2	»	—	—	—	—	—
S:t Nikolai	5,227	84	81	1.5	62	28	34	—
Sköldinge	3,216	30	rapp. ej	—	—	—	—	—
Stenkvista	1,161	1	»	—	—	—	—	—
Stigtomta	1,969	40	23	1.2	—	—	—	—
Stora Malm	3,544	46	3	0.1	3	1	2	—
Strängnäs lk.	1,434	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sundby	467	2	»	—	—	—	—	—
Toresund	1,312	14	»	—	—	—	—	—
Torshälla lk.	2,626	8	»	—	—	—	—	—
Trosa-Vagnhärad	2,003	25	—	—	—	—	—	—
Tuna	948	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tystberga	1,300	10	14	1.1	14	14	—	—
Vansö	680	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vrena	769	17	1	0.1	—	—	—	—
Västerljung	1,137	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västermo	1,443	7	»	—	—	—	—	—
Västra Vingåker	8,638	33	4	0.0	—	—	—	—
Ytterselö	1,119	18	rapp. ej	—	—	—	—	—
Åker	2,496	36	rapp. ej	0.4	—	—	—	—
Årla	2,163	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Öja	1,442	11	»	—	—	—	—	—
Östra Vingåker	2,078	12	—	—	—	—	—	—
Överselö	1,154	30	rapp. ej	—	—	—	—	—
Summa	150,611	1,092	459	0.3	269	207	49	13

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/3 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- en
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Östergötlands län:</i>								
Linköpings stad	32,170	248	252	0.8	235	81	154	—
Mjölby »	6,011	33	47	0.8	45	—	45	—
Motala »	6,279	25	1	0.0	—	—	—	—
Norrköpings »	62,571	866	790	1.3	698	104	570	24
Skänninge »	1,721	20	rapp. ej	—	—	—	—	—
Söderköpings »	2,828	26	18	0.6	14	14	—	—
Vadstena »	2,902	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Allhelgona	837	5	»	—	—	—	—	—
Bjälbo	681	13	»	—	—	—	—	—
Borg	4,168	60	»	—	—	—	—	—
Brunneby	1,524	25	10	0.7	2	2	—	—
Börtrum	352	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Dagsberg	867	9	3	0.3	3	—	3	—
Ekeby	4,175	25	4	0.1	—	—	—	—
Fornåsa	807	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gistad	695	8	»	—	—	—	—	—
Gryt	2,186	14	»	—	—	—	—	—
Heda	807	6	»	—	—	—	—	—
Hogstad	827	13	—	—	—	—	—	—
Hällestad	4,579	23	8	0.2	6	—	6	—
Höjby	1,069	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Jonsberg	1,509	3	»	—	—	—	—	—
Kimstad	1,695	16	19	1.1	19	11	8	—
Kisa	4,019	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kristberg	2,110	4	»	—	—	—	—	—
Krokek	2,198	21	13	0.6	5	5	—	—
Kullerstad	2,950	46	13	0.4	1	1	—	—
Kvillinge	4,694	85	25	0.5	16	16	—	—
Källstad	265	8	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kärna	1,522	27	1	0.1	1	—	1	—
Mogata	1,157	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Motala lk.	7,953	69	19	0.2	6	6	—	—
Norra Vi	930	4	—	—	—	—	—	—
Oppeby	1,200	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Orlunda	469	8	2	0.4	2	—	2	—
Rappestad	654	1	—	—	—	—	—	—
Regna	1,564	13	—	—	—	—	—	—
Ringarum	4,532	5	5	0.1	2	2	—	—
Risinge	10,004	46	35	0.3	14	—	14	—
Rogslösa	1,205	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rystad	1,127	9	»	—	—	—	—	—
Rönö	584	4	1	0.2	1	—	1	—
Simonstorp	804	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Skedevi	3,068	25	rapp. ej	—	—	—	—	—
Skällvik	1,029	28	»	—	—	—	—	—
Skärkind	1,467	—	2	0.1	2	2	—	—
Skönberga	1,034	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Slaka	887	8	»	—	—	—	—	—
Styrestad	799	6	1	0.1	1	1	—	—
Sund	1,559	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Svanshals	915	16	»	—	—	—	—	—
Svinhult	664	2	1	0.2	—	—	—	—
Tidersrum	1,124	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tingstad	533	5	—	—	—	—	—	—
Tjällmo	2,660	12	9	0.3	1	1	—	—
Tjärstad	2,190	—	2	0.1	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ^{1/1} 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ^{31/3} 1936	D ä r a v		
		^{31/3} 1935	^{31/3} 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valdemarsviks köping	2,706	34	23	0.8	20	12	8	—
Vikingstad	1,170	2	2	0.2	2	2	—	—
Vreta kloster	3,341	39	49	1.5	39	39	—	—
Vånga	2,268	26	rapp. ej	—	—	—	—	—
Väderstad	1,231	—	2	0.2	2	2	—	—
Västerlösa	936	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Yxnarum	731	2	»	—	—	—	—	—
Ätvid	5,078	47	37	0.7	31	31	—	—
Östra Ryd	1,645	9	—	—	—	—	—	—
Summa	228,236	2,179	1,394	0.6	1,168	332	812	24
<i>Jönköpings län:</i>								
Eksjö stad	6,945	57	65	0.9	15	9	6	—
Gränna »	1,327	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Huskvarna »	8,256	28	32	0.4	28	28	—	—
Jönköpings »	32,840	431	281	0.9	171	171	—	—
Nässjö »	9,351	151	186	2.0	115	110	—	5
Tranås »	6,814	124	76	1.1	60	53	—	7
Vetlanda »	3,761	26	11	0.3	6	6	—	—
Värnamo »	4,534	37	42	0.9	35	35	—	—
Alseda	2,260	29	2	0.1	1	1	—	—
Anderstorp	2,775	10	2	0.1	1	1	—	—
Barkeryd	1,544	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Barnarp	3,053	4	4	0.1	3	3	—	—
Bodafors köping	1,994	24	12	0.6	11	11	—	—
Bottnaryd	1,035	3	—	—	—	—	—	—
Bredaryd	1,570	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bredestad	1,240	29	18	1.5	5	5	—	—
Bringetofta	1,130	3	—	—	—	—	—	—
Byarum	3,612	18	6	0.2	—	—	—	—
Båraryd	2,743	25	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bäckseda	983	12	4	0.4	2	2	—	—
Eksjö lk.	1,168	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Flisby	1,690	16	12	0.7	5	—	5	—
Forserum	2,059	20	rapp. ej	—	—	—	—	—
Forsheda	750	3	»	—	—	—	—	—
Frimnaryd	925	21	13	1.4	—	—	—	—
Färgaryd	2,519	28	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gränna lk.	2,316	19	»	—	—	—	—	—
Gällaryd	1,223	1	»	—	—	—	—	—
Hakarp	1,809	8	»	—	—	—	—	—
Hjälmseryd	2,853	12	»	—	—	—	—	—
Ingatorp	2,269	2	»	—	—	—	—	—
Korsberga	1,483	17	9	0.6	4	4	—	—
Källeryd	545	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Långaryd	3,571	38	8	0.2	3	3	—	—
Norra Ljunga	1,180	7	—	—	—	—	—	—
Norra Solberga	2,534	96	95	3.7	47	47	—	—
Nässjö lk.	1,682	3	3	0.2	3	3	—	—
Rogberga	1,708	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rydaholm	3,321	4	»	—	—	—	—	—
Stockaryd	1,508	10	3	0.2	3	3	—	—
Svenarum	1,599	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Säby	3,666	32	12	0.3	6	6	—	—
Södra Unnaryd	1,945	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Torskinge	552	9	»	—	—	—	—	—
Vallsjö	2,153	16	3	0.1	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / _i 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / _s 1936	D ä r a v		
		¹ / _s 1935	¹ / _s 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vetlanda lk.	2,775	24	6	0.2	6	6	—	—
Villstad	2,935	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vrigstad	1,465	20	8	0.5	3	3	—	—
Våxtorp	1,379	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Värnamo lk.	3,018	16	—	—	—	—	—	—
Ödestugu	735	11	—	—	—	—	—	—
Summa	157,102	1,527	913	0.6	533	510	11	12
<i>Kronobergs län:</i>								
Ljungby stad	4,722	36	16	0.3	16	16	—	—
Växjö *	9,919	135	114	1.1	97	33	61	3
Agunnaryd	1,321	4	6	0.5	—	—	—	—
Algutsboda	4,313	8	10	0.2	—	—	—	—
Almundsryd	3,819	64	29	0.8	21	20	1	—
Aneboda	937	21	9	1.0	—	—	—	—
Angelstad	1,233	12	—	—	—	—	—	—
Annerstad	1,067	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Berg	1,080	4	—	—	—	—	—	—
Dädesjö	1,467	38	19	1.3	14	10	4	—
Ekeberga	1,858	56	40	2.2	27	27	—	—
Furuby	840	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gårdsby	1,206	4	—	—	—	—	—	—
Göteryd	2,400	39	19	0.8	12	12	—	—
Hallaryd	1,326	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hamneda	1,342	15	8	0.6	4	4	—	—
Hemmesjö	809	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hornaryd	437	8	—	—	—	—	—	—
Hovmantorp	3,848	18	18	0.5	—	—	—	—
Hälleberga	2,272	9	5	0.2	1	—	1	—
Härlunda	1,324	32	13	1.0	—	—	—	—
Jät	728	1	1	0.1	—	—	—	—
Lenhovda	2,213	44	37	1.7	15	7	8	—
Ljuder	2,229	39	17	0.8	6	6	—	—
Långasjö	1,741	16	5	0.3	—	—	—	—
Markaryds köping ..	1,116	21	20	1.8	13	10	3	—
Markaryds lk.	3,452	41	36	1.0	30	30	—	—
Moheda	2,248	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Nottebäck med Gran- hult	2,458	4	—	—	—	—	—	—
Nöbbele	1,342	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Odensjö	763	2	»	—	—	—	—	—
Ormesberga	387	2	»	—	—	—	—	—
Pjätteryd	1,368	11	9	0.7	9	9	—	—
Ryssby	2,353	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sjösås	1,277	3	12	0.9	—	—	—	—
Stenbrohult	2,656	34	17	0.6	14	14	—	—
Södra Ljunga	1,428	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Södra Sandsjö	2,465	19	8	0.3	6	6	—	—
Tegnaby	612	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tingsryds köping ..	956	18	9	0.9	9	9	—	—
Tingsås	2,233	73	31	1.4	20	20	—	—
Tjureda	800	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tolg	1,152	1	»	—	—	—	—	—
Traryd	3,261	25	34	1.0	31	26	5	—
Tävelsås	862	11	2	0.2	—	—	—	—
Urshult	3,932	78	30	0.8	18	18	—	—
Uråsa	595	2	rapp. ej	—	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat ant- al hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/1 1935	1/1 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Virestad	3,449	97	24	0.7	16	16	—	—
Vislanda	2,547	17	2	0.1	2	2	—	—
Väckelsång	2,064	33	13	0.6	3	3	—	—
Västra Torsås	2,986	24	12	0.4	4	—	4	—
Växjö lk.	4,807	43	24	0.5	17	15	2	—
Aseda	3,618	45	46	1.3	25	25	—	—
Ålghult	4,465	8	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ålmeboda	2,669	34	16	0.6	—	—	—	—
Ålmhults köping ..	2,785	56	95	3.4	58	58	—	—
Öjaby	715	4	3	0.4	—	—	—	—
Östra Torsås	1,556	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Summa	123,828	1,385	809	0.7	488	396	89	3
<i>Kalmar län:</i>								
Borgholms stad....	2,033	13	10	0.5	9	9	—	—
Kalmar »	20,588	394	272	1.3	209	173	36	—
Nybro »	4,329	65	54	1.2	27	27	—	—
Oskarshamns »	8,641	430	369	4.3	288	138	125	25
Vimmerby »	3,620	21	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västerviks »	12,731	171	120	0.9	84	59	25	—
Bäckebo	2,004	—	14	0.7	6	6	—	—
Dalhem	1,240	9	7	0.6	—	—	—	—
Döderhult	5,405	183	75	1.4	67	52	15	—
Emmaboda köping..	1,236	10	8	0.6	7	7	—	—
Fagerhult	2,285	48	3	0.1	3	3	—	—
Fliseryd	2,737	114	59	2.2	39	39	—	—
Fågelfors	1,320	74	rapp. ej	—	—	—	—	—
Förlösa	1,300	3	»	—	—	—	—	—
Gamleby	3,299	122	74	2.2	67	65	—	2
Gladhammar	2,287	14	—	—	—	—	—	—
Gråsgård	636	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gårdserum	1,859	5	—	—	—	—	—	—
Hallingeberg	2,918	10	—	—	—	—	—	—
Hannås	1,291	15	3	0.2	2	2	—	—
Hjortedt	3,506	79	29	0.8	21	21	—	—
Hultsfreds köping..	1,963	40	18	0.9	11	11	—	—
Högsby	5,708	62	32	0.6	17	17	—	—
Kläckeberga	914	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kräksmåla	1,995	19	7	0.4	5	5	—	—
Ljungby	3,507	16	1	0.0	—	—	—	—
Locknevi	1,786	6	—	—	—	—	—	—
Lofta	2,226	41	12	0.5	4	4	—	—
Långemåla	1,733	16	31	1.8	3	3	—	—
Lönneberga	2,047	30	11	0.5	10	10	—	—
Madesjö	4,977	30	8	0.2	—	—	—	—
Misterhult	4,191	50	49	1.2	41	41	—	—
Målilla	2,691	18	9	0.3	7	7	—	—
Mönsterås köping..	1,615	31	24	1.5	13	13	—	—
Mönsterås lk.	2,617	13	14	0.5	3	3	—	—
Mörbylånga köping..	586	7	7	1.2	7	7	—	—
Mörbylånga lk.	960	17	21	2.2	20	20	—	—
Mörlunda	4,059	45	5	0.1	3	3	—	—
Oskar	954	15	12	1.3	4	4	—	—
Söderåkra	4,361	39	2	0.0	2	—	2	—
Södra Möckleby	1,544	45	12	0.8	2	—	2	—
Torslunda	1,663	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Torsås	4,989	33	21	0.4	16	14	2	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tryserum	1,940	31	8	0.4	1	—	1	—
Tuna	2,531	5	5	0.2	—	—	—	—
Ukna	1,940	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Virserum	3,550	58	40	1.1	24	24	—	—
Vissefjärda	4,393	47	33	0.8	17	17	—	—
Västra Ed	2,643	40	15	0.6	14	14	—	—
Västrum	1,536	37	26	1.7	16	16	—	—
Aby	2,085	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Alem	5,052	74	34	0.7	24	24	—	—
Örsjö	1,291	18	8	0.6	—	—	—	—
Östra Ed	1,144	5	10	0.9	—	—	—	—
Överum	1,461	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Summa	171,917	2,702	1,572	0.9	1,093	858	208	27
<i>Gottlands län:</i>								
Visby stad	11,009	192	162	1.5	99	99	—	—
Boge	499	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bunge	855	10	1	0.1	1	1	—	—
Follingbo	546	2	7	1.3	—	—	—	—
Färö	1,076	4	—	—	—	—	—	—
Hangvar	871	9	—	—	—	—	—	—
Hellvi	777	7	22	2.8	22	22	—	—
Levede	575	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Lärbro	1,407	2	11	0.8	—	—	—	—
Rute	902	61	rapp. ej	—	—	—	—	—
Slite köping (Othem)	1,849	19	2	0.1	—	—	—	—
Träkumla	267	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Summa	20,633	309	205	1.0	122	122	—	—
<i>Blekinge län:</i>								
Karlshamns stad....	7,935	210	75	0.9	60	60	—	—
Karlskrona *	28,287	421	328	1.2	264	259	—	5
Ronneby *	5,940	102	88	1.5	48	48	—	—
Sölvesborgs *	4,002	49	39	1.0	29	29	—	—
Asarum	8,951	419	163	1.8	138	138	—	—
Aspö	997	52	33	3.3	14	14	—	—
Augerum	3,573	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Backaryd	2,210	110	64	2.9	64	62	—	2
Bräkne-Hoby	4,869	156	77	1.6	65	65	—	—
Edestad	906	18	17	1.9	—	—	—	—
Elleholm	395	21	1	0.3	1	1	—	—
Eringsboda	2,146	91	79	3.7	52	52	—	—
Fridlevstad	2,667	72	36	1.3	28	28	—	—
Gammalstorp	2,195	73	33	1.5	21	21	—	—
Hasslö	1,502	100	92	6.1	57	54	—	3
Hallaryd	2,893	137	86	3.0	85	85	—	—
Jämjö	2,631	36	10	0.4	7	7	—	—
Jämshög	5,386	182	62	1.2	42	42	—	—
Kristianopel	2,789	25	11	0.4	4	4	—	—
Kyrkhult	4,494	172	114	2.5	102	102	—	—
Listerby	2,043	206	110	5.4	102	102	—	—
Lösen	2,677	27	rapp. ej	—	—	—	—	—
Mjällby	5,767	66	60	1.0	27	27	—	—
Mörrum	4,355	335	169	3.9	158	158	—	—
Nättraby	2,268	61	38	1.7	31	31	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / ₁ 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / ₁ 1936	D ä r a v		
		¹ / ₁ 1935	¹ / ₁ 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälpn
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ramdala	2,576	39	20	0.8	11	9	—	2
Ringamåla	1,552	15	5	0.3	—	—	—	—
Ronneby lk.	8,443	143	59	0.7	49	49	—	—
Rödeby	3,895	56	32	0.8	14	14	—	—
Sillhövda	2,178	57	30	1.4	15	15	—	—
Sturkö	1,990	206	199	10.0	134	134	—	—
Sölvesborgs lk.	1,006	9	11	1.1	5	5	—	—
Tjurkö	538	43	19	3.5	16	16	—	—
Torhamn	2,664	86	47	1.8	28	28	—	—
Tving	2,859	56	41	1.4	26	26	—	—
Ysane	1,183	55	24	2.0	19	19	—	—
Åryd	2,182	141	66	3.0	48	48	—	—
Öljehult	1,358	72	36	2.7	21	21	—	—
Summa	144,302	4,134	2,374	1.6	1,785	1,773	—	12
<i>Kristianstads län:</i>								
Hässleholms stad ...	3,331	50	54	1.6	44	44	—	—
Kristianstads » ...	14,483	195	109	0.8	95	87	—	8
Simrishamns » ...	2,582	37	19	0.7	4	4	—	—
Ängelholms » ...	5,542	66	53	1.0	35	35	—	—
Barkåkra	2,288	6	1	0.0	1	1	—	—
Björnekulla	3,596	18	22	0.6	21	21	—	—
Bolshög	410	2	1	0.2	1	1	—	—
Borrby	2,580	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Båstad	2,166	2	»	—	—	—	—	—
Everöd	1,394	1	—	—	—	—	—	—
Fagerhult	1,462	33	13	0.9	4	4	—	—
Fjälkestad	1,472	24	9	0.6	9	9	—	—
Fjälkinge	1,356	12	1	0.1	1	1	—	—
Färingtofta	1,093	9	2	0.2	—	—	—	—
Färlöv	2,009	37	rapp. ej	—	—	—	—	—
Förslov	2,053	15	»	—	—	—	—	—
Gladsax	1,326	5	2	0.2	2	2	—	—
Glemminge	1,118	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Glimåkra	3,766	12	4	0.1	3	3	—	—
Grevie	1,761	5	—	—	—	—	—	—
Gråmanstorp	4,257	33	19	0.4	17	17	—	—
Hjärsås	2,453	55	27	1.1	19	19	—	—
Hov	1,111	13	—	—	—	—	—	—
Huaröd	967	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Häglinge	877	4	»	—	—	—	—	—
Hästveda	1,911	6	»	—	—	—	—	—
Hörup	815	2	»	—	—	—	—	—
Ignaberga	1,032	—	3	0.3	—	—	—	—
Ivetofta	3,492	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Knisslinge	1,929	5	—	—	—	—	—	—
Kvidinge	2,409	5	1	0.0	1	1	—	—
Loshult	1,997	38	13	0.7	7	7	—	—
Löderup	2,244	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Munka-Ljungby	2,386	6	»	—	—	—	—	—
Norra Mellby	2,424	25	13	0.5	6	6	—	—
Norra Strö	755	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Norra Åkarp	2,779	21	14	0.5	9	9	—	—
Norra Åsum	4,581	49	18	0.4	12	12	—	—
Nosaby	2,379	30	12	0.5	12	12	—	—
Näsum	2,078	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Oppmanna	1,682	34	6	0.4	2	2	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälp sökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp tas antal 1/3 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Osby	5,078	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rinkaby	994	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Riseberga	4,096	33	»	—	—	—	—	—
S:t Olof	1,622	7	»	—	—	—	—	—
Simris	1,445	13	2	0.1	—	—	—	—
Skepparslöv	1,180	3	4	0.3	4	—	4	—
Stiby	1,305	11	3	0.2	3	3	—	—
Stoby	3,609	58	38	1.1	19	19	—	—
Tjörnarp	1,144	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tomelilla köping	2,813	9	—	—	—	—	—	—
Tryde	1,831	3	—	—	—	—	—	—
Träne	1,275	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Valby	974	4	»	—	—	—	—	—
Vankiva	2,006	9	»	—	—	—	—	—
Vinslövs köping	1,529	12	»	—	—	—	—	—
Vinslövs lk.	2,034	22	»	—	—	—	—	—
Vittsjö	2,564	10	»	—	—	—	—	—
Vittskövle	1,072	2	»	—	—	—	—	—
Vånga	1,699	19	»	—	—	—	—	—
Vä	1,623	23	21	1.3	—	—	—	—
Västra Broby	2,228	53	25	1.1	25	25	—	—
Västra Karup	2,743	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västra Sönnarslöv ..	1,472	7	5	0.3	5	5	—	—
Västra Vram	2,950	21	8	0.3	6	6	—	—
Åhus köping	1,973	24	rapp. ej	—	—	—	—	—
Åhus lk.	2,635	33	10	0.4	1	1	—	—
Önnestad	1,981	29	rapp. ej	—	—	—	—	—
Örkened	4,542	166	76	1.7	56	56	—	—
Östra Broby	2,506	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Östra Hoby	2,064	15	8	0.4	5	5	—	—
Östra Ingelstad	589	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Östra Nöbbelöv	1,165	5	»	—	—	—	—	—
Östra Sönnarslöv ..	1,008	4	»	—	—	—	—	—
Östra Vemmerlöv...	1,052	12	»	—	—	—	—	—
Summa	169,147	1,588	616	0.4	429	417	4	8
<i>Malmöhus län:</i>								
Eslövs stad ..	5,992	164	131	2.2	95	56	39	—
Hälsingborgs » ..	58,382	1,033	753	1.3	703	57	616	30
Höganäs » ..	6,957	170	179	2.6	165	99	56	10
Landskrona » ..	19,060	263	190	1.0	143	143	—	—
Lunds » ..	25,803	314	184	0.7	154	40	112	2
Malmö » ..	138,764	1,771	1,517	1.1	1,330	240	1,045	45
Trälleborgs » ..	13,403	251	278	2.1	207	110	93	4
Ystads » ..	11,189	431	287	2.6	211	137	74	—
Allerum	2,580	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Annelöv	879	15	—	—	—	—	—	—
Ask	814	19	rapp. ej	—	—	—	—	—
Asmundtorp	1,230	11	—	—	—	—	—	—
Balkåkra	690	7	4	0.6	2	2	—	—
Billeberga	1,295	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bjuv	2,984	53	42	1.4	32	21	11	—
Bosjöklöster	1,142	—	1	0.1	1	1	—	—
Bunkeflo	1,985	6	6	0.3	5	2	3	—
Burlöv	5,510	46	21	0.4	11	2	9	—
Börringe	1,736	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ekeby	3,476	60	5	0.1	5	5	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 31/3 1936	D ä r a v		
		31/3 1935	31/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälpen
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Felestad	250	8	rapp. ej	—	—	—	—	—
Fjälle	1,069	6	—	—	—	—	—	—
Fjärestad	655	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Flädie	730	3	»	—	—	—	—	—
Fränninge	2,266	10	»	—	—	—	—	—
Genarp	1,689	2	»	—	—	—	—	—
Gislöv	917	5	11	1.2	10	10	—	—
Grönby	1,017	9	4	0.4	—	—	—	—
Gudmundtorp	1,437	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gylle	512	5	4	0.8	4	4	—	—
Gässie	409	3	2	0.5	2	2	—	—
Hammarlöv	553	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Holmby	1,089	4	»	—	—	—	—	—
Hyby	1,983	10	»	—	—	—	—	—
Hästad	530	11	15	2.8	6	6	—	—
Hällestad	905	3	1	0.1	—	—	—	—
Härslöv	1,199	15	2	0.2	2	2	—	—
Hököpinge	969	10	6	0.6	5	5	—	—
Hörby lk.	3,004	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Höör	3,362	8	»	—	—	—	—	—
Igelösa och Odarslöv	791	12	»	—	—	—	—	—
Kattarp	1,922	1	5	0.3	5	5	—	—
Konga	720	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kvistofta	1,541	10	»	—	—	—	—	—
Kågeröd	1,818	26	»	—	—	—	—	—
Källstorp	636	11	1	0.2	—	—	—	—
Kävlinge	2,559	32	23	0.9	22	22	—	—
Lilla Bedinge	803	rapp. ej	6	0.7	—	—	—	—
Lilla Isie	617	15	10	1.6	5	5	—	—
Lilla Slågarp	766	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Lomma	3,473	20	20	0.6	14	14	—	—
Lyngby	887	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Långaröd	1,512	6	»	—	—	—	—	—
Lövestad	2,307	22	2	0.1	—	—	—	—
Munkarp	720	8	9	1.3	9	9	—	—
Nevishög	1,484	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Norra Vram	1,664	17	11	0.7	5	5	—	—
Reslöv	2,062	20	15	0.7	15	15	—	—
Risekatslösa	454	4	3	0.7	3	3	—	—
S:t Ibb	964	13	6	0.6	6	6	—	—
Saxtorp	993	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Simlinge	264	2	»	—	—	—	—	—
Sjörup	948	6	»	—	—	—	—	—
Skegrie	534	2	1	0.2	1	1	—	—
Skivarp	1,975	18	—	—	—	—	—	—
Skurups lk.	2,577	37	—	—	—	—	—	—
Skårby	1,034	16	5	0.5	—	—	—	—
Slimminge	1,538	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Snärestad	686	12	—	—	—	—	—	—
Solberga	281	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Stehag	1,582	13	5	0.3	5	5	—	—
Stora Hammar	725	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Store Herrestad	1,145	10	»	—	—	—	—	—
Stora Köpinge	2,065	19	1	0.0	1	1	—	—
Stävie	668	rapp. ej	2	0.3	2	2	—	—
Svalöv	2,168	7	—	—	—	—	—	—
Svedala köping	1,909	16	10	0.5	8	8	—	—
Svedala lk.	3,307	27	3	0.1	3	3	—	—
Södra Sandby	1,997	31	5	0.3	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Södra Vram	2,725	197	181	6.6	160	90	70	—
Södra Åkarp	530	7	2	0.4	—	—	—	—
Södra Åsum	2,820	45	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tolånga	1,442	2	»	—	—	—	—	—
Torrlösa	1,520	13	»	—	—	—	—	—
Trollenäs	1,421	20	10	0.7	10	10	—	—
Tygelsjö	1,361	2	—	—	—	—	—	—
Valkärra	927	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vanstad	1,591	18	10	0.6	4	—	4	—
Vellinge	1,753	29	10	0.6	10	10	—	—
Viken	1,144	rapp. ej	1	0.1	1	1	—	—
Ville	1,335	11	2	0.1	—	—	—	—
Vollsjö	1,583	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Välinge	1,584	19	3	0.2	3	3	—	—
Välluv	783	4	—	—	—	—	—	—
Väsby	3,212	30	27	0.8	23	23	—	—
Västra Alstad	1,075	13	1	0.1	—	—	—	—
Västra Ingelstad	645	2	3	0.5	3	3	—	—
Västra Karaby	1,206	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västra Klagstorp	1,286	13	—	—	—	—	—	—
Västra Kärrstorp	520	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västra Nöbbelöv	661	21	»	—	—	—	—	—
Västra Sallerup	1,498	6	4	0.3	4	4	—	—
Åspö	314	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Öja	395	10	»	—	—	—	—	—
Örja	870	4	»	—	—	—	—	—
Östraby	1,791	6	»	—	—	—	—	—
Östra Klagstorp	1,218	8	»	—	—	—	—	—
Östra Kärrstorp	1,201	—	2	0.2	2	2	—	—
Östra Torp	856	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Östra Vemmenhög	1,108	10	1	0.1	—	—	—	—
Summa	422,887	5,866	4,048	1.0	3,417	1,194	2,182	91
<i>Hallands län:</i>								
Falkenbergs stad	5,866	93	73	1.2	43	43	—	—
Halmstads »	25,351	476	322	1.3	282	251	21	10
Laholms »	2,617	38	22	0.8	19	19	—	—
Varbergs »	9,296	55	58	0.6	53	53	—	—
Breared	1,574	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Eftra	1,132	23	20	1.8	3	3	—	—
Enslöv	4,062	94	32	0.8	18	12	—	6
Fjärås	2,879	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Harplinge	2,836	89	78	2.8	42	42	—	—
Hasslöv	717	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Holm	724	—	8	1.1	—	—	—	—
Knäred	2,514	10	5	0.2	5	5	—	—
Krogsered	607	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Laholms lk.	2,040	7	»	—	—	—	—	—
Lindome	2,603	20	»	—	—	—	—	—
Okome	976	12	—	—	—	—	—	—
Skrea	1,306	42	20	1.5	19	19	—	—
Slättåkra	2,732	12	7	0.3	3	3	—	—
Slöinge	1,413	10	6	0.4	6	6	—	—
Snöstorp	2,288	10	13	0.6	13	13	—	—
Stafsinge	2,526	19	18	0.7	13	13	—	—
Söndrum	1,783	45	60	3.4	19	19	—	—
Tjärby	1,072	—	rapp. ej	—	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / _i 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / _s 1936	D ä r a v		
		¹ / _s 1935	¹ / _s 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälpn
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Torup	2,654	77	23	0.9	19	17	2	—
Vapnö	629	34	21	3.3	1	1	—	—
Veddige	1,764	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Årstad	1,594	3	—	—	—	—	—	—
Summa	85,555	1,206	786	0.9	558	519	23	16
<i>Göteborgs stad</i>	255,386	5,690	3,801	1.5	3,561	437	2,906	218
<i>Göteborgs o. Bohus län i övrigt:</i>								
Kungälv stad	5,891	17	19	0.3	15	15	—	—
Lysekils »	5,891	249	255	4.3	217	87	120	10
Marstrands »	1,638	9	2	0.1	—	—	—	—
Mölnåls »	16,861	377	325	1.9	264	99	165	—
Strömstads »	3,171	104	50	1.6	40	40	—	—
Uddevalla »	15,511	405	337	2.2	298	142	135	21
Askum	2,772	298	220	7.9	174	149	25	—
Backa	2,837	18	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bokenäs	1,008	40	29	2.9	17	17	—	—
Bottna	589	44	37	6.3	26	25	—	1
Brastad	3,772	480	447	11.9	394	273	110	11
Bro	2,847	264	238	8.4	189	153	30	6
Bärfendal	526	15	16	3.0	10	9	—	1
Bäve	1,549	31	28	1.8	16	16	—	—
Dragsmark	484	25	22	4.5	8	8	—	—
Forshälla	1,838	3	7	0.4	7	7	—	—
Foss	4,305	178	183	4.3	142	44	66	32
Grebbestads köping .	862	39	12	1.4	—	—	—	—
Grinneröd	579	3	—	—	—	—	—	—
Grundsund	1,100	31	18	1.6	—	—	—	—
Hede	957	42	14	1.5	9	8	1	—
Herrestad	1,357	27	12	0.9	10	8	2	—
Hjärtum	2,735	66	31	1.1	12	6	6	—
Hogdal	1,348	84	103	7.6	94	83	8	3
Håby	783	3	4	0.5	—	—	—	—
Högås	471	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Krokstad	1,881	10	27	1.4	9	9	—	—
Kungshamn	2,406	54	40	1.7	27	27	—	—
Kville	4,928	268	228	4.6	202	199	—	3
Lane Ryr	1,201	11	9	0.7	6	6	—	—
Ljung	1,693	11	5	0.3	3	3	—	—
Lommeland	901	82	102	11.3	102	77	24	1
Lur	1,703	54	31	1.8	8	8	—	—
Lyse	2,633	227	208	7.9	176	129	40	7
Malmön	1,367	61	105	7.7	84	68	14	2
Mo	790	24	14	1.8	1	1	—	—
Naverstad	2,396	25	17	0.7	5	—	5	—
Näsinge	1,263	180	161	12.7	128	112	10	6
Partille	7,432	25	39	0.5	26	26	—	—
Romelanda	1,599	20	20	1.3	5	—	5	—
Råda	2,077	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rödbo	506	7	3	0.6	—	—	—	—
Sanne	604	20	rapp. ej	—	—	—	—	—
Skee	5,694	603	460	8.1	413	410	—	3
Skredsvik	1,609	19	14	0.9	4	4	—	—
Smögen	1,674	38	rapp. ej	—	—	—	—	—
Svarteborg	2,720	55	43	1.6	34	31	—	3
Svenneby	1,345	88	40	3.0	33	33	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / ₁ 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / ₃ 1936	D ä r a v		
		¹ / ₃ 1935	¹ / ₃ 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Tanum	5,315	160	129	2.4	92	92	—	—
Tjärnö	1,870	21	18	1.0	12	6	6	—
Torslanda	561	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tossene	5,304	467	271	5.1	239	187	50	2
Västerlanda	1,869	109	87	4.7	35	33	—	2
Västra Frölunda	12,328	156	100	0.8	74	8	49	17
Ytterby	1,225	6	7	0.6	5	5	—	—
Summa	158,576	5,687	4,587	2.9	3,665	2,668	871	131
<i>Älvsborgs län:</i>								
Alingsås stad	9,541	40	42	0.4	15	15	—	—
Borås »	42,019	89	69	0.2	42	42	—	—
Trollhättans »	15,067	327	133	0.9	112	68	44	—
Ulricehamns »	4,377	32	20	0.5	1	1	—	—
Vänersborgs »	9,149	343	218	2.4	121	121	—	—
Ämås »	6,827	109	65	1.0	35	35	—	—
Alingsås och Rödene	1,926	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Angered	1,687	12	16	0.9	16	16	—	—
Bengtstors köping ..	2,177	52	26	1.2	14	14	—	—
Bollebygd	3,851	25	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bredared	1,126	8	»	—	—	—	—	—
Brunn	921	8	»	—	—	—	—	—
Brålanda	2,324	14	»	—	—	—	—	—
Bäcke	954	5	—	—	—	—	—	—
Dals-Ed	2,575	43	23	0.9	6	6	—	—
Dalskog	1,034	9	8	0.8	—	—	—	—
Fors	2,125	33	33	1.6	16	16	—	—
Fritsla	2,705	1	1	0.0	—	—	—	—
Frändefors	3,652	26	7	0.2	—	—	—	—
Fuxerna	2,821	140	84	3.0	51	26	25	—
Färgelanda	2,773	30	12	0.4	9	9	—	—
Gunnarsnäs	1,085	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gårdhem	1,713	9	11	0.6	10	—	10	—
Holm	1,763	21	19	1.1	9	9	—	—
Högsäter	1,813	30	rapp. ej	—	—	—	—	—
Järbo	938	15	»	—	—	—	—	—
Kullings-Skövde	1,751	5	7	0.4	7	7	—	—
Laxarby	2,052	33	28	1.4	—	—	—	—
Lerum	4,174	34	21	0.5	18	18	—	—
Melleruds köping ..	1,619	28	27	1.7	18	18	—	—
Nössemark	1,323	6	—	—	—	—	—	—
Rölunda	1,167	32	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sandhult	2,387	18	»	—	—	—	—	—
Skepplanda	1,838	5	»	—	—	—	—	—
Skogsbygden	382	9	»	—	—	—	—	—
Skållerud	2,883	11	20	0.7	—	—	—	—
Starrkärr	3,728	11	19	0.5	19	—	19	—
Steneby	3,823	119	53	1.4	21	21	—	—
Strängsered	451	7	4	0.9	—	—	—	—
Svenljunga	1,624	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tisselskog	719	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Toarp	3,876	4	»	—	—	—	—	—
Torp	791	17	5	0.6	4	4	—	—
Torrskog	1,389	48	26	1.9	5	5	—	—
Tranemo	2,303	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Tunge	658	10	—	—	—	—	—	—
Töftedal	846	4	rapp. ej	—	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpssökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälpstas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Töllsjö	1,304	22	—	—	—	—	—	—
Valbo-Ryr	523	15	11	2.1	—	—	—	—
Vassända-Naglum	5,034	122	83	1.6	34	34	—	—
Värvik	895	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Väne-Ryr	534	24	»	—	—	—	—	—
Väne-Åsaka	1,567	23	»	—	—	—	—	—
Västra Tunhem	4,042	72	36	0.9	27	27	—	—
Ämås lk.	1,147	13	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ärtemark	1,582	33	»	—	—	—	—	—
Ödenäs	473	3	»	—	—	—	—	—
Ödskölt	879	16	4	0.5	—	—	—	—
Ör	1,714	13	rapp. ej	—	—	—	—	—
Örby	6,616	36	16	0.2	12	11	—	1
Summa	193,037	2,273	1,147	0.6	622	523	98	1
<i>Skaraborgs län:</i>								
Falköpings stad	8,442	60	60	0.7	27	27	—	—
Hjo »	2,853	31	22	0.8	10	9	—	1
Lidköpings »	10,035	117	103	1.0	78	11	67	—
Mariestads »	6,291	90	59	0.9	49	38	—	11
Skara »	7,093	62	43	0.6	19	19	—	—
Skövde »	11,163	132	83	0.7	37	32	—	5
Tidaholms »	4,456	222	185	4.2	124	75	41	8
Agnetorp	2,078	109	78	3.8	53	32	15	6
Amnehärad	3,008	13	2	0.1	2	2	—	—
Baltak	1,094	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Berg	1,020	6	»	—	—	—	—	—
Björkäng	1,891	32	6	0.3	3	—	3	—
Bolum	639	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bredvik	997	1	»	—	—	—	—	—
Dimbo	565	6	»	—	—	—	—	—
Finnerödja	2,123	16	»	—	—	—	—	—
Forshem	1,781	28	21	1.2	6	4	—	2
Fredsberg	1,801	22	rapp. ej	—	—	—	—	—
Fägre	1,651	45	»	—	—	—	—	—
Grevbäck	770	5	»	—	—	—	—	—
Götlunda	1,325	21	»	—	—	—	—	—
Habo	2,999	2	»	—	—	—	—	—
Halna	568	7	»	—	—	—	—	—
Hova	3,316	17	»	—	—	—	—	—
Järpås	1,552	5	—	—	—	—	—	—
Karlsborg	2,110	31	21	1.0	21	21	—	—
Kinne-Vedum	643	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kungslena	465	4	»	—	—	—	—	—
Kyrkefalla	4,566	29	»	—	—	—	—	—
Källands-Åsaka	575	1	—	—	—	—	—	—
Otterstad	1,627	21	rapp. ej	—	—	—	—	—
Leksberg	1,060	11	11	1.0	2	2	—	—
Locketorp	697	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Lugnås	1,006	5	»	—	—	—	—	—
Lyrestad	2,567	13	6	0.2	—	—	—	—
Mellby	684	1	—	—	—	—	—	—
Mölltorp	1,998	46	17	0.9	9	9	—	—
Norra Kyrketorp	947	5	—	—	—	—	—	—
Rackeby	507	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ransberg	2,017	8	4	0.2	3	3	—	—
Råda	901	4	rapp. ej	—	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälpas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälpen
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sandhem	1,697	27	14	0.8	8	7	1	—
Stenstorp	1,084	7	rapp. ej	—	—	—	—	—
Trästena	528	4	»	—	—	—	—	—
Töreboda köping ...	1,073	14	»	—	—	—	—	—
Ullervad	890	6	5	0.6	4	4	—	—
Uندنäs	3,823	58	10	0.3	10	10	—	—
Vad	695	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vara köping	1,401	3	2	0.1	1	—	1	—
Varnhem	748	9	—	—	—	—	—	—
Varv	511	51	14	2.7	2	2	—	—
Våmb	1,212	—	1	0.1	—	—	—	—
Våring	1,028	18	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ålgarås	1,393	11	—	—	—	—	—	—
Örslösa	730	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Österplana	1,298	2	»	—	—	—	—	—
Summa	119,992	1,482	767	0.6	468	307	128	33
<i>Värmlands län:</i>								
Arvika stad ..	8,049	160	45	0.6	39	5	34	—
Filipstads » ..	4,553	54	57	1.3	38	27	11	—
Karlstads » ..	26,099	421	251	1.0	148	49	96	3
Kristinehamns » ..	12,870	226	191	1.6	117	85	32	—
Alster	1,463	17	4	0.3	4	4	—	—
Arvika lk.	4,798	118	71	1.5	68	18	47	3
Blomskog	1,424	30	9	0.6	4	1	3	—
Boda	1,401	25	16	1.1	6	5	—	1
Borgvik	847	rapp. ej	21	2.5	—	—	—	—
Brattfors	1,134	88	—	—	—	—	—	—
Brunskog	3,546	33	24	0.7	10	10	—	—
By	3,655	41	25	0.7	16	15	1	—
Dalby	3,722	134	19	0.5	—	—	—	—
Ed	2,419	6	7	0.3	—	—	—	—
Eda	6,472	335	179	2.8	124	113	10	1
Ekshärad	6,506	246	166	2.6	66	64	—	2
Frykerud	2,622	9	7	0.3	7	7	—	—
Fryksände	6,695	98	102	1.5	48	42	—	6
Färnebo	3,398	38	32	0.9	12	2	10	—
Glava	3,395	54	22	0.6	6	6	—	—
Grava	6,620	277	149	2.3	93	91	—	2
Grums	4,004	96	75	1.9	70	35	31	4
Gräsmark	3,075	34	1	0.0	—	—	—	—
Gunnarskog	4,142	33	9	0.2	6	4	2	—
Gåsborn	1,056	60	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hammarö	5,995	109	»	—	—	—	—	—
Holmedal	1,661	24	—	—	—	—	—	—
Järnskog	2,781	46	20	0.7	10	5	5	—
Köla	2,471	15	26	1.1	16	1	12	3
Lysvik	3,154	145	59	1.9	32	30	—	2
Långserud	1,826	8	—	—	—	—	—	—
Nedre Ullerud	4,563	169	120	2.6	51	27	20	4
Nor	3,133	36	47	1.5	29	3	23	3
Nordmark	1,725	22	14	0.8	3	1	—	2
Norra Finnskoga ...	1,736	35	rapp. ej	—	—	—	—	—
Norra Ny	3,093	79	—	—	—	—	—	—
Norra Råda	10,662	296	112	1.1	71	71	—	—
Ny	1,628	14	19	1.2	8	—	8	—
Nyed	4,988	56	33	0.7	23	20	3	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälpen
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nyskoga	579	rapp. ej	18	3.1	—	—	—	—
Ransäter	5,949	154	53	0.9	32	32	—	—
Rudskoga	1,265	19	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rämen	2,857	68	54	1.9	28	26	—	2
Segerstad	687	3	rapp. ej	—	—	—	—	—
Silbodol	2,648	53	»	—	—	—	—	—
Sillerud	2,759	48	55	2.0	23	23	—	—
Skillingmark	1,187	rapp. ej	11	0.9	4	—	4	—
Stavnäs	2,446	12	3	0.1	—	—	—	—
Stora Kil	3,772	86	50	1.3	20	20	—	—
Sunne köping	1,729	21	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sunne lk.	9,108	198	64	0.7	48	42	—	6
Sunnemo	1,489	83	17	1.1	—	—	—	—
Svanskog	1,551	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Säffle köping	3,571	31	24	0.7	16	16	—	—
Södra Finnskoga ...	1,759	160	29	1.6	4	—	—	4
Södra Råda	1,069	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Töcksmark	1,563	43	»	—	—	—	—	—
Visnum	3,323	50	50	1.5	21	21	—	—
Visnums-Kil	804	14	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vitsand	2,017	9	—	—	—	—	—	—
Värmskog	1,093	24	4	0.4	—	—	—	—
Våse	3,483	14	1	0.0	1	1	—	—
Västra Emtervik ...	1,785	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Älgå	1,511	13	4	0.3	—	—	—	—
Älvsbacka	740	9	—	—	—	—	—	—
Ölme	2,184	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Östervallskog	1,095	11	—	—	—	—	—	—
Östmark	3,542	151	27	0.8	24	13	—	11
Östra Emtervik ...	1,800	62	38	2.1	21	19	—	2
Östra Fågelvik	2,056	82	27	1.3	7	7	—	—
Övre Ullerud	2,074	46	6	0.3	—	—	—	—
Summa	246,876	5,165	2,467	1.0	1,374	961	352	61
<i>Örebro län:</i>								
Lindesbergs stad ...	3,484	46	rapp. ej	—	—	—	—	—
Örebro »	38,571	661	377	1.0	260	165	75	20
Almby	4,493	34	19	0.4	15	—	14	1
Asker	4,081	30	9	0.2	2	2	—	—
Askersunds lk.	2,494	26	11	0.4	5	5	—	—
Axberg	1,851	3	—	—	—	—	—	—
Bjurtjärn	1,580	42	—	—	—	—	—	—
Fellingsbro	6,657	15	20	0.3	16	12	4	—
Grythyttan	3,381	69	35	1.0	18	6	12	—
Götlunda	2,596	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hackvad	563	7	»	—	—	—	—	—
Hallsbergs köping ..	2,706	21	22	0.8	12	12	—	—
Hallsbergs lk.	2,206	23	4	0.2	4	4	—	—
Hammar	4,723	124	51	1.1	38	37	—	1
Hardemo	1,416	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hidinge	1,669	16	»	—	—	—	—	—
Hjulsjö	2,111	38	16	0.8	9	9	—	—
Hällefors	5,631	99	62	1.1	47	37	—	10
Järnboås	1,234	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Karlskoga	16,905	19	74	0.4	25	25	—	—
Knista	2,047	9	4	0.2	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kopparbergs köping.	2,003	46	30	1.5	15	15	—	—
Kumla	9,783	76	28	0.3	19	19	—	—
Kvistbro	3,644	211	64	1.8	54	54	—	—
Lerbäck	4,905	45	26	0.5	6	6	—	—
Linde	8,242	118	44	0.5	22	17	5	—
Ljusnarsberg	8,127	475	341	4.2	288	138	117	33
Långbro	5,946	51	15	0.3	14	14	—	—
Lännäs	1,854	18	rapp. ej	—	—	—	—	—
Mosjö	1,427	16	»	—	—	—	—	—
Nora lk.	4,646	95	19	0.4	10	10	—	—
Nysund	2,196	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Näsby	2,403	17	»	—	—	—	—	—
Ramsberg	3,519	169	98	2.8	54	51	—	3
Ramundeboda	2,508	48	50	2.0	18	18	—	—
Skagershult	1,347	31	—	—	—	—	—	—
Snavlunda	1,819	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Svennevad	1,540	6	4	0.3	—	—	—	—
Viby	3,818	51	23	0.6	14	14	—	—
Viker	1,389	20	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vintrosa	1,507	15	9	0.6	3	3	—	—
Ånsta	905	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Summa	183,927	2,857	1,455	0.8	968	673	227	68
<i>Västmanlands län:</i>								
Arboga stad	4,853	120	79	1.6	54	28	25	1
Köpings »	6,247	78	37	0.6	20	20	—	—
Sala »	8,011	82	55	0.7	46	—	46	—
Västerås »	31,794	210	58	0.2	26	26	—	—
Arboga lk.	1,270	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Björskog	1,375	9	1	0.1	1	—	1	—
Bro	1,785	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Enåker	1,276	16	»	—	—	—	—	—
Gunnilbo	1,113	2	»	—	—	—	—	—
Haraker	1,093	8	»	—	—	—	—	—
Harbo	1,491	15	»	—	—	—	—	—
Hed	1,410	5	»	—	—	—	—	—
Himmeta	833	17	»	—	—	—	—	—
Hubbo	1,608	9	»	—	—	—	—	—
Huddunge	1,211	12	1	0.1	1	1	—	—
Irsta	1,109	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Karbenning	1,593	1	—	—	—	—	—	—
Kolbäck	3,374	16	—	—	—	—	—	—
Kumla	1,576	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Kung Karl	1,536	3	»	—	—	—	—	—
Kungsörs köping	2,294	27	»	—	—	—	—	—
Kärrobo	509	14	»	—	—	—	—	—
Medåker	1,069	1	—	—	—	—	—	—
Munktorp	2,561	11	1	0.0	1	1	—	—
Möklinta	2,714	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Nora	3,322	83	13	—	7	7	—	—
Norberg	5,255	113	59	1.1	43	38	5	—
Ramnäs	2,434	48	17	0.7	11	11	—	—
Romfartuna	1,409	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sevalla	575	11	»	—	—	—	—	—
Skinnskatteberg	4,006	42	18	0.4	5	5	—	—
Skultuna	2,039	16	1	0.0	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal ¹ / _i 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal ¹ / _i 1936	D ä r a v		
		¹ / _i 1935	¹ / _i 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sura	4,482	11	rapp. ej	—	—	—	—	—
Svedvi	3,544	16	»	—	—	—	—	—
Västanfors	7,365	7	—	—	—	—	—	—
Västerfärnebo	3,779	19	rapp. ej	—	—	—	—	—
Västerlövsta	3,853	8	—	—	—	—	—	—
Västervåla	1,333	25	3	0.2	3	—	3	—
Östervåla	3,547	42	5	0.1	5	5	—	—
Summa	130,648	1,127	348	0.3	223	142	80	1
<i>Kopparbergs län:</i>								
Falu stad	13,496	195	111	—	36	36	—	—
Hedemora »	4,032	38	24	0.6	21	21	—	—
Ludvika »	5,363	44	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sätters »	2,216	35	20	0.9	11	11	—	—
Aspeboda	892	2	—	—	—	—	—	—
Bjursås	3,315	1	—	—	—	—	—	—
Borlänge köping	2,616	5	4	0.2	2	—	2	—
By	5,420	53	11	0.2	6	—	6	—
Domnarvet	15,127	206	82	0.5	39	24	—	15
Enviken	2,334	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Floda	2,535	30	5	0.2	—	—	—	—
Folkärna	4,783	49	33	0.7	27	13	14	—
Gagnef	6,363	159	47	0.7	33	33	—	—
Garpenberg	2,279	89	2	0.1	—	—	—	—
Grangärde	11,474	656	462	4.0	333	207	100	26
Grytnäs	3,136	40	11	0.4	1	—	—	1
Gustafs	2,408	23	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hedemora lk.	6,083	33	21	0.3	—	—	—	—
Husby	6,226	40	18	0.3	—	—	—	—
Idre	1,508	1	—	—	—	—	—	—
Järna	7,623	212	113	1.5	44	40	4	—
Kopparbergs lk.	7,115	97	42	0.6	16	3	6	7
Krylbo köping	1,903	18	rapp. ej	—	—	—	—	—
Leksand	9,857	146	63	0.6	21	15	6	—
Lima	2,581	38	52	2.0	18	18	—	—
Ludvika lk.	4,983	143	74	1.5	59	54	—	5
Malung	7,663	46	4	0.1	—	—	—	—
Mora	9,839	105	31	0.3	13	13	—	—
Morastrands köping .	1,570	15	10	0.6	—	—	—	—
Norrbärke	5,656	263	193	3.4	117	64	50	3
Nås	2,354	41	5	0.2	4	4	—	—
Ore	3,509	29	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rättvik	8,637	66	33	0.4	21	9	12	—
Siljansnäs	2,445	116	9	0.4	3	3	—	—
Silvberg	1,351	21	12	0.9	4	4	—	—
Smedjebackens köp.	2,527	27	rapp. ej	—	—	—	—	—
Sollerön	2,043	25	6	0.3	—	—	—	—
Stora Skedvi	3,328	25	rapp. ej	—	—	—	—	—
Stora Tuna	9,043	181	48	0.5	38	28	2	8
Svärdsjö	5,311	31	—	—	—	—	—	—
Säfsnäs	2,973	20	—	—	—	—	—	—
Sätters lk.	1,819	23	10	0.5	—	—	—	—
Söderbärke	3,829	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Torsång	1,244	14	1	0.1	—	—	—	—
Transtrand	1,925	17	6	0.3	—	—	—	—
Venjan	1,923	11	—	—	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat an- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/8 1935	1/8 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vika	3,258	51	33	1.0	20	20	—	—
Våmhus	1,495	27	19	1.3	—	—	—	—
Ål	2,384	16	rapp. ej	—	—	—	—	—
Äppelbo	1,656	8	15	0.9	—	—	—	—
Summa	223,450	3,538	1,630	0.7	887	620	202	65
<i>Gävleborgs län:</i>								
Gävle stad.....	39,280	623	466	1.2	285	141	140	4
Hudiksvalls *	7,293	189	144	2.0	93	73	14	6
Söderhamns *	11,298	627	566	5.0	462	149	298	15
Alfta	7,120	120	35	0.5	19	14	—	5
Arbrå	5,877	145	49	0.8	19	6	—	13
Bergsjö	4,199	81	2	0.0	2	—	—	2
Bjuråker	4,123	15	—	—	—	—	—	—
Björkhamre köping .	2,861	61	27	0.9	19	19	—	—
Bollnäs lk.	11,558	213	152	1.3	69	66	—	3
Delsbo	5,591	17	rapp. ej	—	—	—	—	—
Enånger	2,804	42	4	0.1	—	—	—	—
Forsa	4,683	50	18	0.4	8	—	—	8
Färila-Kårböle	6,199	104	rapp. ej	—	—	—	—	—
Gnarp	3,503	57	20	0.6	13	13	—	—
Hamrånge	5,550	22	—	—	—	—	—	—
Hanebo	4,723	144	65	1.4	30	14	—	16
Harmånger	3,238	67	50	1.5	24	24	—	—
Hassela	2,308	12	—	—	—	—	—	—
Hedesunda	4,389	106	3	0.1	3	3	—	—
Hille	3,187	26	16	0.5	12	12	—	—
Hälsingtuna	2,402	36	7	0.3	5	3	2	—
Hög	759	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Idenor	1,294	22	8	0.6	5	5	—	—
Ilso	532	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Järbo	2,490	19	—	—	—	—	—	—
Järvsö	8,050	65	12	0.1	3	—	—	3
Jättendal	1,410	32	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ljusdals köping	2,035	33	3	0.1	2	2	—	—
Ljusdals lk.	9,025	209	68	0.8	63	42	19	2
Los	3,749	27	—	—	—	—	—	—
Mo	2,105	56	42	2.0	18	18	—	—
Njutånger	4,474	144	86	1.9	70	9	46	15
Norråla	3,232	133	101	3.1	62	42	20	—
Ockelbo	9,118	118	40	0.4	19	19	—	—
Ovansjö	7,295	30	14	0.2	4	3	—	1
Ovanåker	6,236	51	5	0.1	5	5	—	—
Ramsjö	1,751	29	1	0.1	1	1	—	—
Rogsta	1,960	57	18	0.9	10	8	—	2
Sandvikens köping ..	12,853	50	rapp. ej	—	—	—	—	—
Segerstå	1,506	85	35	2.3	19	15	—	4
Storviks köping	1,808	15	rapp. ej	—	—	—	—	—
Söderåla	14,325	534	381	2.7	275	90	185	—
Torsåker	4,278	10	rapp. ej	—	—	—	—	—
Trönö	1,695	115	49	2.9	—	—	—	—
Undersvik	1,267	34	rapp. ej	—	—	—	—	—
Valbo	12,641	206	101	0.8	27	27	—	—
Årsunda	2,087	4	rapp. ej	—	—	—	—	—
Österfärnebo	3,069	1	—	—	—	—	—	—
Summa	263,230	4,841	2,588	1.0	1,646	823	724	99

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat ant- tal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- tas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/3 1935	1/3 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Västernorrlands län:</i>								
Härnösands stad ...	12,045	193	143	1.2	95	31	64	—
Sollefteå » ...	2,877	rapp. ej	44	1.5	35	14	21	—
Sundsvalls » ...	18,704	238	198	1.1	161	47	114	—
Alnö	6,731	728	646	9.6	586	151	425	10
Arnäs	5,323	81	23	0.4	16	16	—	—
Attmar	3,170	68	107	3.4	77	72	5	—
Bjärträ	5,092	388	411	8.1	338	50	250	38
Bodum	2,036	14	—	—	—	—	—	—
Borgsjö	7,432	16	—	—	—	—	—	—
Boteå	1,681	48	16	1.0	11	11	—	—
Dal	1,301	54	70	5.4	38	14	20	4
Ed	1,407	42	9	0.6	1	1	—	—
Edsele	2,059	7	3	0.1	—	—	—	—
Fjällsjö	2,493	2	8	0.3	6	6	—	—
Graninge	1,943	25	31	1.6	15	15	—	—
Grundunda	4,502	59	24	0.5	15	15	—	—
Gudmundrå	15,292	662	565	3.7	430	398	—	32
Helgum	2,862	26	34	1.2	28	17	—	11
Holm	1,340	6	rapp. ej	—	—	—	—	—
Häggdånger	973	42	8	0.8	4	4	—	—
Hässjö	4,421	301	276	6.2	239	71	135	33
Högsjö	4,357	306	370	8.5	277	80	170	27
Indal	2,509	135	91	3.6	72	72	—	—
Indals-Liden	2,876	—	6	0.2	6	5	—	1
Ljustorp	2,577	130	83	3.2	57	53	—	4
Långsele	3,359	229	128	3.8	91	39	40	12
Mo	1,889	30	—	—	—	—	—	—
Multrä	1,140	34	8	0.7	4	4	—	—
Njurunda	11,787	764	838	7.1	761	167	530	64
Nora	3,430	283	236	6.9	199	58	110	31
Nordingrå	3,542	139	115	3.2	80	40	40	—
Nättra	5,960	28	12	0.2	6	6	—	—
Ramsäle	4,323	44	31	0.7	31	30	—	1
Selånger	3,366	39	43	1.3	22	22	—	—
Sidensjö	2,334	6	—	—	—	—	—	—
Sjålevad	9,583	68	8	0.1	1	1	—	—
Skog	982	21	26	2.6	8	6	—	2
Skorped	1,924	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Skön	14,523	895	1,021	7.0	947	328	605	14
Sollefteå lk.	3,236	114	61	1.9	28	28	—	—
Stigsjö	2,011	64	37	1.8	28	28	—	—
Styrnäs	1,373	90	96	7.0	68	28	40	—
Stöde	5,579	31	3	0.1	2	2	—	—
Sånga	691	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Säbrå	4,645	197	214	4.6	161	58	100	3
Sättna	2,147	37	25	1.2	11	7	—	4
Timrå	9,363	446	491	5.2	422	132	270	20
Torp	9,652	155	82	0.8	51	46	—	5
Torsåker	1,262	63	74	5.9	40	9	30	1
Tuna	5,072	369	302	6.0	266	152	110	4
Tynderö	1,259	60	55	4.4	37	11	24	2
Tåsjö	4,318	37	2	0.0	2	2	—	—
Ullånger	1,788	42	29	1.6	8	8	—	—
Vibygerå	1,855	11	9	0.5	—	—	—	—
Viksjö	1,199	1	—	—	—	—	—	—
Ytterlännäs	7,238	376	443	6.1	378	94	250	34

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälpas antal 1/1 1936	D ä r a v		
		1/1 1935	1/1 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ådals-Liden	2,755	21	16	0.6	2	2	—	—
Överlänнас	996	9	—	—	—	—	—	—
Summa	250,584	8,277	7,571	3.0	6,161	2,451	3,853	357
<i>Jämtlands län:</i>								
Östersunds stad	15,160	252	112	0.7	86	86	—	—
Alanäs	1,953	28	—	—	—	—	—	—
Alsen	2,454	22	8	0.3	—	—	—	—
Aspås	1,064	13	rapp. ej	—	—	—	—	—
Berg	3,197	rapp. ej	2	0.1	—	—	—	—
Brunflo	2,611	38	11	0.4	6	6	—	—
Bräcke	2,549	51	43	1.7	31	31	—	—
Fors	2,474	2	rapp. ej	—	—	—	—	—
Frostviken	2,457	4	2	0.1	—	—	—	—
Frösön	4,122	52	38	0.9	22	20	—	2
Föllinge	2,433	6	1	0.0	—	—	—	—
Gåxsjö	1,141	5	rapp. ej	—	—	—	—	—
Hallen	1,407	5	»	—	—	—	—	—
Hammerdal	5,114	11	»	—	—	—	—	—
Hotagen	1,091	3	»	—	—	—	—	—
Häggenås	2,509	5	»	—	—	—	—	—
Hällesjö	2,594	14	16	0.6	2	2	—	—
Kall	1,645	26	—	—	—	—	—	—
Lillhärda	1,961	1	—	—	—	—	—	—
Lockne	1,918	9	rapp. ej	—	—	—	—	—
Myssjö	1,195	7	—	—	—	—	—	—
Mörsil	1,628	37	16	1.0	1	1	—	—
Näs	1,174	2	—	—	—	—	—	—
Näskott	1,508	6	18	1.2	16	16	—	—
Revsund	2,671	58	rapp. ej	—	—	—	—	—
Rödön	3,072	19	21	0.7	2	2	—	—
Ström	7,006	101	66	0.9	48	34	—	14
Sveg	3,549	36	28	0.8	27	19	—	8
Undersåker	2,888	22	3	0.1	3	3	—	—
Åre	3,005	1	rapp. ej	—	—	—	—	—
Ås	1,894	37	26	1.4	4	2	—	2
Summa	89,444	873	411	0.5	248	222	—	26
<i>Västerbottens län:</i>								
Skellefteå stad	7,253	38	76	1.0	4	—	4	—
Umeå	12,283	273	131	1.1	108	104	—	4
Bjurholm	5,451	12	rapp. ej	—	—	—	—	—
Bureå	6,263	206	114	1.8	54	27	—	27
Burträsk	10,011	57	30	0.3	3	3	—	—
Bygdeå	7,730	115	30	0.4	21	6	—	15
Byske	10,230	654	448	4.4	265	149	100	16
Degerfors	9,386	13	52	0.6	3	—	—	3
Dorotea	5,513	rapp. ej	14	0.3	4	—	—	4
Holmsund	5,178	117	162	3.1	64	35	—	29
Hörnefors	3,885	83	62	1.6	27	27	—	—
Jörn	5,826	102	6	0.1	2	—	—	2
Nordmaling	9,440	36	21	0.2	—	—	—	—
Norsjö	6,904	91	24	0.3	—	—	—	—
Skellefteå lk.	25,565	247	99	0.4	42	31	—	11
Sävar	3,500	47	26	0.7	—	—	—	—

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälpsökande		Kol. 4 i % av kol. 2	De hjälp- antas antal 1/1, 1936	D ä r a v		
		1/1, 1935	1/1, 1936			arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Umeå lk.	13,771	304	28	0.2	14	2	—	12
Vilhelmina	10,500	33	rapp. ej	—	—	—	—	—
Vännäs köping	1,769	52	54	3.1	15	11	—	4
Vännäs lk.	5,264	10	3	0.1	3	—	—	3
Asele	6,136	2	—	—	—	—	—	—
Summa	171,858	2,492	1,380	0.8	629	395	104	130
<i>Norrbottnens län:</i>								
Bodens stad	6,583	125	87	1.3	77	44	6	27
Haparanda »	2,555	109	108	4.2	60	3	50	7
Luleå »	13,642	360	324	2.4	281	96	158	27
Piteå »	3,314	52	80	2.4	40	39	—	1
Edefors	3,758	14	4	0.1	—	—	—	—
Gällivare	20,151	668	664	3.3	505	460	—	45
Hietaniemi	2,608	57	51	2.0	3	—	—	3
Hortlax	4,468	190	90	2.0	33	31	—	2
Jokkmokk	8,475	29	5	0.1	—	—	—	—
Jukkasjärvi	17,471	807	625	3.6	407	159	174	74
Karl Gustaf	3,076	54	46	1.5	18	—	—	18
Nederkalix	13,974	592	616	4.4	424	195	200	29
Nederluleå	10,948	229	170	1.6	86	67	19	—
Nedertorneå	4,459	154	186	4.2	130	24	95	11
Norrfrjärden	4,928	35	32	0.6	4	—	—	4
Piteå lk.	14,190	186	126	0.9	23	23	—	—
Råneå	8,936	239	208	2.3	141	72	69	—
Tärendö	2,153	—	27	1.3	—	—	—	—
Töre	4,727	246	244	5.2	169	61	70	38
Älvsby	8,337	10	—	—	—	—	—	—
Överkalix	7,934	47	21	0.3	5	5	—	—
Överluleå	9,576	147	84	0.9	42	22	20	—
Summa	176,263	4,850	3,798	2.2	2,448	1,301	861	286

Bilaga B.

Kommuner med en arbetslöshet av 2—3 % av invånarantalet.

Län/Kommun	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälp sökande		Kol. 3 i % av kol. 2	Kol. 4 i % av kol. 2	Kommun- nal-, väg- och lands- tingsskatt
		31/7 1934	31/7 1935			
1	2	3	4	5	6	7
<i>Stockholms län:</i>						
Edebo	1,907	70	42	3.7	2.2	16: 47
Fasterna	1,351	36	31	2.7	2.3	14: 33
Häverö	5,397	151	112	2.8	2.1	11: 67
Ununge	1,304	40	29	3.1	2.2	23: 07
Summa	9,959	297	214	3.0	2.1	
<i>Uppsala län:</i>						
Älvkarleby.....	8,988	667	252	7.4	2.8	13: 02
<i>Södermanlands län</i>						
<i>Östergötlands län</i>						
<i>Jönköpings län:</i>						
Norra Ljunga	1,180	—	29	—	2.5	10: 58
<i>Kronobergs län:</i>						
Ekeberga	1,858	45	38	2.4	2.0	14: 65
<i>Gottlands län</i>						
<i>Kalmar län:</i>						
Döderhult	5,405	177	106	3.3	2.0	13: 40
Fliseryd	2,737	132	58	4.8	2.1	16: 93
Pågelfors	1,320	21	30	1.6	2.3	13: 75
Summa	9,462	330	194	3.5	2.1	—
<i>Blekinge län:</i>						
Asarum	8,951	476	227	5.3	2.5	14: 23
Eringsboda	2,146	75	58	3.5	2.7	23: 90
Gammalstorp	2,195	88	44	4.0	2.0	20: 73
Hasslö	1,502	68	39	4.5	2.6	20: 08
Kyrkhult	4,494	151	109	3.4	2.4	18: 65
Summa	19,288	858	477	4.4	2.5	—
<i>Kristianstads län</i>						
<i>Malmöhus län:</i>						
Ystads stad	11,189	255	266	2.3	2.4	11: 30
<i>Hallands län:</i>						
Skrea	1,306	43	36	3.3	2.8	11: 68
Söndrum	1,783	24	38	1.3	2.1	11: 22
Torup	2,654	65	72	2.4	2.7	11: 72
Summa	5,743	132	146	2.3	2.5	—
<i>Göteborgs och Bohus län:</i>						
Lysekils stad.....	5,891	211	156	3.6	2.6	14: 60
Bokenäs	1,008	34	27	3.4	2.7	19: 15
Hede	957	61	25	6.4	2.6	23: 91
Lur	1,703	51	35	3.0	2.1	18: 17
Tanum	5,315	137	150	2.6	2.8	21: 62
Summa	14,874	494	393	3.3	2.6	—
<i>Älvsborgs län:</i>						
Vänersborgs stad.....	9,149	311	185	3.4	2.0	13: 50
Fuxerna	2,821	73	57	2.6	2.0	11: 50
Summa	11,970	384	242	3.2	2.0	—

Län/Kommun	Invånar- antal ^{1/1} 1935	Rapporterat antal hjälpökande		Kol. 3 i % av kol. 2	Kol. 4 i % av kol. 2	Kommun- al-, väg- och lands- tingsskatt
		^{31/7} 1934	^{31/7} 1935			
1	2	3	4	5	6	7
<i>Skaraborgs län:</i>						
Varv	511	37	13	7.2	2.5	24: 28
<i>Värmland län:</i>						
Blomskog	1,424	33	34	2.3	2.4	15: 78
Ekshärad	6,506	328	160	5.0	2.5	14: 37
Lysvik	3,154	220	93	7.0	2.9	18: 90
Rämen	2,857	54	66	1.9	2.3	17: 43
Östervallskog	1,095	58	23	5.3	2.1	15: 48
Summa	15,036	693	376	4.6	2.5	—
Örebro län	—	—	—	—	—	—
Västmanlands län	—	—	—	—	—	—
<i>Kopparbergs län:</i>						
Gagnef	6,363	177	126	2.8	2.0	11: 70
Järna	7,623	286	154	3.8	2.0	13: 10
Siljansnäs	2,445	149	59	6.1	2.4	10: 80
Summa	16,431	612	339	3.7	2.1	—
<i>Gävleborgs län:</i>						
Hanebo	4,723	139	117	2.9	2.5	19: 47
Norråla	3,232	96	65	3.0	2.0	23: 63
Ramsjö	1,751	105	45	6.0	2.6	15: 77
Rogsta	1,960	77	45	3.9	2.3	23: 47
Trönö	1,695	153	50	9.0	2.9	28: 24
Summa	13,361	570	322	4.3	2.4	—
<i>Västernorrlands län:</i>						
Attmar	3,170	113	92	3.6	2.9	28: 88
Bjärträ	5,092	159	146	3.1	2.9	21: 75
Boteå	1,681	129	41	7.7	2.4	25: 42
Dal	1,301	70	30	5.4	2.3	27: 82
Haverö	2,983	97	62	3.3	2.1	17: 58
Häggdånger	973	49	22	5.0	2.3	27: 75
Njurunda	11,787	364	298	3.1	2.5	15: 75
Nordingrå	3,542	100	88	2.8	2.5	22: 22
Skog	982	21	24	2.1	2.4	25: 75
Sollefteå lk.	3,236	103	84	3.2	2.6	14: 92
Stigsjö	2,011	99	51	4.9	2.5	30: 75
Sättna	2,147	76	45	3.5	2.1	24: 15
Timrå	9,363	305	238	3.3	2.5	14: 75
Torp	9,652	305	200	3.2	2.1	18: 88
Torsåker	1,262	89	32	7.1	2.5	24: 27
Viksjö	1,199	101	27	8.4	2.3	25: 75
Ytterlännäs	7,238	141	171	1.9	2.4	18: 52
Summa	67,619	2,321	1,651	3.4	2.4	—
<i>Jämtlands län:</i>						
Bräcke	2,549	21	66	0.8	2.6	17: 62
Ström	7,006	221	159	3.2	2.3	19: 50
Summa	9,555	242	225	2.5	2.4	—
<i>Västerbottens län:</i>						
Byske	10,230	408	300	4.0	2.9	19: 85
Summa summarum	227,254	8,345	5,477	3.7	2.4	—

Vägskatten beslutad i augusti 1935. — Kommunalskatten beslutad i oktober—november 1935.
— Landstingsskatten beslutad i september 1935.

Bilaga C.

Kommuner med en arbetslöshet av minst 3 % av invånarantalet.

Län/Kommun	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälsökande		Kol. 3 i % av kol. 2	Kol. 4 i % av kol. 2	Kom- munal-, väg- och landstings- skatt
		31/7 1934	31/7 1935			
1	2	3	4	5	6	7
Stockholms stad.....	—	—	—	—	—	—
<i>Stockholms län:</i>						
Bladåker	722	27	24	3.7	3.3	15: 07
Forsmark	813	87	45	10.7	5.5	16: 20
Harg	2,399	61	85	2.5	3.5	14: 47
Summa	3,934	175	154	4.4	3.9	—
<i>Uppsala län:</i>						
Söderfors	2,067	71	69	3.4	3.3	10: 02
Västland	2,785	52	109	1.9	3.9	15: 52
Summa	4,852	123	178	2.5	3.7	—
<i>Södermanlands län.....</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Östergötlands län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Jönköpings län:</i>						
Norra Solberga	2,534	93	89	3.7	3.5	11: 95
<i>Kronobergs län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Götlands län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Kalmar län:</i>						
Oskarshamns stad	8,641	521	316	6.0	3.7	16: 40
<i>Blekinge län:</i>						
Aspö	997	13	46	1.3	4.6	14: 40
Backaryd	2,210	113	97	5.1	4.4	20: 70
Elleholm	395	25	14	6.3	3.5	23: 73
Hällaryd	2,893	148	104	5.1	3.6	18: 90
Listerby	2,043	196	192	9.6	9.4	19: 90
Mörrum	4,355	316	220	7.3	5.1	18: 51
Sturkö	1,990	233	218	11.7	11.0	35: 90
Tjurkö	538	79	37	14.7	6.9	25: 50
Åryd	2,182	92	67	4.2	3.1	24: 57
Öljehult	1,358	79	46	5.8	3.4	24: 23
Summa	18,961	1,294	1,041	6.8	5.5	—
<i>Kristianstads län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Malmöhus län:</i>						
Södra Vram	2,725	206	128	7.6	4.7	16: 53
<i>Hallands län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Göteborgs och Bohus län:</i>						
Askum	2,772	308	267	11.1	9.6	17: 70
Bottna	589	45	19	7.6	3.2	29: 49
Brastad	3,772	687	555	18.2	14.7	27: 97
Bro	2,847	383	381	13.5	13.4	26: 43
Bärfendal	526	25	16	4.8	3.0	15: 20
Dragsmark	484	19	16	3.9	3.3	18: 15
Grebbeastads köping	862	13	28	1.5	3.2	17: 47
Hogdal	1,348	121	98	9.0	7.3	22: 43
Kville	4,928	277	193	5.6	3.9	27: 98
Lommeland	901	123	74	13.7	8.2	28: 73
Lyse	2,533	360	280	13.7	10.6	29: 27
Malmön	1,367	281	242	20.6	17.7	23: 80
Näsinge	1,263	189	166	15.0	13.1	29: 68
Skee I)						
Skee II)	5,694	618	551	10.9	9.7	20: 18
Svenneby	1,345	94	71	7.0	5.3	31: 97
Tossene	5,304	410	298	7.7	5.6	20: 60
Summa	36,635	3,953	3,255	10.8	8.9	—

Län/Kommun	Invånar- antal 1/1 1935	Rapporterat antal hjälsökande		Kol. 3 i % av kol. 2	Kol. 4 i % av kol. 2	Kom- munal- våg- och landstings- skatt
		31/7 1934	31/7 1935			
1	2	3	4	5	6	7
<i>Älvsborgs län:</i>						
Valbo-Ryr	523	18	16	3.4	3.1	19: 11
<i>Skaraborgs län:</i>						
Tidaholms stad	4,456	245	150	5.5	3.4	13: —
Agnetorp	2,078	100	67	4.8	3.2	18: 21
Summa	6,534	345	217	5.3	3.3	—
<i>Värmlands län:</i>						
Dalby	3,722	320	139	8.6	3.7	14: 93
Eda	6,472	353	207	5.5	3.2	14: 07
Norra Finnskoga	1,736	66	71	3.8	4.1	18: 28
Norra Ny	3,093	177	119	5.7	3.8	13: 43
Skillingmark	1,187	9	44	0.8	3.7	15: 73
Södra Finnskoga	1,759	112	101	6.4	5.7	22: 09
Östra Emtervik	1,800	30	64	1.7	3.6	18: 61
Summa	19,769	1,067	745	5.4	3.8	—
<i>Örebro län:</i>						
Kvistbro	3,644	230	113	6.3	3.1	11: 55
Ljusnarsberg	8,127	460	313	5.7	3.9	14: 69
Ramsberg	3,519	175	131	5.0	3.7	16: 39
Summa	15,290	865	557	5.7	3.6	—
<i>Västmanlands län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Kopparbergs län:</i>						
Grangärde	11,474	839	515	7.3	4.5	14: —
Norrbärke	5,656	280	185	5.0	3.3	16: 17
Venjan	1,923	90	76	4.7	4.0	12: 10
Våmhus	1,495	53	106	3.5	7.1	13: 75
Summa	20,548	1,262	882	6.1	4.3	—
<i>Gävleborgs län:</i>						
Söderhamns stad	11,298	584	395	5.2	3.5	14: 60
<i>Västernorrlands län:</i>						
Alnö	6,731	446	252	6.6	3.7	35: 75
Gudmundrå	15,292	698	490	4.6	3.2	15: 72
Hässjö	4,421	234	188	5.3	4.3	22: 73
Högsjö	4,357	366	180	8.4	4.1	17: 22
Indals-Liden	2,876	172	92	6.0	3.2	26: 08
Ljustorp	2,577	415	134	16.1	5.2	27: 28
Långsele	3,359	262	171	7.8	5.1	19: 82
Nora	3,430	189	166	5.5	4.8	32: 05
Skön	14,523	924	555	6.4	3.8	21: 71
Styrnäs	1,373	85	53	6.2	3.9	25: 56
Säbrå	4,645	204	172	4.4	3.7	26: 75
Tuna	5,072	373	241	7.4	4.8	23: 88
Tynderö	1,259	47	39	3.7	3.1	32: 38
Överlänäs	996	36	34	3.6	3.4	21: 42
Summa	70,911	4,451	2,767	6.3	3.9	—
<i>Jämtlands län:</i>						
Hällesjö	2,594	284	114	10.9	4.4	14: 23
Sveg	3,549	229	120	6.5	3.4	17: 17
Älvros	1,020	80	55	7.8	5.4	13: 67
Summa	7,163	593	239	8.3	4.0	—
<i>Västerbottens län</i>	—	—	—	—	—	—
<i>Norrbottens län:</i>						
Kiruna	10,389	815	529	7.8	5.1	14: 40
Gällivare kyrkostad } Malmberget }	6,412	912	472	14.2	7.3	18: 70
Summa	16,801	1,727	1,001	10.3	5.9	—
Summa summarum	247,119	17,277	12,030	7.0	4.9	—

Vägskatten beslutad i augusti 1935. Kommunalaskatten beslutad i oktober—november 1935.
Landstingsskatten beslutad i september 1935.

Bilaga D.

Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1935 från anslag till statliga beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Anvisat belopp kronor
	Under budgetåret 1933/1934 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935, sid. 82)	2,999,689
1935	Fr. o. m. 1/7 1934 t. o. m. 31/12 1935 beviljade medel (prop. 231/1935, sid. 84)	2,955,995
25/1	Vissa konserveringsarbeten vid Kalmar slott	6,500
1/2	Ombyggnad av varmbadhuset vid Åkers krutbruk	7,000
8/3	Upprensning av två strömstråk i Kalix älv, Norrbottens län.....	9,700
	Fiskehamn vid Sandskär, Norrbottens län.....	9,000
28/6	Förbättring av Spikarnes fiskehamn å Alnö, Norrbottens län (tilläggsbidrag)	5,700
	Arbeten å residenstomten i Luleå (tilläggsbidrag)	6,000
	Summa för budgetåret 1934/1935	2,999,895

Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden ²⁸/₆ 1935—³¹/₃ 1936 från anslag till statliga samt statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad	Anvisat belopp
1935 28/6	Inredning av lokal för krigsarkivets behov.....	19,000	19,000
	Anläggande av en laxdamm vid Hyttön i Älvkarleby socken.....	49,000	39,000
	Ytterligare konserveringsarbeten å Visby ringmur och kyrkorulner.....	30,000	30,000
	Uppmuddring av Karlskrona östra farled å delen Torhamnsfjärden—Östra fjärden.....	124,000	124,000
	Om- och tillbyggnad av Welanderhemmet i Malmö.....	100,250	90,220
	Konservering av Gräfsnäs slottsruin.....	58,500	58,500
	Tilläggsanslag för utförande av ny taktäckning å slottet i Västerås.....	1,480	1,480
	Byggnads-, diknings- och vägarbeten vid Sveriges utsädesförenings filial i Överlänäs.....	54,150	54,150
	Exercishus för Norrbottens regemente.....	47,000	47,000
	Tilläggsanslag för upprensning av Fårösund.....	20,000	20,000
5/7	Ny uppfartsväg till Skansen i Stockholm.....	87,200	87,200
	Vissa konserveringsarbeten å Kronobergs slottsruin.....	22,600	20,600
2/8	Varmvattensanläggningar i vissa bostadshus vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona.....	6,500	6,500
30/8	Vissa arbeten å landsfiskalsbostället i Karesuando.....	3,520	3,520
13/9	Ytterligare medel för vatten- och avloppsledningsarbeten vid Ulriksdals och Haga slotts kungsgårdar.....	10,500	10,500
	Proviantmagasin vid Norrlands trängkår.....	40,300	40,300
	Kulfång och blinding vid 4. flygkåren å Frösön.....	15,000	15,000
	Vissa arbeten vid Stockholms slott.....	40,000	40,000
	Fortsatta konserveringsarbeten vid Mörby slottsruin.....	25,000	25,000
27/9	Brygga vid Bredavik.....	30,000	30,000
	Hamn å Lilla Kornö.....	50,000	45,000
10/10	Kostnadsökning för Branteviks hamn.....	41,000	36,900
	D:o för Vikens hamn.....	16,110	12,800
25/10	Fiskehamnsanläggning vid Svanhalla.....	26,500	26,500
	D:o vid Skärhamn.....	240,000	216,000
	D:o vid Resö.....	125,000	118,750
	Fortsatt utbyggnad av Rörö fiskehamn.....	82,300	74,070
	D:o av Fotö fiskehamn.....	61,000	54,900
6/12	Ytterligare kostnader för båthamnsanläggning i Vaxholm..	42,200	42,200
	Ändrings- och reparationsarbeten vid statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona.....	9,800	9,800
	Summa	1,477,910	1,398,890

Bilaga F.

Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden 1/7 1933—30/6 1935 från anslag till kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad kronor	Beviljat lån kronor	Beviljat statsbidrag kronor
	Under budgetåret 1933/1934 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935 sid. 86)	12,095,563	3,567,705	4,215,878
1935	Fr. o. m. 1/7 1934 t. o. m. 31/12 1935 beviljade medel (prop. 231/1935, sid. 91)	15,516,953	751,415	4,448,720
9/1	Stensättning av gator i Grebbestad, Tanums väghållningsdistrikt, Göteborgs och Bohus län	128,200	128,200	—
16/1	Varmbadhus i Nyköping	361,000	—	72,200
	Skolhus i Lyckeby, Lösens s:n, Blekinge län..	44,900	—	8,980
	Hamnanläggning vid Lindholmen i Göteborg..	4,100,000	—	820,000
	Reparationsarbeten i Trollhättans kyrka	21,600	—	4,320
	Ombyggnad av skolhus i Falltorp, Södra Finnskoga s:n, Värmlands län	15,600	—	7,800
	Skolhus i Hallsta, Indals s:n, Västernorrlands län	77,575	—	58,180
25/1	Om- och nybyggnad av skolhus i Träleberg, Häggvall och Berg, Lyse s:n, Göteborgs och Bohus län	113,230	—	84,920
	Om- och nybyggnad av skolhus i Roteberg, Ovanåkers s:n, Gävleborgs län	72,000	—	14,400
1/2	Uppförande av stadshus samt omändring av rådhuset, Halmstad	1,300,000	—	260,000
	Om- och tillbyggnad av länslasarettet i Uddevalla	280,750	—	56,150
	Varmbadhus i Hamburgsund, Kville s:n, Göteborgs och Bohus län	12,800	—	8,320
	Kommunalhus, Valbo s:n, Gävleborgs län	115,000	115,000	—
8/2	Tillbyggnad av skolhus m. m., Asarums s:n, Blekinge län	56,200	—	28,100
	Om- och tillbyggnad av skolhus i Hovenäset, Askums s:n, Göteborgs och Bohus län	23,500	—	16,450
15/2	Bro över Möcklösund, Östra härads väghållningsdistrikt, Blekinge län	153,000	—	145,350
	Kostnadsökning för reparation av Fuxerna kyrka, Älvsborgs län	7,357	—	2,500
	Kostnadsökning för restaurering av Skogs kyrka, Västernorrlands län	2,400	—	1,440
	Om- och tillbyggnadsarbeten vid Kroppefjälls sanatorium, Älvsborgs län	180,167	—	36,030
22/2	Om- och tillbyggnadsarbeten vid länslasarettet i Strömstad	177,835	—	35,570
	D:o vid länslasarettet i Mölndal	415,800	—	83,160

Dag för beslut	Arbetsföretag	Total kostnad kronor	Beviljat lån kronor	Beviljat statsbidrag kronor
1/3	Om- och nybyggnadsarbeten vid högre allmänna läroverket i Västervik.....	171,500	—	34,300
	Om- och tillbyggnad av samrealskolan i Hässleholm	203,975	—	40,790
	Ytterligare kostnader för om- och nybyggnad av skolhus, Dorotea församling, Västerbottens län	38,663	—	23,190
8/3	Idrottsplats i Skuru, Nacka s:n, Stockholms län	32,550	—	6,510
	Bad- och gymnastikhus i Valla municipalsamhälle.....	40,000	—	8,000
15/3	Bro över Tinnerbäcken med tillfartsvägar i Linköping.....	77,800	—	15,560
23/5	Ytterligare kostnader för skolhus i Långhed, Alfta skoldistrikt, Gävleborgs län	17,000	—	8,500
31/5	Ytterligare kostnader för värmeledning m. m. i kyrkoherdeprästgården, Byske pastorat, Västerbottens län.....	2,280	—	1,140
15/6	Regnvattenledning i Kalmar	85,800	—	17,160
	Summa för budgetåret 1934/1935	23,845,435	994,615	6,347,740

Bilaga G.

Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 från anslag till kommunala samt statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	A r b e t s f ö r e t a g	Totalkostnad kronor	Beviljat statsbidrag kronor
1935			
5/7	Hangarbyggnad å Norrköpings flygplats.....	20,000	4,000
	Pump- och reningsverk för Skönsbergs municipalsamhälle	127,000	88,900
12/7	Ändrings- och reparationsarbeten å skolhus i Lilla Edet, Fuxerna s:n, Älvsborgs län	8,800	1,760
	Skolanläggningar i Nyhammar och Rävåla, Grangärde s:n, Kopparbergs län.....	32,410	16,200
	Skolhus i Kjal, Vibyggerå s:n, Västernorrlands län.....	28,200	16,920
	Skolhus i Runeåberg, Helgums s:n, Västernorrlands län ..	8,000	4,500
	Gymnastikhus i Hamre m. m., Långsele s:n, Västernorrlands län	25,595	15,360
2/8	Ytterligare kostnader för om- och nybyggnad av skolhus, Malmöns s:n, Göteborgs och Bohus län	9,525	8,570
	Ytterligare kostnader för kommunalhus, Jämshögs s:n, Blekinge län.....	5,370	2,150
30/8	Varmbadhus jämte brandstation. Asarums s:n, Blekinge län	38,150	26,700
	Kommunalhus, Bro s:n, Göteborgs och Bohus län	39,500	29,620
	Restaurering av Holmedals kyrka, Värmlands län	24,566	14,740
	Veterinärbostad, Grangärde s:n, Kopparbergs län	21,700	10,850
	Ombyggnad av tullhuset i Söderhamn	59,575	23,830
6/9	Pump- och reningsverk i Älmhults köping.....	41,750	8,350
	Värme- och sanitäranläggning i tullhuset, värmeanläggning i samrealskolan samt tillbyggnad av samrealskolans gymnastikhus, Oskarshamn.....	87,250	34,900
13/9	Ytterligare kostnader för varmbadhus i Lilla Edets municipalsamhälle	12,742	6,000
	Kommunalhus, Hjulsjö s:n, Örebro län	40,000	20,000
	Vattenreningsanläggning i Bräcke municipalsamhälle.....	21,000	10,500
	Ytterligare kostnader för kommunalhus, Långsele s:n, Västernorrlands län	8,526	5,960
20/9	Ytterligare kostnader för skolhus, Tåsjö s:n, Västernorrlands län	1,134	6,100
10/10	Om- och tillbyggnad av ålderdomshem, Njurunda s:n, Västernorrlands län	127,122	50,850
	Varmbadhus i Östersund.....	350,000	70,000
	Gymnastikhus vid samrealskolan, Nederkalix s:n, Norrbottens län	102,000	51,000
18/10	Byggnad för folkbad och bibliotek i Skönsmons municipalsamhälle	40,000	30,000
	Gravkapell, Tuna församling, Västernorrlands län	7,780	3,890

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad kronor	Beviljat statsbidrag kronor
1935 18/10	Kommunal förvaltningsbyggnad med tingslokaler, Råneå s:n, Norrbottens län	65,000	48,750
25/10	Om- och tillbyggnad av skolhus i Tånga, Lommelands s:n, Göteborgs och Bohus län	12,850	9,640
	Polishus i Munkedal, Foss s:n, Göteborgs och Bohus län..	21,280	5,320
1/11	Flyttning av ladugårdsbyggnaderna å lönebostället Hästar-ryd, Mörrums pastorat, Blekinge län	9,780	4,890
	Kommunalhus, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län....	45,000	33,750
	Skolhus i Amalieberg m. m., Hogdals s:n, Göteborgs och Bohus län.....	77,965	54,570
8/11	Om- och nybyggnadsarbeten för folkskoleväsendet, Kville s:n, Göteborgs och Bohus län	90,094	63,080
	Byggnad inrymmande brandstation, arrestlokaler, skolkök m. m., Ljusdals s:n, Gävleborgs län.....	56,900	11,380
	Vattenledningsanläggning, Alnö s:n, Västernorrlands län ..	37,720	30,180
	Församlings- och kommunalhus, Indalslidens s:n, Väster-norrlands län	79,100	59,330
	Arrestlokal i Selånger, Tuna polisdistrikt, Västernorrlands län	34,300	17,150
15/11	Skolhus å Stora Kornö, Lyse s:n, Göteborgs och Bohus län	37,000	27,750
	Byggnader för folkskoleväsendet, Ramsele s:n, Västernorr-lands län	84,510	21,490
29/11	Vatten- och avloppsledning i Norbergs municipalsamhälle	150,000	30,000
	Tillbyggnad av länslasarettet i Luleå samt uppförande av personalbostadshus vid länslasarettet i Gällivare.....	267,400	133,700
20/12	Restaurering av Nordmarks kyrka jämte klockstapel, Värm-lands län	7,940	2,380
	Ålderdomshem, Torsåkers s:n, Västernorrlands län	30,553	9,170
	Skolhus i Bullerbo, Graninge s:n, Västernorrlands län	20,440	10,220
	Restaurering och tillbyggnad av Alnö kyrka, Västernorr-lands län	100,000	50,000
1936 9/1	Skolanläggning vid St. Kullen, Sturkö s:n, Blekinge län ..	108,075	91,860
	Kommunalhus och byggnader för folkskoleväsendet, Skee s:n, Göteborgs och Bohus län.....	84,118	63,090
	Utvidgning' av vatten- och avloppsledningsnätet i Arboga	115,000	23,000
24/1	Vattenverk m. m., Njurunda s:n, Västernorrlands län	261,100	130,550
7/2	Om- och tillbyggnad av länslasarettet i Karlskrona	661,000	264,400
20/3	Ytterligare kostnader för bad- och gymnastikhus i Valla municipalsamhälle	6,130	1,230
	Hangar å Jönköpings flygplats	29,000	5,800
	Ytterligare kostnader för restaurering av Trollhättans kyrka	24,150	4,830
	Krematorium i Karlstad	180,000	36,000
	Restaurering av Kristinehamn-Varnums kyrka	105,000	21,000
	Summa	4,089,100	1,826,160

Bilaga H.

Förteckning å företag, till vilka under tiden $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1935 medel anvisats från anslag till skenfria korsningar.

Dag för beslut	Plats för arbete	Totalkostnad kronor	Anvisat kronor
	Under budgetåret 1933/1934 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935, sid. 96)	8,926,539: 95	7,563,855: 95
1935	Fr. o. m. $\frac{1}{7}$ 1934 t. o. m. $\frac{31}{12}$ 1935 (prop. 231/1935, sid. 98)	986,300	681,950
1/2	Slätterna och Hultafors (tilläggsbidrag), Älvsborgs län.....	26,700	26,700
	Sörby, Västmanlands län	17,900	15,400
	Fägre (Valla), Skaraborgs län	42,300	42,300
8/2	Jönåker (tilläggsbidrag), Södermanlands län	66,000	66,000
15/2	Ljusne (2 st.), Gävleborgs län	78,700	67,230
	L:a Amundön, Göteborgs och Bohus län.....	60,050	41,600
12/4	Stränte, Kristianstads län	55,500	30,500
	Slätthult, Kronobergs län	65,400	45,360
	Birsta, Västernorrlands län	35,000	20,000
	Brunflo, Jämtlands län	49,200	34,200
26/4	Solvarbo, Kopparbergs län	47,150	43,550
17/5	Kungsbacka (tilläggsbidrag)	5,000	4,500
	Summa för budgetåret 1934/1935	1,535,200	1,119,290

Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 medel anvisats från anslag till skenfria korsningar.

Dag för beslut	Plats för arbete	Totalkostnad kronor	Anvisat kronor
1935			
5/7	Förstärkning av arbetskraft i ämbetsverk m. m.	14,639: 69	14,639: 69
27/9	Vackerby, Södermanlands län (tilläggsbidrag)	49,400	47,230
4/10	Varberg	35,000	30,000
10/10	Länninge (Voxsäter), Gävleborgs län	45,900	30,900
20/12	Vägport i Falkenberg	15,000	11,250
1936			
31/1	Toröd (Tösse), Älvsborgs län	37,000	31,750
	Njurunda, Västernorrlands län	189,100	138,800
7/2	Bergsåker, Västernorrlands län	147,200	130,600
	Summa	583,239: 69	435,169: 69

Bilaga J.

Förteckning å företag, till vilka under tiden 1/7 1933—30/6 1935 medel anvisats från anslag till broar och hamnar.

Dag för beslut	Slag av arbete	Totalkostnad kronor	Anvisat kronor
	Under budgetåret 1933/1934 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935, sid. 101)	8,626,450: 70	6,030,590: 70
	Fr. o. m. 1/7 1934 t. o. m. 31/12 1935 (prop. 231/1935, sid. 103)	4,811,200	3,277,700
	Hamnar.		
1935	Vissa arbeten i Kalmar hamn.....	197,000	131,300
16/1	» » i Köpings hamn	20,400	10,200
	Förbättring av hamnen i Mariestad	250,000	125,000
	Kaj i Uddevalla stads hamn	185,000	123,300
8/3	Vissa arbeten i Mölle hamn, Malmöhus län	25,900	17,200
12/4	Kaj vid Krokstrand, Skee s:n, Göteborgs och Bohus län....	27,000	18,000
	Vågbrytare i Hjo hamn, Skaraborgs län	19,490	28,700
17/5	Kaj i Uddevalla stads hamn	35,100	17,500
23/5	Kajbyggnad i Härnösands hamn.....	524,000	260,000
	Broar.		
9/1	Bro över Töre älv, Norrbottens län	75,200	67,600
1/2	Bro över Mörrumsån vid Blekingsholm, Kronobergs län....	66,700	50,000
	Bro över Vojmán, Västerbottens län.....	98,400	83,600
	Bro över Orsalen, Kopparbergs län	36,800	27,600
	Bro över Bergvattenån, Västerbottens län	49,500	42,000
15/2	Bro över Vindelälven vid Rustträsk, Västerbottens län	352,100	316,800
	Bro örer Gunnarbäcken, Västerbottens län	50,000	42,500
	Bro över Åsumsån, Malmöhus län.....	64,200	48,100
22/2	Bro över Klarälven vid Branäs, Värmlands län.....	137,000	123,300
1/3	Bro över Ängermanälven vid Hammar, Västernorrlands län (tilläggsbidrag)	45,000	38,200
12/4	Ombyggnad av Oscarsbron i Östersund	551,200	275,600
	Bro över Ume älv vid Slussfors, Västerbottens län (tilläggsbidrag).....	6,000	5,400
	Bro över Sangis älv, Norrbottens län	123,000	110,700
10/5	Bro över Sittsjön, Ragunda, Jamtlands län (tilläggsbidrag)..	16,900	12,600
7/6	Bro över Almaån, Kristianstads län (tilläggsbidrag).....	10,000	8,000
20/6	Bro över Ängermanälven vid Sollefteå, Västernorrlands län	584,200	350,000
	Summa för budgetåret 1934/1935	8,361,200	5,610,900

Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 medel anvisats från anslag till broar och hamnar.

Dag för beslut	Slag av arbete	Totalkostnad kronor	Anvisat kronor
1935	Hamnar.		
5/7	Förstärkning av arbetskraft i ämbetsverk m. m.	42,639: 71	42,639: 71
16/8	Landskrona hamn	146,000	97,300
25/10	Fiskehamn vid Skåre, Malmöhus län.....	44,600	40,100
	» » Nyhamnsläge, Malmöhus län.....	66,500	59,850
29/11	Limhamns fiskehamn i Malmö.....	198,000	132,000
20/12	Fiskehamn vid Gräsgård, Kalmar län	65,000	58,500
1936			
31/1	Fiskehamn i Västervik	106,000	64,800
7/2	» vid Ungskär, Blekinge län	60,000	54,000
»	» » Torhamn, » »	125,000	112,500
»	Gamleby hamn.....	—	—
13/3	Ytterligare anslag till utvidgning av Varbergs hamn m. m.	7,688	3,800
	Summa	861,427: 71	665,489: 71

Bilaga L.

Förteckning över den ^{31/12} 1935 avslutade statliga beredskapsarbeten.

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader	Härv av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag	Dags- verks- kost- nad
1	2	kronor	kronor	5	6	kronor	kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933							
^{7/7}	Vissa arbeten vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori	8,000	8,000	435	—	—	18: 39
^{20/7}	Ytterligare medel för flyttning av byggnader från Sollefteå läger	17,200	17,200	622	4	9: 60	27: 65
	Hangar vid 4. flygkårens sjöflygstation å Frösön	110,000	110,000	2,690	11	10: 76	40: 89
^{26/8}	Förbättring av Björkö fiskehamn....	42,173	37,888	3,886	15	8: 16	9: 74
	Förbättring av statens fiskehamn vid Träslöv	108,000	108,000	9,971	26	7: 13	10: 83
	Anläggning av fiskehamn vid Vejby	91,000	80,000	5,922	19	6: 27	13: 51
	Iståndsättande av Vikens hamn	134,000	120,000	7,062	17	7: 34	15: 18
	Förbättring av Kyrkbackens hamn å Ven	41,000	36,900	3,031	13	7: 10	12: 17
	Anläggning av fiskehamn vid Drott- ningskår å Aspö.....	110,000	110,000	5,664	21	7: 43	19: 42
	Förbättring av fiskehamn vid Torsö	22,000	20,900	1,334	3	6: 58	15: 67
	Förbättring av statens fiskehamn vid Hällevik	10,000	10,000	674	6	7: 15	14: 84
^{1/9}	Uppförande av sjöhangarbyggnad i Boden	135,000	135,000	2,015	8	8: 03	67: 00
	Uppförande av marketeribygnad för sjömanskåren i Karlskrona	150,990	150,990	6,843	17	9: 16	22: 06
	Vissa säkerhetsarbeten vid Upplands regementes och arméns underoffi- cersskolas skjutbanor.....	24,852	24,852	861	5	8: 57	28: 86
	Djupborrningar för undersökning av stenkolsflötserna inom Billesholms- området	35,867	35,867	704	6	6: 00	50: 95
^{16/9}	Reparation av kajmuren vid Ströms- holms slott	12,500	12,500	760	10	6: 36	16: 45
	Skjutfältsanordningar vid Marma skjutfält	21,153	21,153	1,006	4	9: 01	21: 03
	Planering av Dalregementets skjut- bana	35,000	35,000	2,772	10	7: 45	12: 49

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader	Härav av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag	Dags- verks- kost- nader
1	2	3	4	5	6	7	8
		kronor	kronor			kronor	kronor
1933							
10/9	Ytterligare arbeten å vägbyggnaden mellan Dalom och Varglund å Hemsö	11,500	11,500	1,188	14	7: 23	22: 14
	Försvarsanordningar vid Dalom å Hemsö	14,800	14,800				
	Färdigställande av mellanlandningsplats vid Vännäs	9,000	9,000	483	2	5: 96	18: 63
	Flygfältsbelysning å Norrköpings flygplats	27,499	27,499	750	5	11: 07	36: 66
	Hindermarkeringsljus å två skorstenar invid Bulltofta flygplats	22,069	22,069	1,131	6	14: 58	19: 51
	Stängsel utmed viss del av Bulltofta flygplats	20,210	20,210	1,054	7	9: 38	19: 17
	Utvidgning av tunnlarne vid Oringens station å bandelen Sollefteå - Härnösand	43,000	43,000	4,873	11	9: 44	8: 82
	Underhållsarbeten i Hjärtösund, Göteborgs och Bohus län	200	200	12	—	7: 91	16: 67
	Fördjupning av Spikarnas fiskehamn (2 företag)	60,200	60,200	3,444	15	8: 06	17: 48
	Konservering av Lagaholms slottsruin	37,500	37,500	3,344	12	7: 01	11: 21
	Visst arbetsföretag å Skansen i Stockholm	82,527	55,000	4,158	12	12: 44	13: 23
	Vissa undersöknings- och förberedande gruvarbeten inom Västerbottens län	45,500	45,500	3,736	7	7: 52	12: 18
20/10	Förbättringsarbeten vid Glommens fiskehamn	60,000	60,000	2,203	18	6: 64	27: 24
	Nybyggnad till tjänstebostäder för tullpersonal vid kustposteringen Nordkoster m. m.	64,923	56,800	1,865	8	8: 63	30: 46
9/11	Omläggning av yttre vattenledningarna vid Stockholms slott	27,500	27,500	1,016	9	12: 05	27: 07
	Ombyggnad av stora förrådet vid Åkers krutbruk	43,153	43,153	1,537	9	8: 99	28: 08
	Vatten- och avloppsledning till arbetarbostäderna vid Åkers krutbruk	59,973	59,973	2,649	11	7: 68	22: 64
	Två trotylmagasin vid Åkers krutbruk	21,215	21,215	1,267	5	7: 64	16: 74
	Väg till trotylmagasinen vid Åkers krutbruk	7,783	7,783	1,094	10	6: 26	7: 11
	Sprängningsarbete för utvidgning av statens provningsanstalts gårds utrymme	37,000	37,000	1,799	13	10: 45	20: 57
10/11	Vissa arbetsföretag för Kronobergs regementes detachement i Karlskrona	35,250	35,250	4,022	13	6: 50	8: 76

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader	Härv av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
		kronor	kronor	5	6	7	8
1933							
¹⁰ / ₁₁	Fiskehamn vid Lövsjär	40,000	36,000	2,663	14	8: 02	13: 52
¹⁷ / ₁₁	Tillfartsväg till Ultuna.....	69,974	69,974	4,932	14	8: 40	14: 19
	Hamnförbättring i Grebbestad	112,500	101,250	9,328	16	7: 29	10: 85
²⁴ / ₁₁	Manskapsbarack å Kungsholms fort, Karlskrona	108,110	108,000	3,416	11	8: 18	31: 62
	Vissa arbeten för flottans skiffer- oljeverk å Kinnekulle	17,000	17,000	282	6	6: 80	60: 28
²¹ / ₁₂	Batterivärn å Öppensjär.....	79,500	79,500	5,572	16	5: 62	14: 27
	Tillvaratagande av stormfälld skog å Värmlands regementes övningsom- råde	4,000	4,000	834	3	5: 05	4: 80
	Vattenledningsarbeten å Skansen i Stockholm	69,095	59,000	3,277	16	11: 01	18: 00
²⁹ / ₁₂	Fiskehamn vid Ekenabben å Sturkö	54,000	54,000	2,104	8	6: 83	25: 67
	Fiskehamn vid Sanda å Sturkö	100,000	100,000	3,423	15	7: 00	29: 21
1934							
⁹ / ₂	Förlängning av östra kajen i Öckerö fiskehamn.....	23,500	19,975	2,144	8	9: 09	9: 32
¹⁰ / ₂	Två skyddsrum i Bodens fästning ..	56,000	56,000	2,290	8	11: 65	24: 45
¹⁸ / ₄	Terrassbyggnad å residenstomten i Umeå.....	14,687	14,687	585	3	12: 65	24: 89
²⁴ / ₆	Anläggande av kajplats vid Nya Var- vet för statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets be- hov	17,370	17,370	492	7	10: 65	35: 30
⁶ / ₇	Utförande av ång- och värmecentral vid Västernorrlands regemente, Sollefteå.....	93,000	93,000	2,362	11	10: 84	39: 37
	Uppförande av byggnad för verkstäder, förråd, omklädningsrum m. m. å Skansen i Stockholm.....	106,029	106,000	2,746	14	12: 80	38: 60
	Sprängningsarbeten vid tekniska hög- skolan	168,500	168,500	4,045	13	19: 51	41: 66
	Uppmuddring av ett grund utanför in- seglingsrännan till Mörbylänga hamn	14,700	14,700	239	3	8: 72	61: 51
	Inseglingsfyr till statens fiskehamn vid Hölick, Gävleborgs län.....	2,600	2,600	20	1	10: 62	130: 00
¹⁸ / ₇	Restaurering av fornlämningsområdet vid Gamla Uppsala	10,012	10,000	976	8	5: 86	10: 25
	Ny taktäckning å slottet i Västerås	31,520	30,220	639	6	9: 12	47: 29
	Ändrings- och reparationsarbeten m. m. vid Nordviks lantbruksskola	53,805	51,475	2,145	8	9: 95	24: 00
	Ombyggnadsarbeten å Stöndar i Boteå socken för Offers lanthushållsskola och ladugårdsskötarenskola	197,255	103,000	5,965	16	12: 75	17: 27

Kon- sels- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader	Härav av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag	Dags- verks- kost- nad
1	2	3	4	5	6	7	8
		kronor	kronor			kronor	kronor
1934							
¹⁰ / ₈	Förbättringsarbeten å kvinnliga elev- hemmet vid vanförestalten i Häl- singborg	52,551	44,510	1,792	7	9: 68	24: 84
³¹ / ₈	Gemensam avloppsanläggning för för- utvarande dragonkasernområdet i Stockholm	142,085	130,355	6,264	12	11: 34	20: 81
²¹ / ₉	Inbyggande av ny motor å sjuktrans- portflygplanet å Frösön	23,473	23,473	625	4	8: 00	37: 56
²⁴ / ₉	Iordningställande av galärvarvets kyrkogård i Stockholm.....	34,400	34,400	1,471	10	11: 36	23: 39
	Vågbrytare vid Kungsholms fort, Karlskrona	8,000	8,000	1,051	7	4: 12	7: 61
	Drivmedelsanläggning vid 1. flygfårens flygplats å Hässlö	30,000	30,000	389	3	8: 37	77: 12
	Uppförande av en kalkstensmur vid residenset i Visby	3,600	3,600	288	4	8: 35	12: 50
1935							
¹ / ₂	Ombyggnad av varmbadhuset vid Åkers krutbruk	19,570	18,876	962	6	9: 64	19: 62
⁸ / ₈	Fiskehamn vid Sandskär, Norrbottens län	9,000	9,000	614	5	10: 47	14: 66
		3,605,373	3,387,867	171,812	—	8: 76	19: 72

Bilaga M.

Förteckning över den ^{31/12} 1935 avslutade kommunala beredskapsarbeten.

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933							
^{6/10}	Stensättning av Ripagatan å delen Parkgatan—Köpingegatan i Trälle- borg.....	86,519	45,650	2,812	6	9: 78	16: 23
^{20/10}	Folkskolebyggnader i följande distrikt, Jämtlands län:						
	Lit	19,112	8,090	116	3	4: 28	69: 74
	Hammerdal (3 företag)	78,991	36,485	5,367	14	6: 85	6: 80
	Offerdal	35,762	14,300	2,155	22	4: 50	6: 64
	Alsen	9,524	4,000	657	8	4: 06	6: 09
	Norrbottnens län:						
	Hortlax	30,069	22,665	784	7	11: —	28: 91
	Piteå	86,170	65,625	2,766	12	10: —	23: 73
	Norr fjärden	26,071	22,165	1,092	16	9: 18	20: 29
	Älvsby	14,372	5,680	812	9	5: 45	7: —
	Arvidsjaur (Rättsel).....	14,957	7,500	708	11	5: 78	10: 59
	» (Glommerstråk)	27,546	13,000	1,430	11	5: 18	9: 09
	Arjeplog.....	38,169	21,570	1,651	20	8: 63	13: 06
	Gällivare	60,854	36,000	2,391	19	7: 25	15: 06
	Överkalix	55,000	49,500	3,285	—	10: —	15: 06
	Nederkalix.....	65,484	55,662	1,909	13	10: 10	29: 16
	Nedertorneå	73,250	65,925	3,041	20	9: 09	21: 68
	Karl Gustav	84,000	47,250	3,670	22	5: 78	12: 87
^{27/10}	Vissa anläggningar för Luleå stads vattenledningsverk	246,725	245,000	5,602	18	11: 98	43: 73
^{9/11}	D:o för Torshälla stads vattenlednings- verk	39,300	25,000	596	5	9: 33	41: 95
^{10/11}	Kommunalhus i Skönsbergs munic- ipalsamhälle	195,188	144,075	5,067	12	10: 77	28: 43
	Om- och tillbyggnad av kommunal- hus i Skönsmons municipalsamhälle	18,016	11,050	572	6	11: 13	19: 32
	Om- och tillbyggnad av epidemisjuk- huset i Arboga	156,365	45,000	4,641	12	9: 13	9: 70
	Om- och tillbyggnad av Heds s:ns ålderdomshem, Västmanlands län..	27,308	7,000	761	6	5: 96	9: 20
	Skolhus i Humlekärr, Lyse s:n, Göte- borgs och Bohus län.....	58,300	49,300	2,419	15	6: 95	20: 38
^{17/11}	Vissa avloppsledningsanordningar i Hälsingborg	375,212	171,000	8,339	9	10: 31	20: 51

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933							
17/11	Nytt reningsverk i Skara	257,458	127,500	8,435	21	7: 99	15: 12
	Nytt institutionshus för högre all- männa läroverket i Falun m. m...	402,599	196,000	8,908	17	10: 87	22: —
	Om- och tillbyggnad av skolhus i Krånge, Junsele s:n, Västernorrlands län	49,388	24,600	2,422	11	8: 03	10: 16
24/11	Skolhus i Forserums municipalsam- hälle, Jönköpings län	119,404	46,850	4,087	22	8: —	11: 46
1/12	Ombyggnad av vissa kajer i Sundsvall	176,019	176,000	7,470	8	10: 01	23: 56
	Ombyggnad av Sundskanalen i Hud- iksvall	85,885	75,000	4,728	7	9: 02	15: 86
	Gymnastikhus i Munkfors, Värmlandsl.	65,600	25,110	2,214	12	8: 12	11: 34
	Ombyggnad av Oskarshamns stads ålderdomshem	134,922	57,000	4,200	11	10: 21	13: 57
8/12	Ombyggnad av skolhus i Grubbe, Nora s:n, Västernorrlands län	16,186	12,960	509	6	10: 88	25: 46
	Om- och tillbyggnad av skolhus i An- karsvik, Alnö s:n, Västernorrlands län (2 företag)	68,636	46,185	2,436	19	9: 73	18: 96
	Om- och tillbyggnad av Alfta s:ns ålderdomshem, Gävleborgs län	48,505	17,690	1,593	9	7: 58	11: 10
15/12	Kommunalhus i Norra Råda s:n, Värm- lands län	35,110	30,000	1,299	9	7: 26	23: 09
	Skolhus i Malgovik, Vilhelmina s:n, Västerbottens län	59,081	30,420	2,863	19	8: 45	10: 63
21/12	Arrestlokal i Byske s:n, Västerbottens län	12,148	9,000	447	5	6: 33	20: 13
1934							
8/1	Kommunalhus, Alnö s:n, Västernorr- lands län	103,297	91,800	2,594	11	12: 36	35: 39
12/1	Skolhus i Kloten, Ramsbergs s:n, Öre- bro län	57,415	33,660	2,225	16	8: 69	15: 13
	Om- och tillbyggnad av högre folk- skolan i Slite, Othems s:n	47,100	26,520	1,930	7	8: 55	13: 74
10/1	Omändring av byggnad till barnmorske- bostad, Garpenbergs s:n, Kopparb. l.	9,714	3,640	462	5	6: 73	7: 88
	Skolhus i Persbo, Garpenbergs s:n ..	7,850	3,310	375	4	7: 45	8: 83
	Uthus vid Finnhyttans skola, Gar- penbergs s:n	2,395	1,246	201	5	4: 37	6: 20
	Konservering av kyrka i Vibyggerå ..	41,007	27,811	2,639	11	6: 64	10: 54
28/1	Om- och tillbyggnad av Margretegårde folkskola i Uddevalla	239,000	198,000	10,570	13	10: 36	18: 73
9/2	Om- och tillbyggnad av skolhus i Si- meå, Undersviks s:n, Gävleborgs län	40,001	21,360	1,891	16	6: 26	11: 28
	Skolhus i Långhed, Alfta skoldistrikt, Gävleborgs län	54,000	27,000	2,445	17	6: 39	11: 04

Kon- selj- dag.	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
⁹ / ₈	Kommunalhus i Norrbärke, Koppar- bergs län	97,174	62,400	3,382	15	10: 35	18: 45
	Om- och tillbyggnad av högre all- männa läroverket i Vänersborg ...	275,048	46,065	5,848	7	11: 51	7: 88
	Om- och tillbyggnad av samrealskolan i Morastrands köping	215,316	190,000	5,610	19	9: 28	33: 87
	Om- och nybyggnad av skolhus i Lycke och Skärve, Bro s:n, Göte- borgs och Bohus län (4 företag) ..	80,080	63,835	2,850	17	6: 73	22: 40
¹⁶ / ₈	Bostadshus för lärare i Vallentuna s:n, Stockholms län	31,976	7,840	894	6	12: 38	8: 77
	Vattenledningsanläggning i Trosa....	89,893	80,000	3,152	11	6: 51	25: 38
	Stadshus i Nybro	520,000	46,200	15,838	25	10: 58	2: 92
	Skolhus i Färgelanda s:n, Älvsborgs län	67,338	61,950	2,273	17	4: 98	27: 25
	Varmbadhus i Lilla Edets municipal- samtälle	149,579	87,600	4,360	16	9: 84	20: 09
	Bad- och gymnastikhus i Köping....	406,000	40,000	7,845	15	9: 61	5: 10
²³ / ₈	Restaurering ^a av Nora stads- och bergs- församlingars kyrka	73,425	41,310	2,856	12	10: 78	14: 46
	Ålderdomshem i Bjärträ s:n, Väster- norrlands län	105,740	52,870	2,869	15	11: 80	18: 43
⁹ / ₈	Tillbyggnad till högre samskolan i Eslöv	152,600	145,600	3,113	9	10: 88	46: 77
⁹ / ₈	Restaurering av Katarina kyrka i Stockholm	188,567	130,000	8,751	8	14: 26	14: 86
	D:o av Storkyrkan i Stockholm	201,318	172,000	7,860		13: 30	21: 88
	Om- och tillbyggnad av länslasarettet i Söderhamn	485,000	350,000	10,401	15	10: 27	33: 65
	Skolhus jämte tjänstebostadshus i Rind, Revsunds s:n, Jämtlands län	50,771	11,750	2,265	17	5: 83	5: 18
	Provinsialläkarbostad i Byske s:n, Västerbottens län	44,473	35,000	1,219	8	6: 55	28: 71
¹⁶ / ₈	Läktare å Ullevi idrottsplats i Göteborg	325,871	200,000	9,450	10	11: 91	21: 16
	Kommunalhus i Överums s:n, Kalmar län	61,826	61,150	2,513	16	6: 55	24: 33
	Skolhusbyggnader i Bräcke s:n, Jämt- lands län	211,794	182,500	4,705	14	9: 77	38: 79
	Skolanläggning i Brastads s:n, Göte- borgs och Bohus län	74,375	64,440	4,083	16	7: 31	18: 71
	Värme-, vatten- och avloppsanlägg- ning i Bäckegravans skola, Skinn- skattebergs s:n, Västmanlands län	11,318	5,460	725	7	4: 90	7: 53
	Restaurering av Östmarks kyrka, Värmlands län	66,899	45,020	2,704	12	6: 25	16: 11

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
16/3	Restaurering av Norrfjärdens kyrka, Norrbottens län	18,999	15,725	1,101	6	10: 27	14: 28
	Om- och nybyggnad av skolhus, Malm- öns s:n, Göteborgs och Bohus län (2 företag)	126,376	113,600	5,361	20	7: 27	21: 19
28/3	Vattenledning till Tånga skola, Lom- melands s:n, Göteborgs och Bohus län	2,067	1,440	114	3	6: 21	12: 63
	Om- och tillbyggnad av skolhus i Öx- nered, Vassända-Naglums s:n, Älvs- borgs län	33,423	32,800	1,029	7	11: 23	31: 88
	Restaurering av Husby kyrka, Koppar- bergs län	86,571	19,600	2,731	14	8: 26	7: 18
29/3	Kloakpumpstation i Flens municipal- samhälle	45,187	34,000	1,221	11	7: 92	27: 85
	Flyttning och ombyggnad av skol- hus i Äryds s:n, Blekinge län	11,700	10,470	1,248	6	5: 50	8: 39
	Kommunalhus i Bengtsfors	91,800	75,000	4,040	13	7: 70	—
	Tjänstebostadshus i Gylteboda, Vire- stads s:n, Kronobergs län	15,546	4,950	681	—	6: 23	18: 56
9/4	Skolhus jämte uthus i Enerйда, Vi- restads s:n, Kronobergs län	26,322	8,860	1,394	—	6: 32	6: 35
	Skolhus jämte uthus i Kistiga, Vire- stads s:n, Kronobergs län	11,899	3,940	584	—	6: 47	6: 74
	Vissa arbeten för Arboga stads vat- tenledningsverk	139,687	138,000	1,915	17	9: 80	72: 06
	Kyrkoherdeprästgård, Garpenbergs pastorat, Kopparbergs län	50,719	27,000	2,983	14	7: 36	9: 05
19/4	Tullhusbyggnad i Falkenberg	72,800	14,230	2,128	15	8: 12	6: 69
	Ombyggnad av skolhus i Joeström, Tärna s:n, Västerbottens län	9,609	4,730	726	7	5: 59	6: 52
20/4	Reparationsarbeten m. m. i Fuxerna kyrka, Älvsborgs län	27,357	12,500	908	5	9: 12	13: 77
	Ombyggnad av sockenstuga, Ljuders s:n, Kronobergs län	16,682	3,336	1,277	6	6: 11	2: 61
	Om- och tillbyggnad av skolhus i Ny- land, Njurunda s:n, Västernorrlands l.	60,803	46,280	1,998	8	10: 80	23: 16
	Ombyggnad av skolhus, Hellvi s:n, Gotlands län	22,858	15,375	1,201	6	8: 75	12: 80
27/4	Restaurering av Lundby gamla kyrka i Göteborg	49,253	25,000	1,274	7	11: 97	19: 62
4/5	Idrottspaviljong i Sundbyberg	40,875	38,800	1,236	5	14: 10	31: 39
	Ekonomibyggnader vid lönebostället Näsinge prästgård, Göteborgs och Bo- hus län	44,645	26,270	2,535	10	5: —	10: 36
	Ekonomibyggnader vid lönebostället Halsång, Göteborgs och Bohus län	—	8,310	781	9	5: —	10: 64

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verka- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
⁴ / ₆	Byggnad för brandstation i Filipstad	55,210	30,000	1,380	11	9: 47	21: 74
	Restaurering av Haverö kyrka, Väs- ternorrlands län.....	38,300	10,000	1,053	16	8: 35	9: 50
¹¹ / ₆	Ladugårdsbyggnad vid Västerlanda s:ns ålderdomshem, Göteborgs och Bohus län.....	18,289	6,960	1,120	14	6: 31	6: 22
	Restaurering av Hammarö kyrka, Värmlands län.....	65,740	30,000	1,810	7	9: 28	16: 57
	Vatten- och avloppsledningsarbeten i Skönsberg, Sköns s:n, V sternorr- lands län.....	15,338	12,750	510	3	12: 12	25: —
	Tillbyggnad av gymnastikhuset vid hög- re allmänna läroverket i Härnösand	58,946	13,700	2,294	10	11: 20	5: 97
¹⁰ / ₆	Skolhus vid Hogane och Övertun, Svenneby s:n, Göteborgs och Bohus län (2 företag).....	67,145	60,431	3,531	15	5: 75	17: 11
	Skolanläggning i Väjern, Askums s:n, Göteborgs och Bohus län.....	40,500	34,430	2,103	16	7: 17	16: 37
	Prästgård för komminister i Hörken, Ljusnarsbergs pastorat, Örebro län	31,225	26,200	1,307	6	8: 62	20: 05
	Skolhus i Storbäck, Risbäcks försam- ling, Västerbottens län.....	23,800	14,280	310	4	5: 69	46: 06
	Skolhus i Meseleberget, Vilhelmina s:n, Västerbottens län.....	48,481	19,440	1,613	12	9: 11	12: 05
³¹ / ₆	Skolhus å Boråsgården, Näsinge s:n, Göteborgs och Bohus län.....	39,735	35,762	2,751	17	5: 70	13:00
	Restaurering av Sunnemo kyrka, Värmlands län.....	57,513	30,450	2,143	13	7: 46	14: 20
⁷ / ₆	Restaurering av Skogs kyrka, Väster- norrlands län.....	33,157	18,930	861	8	9: 98	21: 99
	Reparation av Nordingrå kyrka, Väs- ternorrlands län.....	9,300	6,975	564	6	8: 23	12: 37
⁶ / ₇	Om- och tillbyggnad av länslasarettet i Flen.....	98,000	98,000	3,289	13	10: 99	29: 80
	Vattenledningsanläggning, Risinge s:n, Östergötlands län.....	201,374	201,000	5,904	14	10: 20	34: 04
	Om- och tillbyggnad av kommunalhus i Kyrkhults s:n, Blekinge län....	39,089	15,420	1,781	16	5: 64	8: 66
	Nybyggnad för samrealskolan i Säl- vesborg.....	362,500	20,000	8,453	14	8: 17	2: 37
	Skolhus i Kampetorp, Skee s:n, Göte- borgs och Bohus län.....	21,185	17,850	1,219	10	6: 41	14: 64
	Om- och tillbyggnad av ålderdoms- hemmet, Tidaholm.....	45,447	39,630	2,332	13	8: 77	16: 99
	Värmeledningsanläggning i Ramsbergs kyrka, Örebro län.....	14,108	7,820	342	5	7: 73	22: 87

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
^{9/7}	Skolhus i Rösjövalen, Transtrands s:n, Kopparbergs län	21,796	12,940	713	9	6: 71	18: 15
	Skolhus i Rengsjö s:n, Gävleborgs län	88,000	32,500	2,283	15	8: 94	14: 23
	Byggnad inrymmande provinsialläkar- bostad och kommunalrum, Ljusdals s:n, Gävleborgs län	95,443	37,830	3,278	16	9: 58	11: 54
	Omändringsarbeten å tullhuset i Ös- tersund	30,073	6,000	1,084	11	11: 10	5: 54
	Om- och tillbyggnad av samrealsko- lan i Piteå	144,355	32,000	6,875	17	9: 24	4: 65
	Ombyggnad av skolhus, Hortlax s:n, Norrbottens län (3 företag)	53,010	37,674	2,137	13	9: 27	17: 66
	Skolhus i Blåsmark, Hortlax s:n, Norrbottens län	25,465	16,740	1,252	13	9: 21	13: 37
	Skolhus i Avan, Nederluleå' s:n, Norr- bottens län	58,622	37,304	1,963	15	7: 80	19: —
	Skolhus i Orrbyn, Råneå s:n, Norr- bottens län	53,300	45,900	2,063	9	6: 40	22: 25
	Skolhus i Gunnarsbyn, Råneå s:n, Norr- bottens län	59,100	50,850	2,245	10	6: 70	22: 65
	Kommunalhus i Nederkalix s:n, Norr- bottens län	94,310	75,650	3,229	11	11: 19	23: 43
	Skolhusbyggnad i Jukkasjärvi s:n, Norrbottens län:						
	Lainio	60,628	23,250	1,720	14	7: 95	13: 52
	Masungsbyn	43,612	19,500	1,105	15	7: 78	17: 65
	Övre Soppero	52,207	21,250	1,597	15	8: 86	13: 31
^{10/8}	Ombyggnad av skolhus i Hassel, Att- mars s:n, Västernorrland län.....	14,379	7,189	1,485	10	4: 81	4: 84
	Krematorium i Kramfors	102,495	40,500	1,841	14	11: 78	22: —
	Kommunalhus i Långsele, Västernorr- lands län	45,000	30,550	1,546	14	8: 67	19: 76
	Församlingshus i Torsåkers s:n, Väs- ternorrlands län	62,758	52,380	2,104	12	11: 03	24: 94
	Skolhusbyggnader i Ramsele s:n, Väs- ternorrlands län:						
	Lungsjön	4,938	3,690	320	—	6: —	11: 53
	Nordantjäl	4,084	2,440	290	—	6: —	8: 41
	Västvattnet	4,629	3,250	232	—	6: —	9: 70
	Imnäs	4,606	3,400	276	—	6: —	12: 31
	Lilltersjö	1,018	660	70	—	6: —	9: 43
	Skolhus i Volgsjö, Vilhelmina s:n, Västerbottens län	79,653	45,740	2,115	12	11: 33	21: 63

Kon- sej- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
^{24/8}	Vissa arbeten i Rudskoga kyrka, Värmlands län	15,637	3,750	1,071	11	4: 50	3:50
	Byggnad för brandstation, Gnarp s:n, Gävleborgs län	4,522	2,000	400	10	4: 28	5: —
	Personalbostadshus vid lasarettet i Piteå	85,000	68,000	1,615	11	10: 69	42: 11
^{31/8}	Skolbyggnader i Gudmundrå s:n, Västernorrlands län:						
	Skolhus i Östby	50,749	33,600	2,253	—	10: 36	14: 91
	Lärbostad i Frånö	17,416	10,500	913	—	8: 75	11: 50
	Lärbostad i Sprängsviken	16,480	9,660	656	—	9: 71	14: 72
	Värmeledning m. m. i kyrkoherdeprästgården, Byske pastorat, Västerbottens län	16,780	8,390	763	5	5: 12	11: —
	Skolhus i Överstbyn, Råneå s:n, Norrbottens län	43,323	35,280	1,591	9	6: 64	22: 17
	Gravkapell i Vittangi, Jukkasjärvi s:n, Norrbottens län	11,800	5,900	649	15	6: 92	9: 10
^{14/9}	Gatuarbeten i Oskarshamn	60,622	26,700	2,920	12	9: 42	9: 14
	Ombyggnadsarbeten å komministerprästgården i Risbäck, Dorotea pastorat, Västerbottens län	10,846	6,508	459	10	7: 13	14: 18
^{21/9}	Restaurering av Svegs kyrka, Jämtlands län	24,928	12,750	1,636	9	7: 53	7: 79
^{28/9}	Skolhus i Södra Sunderbyn, Nederluleå s:n, Norrbottens län	57,522	37,390	2,106	15	7: 94	17: 75
	Uthusbyggnad vid Butorps skola, Övre Ulleruds s:n, Värmlands län	6,475	2,260	286	7	7: 20	7, 90
	Gravkapell i Sunne s:n, Värmlands län	4,490	1,400	417	8	5: 72	3: 36
^{5/10}	Om- och nybyggnad av skolhus och lärbostäder i Amsberg, Hästberg och Halvarsgårdar, Stora Tuna s:n, Kopparbergs län (3 företag) ..	111,889	49,950	4,909	15	9: —	10: 18
	Reparation av kommunalhus i Junsele s:n, Västernorrlands län	8,050	4,830	335	—	10: —	14: 42
	Restaurering av Forserums kyrka, Jönköpings län	38,200	9,585	1,126	13	8: 10	8: 51
^{19/10}	Gymnastikhus i Boden	83,569	80,000	1,428	11	14: 51	56: 02
^{2/11}	Tillbyggnad av Göteborgs botaniska trädgårds institutionsbyggnad	71,123	35,000	1,767	12	11: 44	19: 81
^{9/11}	Arbeten i samband med kommunalhus i Nederluleå	17,538	14,080	1,245	—	10: 32	—
^{16/11}	Ombyggnad av Halls skola, Kårsta s:n, Stockholms län	12,704	5,000	761	8	6: 40	6: 57

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kostna- der kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1934							
10/11	Ombyggnad av kyrkskolan i Västrums s:n, Kalmar län	13,945	7,640	1,055	11	6: 57	7: 24
	Om- och nybyggnader av skolhus i Ingeröd och Mellberg, Bro s:n, Göte- borgs och Bohus län (4 företag) ..	83,363	71,050	2,557	14	7: 10	27: 79
	Restaurering av Tidaholm-Agnetorps kyrka.....	48,538	26,650	2,676	8	8: 90	9: 96
22/11	Ombyggnad av bron över Fjällsjöäl- ven vid Moflo, Ådalslidens s:n, Västernorrlands län	10,157	7,500	171	2	6: 95	43: 85
	Om- och nybyggnad av skolhus, Gåx- sjö s:n, Jämtlands län (3 företag) ..	50,200	37,650	1,567	15	6: 64	24: 66
7/12	Restaurering av Rölanda kyrka, Älvs- borgs län	16,249	15,000	870	6	6: 80	17: 24
	Reparation av skolhus i Kubikensborg, Sköns s:n, Västernorrlands län (3 företag).....	126,027	49,740	4,467	8	9: 76	11: 13
1935							
16/1	Reparationsarbeten i Trollhättans kyrka.....	39,597	4,320	1,998	9	10: 58	2: 16
1/2	Varmbadhus i Hamburgsund, Kville s:n, Göteborgs och Bohus län.....	11,151	7,248	419	7	5: 97	17: 30
6/2	Reparation av skolhus i Asarums s:n, Blekinge län	41,500	19,650	1,487	9	9: 21	13: 21
1/3	Om- och tillbyggnad av samrealskolan i Hässleholm	205,000	40,790	5,864	8	11: 41	6: 96
12/7	Skolhus i Lilla Edet, Fuxerna s:n, Älvsborgs län	7,770	1,554	403	4	9: 18	3: 86
	Skolanläggningar i Nyhammar och Rävåla, Grangärde s:n, Kopparbergs län (2 företag)	30,243	13,850	1,396	6	10: 04	9: 92
		13,087,859	7,543,750	496,257	—	9:12	17: 29

Bilaga N.

Förteckning över den ⁸¹/₁₂ 1935 avslutade skenfria korsningar.

Kon- selj- dag	Plats för arbete	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Utförda dags- verken	Rap- port- må- nader	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933							
¹⁰ / ₉	Blixterboda, Örebro län	75,878	60,878	1,974	16	8: 25	30: 84
²⁷ / ₁₀	Åsa, Södermanlands län	52,509	52,509	2,231	11	7: 81	23: 54
	Krokek, Östergötlands län	90,800	74,000	4,091	11	8: 29	18: 09
	Svartängen, Västmanlands län	93,475	78,475	3,892	9	7: 62	20: 16
	Nyland, Västernorrlands län	100,665	93,665	2,419	18	9: 05	38: 72
	Trollhättan, Älvsborgs län	445,584	200,000	22,563	22	9: 75	8: 86
¹⁰ / ₁₁	Sunnerstholm, Gävleborgs län	32,230	22,109	1,062	10	8: 36	20: 32
	Älvsunda, Stockholms län	142,700	127,300	4,671	8	10: 57	27: 25
	Egeby, (Mjölby), Östergötlands län . .	57,246	46,246	2,232	10	7: 92	20: 27
	Norrsten, Östergötlands län	84,845	73,845	3,895	12	7: 18	18: 96
	Friabäck, Skaraborgs län	96,000	83,800	5,258	19	6: 98	15: 94
	Ansta, Västmanlands län	53,703	48,359	1,610	13	8: 76	30: 04
¹⁷ / ₁₁	Gustafsbruk, Skaraborgs län	84,200	68,800	4,101	13	8: 25	16: 78
	Spexhultsvägen, Nässjö	79,073	54,000	4,008	19	9: 11	13: 47
¹ / ₁₂	Strångsjö, Södermanlands län	23,300	23,300	1,435	9	6: 98	16: 24
	Strandbodgatan, Uppsala län	97,554	45,750	3,711	18	10: 42	12: 33
	Kälarna, Jämtlands län	81,482	70,407	5,155	7	6: 13	13: 66
¹⁶ / ₁₂	Brunnsnäs, Älvsborgs län	76,673	67,063	2,734	18	6: 47	24: 53
²¹ / ₁₂	Kläppviken, Östergötlands län	18,271	18,271	588	5	7: 85	31: 07
	Jonstorp, Södermanlands län	50,000	35,000	3,126	9	8: 25	11: 20
	Smedjebacken, Kopparbergs län	98,000	86,000	1,587	5	9: 84	54: 19
	Älvsby socken, Norrbottens län	56,208	56,208	2,577	8	8: 49	21: 81
²⁰ / ₁₂	Götafors, Jönköpings län	109,028	100,600	4,272	10	6: 93	23: 55
	Ljungarum, Jönköpings län	158,504	124,300	9,208	19	9: 12	13: 50
1934	Håjum i Trollhättan	198,783	130,100	12,074	16	9: 07	10: 78
²³ / ₂	Boda-Kärrbäck, Västmanlands län . .	62,806	62,806	4,561	11	7: 88	13: 77
¹⁶ / ₂	Sandhem, Skaraborgs län	34,100	23,900	1,523	15	6: 79	15: 69
²⁷ / ₄	Höge bro, Jönköpings län	41,050	33,900	3,423	11	7: 55	9: 90
³⁰ / ₆	Mala, Kristianstads län	28,857	24,900	713	5	7: 37	34: 92
1935	Ludvika, Kopparbergs län	122,900	99,000	4,151	10	10: 12	23: 85
¹ / ₂	Sörby, Västmanlands län	19,222	15,400	539	5	10: 05	28: 57
	Summa och medeltal	2,765,646	2,100,891	125,434	—	8: 60	16: 75

Förteckning över den ^{31/12} 1935 avslutade bro- och hamnföretag.

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härahv av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- må- nader	Medel- förtjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
	Broar.						
1933							
^{18/9}	Bro över Ångermanälven vid Hammar, Västernorrlands län	723,500	614,900	13,647	10	10.07	45.06
^{20/10}	Bro över Ängesån vid Överkalix, Norrbottens län	488,900	432,000	12,485	21	9.16	34.60
^{27/10}	Bro mellan fastlandet och Sollerön, Kopparbergs län	192,560	80,400	5,724	15	8.27	14.05
^{9/11}	Bro över Ångermanälven vid Resele, Västernorrlands län	255,000	204,000	7,482	14	7.85	27.26
^{10/11}	Bro över Klarälven vid Byn, Värmlands län	206,339	139,374	8,929	17	7.44	15.61
	Bro över Klarälven vid Myra, Värmlands län	123,647	92,713	4,318	17	7.94	21.47
^{24/11}	Broar över Dalälven vid Sevedskvarn, Västmanlands län	156,725	133,201	4,527	11	7.32	29.42
^{1/12}	Bro över Svartån vid Tranås, Jönköpings län	70,158	34,587	2,591	12	8.62	13.85
^{31/12}	Bro över Vindelälven vid Spöland, Västerbottens län	355,000	288,000	14,577	20	7.85	19.76
1934							
^{9/7}	Bro över Svärdsjön vid Sundet, Kopparbergs län	71,308	48,700	1,972	9	8.60	24.70
	Bro över Vasara älv, Norrbottens län	36,000	28,900	1,278	10	8.10	22.61
^{21/8}	Bro över Almaån, Kristianstads län..	42,787	34,229	1,148	8	8.24	29.82
	Bro över Nossan, Älvsborgs län.....	29,306	23,445	849	5	8.48	27.61
	Bro över Långan, Jämtlands län	123,800	105,200	2,487	5	10.08	42.30
^{10/11}	Storåbron, Jämtlands län	65,700	49,200	4,424	10	4.77	11.12
		2,940,730	2,308,849	86,438	184	8.30	26.71
	Hamnar.						
1933							
^{7/7}	Varbergs hamn	573,000	286,000	23,584	16	10.50	12.18
	Hjo hamn	191,894	106,600	4,741	11	7.20	22.48
^{18/8}	Pir i Västervik	120,000	96,000	3,900	10	9.08	24.62
	Valdemarsviks hamn	146,858	97,872	2,868	9	11.05	34.12
	Västerås djuphamn	68,000	45,300	3,179	9	9.45	14.25
^{10/9}	Rönnäng, Göteborgs och Bohus län..	64,000	57,600	4,152	18	7.91	13.87
	Åstol » » » » ..	192,000	172,800	14,475	23	8.47	11.94
	Hönö-Röd » » » » ..	104,000	93,600	6,006	18	8.46	15.58

Kon- selj- dag	F ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- må- nader	Medel- förtjänst per 8 t. arbets- dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933							
¹⁶ / ₉	Stora Dyrön, Göteborgs och Bohus län	135,000	121,500	8,809	24	8.34	13.80
	Tjuvkil , , ,	22,800	15,200	1,258	5	8.47	12.08
	Båstad, Kristianstads län	83,000	73,040	3,381	14	7.97	21.60
	Ystads hamn	849,349	555,300	20,914	21	10.73	26.66
²⁹ / ₉	Härnösands hamn	265,075	176,600	4,397	8	16.19	40.16
³ / ₁₁	Kaj i Enköping	109,877	54,939	2,426	6	11.24	26.79
¹ / ₁₃	Piteå hamn	310,300	206,800	3,914	11	10.63	52.81
²⁹ / ₁₃	Norrtälje hamn	94,546	62,998	2,241	8	9.05	28.11
1934							
¹⁸ / ₇	Landskrona hamn (1 utb.).....	263,724	175,816	6,951	12	11.08	25.29
⁵ / ₁₀	Västerviks hamn	18,000	12,000	730	2	9.04	16.44
¹⁹ / ₁₀	Kristinehamns hamn	174,200	116,000	2,862	11	11.02	40.53
1935							
¹⁶ / ₁	Köpings hamn	17,581	8,791	1,007	6	9.42	8.73
⁶ / ₅	Mölle hamn.....	25,900	17,200	1,149	7	7.82	8.50
	Summa och medeltal	3,829,104	2,551,956	122,944	—	9.88	20.76
	Summa summarum och medeltal	6,769,834	4,860,805	209,382	—	9.22	23.22

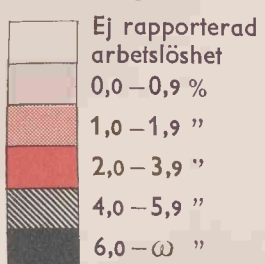
Innehållsförteckning.

	Sid.
Propositionen	1
Hjälpprogrammet i dess helhet	1
Arbetslöshetsläget	2
Synpunkter å det statistiska materialet	10
Anmälningensintensiteten	12
Säsongarbetslösheten	13
Arbetslöshetskommissionens klientelundersökning	15
Den nytillkommande arbetskraften	16
Försvunna »arbetslöshetsöar»	19
Särskilt koncentrerad arbetslöshet	23
Storstädernas arbetslöshet	33
Sekunda arbetskraft	35
De arbetslösas yrkesförhållanden	38
Arbetskraftens rörlighet	40
Översiktlig redogörelse för verkställigheten av beslutade hjälpåtgärder ...	41
Departementschefen	66
Allmänna synpunkter	66
Blekinge och Bohuslän	71
Västernorrlands län	73
Arbetslöshetsöarna	74
Storstäderna	75
Övrig arbetslöshet	75
Beräkningar beträffande arbetslöshetens omfattning	77
Särskilda frågor	81
Utredningar och förslag	81
Departementschefen	96
Sammanfattning och anslagsbehov	99
Hemställan	101
Bilaga A. Uppgift rörande vissa arbetslöshetsförhållanden enligt kommunernas rapporter till statens arbetslöshetskommission för den 31 mars 1935 och den 31 mars 1936	103
B. Kommuner med en arbetslöshet av 2—3 % av invånarantalet	127
C. Kommuner med en arbetslöshet av minst 3 % av invånarantalet ...	129
D. Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1935 från anslag till statliga beredskapsarbeten	131
E. Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats $\frac{28}{6}$ 1935— $\frac{31}{3}$ 1936 från anslag till statliga samt statliga och kommunala beredskapsarbeten	132

Bilaga F. Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $1/7$ 1933— $30/6$ 1935 från anslag till kommunala beredskapsarbeten	133
G. Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 från anslag till kommunala samt statliga och kommunala beredskapsarbeten	135
H. Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1933— $30/6$ 1935 medel anvisats från anslag till skenfria korsningar	137
I. Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 medel anvisats från anslag till skenfria korsningar	138
J. Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1933— $30/6$ 1935 medel anvisats från anslag till broar och hamnar	139
K. Förteckning å företag, till vilka under tiden $1/7$ 1935— $31/3$ 1936 medel anvisats från anslag till broar och hamnar	140
L. Förteckning över den $31/12$ 1935 avslutade statliga beredskapsarbeten	141
M. Förteckning över den $31/12$ 1935 avslutade kommunala beredskapsarbeten	145
N. Förteckning över den $31/12$ 1935 avslutade skenfria korsningar	153
O. Förteckning över den $31/12$ 1935 avslutade bro- och hamnföretag	154

ARBETSLÖSHETS- UNDERSÖKNINGEN den 31 juli 1935

Antal hjälpsökande arbetslösa
i % av folkmängden kommunvis



Skala 1:3 000 000
0 50 100 km

